

GEÇMİŞİN GÜCÜ - GELECEĞİN ENERJİSİ

İÇİNDEKİLER

- 12 Bir Bakışta Tüpraş
- 14 Temel Göstergeler

GENEL KURUL

- 16 Genel Kurul Gündemi
- 17 Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Bağımsız Denetçi Raporu
- 18 Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
- 22 Bağımsız Denetçi Raporu (Görüş)
- 23 Konsolide Bilanço/Konsolide Gelir Tablosu
- 24 Yönetim Kurulu
- 26 Yönetim Kurulu Özgeçmişleri
- 30 Kâr Dağıtım Politikası
- 30 Kâr Dağıtım Teklifi
- 31 Kâr Dağıtım Tablosu
- 32 2020 Yönetim Kurulu Üye Adayları
- 33 Üst Düzey Yöneticiler ve Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Ücret Politikası

KISACA TÜPRAŞ

- 34 Genel Müdür'ün Mesajı
- 38 Üst Yönetim
- 40 Strateji
- 42 2019 Gelişmeleri
- 44 Tüpraş'ın Tarihsel Gelişimi
- 48 Yatırımcı İlişkileri
- 52 İnsan Kaynakları
- 60 Başarı ve Ödüller

2019 PERFORMANSI

- 64 Sektör
- 66 Üretim ve Satış
- 72 Rafineriler
- 80 Londra Ofisi
- 82 Dağıtım (Opet)
- 84 Deniz Taşımacılığı (Ditaş)
- 90 Demiryolu Taşımacılığı (Körfez Ulaştırma)
- 93 Yatırımlar
- 96 Ar-Ge
- 100 İnovasyon
- 104 Dijital Dönüşüm ve Siber Güvenlik

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- 106 Sağlık ve Emniyet Uygulamalar
- 108 Kalite Yönetim Sistemleri
- 110 Çevre Yönetimi
- 112 Enerji Verimliliği
- 114 Performans Göstergeleri
- 118 Toplumsal Sorumluluk Projeleri

KURUMSAL YÖNETİM

- 125 Hukuki Açıklamalar
- 127 Kurumsal Yönetim İle İlgili Açıklamalar
- 132 Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları
- 139 Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu
- 140 Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
- 145 Denetim Komitesi Raporu (Finansal Tablolara İlişkin)
- 146 Sorumluluk Beyanı (Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin)
- 147 Denetim Komitesi Raporu (Faaliyet Raporuna İlişkin)
- 148 Sorumluluk Beyanı (Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin)
- 149 Bağımsızlık Beyanları

FİNANSAL TABLOLAR

- 152 1 Ocak - 31 Aralık 2019 Hesap Dönemine Ait Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

- 222 Kurumsal Yönetim Uyum Raporu
- 229 Kurumsal Yönetim Bilgi Formu
- 236 Sözlük
- 240 İletişim

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

TÜPRAŞ, YARATTIĞI KATMA DEĞER VE CİROSUYLA TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ ŞİRKETİ KONUMUNDADIR.

BUGÜN HEM PAZAR HEM KURUMSAL GÜVENİRLİĞİ HEM DE ÜRETİM KOMPLEKSLERİ VE ORTAKLIKLARIYLA ENTEGRE PETROL ŞİRKETİNE DÖNÜŞEN TÜPRAŞ'IN KÖKLERİ, 1955 YILINDA YERLİ HAM PETROLÜN İŞLENMESİ AMACIYLA KURULAN BATMAN RAFİNERİSİ'NE KADAR UZANMAKTADIR. KOCAELİ, İZMİR, KIRIKKALE VE BATMAN'DA KURULU DÖRT RAFİNERİNİN FAALİYETLERİ 1983 YILINDAN BU YANA TÜPRAŞ ÇATISI ALTINDA DEVAM ETMEKTEDİR. TÜPRAŞ DÖRT RAFİNERİSİNDE YILLAR İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ÖNEMLİ KAPASİTE ARTIRIMLARI VE DÖNÜŞÜM ÜNİTE YATIRIMLARI SONUCUNDA RAFİNERİLERİNİN TASARIM KAPASİTELERİNİ 2019 YILINDA 30,0 MİLYON TON OLARAK TESCİL ETTİRİMİŞTİR.

YARATTIĞI KATMA DEĞER VE CİROSUYLA TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK, AVRUPA'NIN 7'NCİ BÜYÜK RAFİNERİ ŞİRKETİ OLAN TÜPRAŞ, 9,5'LİK ORTALAMA NELSON KOMPLEKSİTE ENDEKSİ İLE AKDENİZ'İN YÜKSEK KOMPLEKSİTEYE SAHİP AZ SAYIDAKİ RAFİNERİLERİ ARASINDA BULUNMAKTADIR.

TÜPRAŞ, YURT İÇİ VE YURT DIŞI ALANLARDA OLASI İŞ VE YATIRIM FIRSATLARINI DA YAKINDAN TAKİP ETMEKTEDİR. ŞİRKET; İŞLERİNİ ÇEŞİTLENDİRME STRATEJİSİ DOĞRULTUSUNDA, SEKTÖREL ENTEGRASYONA, ALTERNATİF ENERJİ KAYNAKLARINA VE STARTUP'LARA YATIRIM YAPMAYI, YENİLENEBİLİR ENERJİ ALANINDA İSE KENDİ RAFİNERİLERİNİN ENERJİ İHTİYACININ KARŞILANMASINI ÖNCELİKLENDİREREK, ENERJİ MALİYETLERİNİ DÜŞÜRMEYİ, KARBON AYAK İZİNİ KÜÇÜLTMEYİ HEDEFLERMEKTEDİR.

TECRÜBELİ

**TÜPRAŞ, SEKTÖRDEKİ
ENGİN TECRÜBESİYLE
GELİŞTİRDİĞİ DOĞRU
İŞ STRATEJİLERİNİ
UYGULAMALARINA
YANSITMAKTA;
YÜKSELEN
KÜRESEL REKABETE
UYUM SAĞLAMA
KABİLİYETİYLE GÜÇLÜ
KONUMUNU İLERİ
TAŞIMAKTADIR.**

DiJİTAL

**DÜNYADA GELİŞEN YENİ TEKNOLOJİLERİ
OPERASYONLARINA YANSITMAK ÜZERE
İNOVASYON PROGRAMINI DEVREYE ALAN
TÜPRAŞ, DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE ENDÜSTRİ
4.0 PROJELERİNDE ÖNEMLİ İLERLEME
KAYDETMİŞTİR.**

DİNAMİK

SÜREKLİ EĞİTİMLERLE BİLİMSEL VE OPERASYONEL YETKİNLİKLERİ GELİŞTİRİLEN VE KARIYER PLANLARI OLUŞTURULAN TÜPRAŞ İNSAN KAYNAĞI, GÜÇLÜ BİR MOTİVASYON VE DİNAMİZM İLE ÇALIŞMAKTADIR.

SÜRDÜR

**TÜPRAŞ, UZUN VADELİ
KARBON SALINIMI DÜŞÜK VE
SÜRDÜRÜLEBİLİR YATIRIMLARA
ÖNCELİK VERİRKEN, DAHA
VERİMLİ ÜRETİM TEKNOLOJİLERİ
VE YENİLENEBİLİR ENERJİ
YATIRIMLARI KONUSUNDA
ADIMLAR ATMAKTADIR.**

ÜLEBİLİR

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

%75

Tüpraş, Türkiye'nin mevcut rafinaj kapasitesinin %75'ine sahiptir

1 İZMİT RAFİNERİSİ

Kapasite: 11,3 milyon ton/yıl

Nelson Kompleksite: 14,5

Depolama Kapasitesi: 3,0 milyon m³

2 KÖRFEZ OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 45.450 m³

3 DİTAŞ

3 Ham Petrol Tankeri: 479.765 DWT

1 Ham Petrol/Ürün Tankeri: 51.532 DWT

10 Ürün Tankeri: 171.453 DWT

Bareboat Kirasındaki 3 Ürün Tankeri: 46.031 DWT

12 Römorkör

7 Palamar Botu

2 Servis Botu

1 Pilot Botu

4 KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.

439 Vagon (Öz Mal)

26 Vagon (Opet)

5 Lokomotif (TCDD Kira)

5 Lokomotif (Öz Mal)

5 MARMARA OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 721.000 m³

İZMİR RAFİNERİSİ

Kapasite: 11,9 milyon ton/yıl

Nelson Kompleksite: 7,66

Depolama Kapasitesi: 2,5 milyon m³

ANTALYA OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 19.392 m³

MERSİN OPET TERMİNALİ

Depolama Kapasitesi: 240.000 m³

%55

Tüpraş'ın benzin, motorin, jet yakıtı ve fuel oil'den oluşan Türkiye akaryakıt pazarındaki toplam payı ~%55'tir.

GİRESUN OPET TERMİNALİ
Depolama Kapasitesi: 43.130 m³

KIRIKKALE RAFİNERİSİ
Kapasite: 5,4 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 6,32
Depolama Kapasitesi: 1,3 milyon m³

BATMAN RAFİNERİSİ
Kapasite: 1,4 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 1,83
Depolama Kapasitesi: 299 bin m³

Ditaş

Tüpraş Ditaş'ın %79,98 hissesine sahiptir.

Tüpraş'a önemli bir operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, toplam 14 tanker ve yaklaşık 703 bin DWT'luk taşıma kapasitesi ile Türkiye'nin en büyük akaryakıt ürün taşıma filosuna sahiptir.

Opet

Tüpraş Opet'in %40,00 hissesine sahiptir.

1.670 adet istasyona ve 1,1 milyon m³ depolama kapasitesine sahip olan Opet, beş terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmekte, müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sağlamaktadır.

Körfez Ulaştırma

Hisselerinin tamamı Tüpraş'a ait olan Körfez Ulaştırma A.Ş. ülkemizin ilk özel demiryolu işletmecisidir.

TEMEL GÖSTERGELER

TÜPRAŞ YIL BOYUNCA DALGALI SEYİR İZLEYEN HAM PETROL FİYATLARINA VE PLANLI DURUŞA RAĞMEN 2.230 MİLYON TL FAALİYET KÂRI ELDE ETMİŞTİR.

4.039

2019 YIL SONU FAVÖK 4.039 MİLYON TL OLARAK KAYDEDİLMİŞTİR.

Finansal Göstergeler (milyon TL)

	2015	2016	2017	2018	2019
Net Satışlar	36.893	34.855	53.948	88.552	89.601
Faaliyet Kârı	2.752	2.357	4.857	5.736	2.230
Vergi Öncesi Kâr	2.225	1.944	4.474	3.724	-311
Vergi Sonrası Kâr*	2.550	1.793	3.812	3.713	526
FAVÖK	3.799	3.396	5.882	8.908	4.039
Net Borç	6.892	6.084	6.249	11.967	8.424
Özkaynak Kârlılığı (ROE) %	35,3	21,9	41,3	36,8	4,6
Net Borç/ FAVÖK %	1,8	1,8	1,1	1,3	2,1
Net İşletme Sermayesi	1.560	1.427	2.966	6.117	-1.501
Yatırım Harcaması (milyon ABD doları)**	344	213	184	138	157

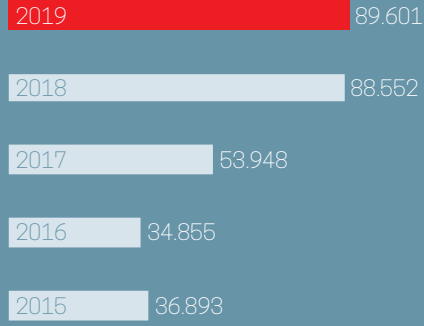
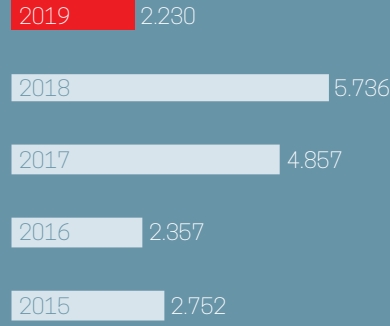
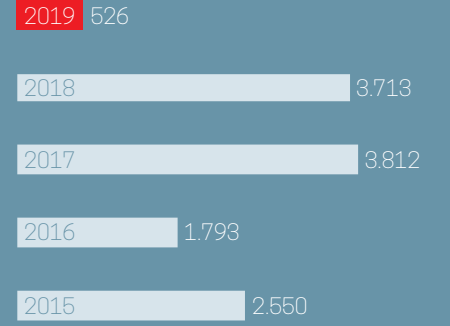
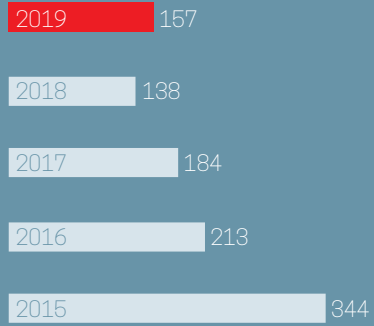
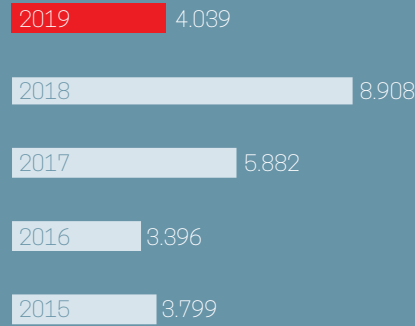
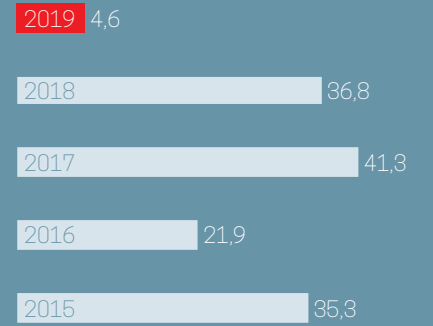
Operasyonel Göstergeler - Rafinaj (bin ton)

	2015	2016	2017	2018	2019
İşlenen Ham Petrol (bin ton)	27.559	28.348	28.502	24.540	27.238
Üretim Rafinaj (bin ton)	27.268	27.928	28.883	25.695	28.112
Satış (bin ton)	28.739	30.255	31.493	29.830	29.197
Ürün Dış Satımı (bin ton)	6.494	5.491	5.804	4.191	6.807
Ürün Dış Alımı (bin ton)	2.999	3.749	4.388	6.252	2.827
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	75,4	76,6	76,3	77,4	79,0
Hampetrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	98,1	100,9	101,4	87,3	90,8
Yarı Mamul Dahil Kapasite Kullanım Oranı (%)	102,5	105,3	108,1	95,9	97,8

* Ana Ortaklık Payı

** Tüpraş solo

Net Satışlar (milyon TL)**Faaliyet Kârı** (milyon TL)**Vergi Sonrası Kâr** (milyon TL)***Yatırım Harcaması** (milyon ABD doları)****FAVÖK** (milyon TL)**Özkaynak Kârlılığı** (ROE %)

* Ana Ortaklık Payı

** Tüpraş solo

GENEL KURUL GÜNDEMİ

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'NİN 1 NİSAN 2020 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISININ GÜNDEMİ

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,
2. Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan 2019 Yılı Faaliyet Raporunun okunması, müzakeresi ve onaylanması,
3. 2019 Yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,
4. 2019 Yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,
5. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirketin 2019 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
6. Şirket'in kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2019 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
7. Yönetim Kurulu Üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin seçilmesi,
8. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için "Ücret Politikası" ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması,
9. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
10. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması,
11. Şirket'in 2019 yılı içerisinde yaptığı bağışlar hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2020 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi,
12. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirketin ve bağlı ortaklıklarının 2019 yılında üçüncü kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
13. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu Üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395'inci ve 396'ncı maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği doğrultusunda 2019 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
14. Dilek ve görüşler.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak - 31 Aralık 2019 tarihli hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, Yönetim Kurulu'nun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan konsolide finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansıtmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGG") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGG tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2019 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 12 Şubat 2020 tarihli denetçi raporumuzda olumlu görüş bildirmiş bulunuyoruz.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

- Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.
- Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmak şeklinde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.
- Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:
  - Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
  - Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
  - Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdi imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablolarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolarla ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirir.

İstanbul, 4 Mart 2020

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

Kıymetli paydaşlarımız,

Sözlerime başarılı ve verimli bir Genel Kurul geçirmemiz temennisiyle başlamak istiyorum.

Sosyal ve ekonomik anlamda dünya genelinde çeşitli sıkıntıların yaşandığı zorlu bir yılı geride bıraktık. Günümüzde bir anlaşma zemini yakalamış olsalar da ABD ve Çin arasında süregelen ticaret savaşları ve bu gelişmelerin tetiklediği korumacı eğilimler, İngiltere'nin Brexit belirsizliği, Orta Doğu'da yaşanan jeopolitik gelişmeler, İran ve Libya gerilimi 2019 yılı boyunca küresel ekonomik istikrara yönelik risk oluşturmayı sürdürdü.

TÜPRAŞ, 2019 YILINDA DA ÜRETİMİYLE EKONOMİK KATMA DEĞER SAĞLARKEN, MEMLEKETİMİZİN İHTİYACI OLAN KÜLTÜR, SANAT, EĞİTİM VE SPOR ALANLARINDAKİ TOPLUMSAL ÇALIŞMALARINI DA HASSASİYETLE YÜRÜTMEMEYE DEVAM ETTİ.

97,8

Tüpraş 2019 yılında %97,8 kapasite kullanımına ulaşarak 28,1 milyon ton üretim gerçekleştirdi.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde süregelen yüksek borçluluk oranları ve tüm bu yaşananlar küresel ekonomik faaliyetin yavaşlamasına neden oldu. ABD'nin genişleyici para politikasıyla nispeten olumlu ayrışmasına rağmen, Euro bölgesi başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde dış ticaret ve üretim kaynaklı düşüş meydana geldi. Gelişmekte olan piyasalarda ise reel sektör kaynaklı bir daralma yaşandığına tanık olduk. Büyük merkez bankalarının ekonomilere destek amacıyla hayata geçirdiği genişleyici para politikalarını sürdürmeleri, küresel likidite koşullarında kısmi rahatlama sağlanmasına rağmen, bunun ülkemizdeki iş ortamına ve büyümeye etkisi sınırlı kaldı.

Diğer taraftan, Türk lirasındaki birikimli değer kaybının destekleyici etkisi ve firmaların ihracat pazarlarını çeşitlendirme esnekliğiyle, ülkemizin dış ticarete rekabet gücünü koruyarak cari açığın azaltılmasında önemli mesafe kat ettiğini gözlemledik. Ülkemiz ekonomisinde 2018 yılının ikinci yarısında belirginleşen ivme kaybı ve daralma 2019 yılının ilk yarısı boyunca devam etti. 2019 yılı 3. çeyrek dönemde %1'lik büyüme ile resesyondan çıkan ekonomimizin yılın tamamında %0,9 büyürken 2020 yılında ise %3 mertebesinde bir büyüme gerçekleştirmesi bekleniyor.

Diğer taraftan, 2019 yılına 53,9 ABD doları/varil seviyesinden başlayan ham petrol fiyatı, OPEC ülkelerinin üretim kesintilerine yüksek uyumu, ticaret görüşmelerinin anlaşmayla sonuçlanacağı beklentisi ve ABD'nin İran'a yönelik 8 ülkeye tanıdığı muafiyeti uzatmayacağını açıklamasıyla 74,7 ABD doları/varil seviyesine kadar yükseldi. Ardından, ticaret savaşlarında yeni vergiler konulmasıyla, küresel ekonomik büyümeye ilişkin artan kaygılara bağlı olarak tekrar 55,3 ABD doları/varil seviyesine kadar gerileyen ham petrol fiyatı Suudi Arabistan'a Dron saldırısı, OPEC ve Rusya'nın mevcut üretim kesintisine 500 bin v/g ilave konusunda mutabık kalmalarıyla tekrar artarak yılı 66,8 ABD doları/varil seviyesinden kapattı. Ortalamada 64,2 ABD doları/varil ile ham petrol fiyatları 2018 yılının %10 altında kaldı.

Petrol ürünleri talebine baktığımızda, özellikle ticaret savaşlarının etkisiyle 2019 yılında küresel ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlamaya paralel olarak talep artışı, 5 yıllık ortalamanın neredeyse %40 altında, yaklaşık 890 bin v/g düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, sektörde özellikle son çeyrekte orta distilat talebinde IMO etkisiyle yaşanması beklenen artışın alternatif yakıtlara yönelmesi ve beklentilerin çok altında kalması talep tarafındaki bir diğer önemli gelişme oldu.

Bu zayıf talep ikliminde özellikle Asya ve Orta Doğu kaynaklı ve çoğunluğu yüksek kompleksiteye sahip 2 milyon varil/gün net rafinaj kapasitesi devreye alındı. Sayısı artmaya devam eden kompleks rafinerilerin tercih ettiği ağır ham petrolerde OPEC kesintileri ve Venezüella ve İran yaptırımları nedeniyle yaşanan arz sıkıntıları, 2019 yılında kompleks rafinerilerin geçmiş dönemlerde kullandıkları ham petrol fiyat avantajını önemli oranda azalttı.

Tüm bu gelişmeler neticesinde bölgemizde önemli bir kârlılık göstergesi olan Akdeniz rafineri marjı 2018 yılındaki 4,6 ABD doları/varil seviyesinden 1,7 ABD doları/varil'e geriledi.

2019 YILINDA HAM PETROL FİYATLARI ORTALAMADA 64,2 ABD DOLARI/VARİL İLE 2018 YILININ %10 ALTINDA KALDI.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

Ham petrol fiyatındaki dalgalı seyre ilave olarak Türk lirasındaki değer kaybı ve oynaklık nedeniyle pompa fiyatlarının sabit kalmasını sağlamak için ürünlerdeki vergi tutarlarını düzenleyen ve 2018 yılı Mayıs ayında yürürlüğe giren eşel mobil ÖTV uygulaması 2019 yılında da sürdürüldü. Buna rağmen, ekonomik büyümedeki ivme kaybına bağlı olarak petrol ürünleri tüketiminde 2018 yıl Ağustos ayından itibaren başlayan düşüşün 2019 yılının ilk yarısı boyunca devam ettiği görüldü. EPDK verilerine göre, Temmuz ayından itibaren baz etkisinin de desteğiyle yükselmeye başlamasına rağmen yıllık bazda petrol ürünlerine olan talep %2,2 artışla sınırlı kaldı.

Tüpraş ham petrol tedarikini zorlaştıran tüm küresel ve yerel gelişmelere karşın, farklı türlerde ağır ve yüksek kükürtlü ham petrol işleme kabiliyeti ve sürekli genişlettiği ham petrol tedarik havuzunun desteğiyle en uygun şarj kompozisyonu oluşturacak şekilde, 8 ülkeden 15 çeşit ham petrol alımı yaptı. İzmit Rafinerisi RUP tesisindeki ilk kapsamlı planlı bakımını beklenenden daha kısa sürede ve sorunsuz tamamlayan Tüpraş 2019 yılında %97,8 kapasite kullanımına ulaşarak 28,1 milyon ton üretim gerçekleştirdi. Tüpraş ayrıca, yeni bir rafinerinin tam kapasite çalışmaya başladığı dönemde, azalan altyapı aktivitesi ve satış politikaları doğrultusunda azalan asfalt satışları hariç, yurtiçi pazar payını korumayı başardı. 2019 yılında yurtiçi satışlarımız 22,4 milyon ton, toplam satışlarımız 29,2 milyon ton, ciromuz ise 89,6 milyar TL'ye ulaştı. Sektörde ve kârlılıklarda yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen; finansal riskleri, disiplinli ve dinamik bir anlayışla yöneterek etkin işletme sermayesi ve sağlam bilanço yapısını koruyan şirketimiz 10,8 milyar TL tutarında serbest nakit akımı yaratarak negatif şoklara karşı dirençli kalmayı başardı.

Öte yandan, çağımızın küresel sorunlarından biri olan iklim değişikliğiyle mücadele konusunda sürdürülebilirliğe büyük önem veriyoruz. Bu alandaki performansımızı her geçen gün daha da geliştiriyoruz. Bu amaçla 2019 yılında da sürdürülebilirlik adına yatırımlarını sürdüren Tüpraş'ın son 14 yılda yaptığı toplam yatırım tutarı 6,7 milyar ABD doları aşmış bulunuyor.

115 milyon dolar maliyetle 2019 yılında hayata geçirilen, "Tüpraş Kırıkkale Rafinerisi Yeni Güç Santrali'nin, ICCI Enerji Ödülleri'nde yılın projesi ödülüne layık görülmesinden ayrıca büyük mutluluk duyduk. Bu projemizle birlikte; verimlilik artışı sağlanırken, enerji tüketimindeki azalmayla, Kırıkkale Rafinerimizin dünyanın enerji verimliliği en yüksek rafinerileri arasına girmiş olmasından gurur duyduğumuzu belirtmek isterim.

Tüpraş, 2019 yılında da üretimle ekonomik katma değer sağlarken, memleketimizin ihtiyacı olan kültür, sanat, eğitim ve spor alanlarındaki toplumsal çalışmaları da hassasiyetle yürütmeye devam etti. Topluluğumuzun öncülüğünde kadınların güçlenmesine yönelik HeforShe hareketinin destekçisi olan Tüpraş, aynı zamanda başta Arter olmak üzere eğitim, spor ve kültür-sanat dallarındaki sponsorluklarıyla toplumun gelişimine çok yönlü katkıda bulunmaya devam ediyor.

**KIRIKKALE RAFİNERİMİZİN
DÜNYANIN ENERJİ VERİMLİLİĞİ EN
YÜKSEK RAFİNERİLERİ ARASINA
GİRMİŞ OLMASINDAN GURUR
DUYUYORUZ.**

Ulaştığımız tüm başarıların temelinde yer alan ve ödün vermeyeceğimiz en büyük önceliğimiz ise, Koç Topluluğu'nun kurucusu merhum Vehbi Koç'un "En önemli sermayemiz, insan kaynağımızdır" sözünün ışığında, iş güvenliği ve teknik emniyet olmaya devam edecek. Hepimizin temel sorumluluğu, süreçlerimizi daimi olarak bu bilinçle gözden geçirmek, çalışma prensiplerimizi her geçen gün daha emniyetli ve güvenli hale getirmektir.

Kıymetli paydaşlarımız,

Küresel ve yerel bazda yaşanan zorlukların da etkisiyle finansal hedeflerimizin gerisinde kaldığımız 2019 yılını üretim ve satış hedeflerimiz açısından başarılı sonuçlarla tamamladık. Küresel ekonomide ve emtia piyasasında belirsizliklerin sürdüğü, yeni kapasite ilaveleriyle küresel rekabetin daha da derinleşmekte olduğu 2020 yılının da sektörümüz açısından kolay geçmeyeceği görülüyor. Tüpraş olarak, edindiğimiz deneyimler operasyonel verimliliğimiz ve güçlü finansal yapımız sayesinde önümüzdeki zorlu yılda çok daha başarılı iş sonuçlarına ulaşacağımıza olan güvenim tamdır.

Başta çalışanlarımız, tedarikçilerimiz ve iş ortaklarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza, değerli katkıları ve Tüpraş'a duydukları güven ve bağlılıkları nedeniyle teşekkür ederim.

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

TÜPRAŞ OLARAK, EDİNDİĞİMİZ DENEYİMLER OPERASYONEL VERİMLİLİĞİMİZ VE GÜÇLÜ FİNANSAL YAPIMIZ SAYESİNDE ÖNÜMÜZDEKİ ZORLU YILDA ÇOK DAHA BAŞARILI İŞ SONUÇLARINA ULAŞACAĞIMIZA OLAN GÜVENİM TAMDIR.

\$6,7 milyar

2019 yılında da sürdürülebilirlik adına yatırımlarını sürdüren Tüpraş'ın son 14 yılda yaptığı toplam yatırım tutarı 6,7 milyar ABD doları aşmış bulunuyor.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU (GÖRÜŞ)

Görüş*

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2019 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

* Bağımsız Denetçi Raporu görüş sayfasının tamamı sayfa 153'te yer almaktadır.

KONSOLİDE BİLANÇO/KONSOLİDE GELİR TABLOSU

Konsolide Bilanço

(bin TL)	2019	2018
Toplam Dönen Varlıklar	27.918.955	20.962.205
Toplam Duran Varlıklar	27.592.603	19.073.522
Toplam Varlıklar	55.511.558	40.035.727
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	28.120.266	15.949.538
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	14.254.752	14.140.360
Toplam Yükümlülükler	42.375.018	30.089.898
Toplam Özkaynaklar	13.136.540	9.945.829

Konsolide Gelir Tablosu

(bin TL)	2019	2018
Hasılat	89.600.776	88.552.170
Satışların Maliyeti	-84.716.489	-79.327.847
Brüt Kâr	4.884.287	9.224.323
Esas Faaliyet Kârı	2.230.137	5.736.300
Vergi Öncesi Kâr	-311.348	3.724.380
Vergi Geliri/Gideri	896.678	37.065
Net Dönem Kârı	585.330	3.761.445
Ana Ortaklık Payları	525.837	3.712.789
Hisse Başına Kazanç (TL)	2,10	14,83

YÖNETİM KURULU

Ömer M. Koç
Başkan

Ali Y. Koç
Başkan Vekili

Rahmi M. Koç
Üye

Semahat S. Arsel
Üye

Levent Çakıroğlu
Üye

Erol Memioğlu
Üye

Yağız Eyüboğlu
Üye

Zafer Sönmez
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi ve
ÖİB Temsilcisi

Muharrem Hilmi Kayhan
Bağımsız Üye

Ayşe Canan Ediboğlu
Bağımsız Üye

Kamil Ömer Bozer
Bağımsız Üye

YÖNETİM KURULU ÖZGEÇMİŞLERİ

Ömer M. Koç Yönetim Kurulu Başkanı

Columbia College'dan (ABD) 1985 yılında BA derecesiyle mezun olmuştur. Bir sene Kofisa Trading'de çalışmıştır. 1989 yılında Columbia Business School'dan MBA derecesi almıştır. Ramerica Intl. Inc.'de çalıştıktan sonra, 1990 yılında Koç Topluluğu'na katılmıştır. Koç Holding'de Finansman Koordinatörlüğü, Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı ve Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2004 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olmuş, Mayıs 2008'de Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini üstlenmiştir. Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Ömer M. Koç; TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkan Yardımcısı, Türk Eğitim Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Geyre Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanlığı, Tofaş Yönetim Kurulu Başkanlığı ve diğer bâzı Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini de yürütmektedir.

Ömer M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Ali Y. Koç Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Yükseköğrenimini Rice Üniversitesi (ABD) İşletme Fakültesi'nin ardından Harvard Üniversitesi (ABD) yüksek lisans programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1990'da American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı ile başlamış, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Grubu bünyesinde Yeni İş Geliştirme Koordinatörü olarak göreve başlamış, 2010 yılına kadar Koç Holding Bilgi Grubu Başkanı, Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 8 yılı aşkın bir süredir Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili olarak görevini sürdürmektedir. Nisan 2016 itibarıyla Koç Finansal Hizmetler ve Yapı Kredi Bankası Yönetim Kurulu Başkanı görevlerini üstlenmiştir. Sayın Ali Y. Koç'un aynı zamanda, Ford Otosan ve Otokar dâhil diğer Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Başkanlığı görevi bulunmaktadır.

Bu görevlerine ek olarak, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak için, Fenerbahçe Spor Kulübü'nde Başkan, URAK - Ulusal Rekabet Araştırmaları Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi, Endeavor Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi ve DEİK'de Yönetim Kurulu Üyesidir. Ayrıca Harvard Üniversitesi, Bank of America ve Council on Foreign Relations'da Global Danışma Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Chatham House'un Kıdemli Danışmanlar Paneli Üyesi olarak görev almakta olup, İngiliz Sanayi Konfederasyonu'na ise yakın zamanda katılmıştır.

2008 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Nisan 2016'dan bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini yürütmektedir.

Rahmi M. Koç Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi (ABD) İşletme Bölümü'nde yapmıştır. Çalışma hayatına Koç Topluluğu'nda 1958 yılında Ankara Otokoç şirketinde başlamıştır. 1980 yılında İcra Komitesi Başkanı olduktan sonra, 1984 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olmuştur. 2003 yılından itibaren de Koç Holding Şeref Başkanı unvanıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Koç Holding'in yanı sıra, diğer Koç Topluluğu şirketlerinde de Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Üyeliği görevlerini sürdüren Rahmi M. Koç'un, birçok sosyal ve mesleki kuruluşlarda üstlendiği görevler de bulunmaktadır.

- Metropolitan Sanat Müzesi, New York, Onursal Mütevelli Heyeti Üyesi
- Güneşdoğu Avrupa İşbirliği Girişimi, İş Danışma Kurulu Eş Başkanı
- Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekili
- Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Onursal Başkanı
- Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı
- Vehbi Koç Vakfı Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı
- TURMEPA/Deniz Temiz Derneği Kurucu Üyesi ve Onursal Başkanı
- TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Onursal Başkanı
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Danışma Kurulu Üyesi
- Global İlişkiler Forumu Kurucu Başkanı
- Uluslararası Ticaret Odası Eski Başkanı (1.1.1995-31.12.1996 arası)
- Türk Yunan İş Konseyi Eski Başkanı (1992-1999 arası)
- Allianz Aktiengesellschaft Uluslararası Danışma Kurulu Eski Üyesi
- J.P. Morgan Uluslararası Konseyi Eski Üyesi
- ABD Dış İlişkiler Konseyi Uluslararası Danışma Kurulu Eski Üyesi

Sayın Rahmi M. Koç'un layık görüldüğü unvanlar ve ödüller ise şunlardır:

- Johns Hopkins Üniversitesi (Baltimore-Maryland), Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İzmir Ege Üniversitesi, Ankara Bilkent Üniversitesi, Köstence Ovidius Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nden "Fahri Doktora" unvanları
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'ndan "Devlet Üstün Hizmet Madalyası"
- Alman Hükümeti'nden "Grosses Verdienst Kreuz" (Almanya Büyük Hizmet Nişanı)
- İtalya Cumhuriyeti'nden "Yüksek Liyakat Nişanı"
- Avusturya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'ndan "Büyük Hizmet Nişanı"
- CBE-Britanya İmparatorluğu'ndan "Mükemmel Önderlik (Onursal) Nişanı"
- Fransız devletinin en prestijli devlet nişanı olan "Officier dans l'Ordre National de la Légion d'Honneur"
- Dünyaca ünlü uluslararası ilişkiler organizasyonu FIRST'ün "Yaşam Boyu Sorumlu İş İnsanı Ödülü"
- 100 yıllık tarihiyle dünyanın saygın düşünce kuruluşları arasında yer alan ABD merkezli Dış Politika Derneği'nin (FPA) madalyası
- Koç Ailesi'ne Dünya Anıtlar Vakfı (World Monuments Fund) tarafından "Hadrian Ödülü"
- Koç Ailesi'ne "Carnegie Hayırseverlik Madalyası" (New York)
- Koç Ailesi'ne "BNP Paribas Hayırseverlik Ödülü" (Paris)
- Koç Ailesi'ne 16'ncı "Iris Foundation Ödülleri"nde "Dekoratif Sanatlarda Üstün Hizmet Ödülü"

Rahmi M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Semahat S. Arsel **Yönetim Kurulu Üyesi**

1964 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyeliği ile iş hayatına başlayan Semahat Arsel, halen bu görevini yürütmektedir. Bu görevine ek olarak Vehbi Koç Vakfı ve Divan Grubu Yönetim Kurulu Başkanı, Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanı ve Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun Kurucusu'dur. Diğer Koç Topluluğu şirketlerinde de Yönetim Kurulu Üyelikleri bulunmaktadır. Öte yandan, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nda (TEGV) Mütevelli Heyeti Üyesidir. Semahat Arsel, İstanbul Üniversitesi'nden "Fahri Doktora" unvanına layık görülmüştür.

Semahat Arsel, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Levent Çakıroğlu **Yönetim Kurulu Üyesi**

Levent Çakıroğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamış, University of Illinois'den yüksek lisans derecesini almıştır. İş yaşamına 1988'de Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı Yardımcısı olarak başlamış ve 1991-1997 yılları arasında aynı Bakanlık'ta Hesap Uzmanı olarak görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcılığına atanmış ve aynı dönemde Bilkent Üniversitesi'nde yarı zamanlı Öğretim Görevlisi olarak görev almıştır. Çakıroğlu Koç Topluluğu'na 1998 yılında Mali Grup Koordinatörü olarak katılmıştır. 2002-2007 yılları arasında Koçtaş CEO'su, 2007-2008 yıllarında Migros CEO'su görevlerini üstlenmiştir. 2008 yılında Arçelik CEO'su olarak atanmış ve aynı zamanda 2010 yılından itibaren Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır. Çakıroğlu Nisan 2015'te Koç Holding CEO'su olarak atanmış ve halen Koç Holding CEO'su olarak görev yapmaktadır. Nisan 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Levent Çakıroğlu, Arçelik LG ve TürkTraktör'de Yönetim Kurulu Başkanı, Otocar'da Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve muhtelif Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesidir.

Levent Çakıroğlu, 30 Mart 2015'ten bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Erol Memioğlu **Yönetim Kurulu Üyesi**

Yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. 1979 yılında TPAO'da Uzman Mühendis olarak göreve başlayan Memioğlu, TPAO'da Üretim Müdürlüğü ve Yurt Dışı Projeler Grup Başkanlığı görevlerinin ardından 1999 yılında Koç Holding'de Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 2003-2004 yılları arasında iş hayatına Koç Holding Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, Mayıs 2004-Nisan 2016 tarihleri arasında Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Erol Memioğlu, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

YÖNETİM KURULU ÖZGEÇMİŞLERİ

Yağız Eyüboğlu Yönetim Kurulu Üyesi

Yağız Eyüboğlu, 1991 yılında Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olmuş, 1996 yılında Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. Profesyonel iş hayatına 1991 yılında Arçelik A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlayan Yağız Eyüboğlu, 1993 yılından itibaren Koç Holding'de yaklaşık 10 yıl boyunca sırasıyla, Denetim Uzmanlığı, Koordinatör Yardımcılığı ve Mali Koordinatörlük görevlerinde bulunmuştur. 2004-2009 yılları arasında Arçelik A.Ş.'de Finansman ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Beko Elektronik A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi, Koç Holding A.Ş. Dış Ticaret ve Turizm Grubu Başkanı'na Yardımcı ve Koç Holding A.Ş. İnsan Kaynakları Direktörü olarak görev yapmıştır. 2009-Ekim 2015 arasında Aygaz Genel Müdürlüğü görevini üstlenmiştir. Ekim 2015'te Koç Holding Enerji Grubu Başkan Vekilliği'ne atanan Yağız Eyüboğlu, Nisan 2016'dan bu yana Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Koç Topluluğu'nun çeşitli şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olan Eyüboğlu, aynı zamanda sektörel sivil toplum kuruluşlarında da Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yağız Eyüboğlu, 4 Nisan 2016 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Zafer Sönmez Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi ve ÖİB Temsilcisi

Yükseköğrenimini İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde tamamlamıştır. Kariyerine 1997'de İnterbank'ta başlayan Sönmez, 2000-2003'te Dışbank'ta, 2004'te MNG Bank'ta görev almıştır. Sönmez, 2010-2011'de Royal Bank of Scotland'ın İstanbul Şubesi'nde Kurumsal Bankacılık Direktörü, 2005-2010 yıllarında ise ABN AMRO Bank İstanbul Şubesi'nde Portföy Yönetimi ve Kurumsal Bankacılık departmanlarında yönetici olarak görev yapmıştır. Ekim 2013'te Khazanah Turkey Regional Office'in kuruluşunda görev alan Sönmez, 2012-2013 döneminde Khazanah Nasional Berhad'da Türkiye, Orta Doğu ve Orta Asya'daki yatırımlardan sorumlu Kıdemli Müdür olarak çalışmıştır. Sönmez, 2017-2018'de Khazanah Turkey Regional Office'in Orta Doğu, Orta Asya, Doğu Avrupa ve Kuzey Afrika yatırımlarından sorumlu olmuş ve Khazanah Afrika takımının liderliğini yürütmüştür. Sönmez ayrıca 2013-2018 yılları arasında Acibadem Sigorta, 2017-2018'de Acibadem Sağlık Grubu ve 2016-2018 yılları arasında Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı'nın Yönetim Kurulu Üyeliği'ni yapmıştır. Türkiye Varlık Fonu A.Ş. Yönetim Kurulu Üyeliği ve CEO'luğu görevlerine Eylül 2018'de atanan Zafer Sönmez, aynı zamanda PTT Yönetim Kurulu Başkan Vekili'dir ve Eylül 2018 - Nisan 2019 arasında Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı'nı yürütmüştür.

Ayşe Canan Ediboğlu (Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Adayı)

Lise öğrenimini Ancaster House School'da aldıktan sonra Southampton Üniversitesi'nde (İngiltere) ekonomi alanında yükseköğrenimini tamamlamıştır. Aynı okulda finansal yönetim ve kontrol üzerine yüksek lisans derecesi bulunmaktadır. Southampton Üniversitesi'nde araştırma asistanlığının ardından iş hayatına 1980 yılında Shell'de Planlama Müdürü olarak devam etmiştir.

Shell Türkiye'de farklı görevlere atandıktan sonra 2002 yılında şirket Genel Müdürü ve 2006'da Shell Türkiye Ülke Müdürü unvanını almıştır. 2006-2009 yılları arasında Shell-Turcas Petrol A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev üstlenmiştir. Ayşe Canan Ediboğlu, 2012-2018 yılları arasında Aygaz Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev almıştır. Ayrıca 2010 yılından bu yana Türkiye'deki ING Bank'ta bağımsız yönetim kurulu üyesidir.

Ayşe Canan Ediboğlu, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Muharrem Hilmi Kayhan (Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Adayı)

Saint Joseph ve Robert Kolej'deki orta öğretiminden sonra Manchester Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nü 1976 yılında tamamlayan Kayhan, MBA derecesini Cornell Üniversitesi'nden almıştır. Tekstil ve tarım sektöründe faaliyet gösteren Söktaş A.Ş.'de ve yan kuruluşlarında Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini ve üyeliğini yürütmektedir. Ege İhracatçı Birlikleri, Türkiye Tekstil İşverenler Sendikaları, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın Yönetim Kurulları'nda görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmıştır. 2001 Ocak ayında TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı seçilmiştir. 2005 yılından bu yana TÜSİAD Onursal Başkanı'dır. Muharrem Kayhan, Robert Kolej Mütevelli Heyeti, İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı ve Bizim Okul Vakfı Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır. 2009 yılı TBMM Üstün Hizmet Ödülü sahibidir. 2003 yılından itibaren İspanya'nın İzmir Fahri Konsolosu'dur.

Muharrem Hilmi Kayhan, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Kamil Ömer Bozer **(Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Adayı)**

Kamil Ömer Bozer, yüksek öğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü'nün ardından Georgia State Üniversitesi'nde (ABD) tamamladığı yüksek lisans programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1985 yılında Koç Holding A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlamış, 1990 yılında Maret A.Ş.'de Genel Müdür Yardımcısı ve 1995 yılında Düzey A.Ş.'de Genel Müdürlük görevlerinin ardından 2002 yılında Migros Türk T.A.Ş. Genel Müdürü olmuştur. 2005 yılında Koç Holding A.Ş. Gıda Perakendecilik ve Turizm Grubu Başkanlığı'na atanmıştır. 2006-2008 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Gıda ve Perakende Grubu Başkanlığı yapmıştır. 2009 yılından Nisan 2011 tarihine kadar Koç Holding A.Ş. Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Kamil Ömer Bozer halihazırda Coca Cola İçecek, Adel Kalemcilik Ticaret ve Sanayi A.Ş., Mc Donalds Türkiye Hamburger İşletmeleri A.Ş., Kamil Yazıcı Yönetim ve Danışma A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyeliklerinin yanı sıra Söktaş Tekstil A.Ş. ve Arçelik A.Ş.'de Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Kamil Ömer Bozer, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

Şirketimiz Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Düzenlemeleri, Vergi Düzenlemeleri ve diğer ilgili düzenlemeler ile Esas Sözleşmemizin kâr dağıtımını ile ilgili hükümleri çerçevesinde kâr dağıtımını yapmaktadır.

Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir. İlke olarak, ilgili düzenlemeler, yatırım ihtiyaçları ve finansal imkânlar elverdiği sürece, piyasa beklentileri, uzun vadeli şirket stratejisi, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak Sermaye Piyasası Düzenlemeleri çerçevesinde hesaplanan Şirket'in net dağıtılabilir dönem kârının tamamı, yasal kayıtlarımızda mevcut kaynaklardan karşılanabildiği sürece nakit olarak dağıtılır.

Genel Kurul veya yetki verilmesi halinde Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası düzenlemelerine uygun olarak kâr payının taksitli dağıtımına karar verebilir. Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımının, Genel Kurul toplantısını takiben en geç bir ay içerisinde yapılması amaçlanmakta olup, kâr dağıtım tarihine Genel Kurul karar vermektedir. Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası Düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtabilir. Kâr dağıtım politikası ve yıllık kâr dağıtım önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almakta, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

KÂR DAĞITIM TEKLİFİ

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) esas alınarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen, 1 Ocak - 31 Aralık 2019 hesap dönemine ilişkin finansal tablolar incelenerek kabul edilmiş ve Genel Kurula sunulması uygun görülmüştür.

Söz konusu finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlara göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda;

- TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 525.837.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem kârı, VUK kayıtlarına göre ise 1.139.412.897,98 TL cari yıl zararı bulunduğu görülmektedir;

- Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesine ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da pay sahipleri tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası çerçevesinde,
- VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre; 2019 yılı faaliyetlerinin 1.139.412.897,98 TL cari yıl zararı ile sonuçlanması nedeniyle kâr payı dağıtılmaması ve VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre oluşan 1.139.412.897,98 TL cari yıl dönem zararının geçmiş yıl zararlarına aktarılması,
- TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre oluşan 525.837.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem kârının ise ilgili finansal tablolarda geçmiş yıl kârlarına aktarılması,

hususlarının, Nisan ayı içerisinde yapılması öngörülen Şirketimiz Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda ortaklarımızın onayına sunulmasına karar verilmiştir.

KÂR DAĞITIM TABLOSU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 2019 Yılı Kâr Payı Dağıtım Tablosu (TL)			
1. Ödenmiş / Çıkarılmış Sermaye			250.419.200,00
2. Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)			503.342.592,00
Esas sözleşme uyarınca kâr dağıtımında imtiyaz var ise söz konusu imtiyaza ilişkin bilgi			
	SPK'ya Göre	Yasal Kayıtlara (YK) Göre	
3. Dönem Kârı	-370.841.000,00	-1.139.412.897,98	
4. Vergiler (-)	-896.678.000,00	0,00	
5. Net Dönem Kârı (=)	525.837.000,00	-1.139.412.897,98	
6. Geçmiş Yıllar Zararları (-)		0,00	
7. Genel Kanuni Yedek Akçe (-)			
8. NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI (=)	525.837.000,00	0,00	
9. Yıl içinde yapılan bağışlar (+)	3.482.982,51		
10. Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabilir Dönem Kârı	529.319.982,51		
11. Ortaklara Birinci Kâr Payı			
- Nakit	0,00	0,00	
- Bedelsiz			
- Toplam	0,00	0,00	
12. İmtiyazlı Pay Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı			
13. Dağıtılan Diğer Kâr Payı	0,00	0,00	
- Yönetim Kurulu Üyelerine			
- Çalışanlara			
- Pay Sahibi Dışındaki Kişilere			
14. İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı			
15. Ortaklara İkinci Kâr Payı			0,00
16. Genel Kanuni Yedek Akçe	0,00		0,00
17. Statü Yedekleri			
18. Özel Yedekler			
19. OLAĞANÜSTÜ YEDEK	525.837.000,00	0,00	
20. Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklar	0,00	0,00	
- Geçmiş Yıl Kârı			
- Olağanüstü Yedekler			
- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00		0,00
21. Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklardan Ayrılacak Yedek Akçe	0,00		0,00

KÂR PAYI ORANLARI TABLOSU

GRUBU	TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI TUTARI		TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI / NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	1 TL NOMİNAL DEĞERLİ HİSSEYE İSABET EDEN KÂR PAYI	
	TUTARI (TL)	BEDELSİZ (TL)	ORAN (%)	TUTARI (TL)	ORAN (%)
A	0,00		0,00	0,0000	0,00
C	0,00		0,00	0,0000	0,00
TOPLAM	0,00	0,00	0,00		

2020 YÖNETİM KURULU ÜYE ADAYLARI

Ömer M. Koç

Ali Y. Koç

Rahmi M. Koç

Semahat Sevim Arsel

Levent Çakıroğlu

Yağız Eyüboğlu

Erol Memioğlu

Muharrem Hilmi Kayhan (Bağımsız Üye Adayı)

Ayşe Canan Ediboğlu (Bağımsız Üye Adayı)

Kamil Ömer Bozer (Bağımsız Üye Adayı)

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı C Grubu Hisse Temsilcisi* (Bağımsız Üye Adayı)

- Rapor yayınlanma tarihi itibarıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından henüz atama yapılmamıştır.

ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN ÜCRET POLİTİKASI

Bu politika dokümanı, SPK düzenlemeleri kapsamında idari sorumluluğu bulunanlar kapsamındaki yönetim kurulu üyelerimiz ve üst düzey yöneticilerimizin ücretlendirme sistem ve uygulamalarını tanımlamaktadır.

Yönetim kurulu üyelerinin tamamı için geçerli olmak üzere her yıl olağan genel kurul toplantısında sabit ücret belirlenir.

İcrada bulunan yönetim kurulu üyelerine, aşağıda detayları açıklanan üst düzey yöneticiler için belirlenen politika kapsamında ödeme yapılır.

Şirket yönetim kuruluna şirketin işleyişi ile ilgili her türlü konuda etkin destek verecek olan yürütme komitesinin başkan ve üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılımları, fonksiyonları esas alınarak yıl sonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde yönetim kurulu tarafından belirlenen tutarda menfaat sağlanabilir. Yürütme Komitesi üyelerine yıl içinde bu kapsamda ödeme yapılmış ise yıl sonunda belirlenen tutardan mahsup edilir.

Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde şirketin performansına dayalı ödeme planları kullanılamaz.

Yönetim kurulu üyelerine, atanma ve ayrılma tarihleri itibarıyla görevde buldukları süre dikkate alınarak kıst esasına göre ödeme yapılır. Yönetim kurulu üyelerinin şirkete sağladığı katkılar dolayısıyla katlandığı giderler (ulaşım, telefon, sigorta vb. giderleri) şirket tarafından karşılanabilir.

Üst Düzey Yönetici ücretleri ise sabit ve performansa dayalı olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır.

Üst Düzey Yönetici sabit ücretleri; piyasadaki makroekonomik veriler, piyasada geçerli olan ücret politikaları, şirketin büyüklüğü ve uzun vadeli hedefleri ve kişilerin pozisyonları da dikkate alınarak uluslararası standartlar ve yasal yükümlülükler uygun olarak belirlenir.

Üst Düzey Yönetici primleri ise; prim bazı, şirket performansı ve bireysel performansa göre hesaplanmaktadır. Kriterler ile ilgili bilgiler aşağı özetlenmiştir:

- **Prim Bazı:** Prim Bazları, her yılbaşında güncellenmekte olup, yöneticilerin pozisyonlarının iş büyüklüğüne göre değişkenlik göstermektedir. Prim bazları güncellenirken piyasadaki üst yönetim prim politikaları göz önünde bulundurulur.
- **Şirket Performansı:** Şirket performansı, her yılbaşında şirkete verilen finansal ve operasyonel (pazar payı, ihracat, yurt dışı faaliyetler, verimlilik vb.) hedeflerin, dönem sonunda ölçülmesi ile elde edilmektedir. Şirket hedefleri belirlenirken, başarının sürdürülebilir olması, önceki yıllara göre iyileştirmeler içermesi önemle dikkate alınan prensiplerdir.
- **Bireysel Performans:** Bireysel performansın belirlenmesinde, şirket hedefleri ile birlikte, çalışan, müşteri, süreç, teknoloji ve uzun vadeli strateji ile ilgili hedefler dikkate alınmaktadır. Bireysel performansın ölçülmesinde, şirket performansı ile paralel şekilde, finansal alanların dışında da uzun vadeli sürdürülebilir iyileştirme prensibi gözetilmektedir.

Şirketimiz üst düzey yöneticilerinin işten ayrılmaları halinde, çalıştıkları süre, üst düzey yönetici olarak görev yaptıkları süre, sağladığı katkı, ayrılma tarihinden önceki son hedef primi, son yılda ödenen maaş ve prim bilgileri dikkate alınarak işten ayrılma ikramiyesi ödenebilir. Yukarıdaki esaslara göre belirlenen ve yıl içinde Üst Düzey Yönetici ve Yönetim Kurulu Üyelerine ödenen toplam miktarlar, izleyen genel kurul toplantısında mevzuata uygun olarak ortakların bilgisine ve/veya onayına sunulur.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

Değerli Paydaşlarımız,

Küresel ekonomik faaliyetin, ticaret savaşlarının da etkisiyle öngörülenin altında büyüdüğü, buna karşın talep artışının iki katını aşan yeni rafinaj kapasitenin devreye girdiği bir yılı geride bıraktık. OPEC ve Rusya grubunun kesinti kararlarına ek olarak İran ve Venezüella gibi dünya ham petrol arzında önemli pay sahibi ülkelere uygulanan yaptırım kararları özellikle kompleks rafineri kârlılıklarını baskıladı.

2019 yılı küresel belirsizliklerin devam ettiği; hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde ekonomik yavaşlamanın belirgin hale geldiği ve küresel büyüme ve petrol ürünleri talep öngörülerin sürekli olarak aşağı yönlü revize edilmek durumunda kaldığı bir dönem olurken dünya petrol ürünleri talep artışı 5 yıllık büyüme ortalamasının %50 altında kaldı. Ayrıca gelişmekte olan ülke para birimlerinde 2018 yılındaki gibi sert değer kayıpları olmasa dahi dalgalı seyrin sürdüğü ve birikimli etkisinin alım gücü ve talep üzerindeki olumsuz yansımalarının gözleendiği bir dönemden geçtik.

**FİNANSAL RİSKLERİ, DİSİPLİNLİ
VE DİNAMİK BİR ANLAYIŞLA
YÖNETEREK SAĞLAM BİLANÇO
YAPISINI ZORLU KOŞULLARA
RAĞMEN SÜRDÜREREK, ŞİRKET
OPERASYONLARININ NEGATİF
ŞOKLARA KARŞI DİRENÇLİ
KALMASINI HEDEFLEDİK.**

10,8 milyar TL

İşletme sermayesi yönetimini etkin bir şekilde gerçekleştirerek, rafinaj sektöründeki zorlu koşullara rağmen 2019'un tamamında 10,8 milyar TL tutarında serbest nakit akımı yarattık.

2019 yılında ham petrol arz kompozisyonundaki değişim, sektörümüzdeki kârlılığı da önemli ölçüde etkiledi. OPEC+ kesinti kararları ile İran ve Venezüella yaptırımları orta ve ağır ham petrol arzının daralmasına neden oldu. Özellikle Asya bölgesinde devreye giren önemli rafineri kapasitelerinin, Ural ve Orta Doğu ham petrolünü daha fazla tercih etmeleri, orta ve ağır ham petrollerin maliyetlerini artırarak, ağır ham petrol işleyebilen rafinerilerin avantajını ortadan kaldırdı.

Küresel petrol ürünleri talep artışının 0,9 milyon v/g olduğu 2019 yılında, büyük çoğunluğu Orta Doğu ve Asya bölgelerinde olmak üzere 2 milyon v/gün kapasiteli yeni rafineri devreye girdi. Küresel ekonomideki ivme kaybına bağlı olarak özellikle orta distilat talep artışı yılın genelinde beklentilerin altında kaldı. Son çeyrek dönemde IMO'daki regülasyon değişikliği ile kullanımı yasaklanan Yüksek Kükürtlü Fuel Oil yerine motorinin ana gemicilik yakıtı olması ve buna bağlı olarak başta motorin olmak üzere orta distilat marjlarının özellikle son çeyrek dönemde çok güçlü olması beklenirken, Singapur gibi büyük limanların planlama ve tedariklerini Çok Düşük Kükürtlü Fuel Oil'e (VLSFO) göre yapmalarının da etkisi ile motorinin gemicilik yakıtı amaçlı kullanımı minimum düzeyde kaldı. Denizcilik yakıtı olarak scrubber'ı olmayan gemilerde kullanımı yasaklanan fuel oil marjları tarihi en düşük seviyelere gerilerken motorin marjları da beklentilerin çok altında kaldı. Ayrıca kuzey yarım kürede ılık geçen kış koşullarına bağlı olarak ısınma amaçlı motorin ve kerosen talebinin sektörel ortalamaların altında kalması orta distilat marjlarını baskılayan bir diğer ekten oldu. Öte yandan, benzin verimi yüksek hafif ham petrol ve kondensatın yanı sıra global şarj paçalında doğal gaz sıvılarının payının artmaya devam etmesiyle hafif distilat arzı artarken, talep artışının beklentilerin altında kalmasıyla benzin ve hafif distilat marjlarında 2018 sonunda başlayan gerileme, 2019 yılı ilk çeyrek döneminde de devam etti. ABD ve Avrupa rafinerilerinin FCC ünitelerinde şarj düşmesiyle marjlarda düzelmeye başlamasına rağmen yıllık ortalamalar hem geçen yılın, hem de son 5 yıllık ortalamaların altında kaldı. Tüm bu etkenler sonucu, 2018 yılında 4,6 ABD doları/varil olan Akdeniz rafineri marjı 2019'da 1,7 ABD doları/varil'e geriledi.

Ham petrol fiyatındaki dalgalı seyre ilave olarak Türk lirasındaki değer kaybı ve oynaklık nedeniyle pompa fiyatlarının sabit kalmasını sağlamak için ürünlerdeki vergi tutarlarını düzenleyen eşel mobil ÖTV uygulaması 2019 yılında da sürdürüldü. Buna rağmen, ekonomik büyümedeki ivme kaybına bağlı olarak petrol ürünleri tüketiminde 2018 yılı Ağustos ayından itibaren başlayan düşüş 2019 yılı ilk yarısı boyunca devam etti. EPDK verilerine göre, Temmuz ayından itibaren baz etkisinin de desteğiyle artmaya başlamasına rağmen yıllık bazda motorin talebi yıl sonu itibarıyla %0,4 gerileyerek 24,9 milyon ton oldu. Benzin tüketimi %3,2 artışla 2,4 milyon ton, jet yakıtı tüketimi ise turizm sektöründeki iyileşmenin etkisiyle %6,5 büyüyerek 5,3 milyon ton olarak gerçekleşti. Tüm bu gelişmelere bağlı olarak, bu dönemdeki toplam petrol ürünleri talebi %2,2 artış kaydetti.

Tüpraş, Türkiye dâhil 8 ülkeden 26,8 milyon ton ham petrol tedarik etti

Şirketimiz, Kasım 2018'de alınan İran'dan ham petrol tedarik etme muafiyetinin Mayıs itibarıyla tamamen sıfırlandığı 2019 yılında en uygun maliyetli şarj kompozisyonunu oluşturacak şekilde yerli ham petrol dâhil 8 ülkeden 15 farklı türde toplam 26,8 milyon ton ham petrol tedariki sağladı. Fuel Oil Dönüşüm Tesisimizde ve diğer rafinerilerimizdeki planlı bakımlara rağmen, 2019 yılında optimum kapasite kullanımıyla toplam 29,3 milyon ton ham madde işlendi; 28,1 milyon ton üretimle %79,0 oranında beyaz ürün verimine ulaşıldı. Ticari satışların da desteğiyle 2019 yılında 22,4 milyon ton yurt içine olmak üzere toplam 29,2 milyon ton ürün satışı gerçekleştirildi.

PETROL ÜRÜNLERİ TÜKETİMİNDE 2018 YILI AĞUSTOS AYINDAN İTİBAREN BAŞLAYAN DÜŞÜŞ 2019 YILI İLK YARISI BOYUNCA DEVAM ETTİ.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

Finansman yönetimimizle fark yarattık

2018'in Ağustos ayında yaşanmış olan piyasa dalgalanması, etkisini 2019'un ilk yarısına kadar taşıırken, artan belirsizlik risklerin yönetilmesini de zorlaştırdı. Yılın son çeyreğinde ürün marjlarında yaşanan dalgalanma nedeniyle rafineri sektöründe beklenen toparlanma gerçekleşemedi. Finansal riskleri, disiplinli ve dinamik bir anlayışla yöneterek sağlam bilanço yapısını zorlu koşullara rağmen sürdürerek, şirket operasyonlarının negatif şoklara karşı dirençli kalmasını hedefledik. İşletme sermayesi yönetimini etkin bir şekilde gerçekleştirerek, rafinaj sektöründeki zorlu koşullara rağmen 2019'un tamamında 10,8 milyar TL tutarında serbest nakit akımı yarattık.

Yatırımlarımız, sürdürülebilir yüksek büyümenin anahtarını oluşturuyor

Tüpraş olarak, yatırımlarımızı sürdürülebilir yüksek performansın anahtarı olarak görüyoruz. Bu anlayışla, 2019 yılında zorlaşan yatırım ortamına ve yaşanan krizlere rağmen rafinaj faaliyetlerimize yönelik 157 milyon ABD doları yatırım gerçekleştirildi, toplam yatırımımız ise 236 milyon ABD dolarına ulaştı.

2019 yılında enerji tasarrufu ve emisyon azaltımına yönelik yatırım projelerimizle birlikte Tüpraş'ta yıllık 113.106 Gcal enerji tasarrufu ve 26,3 bin ton CO₂ emisyon azalımı elde ettik.

Toplam 14 tanker ve yaklaşık 703 bin DWT'luk taşıma kapasitesiyle hizmet vermeye devam eden iştirakimiz Ditaş, 2019 yılı içinde toplam taşıma kapasitesi 346 bin DWT olan 4 adet tankere 2020 Uluslararası Denizcilik Organizasyonu kurallarına uyum amaçlı baca gazı temizleyicisi (scrubber) kurdu.

Ayrıca, sermayesinin tamamına sahip olduğumuz Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi Körfez Ulaştırma A.Ş. 2018 yılında başladığı faaliyetlerini, 2019 yılında satın aldığı 5 yeni lokomotif ilavesi ve vagon yatırımlarıyla daha da geliştirerek, toplam 1,83 milyon ton ürün taşımaya gerçekleştirdi. Ayrıca, Körfez Ulaştırma A.Ş.'nin devam eden yatırımları kapsamında, 2021 yılında teslim alacağı yüksek teknolojik özellikli 7 adet çift yakıtlı lokomotiflerinin alımı

için anlaşma imzalandı. Güçlü bir çekiş gücüne ihtiyaç duyulan yüksek eğimli hatlarda hem elektrikli hem de dizel çalışma modlarını bir araya getirerek yük taşımacılığı hizmetlerinde kullanılacak lokomotifler; aynı zamanda Türkiye'nin ilk hibrit lokomotifleri olacak.

Dijital dünyanın getirdiği avantajların yanında en büyük dezavantajın her zaman siber güvenlik olduğunun farkında olan Şirketimiz, her konuda olduğu gibi siber güvenlik alanında da, dünya ve sektörel standartları uygulayan; bu alanda gelişen teknolojilere yatırım yaparak, teknik emniyette olduğu gibi siber güvenlikte de en üst seviyede korumayı hedefleyen bir yol haritası ve stratejisi oluşturmuştur.

Londra Ofisimiz faaliyetlerini başarıyla sürdürüyor

Tüpraş olarak, rafinaj faaliyetlerimizi odağımızda tutmayı sürdürmekle birlikte 2018 yılında sektördeki iş çeşitlendirme stratejilerimiz kapsamında yurtiçi ve yurtdışı alanlarda olası yatırım fırsatlarını yakından takip ederek somut stratejik adımlar attık. 2018 yılı sonunda faaliyete geçen ofisimiz ilk yılında oldukça önemli operasyonları başarıyla gerçekleştirerek, Tüpraş'ın uluslararası ticari operasyonlarına önemli katkılar sağlayacağını göstermiş oldu.

TÜPRAŞ, DÜNYANIN EN BÜYÜK HAVA LİMANLARINDAN İSTANBUL HAVALİMANI'NIN YILLIK YAKIT İHTİYACININ %60'INI KARŞILAYARAK ÜLKEMİZ CARI AÇIĞININ KAPANMASINA DA KATKIDA BULUNUYOR.

İstanbul Havalimanı'nın en büyük jet yakıtı tedarikçisi olduk
İstanbul Havalimanı'nın ihtiyacı olan jet yakıtının temini amacıyla, İGA İstanbul Havalimanı Akaryakıt Hizmetleri A.Ş. tarafından düzenlenen ihale sonucunda Tüpraş, İstanbul Havalimanı'na 5 yıl süreyle yıllık 1,8 milyon ton jet yakıtı satışına hak kazandı. Tüpraş, dünyanın en büyük hava limanlarından İstanbul Havalimanı'nın yıllık yakıt ihtiyacının %60'ını karşılayarak ülkemiz cari açığının kapanmasına da katkıda bulunuyor.

Tüm iş süreçlerimizde, "Geleceğim Emniyetim" önceliğiyle hareket ediyoruz

Tüm operasyonlarımızda riskleri tanımlayarak; riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Bu kapsamda, oluşturulan, "Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) ve Proses Emniyeti Standartlarımıza", tüm çalışanlarla birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz şekilde uymalarını bekliyoruz. Geçtiğimiz dönemde önemli iyileşmeler sağladığımız emniyetli çalışma göstergelerimizde, hedefimiz daha da iyi neticelere ulaşmak ve sektörümüzde örnek alınacak bir konuma gelmektir.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da ülkemiz, çalışanlarımız, iş ortaklarımız, hissedarlarımız ve tüm paydaşlarımız için en yüksek katma değer üretmeyi kararlılıkla sürdüreceğiz.

2019 yılında yaşanan pek çok olumsuzluğa rağmen emniyetli ve özverili çalışmalarıyla şirketimize katkı sağlayan çalışma arkadaşlarıma, destekleriyle bize güç veren tüm paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla,

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

TÜPRAŞ OLARAK, YATIRIMLARIMIZI SÜRDÜRÜLEBİLİR YÜKSEK PERFORMANSIN ANAHTARI OLARAK GÖRÜYÖRÜZ.

26,3 bin ton

2019 yılında enerji tasarrufu ve emisyon azaltımına yönelik yatırım projelerimizle birlikte Tüpraş'ta yıllık 113.106 Gcal enerji tasarrufu ve 26,3 bin ton CO₂ emisyon azalımı elde ettik.

ÜST YÖNETİM

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi yüksek lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamış, 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006-31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 1 Ocak 2016 itibarıyla Genel Müdür olarak atanmıştır.

Doğan Korkmaz
Genel Müdür Yardımcısı
(Mali)

Doğan Korkmaz, Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nü 1996 yılında, Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını 2007 yılında, Oxford Üniversitesi Küresel İşletme programını 2013 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. Aynı yıl Arçelik A.Ş.'de Yatırım Finansmanı görevine başlamış, 2007 yılına kadar sırasıyla Kurumsal Finansman ve Finansal Piyasalar Stratejisti görevlerini almıştır. 2007 yılında Arçelik A.Ş. Hazine ve Sermaye Piyasaları Departmanı Yöneticisi görevini üstlenmiştir. 2009 yılında Arçelik A.Ş.'nin İngiltere'de kurulu iştiraki olan Beko Plc'de Finans Direktörü pozisyonuna, 2012 yılında ise Arçelik A.Ş. Finansman Direktörü görevine getirilmiştir. 1 Ocak 2016 itibarıyla Tüpraş Mali İşlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

Levent Zağra
Genel Müdür Yardımcısı
(Yatırımlar ve Planlama)

Levent Zağra, Worcester Polytechnic Institute Makine Mühendisliği ve Cornell University Üretim Sistemleri MS ve MBA programlarını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Departmanı'nda başlamıştır. 2002 senesinde Promena Elektronik Ticaret Genel Müdürlüğü'ne atanan Zağra, 2009-2016 yılları arasında Koç Holding Enerji Grubu Koordinatörlüğü görevini sürdürmüştür. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş Yatırımlar ve Planlama'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Özgür Kahramanzade
Genel Müdür Yardımcısı
(Satış Pazarlama)

Özgür Kahramanzade, Boğaziçi Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nü ve Purdue University İş İdaresi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1994 yılında Beko Elektronik'te Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. 1997 yılında Koç Holding'de Proje Mühendisi olarak görev almıştır. 2000 yılında Zinerji A.Ş.'ye Sorumlu olarak transfer olmuştur. 2001 yılında Koç Holding'de Proje Müdürü görevini almıştır. 2005 yılında, Opet Petrolcülük'e Pazarlama, Yatırım ve Grup Şirketleri Planlama Direktörü olarak atanmıştır. 2006 yılında, Opet Petrolcülük'te İkmal ve Teknik Genel Müdür Yardımcılığı görevini almıştır. Aralık 2010-Nisan 2016 yılları arasında, Entek Elektrik Üretim A.Ş.'de Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş'a, Satış ve Pazarlamadan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

İhsan Serdar Kemaloğlu
Genel Müdür Yardımcısı
(Teknik)

Serdar Kemaloğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden 1991 yılında mezun olmuştur.

İş yaşamına 1993 yılında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde İşletme Mühendisi olarak başlamıştır. Rafineri çalışması süresince FCC, Ham Petrol, Vakum, Kükürt Giderme ve Hydrocraker ünitelerinde şef ve başmühendislik görevlerinde bulunmuştur. 2002 yılında izomerizasyon ünitesi devreye alma çalışmalarında görev alan Kemaloğlu, 2008 yılında İzmit Rafinerisi'nde Proses Kontrol Başmühendisi olarak APC uygulamalarının hayata geçirilmesinde sorumluluk almıştır. İzmir Rafinerisi Üretim Müdürlüğü'nün ardından, Haziran 2013'te Batman Rafineri Müdürü olarak atanan Kemaloğlu, Ekim 2015-Şubat 2017 tarihleri arasında Kırıkkale Rafineri Müdürü görevinde bulunmuştur. 1 Şubat 2017 tarihi itibarıyla Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Atilla Ulusu
Genel Müdür Yardımcısı
(Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaret)

Atilla Ulusu, 1994 yılında İstanbul Saint-Joseph Lisesi, 1999 yılında Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nü tamamlamıştır.

İş yaşamına 2000 yılında Ram Dış Ticaret'te Cezayir Bölge Ofis Temsilcisi olarak başlamış, 2002 yılında aynı ülkede Bölge Ofis Müdürü olarak görevlendirilmiştir. 2003 yılında Aygaz A.Ş.'de önce LPG Ticaret ve Planlama Sorumlusu, sonrasında ise Yurtdışı LPG Satış Sorumlusu olarak, başta Irak olmak üzere, Doğu Akdeniz ülkelerine gerçekleştirilen LPG ihracatlarını koordine etmiştir. 2007 yılında Tüpraş'a Ham Petrol İkmal Koordinatörü olarak atanıp, 2013 yılında Ham Petrol İkmal Müdürü, 2015 yılında Ham Petrol İkmal ve Üretim Planlama Direktörü olarak görevlendirilmiştir. 5 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Ham Petrol İkmal ve Dış Ticarettten sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

STRATEJİ

Sektör değerlendirmesi

Son yıllarda dünya enerji sektöründe önemli değişimler meydana gelmektedir ve önümüzdeki dönemde bu dönüşümün artan bir hızla devam etmesi beklenmektedir. Enerji kaynaklı karbondioksit emisyonlarının özellikle son 5 yıldaki kayda değer artışı, enerji sektöründeki bütün oyuncularını daha verimli üretim teknolojilerine ve alternatif enerji kaynaklarına yöneltmiştir. Tüpraş hem küresel hem de yerel sektördeki değişimleri ve diğer oyuncuları da yakından takip ederek kısa ve uzun vadeli strateji ve yatırım planlarını bu doğrultuda güncellemektedir. Şirket, planlarında uzun vadeli karbon salınımı düşük ve sürdürülebilir yatırımlara öncelik vererek özellikle Paris Anlaşması gibi çevreci politikalar kapsamında belirlenen hedeflere ulaşılması konusunda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmek için adımlar atmaktadır. Çevresel politikaların önemli bir etkisi de mevcut durumda kullanılan yakıt özellikleri üzerinde görülmektedir. Özellikle uluslararası denizcilik için düzenleyici otorite olan International Maritime Organization (IMO) tarafından Londra'daki Marine Environment Protection Committee (MEPC) toplantısında, 2020 yılında küresel olarak denizcilik yakıtlarındaki kükürt üst sınırının %0,5 m/m olarak uygulanması kararı sonrasında denizcilik sektörünün ana yakıtı düşük kükürtlü fuel oil olmuştur. Tüpraş, mevcut dönüşüm kapasiteleri ve esnek üretim kabiliyeti ile kısa vadeli değişimlere adapte olurken, akaryakıt sektöründe kısa ve orta vadedeki yeni dengelenmelere göre üretim altyapısını geliştirmeye yönelik adımlar atmaya sürdürmektedir.

Demografik avantaja sahip olan Türkiye, global piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen güçlü ekonomik temellerini korumaktadır.

GELİŞEN VE BÜYÜYEN TÜRKİYE'NİN ARTAN ENERJİ İHTİYACININ GÜVENLİ BİR ŞEKİLDE SAĞLANMASI TÜPRAŞ YÖNETİMİNİN ÖNCELİKLİ HEDEFLERİ ARASINDADIR.

Gelişen ve büyüyen Türkiye'nin artan enerji ihtiyacının güvenli bir şekilde sağlanması ve sürdürülebilir büyümeye yönelik altyapının oluşturulması, Tüpraş yönetiminin öncelikli hedefleri arasındadır.

2019 yılı rafinaj sektöründe, yeni kapasite ilaveleriyle rekabetin daha da arttığı ve jeopolitik gelişmelerin sektör dinamiklerini önemli ölçüde etkilemeyi sürdürdüğü bir yıl olmuştur. ABD'nin İran ve Venezuela ham petroleri üzerindeki yaptırımları, beklentinin aksine muafiyetlerin tamamen sıfırlanması, OPEC ve Rusya'nın kesinti kararlarıyla değişen arz kompozisyonu, küresel ekonomiye ilişkin endişeler, ABD üretimindeki rekor artışlar gibi nedenlerden dolayı ham petrol fiyatları yıl boyunca dalgalı bir seyir izlemiştir. Küresel rafinaj kapasitesinin net 2 milyon varil/gün arttığı 2019 yılında, küresel talep artışı 1 milyon varil/günün altında kalmıştır. Tüpraş, bu rekabetçi ortamda enerji verimliliğini yükseltecek, tesislerin emre amadeliğini artıracak ve operasyonel optimizasyonunu sürekli sağlayacak adımları kararlılıkla atmaya sürdürmüştür.

Yurt içi ve yurt dışında yeni yatırım fırsatlarını takip eden Tüpraş, büyüme ve faaliyet alanlarını çeşitlendirme stratejisi doğrultusunda rafineri ile entegre iş alanları ve yenilenebilir enerji kaynaklarını hedeflemektedir. Yenilenebilir enerji yatırımları ile öncelikle rafinerilerin enerji ihtiyacını karşılamak ve bu yolla enerji maliyetlerini aşağıya çekerken karbon emisyonlarını da azaltmak amaçlanmaktadır.

Dünyada gelişen yeni teknoloji ve iş modellerini değerlendirmek ve operasyonlarında bu yeniliklere uygulama alanı yaratarak değer sağlamak, Tüpraş'ın son dönemde devreye aldığı inovasyon programının önemli parçalarından birisidir.

Dijital Dönüşüm ve Endüstri 4.0 projelerinde daha önce atılan adımların sonuçlarının alınmaya başlandığı 2018 yılında Tüpraş; İTÜ ve ODTÜ Tekno-Kentleri'nde Veri Analitiği Merkezleri'ni açmıştır. Şirket, makine öğrenmesi ile geliştirilen yapay zekâ projelerini bakım, üretim ve planlama süreçlerinde kullanmaya başlayarak verimlilik ve kârlılık alanında da projeleri hayata geçirmiştir. 2019 yılında 50 milyon TL'nin üzerinde verimlilik elde edilmiştir. Çevik (agile) metodolojiler kullanılarak gerçekleştirilen Vardiya Optimizasyonu, Laboratuvar Sonuç Tahminlemesi, Hidrojen Optimizasyonu, Gemi Planlama ve Stok Yönetimi değer zincirinin farklı alanlarında gerçekleştirilen bazı projelerdir. Kullanılan çevik metodolojiler ile hem projelerden elde edilecek verimin bir an önce oluşması sağlanmış, hem de çevik şirket kültürüne giderken önemli bir adım atılmıştır.

2018'de başlanan RPA (Robotic Process Automation) projesinde, 50'nin üzerinde sürecin yazılım robotu tarafından yürütülmesi sağlanmış, böylece insan gücü ve zamandan önemli tasarruf elde edildiği gibi hataların da önüne geçilmiştir.

2018 yılında Tüpraş rafineri sahasında kullanılmaya başlanan kablosuz teknolojilerle süreçler hızlandırılarak gerçek zamanlı ölçülebilir ve takip edilebilir duruma getirilmiştir. Tüpraş, iş süreçlerinde robotik otomasyon, LIDAR teknolojisi ile 3D haritalama ve dijital ikiz, gerçek zamanlı veri görselleştirme benzeri projelerle önümüzdeki yıllarda da dijital yol haritasında ilerlemeyi sürdürecektir.

2019 yılında Londra Ticaret Ofisi faaliyetleri ile uluslararası piyasa fırsatlarını yakından takip ederek, Tüpraş'ın mevcut dış ticaret operasyonlarına yardımcı olmanın yanı sıra ikmal ve satış zincirinden ilave katma değer yaratılmaya başlanmıştır.

Tüpraş'ın %40 pay ile ortak olduğu, Türkiye'nin en büyük 2. akaryakıt dağıtım şirketi Opet'in istasyon sayısı Sunpet markası ile birlikte 1.670 adet istasyona yükselmiştir. Şirket, beyaz ürünlerde %19,0 pazar payı ile 2'ncilik konumunu, siyah ürünlerde ise %35,3 pazar payı ile liderliğini korumuştur.

Tüpraş'ın iştiraki olan Ditaş Denizcilik, filosunu artırarak güçlendirmek için adımlar atmaya devam etmektedir.

2017 sonunda %100 Tüpraş sermayesi ile kurulan ve Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi Körfez Ulaştırma, Tüpraş'ın demiryolu taşıma payını önemli oranda artırmıştır. Şirket, yıl içinde lokomotif satın alımlarına başlayarak özel sektörde bir ilki gerçekleştirmiştir.

Teknoloji Yol Haritası, ar-ge süreçleri

Tüpraş, yüksek özkaynak kârlılığına ulaşmayı hedefleyen yatırımlar yapmaktadır. 2006-2019 yıllarını kapsayan on dört yıllık dönemde rafinajda 6,2 milyar ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş; risklerini en üst düzeyde yöneterek, tanımladığı stratejik ve operasyonel hedeflerine ulaşmak amacıyla teknolojik yeteneklerini planlayacağı ve geliştireceği Teknoloji Yol Haritası'nı 2018 yılında hazırlamıştır. Bu yol haritası ile yeni teknolojilerin izlenmesi, tehdit-fırsatların analizi ve ürün-pazar ilişkisinin kurulması hedeflenmektedir.

Tüpraş, Ar-Ge Merkezi ile rafinerilerinin işleyişine yönelik projeler geliştirirken Teknoloji Yol Haritası doğrultusunda yenilikçi teknolojiler üzerinde çalışmaktadır. 2019 yılı içerisinde Tüpraş Ar-Ge Merkezi, toplam 12 Ufuk2020 projesi ile 6,02 milyon euro destek almaya hak kazanarak Türkiye'nin en başarılı sanayi kuruluşu olmuştur.

Türkiye'nin enerji alanında kurulan ilk özel sektör destekli enerji merkezi olan KÜTEM (Koç Üniversitesi-Tüpraş Enerji Merkezi) ile yapılan çalışmalarla Türkiye'de üniversite-sanayi iş birliğinin en başarılı örnekleri sergilenmektedir. Tüpraş Ar-Ge Merkezi'nde 2018 yılında devreye alınmış olan ülkemizin bu ölçekteki ilk ve tek katalizör pilot tesisi ile katalizör alım süreçlerine destek sağlanırken, kazanılan yetkinlikler ile kullanılan katalizörlerin performans optimizasyon testleri iç kaynaklarla gerçekleştirilmektedir.

Tüpraş, petrol sektöründe performansına özenilen, çevre ve yaşam değerlerine saygılı, öncü bir şirket olma vizyonuyla faaliyetlerini yürütmektedir.

Tüpraş, yükselen küresel rekabete uyum sağlayabilmenin, değişen piyasa koşullarına hızlı adapte olmaktan geçtiğinin bilinciyile hareket etmektedir. Finansal sağlamlık ve sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yönetilen Tüpraş, bu stratejisinin etkinliğini, uluslararası ve ulusal piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen sürdürülebilir performansı ile kanıtlamıştır.

Öncelikli iş stratejisi doğrultusunda; tüm iş süreçlerinin emniyet önceliğiyle yönetilerek, çevresel etkilerin minimize edilmesi, ürün veriminin geliştirilmesi, maliyet yapısında sürekli iyileştirme sağlanarak rekabet gücünün artırılması gereğine inanan Tüpraş, piyasa koşullarına uyum yeteneğini geliştirme yönünde kat ettiği mesafeyi daha ileri noktalara taşımayı hedeflemektedir.

2019 GELİŞMELERİ

Tüpraş, İstanbul Havalimanı'nın en büyük jet yakıtı tedarikçisi oldu.

İstanbul Havalimanı'nın ihtiyacı olan jet yakıtının temini amacıyla, İGA İstanbul Havalimanı Akaryakıt Hizmetleri A.Ş. tarafından düzenlenen ihale sonucunda Tüpraş, İstanbul Havalimanı'na 5 yıl süreyle yıllık 1,8 milyon ton jet yakıtı satışına hak kazanmıştır.

Tüpraş, dünyanın en büyük hava limanlarından İstanbul Havalimanı'nın yıllık yakıt ihtiyacının %60'ını karşılayarak ülkemiz cari açığının kapanmasına da katkıda bulunmuştur.

2019 yılında 4,1 milyon tonluk sivil jet yakıtı satışıyla Tüpraş, havacılık sektörünün ihtiyacının karşılanmasında üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiştir.

Ditaş filosunu büyüttü.

Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol taşımacılığı, Tüpraş ve diğer tedarikçilerin de ihtiyaçlarını dikkate alarak petrol ürünü taşımacılığı yapan Ditaş, 2019 yılında filosunu genişletme çalışmalarına devam etmiştir.

RMK Tersanesi'nde inşası tamamlanan tankerlerden 14.954 DW tonluk T. Adalyn tankeri Mayıs 2019'da, 15.975 DWT kapasitesindeki T. Elinor tankeri ise Aralık 2019'da işletmeye alınmıştır.

TÜPRAŞ, İSTANBUL HAVALİMANI'NIN YILLIK YAKIT İHTİYACININ %60'INI KARŞILAYARAK ÜLKEMİZ CARI AÇIĞININ KAPANMASINA DA KATKIDA BULUNMUŞTUR.

Ayrıca, İGA taşımalarını gerçekleştirmek üzere Haziran 2019'da 49.990 DW tonluk T. Fatma tankeri satın alınarak filoya dâhil edilmiştir.

2018 yılında siparişi verilen 2x70 BP gücündeki 2 adet römorkörün 2020 yılı Ocak ve Şubat aylarında teslim alınması planlanmaktadır.

Körfez Ulaştırma, TÜLOMSAŞ'tan 5 yeni lokomotif teslim aldı.

Tüpraş'ın %100 bağlı ortaklığı olan Körfez Ulaştırma A.Ş. Türkiye'nin ilk özel tren işletmecisidir. Tüpraş ürünlerinin demiryolu ile taşınması amacı ve Türkiye'de demiryolu yük taşımacılığında büyüyerek önemli bir rol oynamak vizyonu ile kurulan Körfez Ulaştırma'nın 2018 yılında sipariş ettiği 5 adet General Electric lisanslı dizel lokomotif, TCDD işbirliği TÜLOMSAŞ'ın Eskişehir fabrikasında üretilmiş olup, 2019 Mayıs-Temmuz aralığında teslim alınmıştır. Gerçekleştirilen teslimatla, Körfez Ulaştırma'nın beş kiralık lokomotiften oluşan filosunun büyüklüğü ikiye katlanmış ve Temmuz ayından itibaren İzmit-Kırıkkale arasında karşılıklı günde 2 trenle taşıma temposu artırılmıştır. Üstün verimlilik, güvenilirlik ve çekiş gücü sağlayan yeni lokomotiflerle Tüpraş rafinerileri ve bağlantılı akaryakıt terminaleri arasında ürünlerin daha hızlı ve verimli taşınması hedeflenmektedir.

Şirketin yatırımları, lokomotif alımı dışındaki alanlarda da devam etmektedir. 2019 sonu itibarıyla Tüpraş'tan tüm vagonların devir alınmasıyla 439 adet vagonun tamamı Körfez Ulaştırma mülkiyetine alınmıştır. 2020-21 yıllarında ilgili yatırımların tamamlanmasıyla, Kırıkkale Rafinerisi'nde vagon bakımı yanında lokomotifler için de hizmet edecek kapsamlı bir bakım üssü oluşturulacaktır.

Körfez Ulaştırma Türkiye'nin ilk hibrit lokomotifleri için anlaşmaya vardı.

İki yıl önce aldığı yük taşımacılığı lisansı ile TCDD'nin ana hatlarında demiryolu taşımacılığına başlayan Körfez Ulaştırma A.Ş., EURO DUAL tipteki 7 adet Co'Co' hibrit lokomotif ile 8 yıllık yedek parça ve tam servis bakımı için anlaşma imzalamıştır. Güçlü bir çekiş gücüne ihtiyaç duyulan yüksek eğimli hatlarda hem 25 kV AC elektrikli hem de dizel çalışma modlarını bir araya getirerek yük taşımacılığı hizmetlerinde kullanılacak lokomotifler; aynı zamanda Türkiye'nin ilk hibrit lokomotifleri olacaktır. 2.000

tona kadar akaryakıt ürünü trenlerini çekmek için kullanılacak yeni EURO DUAL tipteki lokomotifler, Körfez Ulaştırma'nın operasyonel verimliliğini de artıracak olup, lokomotiflerin 2021'de teslim alınması planlanmaktadır. Körfez Ulaştırma bu iş birliği ile bugüne kadarki en geniş kapsamlı lokomotif alımını gerçekleştirmiş olacaktır.

Ufuk2020'nin En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu Tüpraş oldu.

Tüpraş, Avrupa'nın en önemli araştırma ve inovasyon programı olan Ufuk2020 kapsamında "En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu" olmuştur. Dünyanın en yüksek bütçeli hibe programı olma özelliği taşıyan Ufuk2020'de yer alan 12 adet ar-ge projesi ile Tüpraş, 6,02 milyon euro destek elde ederken TÜBİTAK tarafından yayımlanan Türk sanayi kuruluşları listesinde birinci sıraya yükselmiştir. Avrupa'nın bilim ve teknoloji politikalarına yönelik uygulamalara destek sağlamak amacıyla başlatılan program, araştırma ve teknoloji geliştirme kapasitesini güçlendirirken üniversite-sanayi iş birliğinin uluslararası ölçekte teşvik edilmesi açısından önem arz etmektedir.

"BiZeolCat" ar-ge projesi, Ufuk2020'nin "Endüstriyel Sürdürülebilirlik" çağrısı kapsamında desteklenmeye hak kazandı.

Tüpraş'ın da ortaklarından biri olduğu, 9 farklı ülkeden 13 kuruluşun katılımıyla hayata geçecek olan BiZeolCat (Bifunctional Zeolite Based Catalysts and Innovative Process for Sustainable Hydrocarbon Transformation) projesi, Ufuk2020'nin "Endüstriyel Sürdürülebilirlik" çağrısı kapsamında desteklenmeye hak kazanmıştır.

Proje kapsamında propilen, bütadien, benzen gibi değerli petrokimya hammaddelerinin daha verimli şekilde üretilmesini sağlayacak yenilikçi süreç ve teknolojiler geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu sayede petrokimya üretim süreçlerinde mevcut teknolojilere göre daha düşük sera gazı salınımı, daha az enerji kullanımı ve daha düşük yatırım maliyetleri sağlanması amaçlanmaktadır.

Projeye katkıda bulunarak petrol endüstrisinin daha sürdürülebilir hale getirilmesine destek olmayı hedefleyen Tüpraş, proje kapsamında katalizör geliştirme çalışmalarında önemli rol üstlenecektir. Tüpraş aynı zamanda Ar-Ge laboratuvarında bulunan reaktör sistemleri ile proje kapsamında geliştirilecek yöntemlerin pilot ölçekli performans testlerini de gerçekleştirecektir. %100'ü Avrupa Birliği tarafından destekli olmak üzere, proje kapsamında Tüpraş'a ayrılan bütçe 440 bin euro olup, projenin toplam 6,57 milyon euro bütçesi bulunmaktadır.

Türkiye, İspanya, Norveç, Hollanda, Fransa, Slovenya, İsveç, Belçika ve İtalya'dan kuruluşların ortaklığında hayata geçirilen ve 1 Ocak 2019 tarihinde başlayan projenin 4 yıl sürmesi ve 1 Ocak 2023'te tamamlanması hedeflenmektedir.

Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali'ne Yılın Enerji Projesi Ödülü

115 milyon ABD doları maliyetle hayata geçirilen "Tüpraş Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali", 8. ICCI Enerji Ödülleri'nde yılın projesi ödülüne layık görülmüştür. Yıllık karbon salınımında 111.828 ton azalma sağlayan projeye, kondenserli ekipmanların devre dışı bırakılmasıyla birlikte soğutma suyu ihtiyacı ortadan kaldırılmış ve yıllık 481.800 ton ham su tasarrufu sağlanmıştır.

"COZMOS" ar-ge projesi, Ufuk2020 kapsamında, "Tutulan Karbondioksitin Dönüştürülmesi"ne yönelik proje başvuruları arasında en yüksek puanı alarak desteklenmeye hak kazandı.

Tüpraş, ortakları arasında bulunduğu "COZMOS"(Efficient CO₂ conversion over multisite Zeolite-Metal nanocatalysts to fuels and OlefinS) projesi, Ufuk2020 kapsamında "Tutulan Karbondioksitin Dönüştürülmesi"ne yönelik proje başvuruları arasında 15 üzerinden 14,5 puan alarak en yüksek puanı elde etmiştir. Dokuz ülkeden 11 kuruluşun ortaklığıyla gerçekleştirilecek toplam 4 milyon euro bütçeli COZMOS projesi kapsamında Tüpraş, 776 bin euro bütçeli projenin tamamına Avrupa Birliği'nden destek almıştır.

Çevresel yönüyle öne çıkan COZMOS projesinde, endüstriyel süreçlerden çıkan karbondioksitin verimli bir şekilde propan/propilen dönüştürülmesi için yenilikçi teknolojilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Tüpraş çok uluslu bu projede yer alarak, öncü teknolojilerin geliştirilmesinde etkin rol alacaktır. Projenin performans testleri Tüpraş'ın Ar-Ge Merkezi'nde kuracağı pilot tesiste Tüpraş araştırmacıları tarafından gerçekleştirilecek ve Tüpraş, teknolojiyi ilk elden test etme imkânı bulacaktır.

Tüpraş, Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda 2 ödül kazandı.

Akaryakıt üretiminde enerjiyi en verimli şekilde kullanma hedefiyle hareket eden Tüpraş, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen 10. Enerji Verimliliği Forumu ve Fuarı kapsamında gerçekleşen "Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması"nda iki ödülün birden sahibi olmuştur. Tüpraş enerji verimliliği stratejisi doğrultusunda yürüttüğü çalışmalarla yarışmada 1'inciliğin yanı sıra Jüri Özel Ödülü'nü de almıştır.

Tüpraş, yarışma kapsamında 1'incilik ödülü aldığı İzmir Rafinerisi "U-7000 Revamp ile Enerji Tasarrufu" projesiyle yılda 70,1 milyon TL tutarında tasarruf sağlayarak, enerji tüketiminde yıllık 298.892 Gcal, sera gazı emisyonunda ise yılda 96.841 ton CO₂ tasarruf elde etmiştir. Jüri Özel Ödülü'ne layık görülen İzmit Rafinerisi "Proses Üniteleri Enerji Yol Haritası" projesiyle yılda 24,5 milyon TL tutarında tasarruf sağlanarak, enerji tüketimi yıllık 192.520 Gcal, sera gazı emisyonu ise yıllık 44.429 ton azaltılmıştır. Ulaşılan bu enerji tasarrufu 56.484 evin ısınmak için harcandığı yıllık enerji tüketimine, karbon azaltımı ise 21.733 ağaç dikimine eşdeğerdir.

TÜPRAŞ'IN TARİHSEL GELİŞİMİ

1955 YILINDAN BU YANA FAALİYET GÖSTEREN TÜPRAŞ, YARATTIĞI KATMA DEĞER VE ÇİROSUYLA TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ ŞİRKETİ KONUMUNDADIR.

1950'LER

1955

- Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1960'LAR

1961

- 1,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmit Rafinerisi (İpraş) devreye alındı.

1970'LER

1971

- İzmit Rafinerisi 1'inci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972

- 3,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974

- Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.
- Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), Mart 1974'te kuruldu.

1980'LER

1982

- İzmit Rafinerisi 2'nci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983

- İpraş ve üç rafineri Tüpraş çatısı altında toplandı.
- İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi Tüpraş'a devredildi.

1986

- 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987

- İzmir Rafinerisi tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

1989-2003

Uzun Vadeli Yatırım Planı çalışmaları başlatıldı.

1990'LAR

1990

- Tüpraş Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredildi.
- Yönetim planlamada simülasyona geçildi.
- Üretim planlamada optimizasyon modeli uygulanmaya başlandı.

1991

- Tüpraş'ın %2,5 hissesinin ilk halka arzı gerçekleşti ve İMKB'de işlem yapmaya başlandı.

1993

- Kırıkkale Hydrocracker Tesisleri devreye alındı.
- İzmir Hydrocracker Tesisi devreye alındı.

1997

- İzmit Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

1998

- Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması yürürlüğe girdi.

1999

- Halka açıklık oranı %3,58'e ulaştı.

2000'LER

2000

- İkinci halka arzla birlikte Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler borsalarında işlem görmeye başladı.

2001

- Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.
- İzmir CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002

- İzmit İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.
- Ekim 2002'de Ditaş'ın hisseleri 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alınarak Şirket'in %79,98'ine sahip olundu.

2003

- Supply Option Study başlatıldı.

2004

- Bütün rafinerilerin kalite çevre sertifikasyonu alındı.

2005

- Halka açıklık oranı %49'a yükseltildi.
- Kamuya ait olan %51 oranındaki hissenin blok satışı için yapılan ihaleyi, Koç-Shell ortak girişim grubu kazandı.
- İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İthalat serbest bırakıldı.
- Laboratuvar akreditasyonu sağlandı.
- Rafinerici lisansları yenilendi.
- Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.

2006

- 26 Ocak tarihinde Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.
- Opet'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.
- Operasyonel Mükemmellik Çalışması başlatıldı.
- Yeni logo ve kurum kimliği oluşturuldu.

2007

- İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İtranet portalı kullanılmaya başlandı.
- Ulusal Marker Uygulaması'na geçildi.
- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi (RUP) yatırım kararı alındı.
- SAP Sistemi'ne geçildi. Uluslararası standartlara göre kurumsal sorumluluk raporu (GRI) yayımlandı.

- Baca gazı online ölçüm cihazlarının kurulumu (CEMS) yapıldı.
- Enerji yönetim birimleri kuruldu.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 7,91 olarak belirlendi.
- TCDD ile taşımacılık anlaşması imzalandı.
- SEÇ (Sağlık Emniyet Çevre) Politikası yayımlandı, yönetim tarafından taahhüdü sağlandı.
- Tüpraş Tanıma Takdir ve Ödüllendirme Sistemi uygulamaya konuldu.

2008

- Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Tüm rafineriler Euro V standardında motorin satışına hazır hale geldi.
- Ditaş, T. Sevgi tankerini filosuna kattı.
- Demiryolu taşımacılığı gerçekleştirildi.
- Petrokimya Tesisleri'nde üretim durdurularak, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin yapımına başlandı.
- İleri Proses Kontrol (APC) uygulamalarına geçildi.
- OSAR-Risk Değerlendirme Tablosu devreye girdi.

2009

- İzmit Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Ditaş T. Gönül tankerini filosuna kattı.
- Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerine ulaştı.
- Müteahhit Yönetim Sistemi devreye alındı.
- Müşteri İlişkileri Yönetimi Sistemi'ne (CRM) geçildi.
- Kış motorini üretimine başlandı.

2010

- Ar-Ge Merkezi açıldı.
- Etik değerler revize edildi.
- Üniversitelerle master programları başlatıldı.
- REACH tüzüğüne kayıt olundu.
- Bitüm ürünlerine CE Belgesi alındı.
- Desülfürizasyon Ünitesinde, dünyada ilk craking katalist uygulaması gerçekleştirildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülük ödülü aldı.
- Rafinerilerde SAP üzerinden Atık Yönetim Programı devreye alındı.

TÜPRAŞ'IN TARİHSEL GELİŞİMİ

TÜPRAŞ, 2019 YILINDA İSTANBUL HAVALİMANI'NA (İGA) 5 YIL SÜREYLE YILLIK 1,8 MİLYON TON JET YAKITI SATIŞINA HAK KAZANDI.

2011

- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi kredi sözleşmesi imzalandı.
- İzmir ve İzmit Kerosen Tatlılaştırma Ünitesi devreye alındı.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında İzmir ve Batman Rafinerileri birincilik ödülü aldı.
- Kurumsal Yönetim Notu 8,62 olarak güncellendi.

2012

- 700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.
- İzmit Rafinerisi'nde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri devreye alındı.
- T. Suna tankeri 23 Kasım 2012'de teslim alındı.
- T. Leyla tankeri ile Aralık 2012'de taşıma başladı.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik ödülü aldı.
- Kurumsal Yönetim Notu 9,10 seviyesine yükseldi.
- İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi'nde U-920 gaz türbini ve atık ısı kazanı devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi ve Batman Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.

2013

- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği yarışmasında birincilik ödülü aldı.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,34 seviyesine yükseldi.
- ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi Belgesi alındı
- ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- İzmit ve Batman Rafinerisi'nde yeni bitüm tankları devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi, baz yağları kompleksi fırınlarının modernizasyonu projesi ile Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından Çevre Uygulama Ödülü'nde birincilik aldı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde CCR ve Benfree Üniteleri Heat Integration Projesi tamamlanarak Mayıs 2013'te devreye alındı.

2014

- İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.
- Bitümen ve zift benzeri diğer petrol türevlerini taşıma niteliklerine sahip dünyanın en büyük iki asfalt tankerinden 24 Ocak 2014'te denize indirilen T. Esra tankeri filoya katıldı. 24 Haziran 2014'te denize indirilen T. Aylın tankerinin inşasında son aşamaya gelindi.
- Batman Rafinerisi, "Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması" (SENER 14)'te En Verimli Endüstriyel Tesis kategorisinde birincilik ödülü aldı.
- "Eşanjörlerin Kirlilik Takibi, Modellenmesi, Simülasyonu ve Optimal Bakım Planlaması ile Rafineri Enerji Kayıplarının Azaltılması" amacıyla geliştirilen simülasyon programı, "HexMon" adı ile Avrupa Birliği Markası (CTM) olarak tescil edildi.
- Sermaye Piyasası Kurulu'nun Ocak 2014 tarihinde yayınladığı Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni baz alan yeni metodoloji kullanılarak yapılan değerlendirmede Kurumsal Yönetim Notu 9,31 olarak derecelendirildi.
- Tüpraş, 4 Kasım 2014 tarihinde başlatılan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirketin içinde yer aldı.
- 12.950 m²'lik bir alan içerisinde, "Tasarım Binası", "Laboratuvar Binası" ve "Pilot Tesis Binası" olmak üzere üç ayrı binadan oluşan Ar-Ge Merkezi Kampüsü açıldı.

2015

- Membran Dearatör Soğuk Kazan Besleme Suyu ile Enerji Kazanımı Projesiyle Avrupa Birliği Çevre Ödülleri Türkiye Programı Süreç Kategorisi birincilik ödülü alındı.
- 24 Haziran 2014'te denize indirilen T. Aylin tankeri 2015 yılı Şubat ayında servise girerek Mart ayında ilk seferini gerçekleştirdi.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,44 seviyesine yükseldi.
- 2014 yılında BIST 30 endeksinde yer alan şirketlerin, 2015 yılında ise BIST 50 endeksinde yer alan şirketlerin değerlemeye tabi tutulduğu Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksinde Tüpraş, ilk otuz şirketin içinde yer aldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması SENVER-2 kategorisinde Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, İzmir Rafinerisi ise üçüncülük ödülü alırken, SENVER-3 kategorisinde Batman Rafinerisi Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.
- "Bir Dizel Üretim Yöntemi ve Sistemi" isimli patent başvurusuna Türk Patent Enstitüsü tarafından 20 yıl koruma sağlayan İncelemeli Patent Belgesi verildi.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali Projesi'nin ilk adımı olan gaz türbini inşası temel atma töreni 3 Temmuz 2015 günü gerçekleşti.
- Hexmon markasına, Türk Patent Enstitüsü'nden Logolu Marka Tescil Belgesi alındı.

2016

- İzmit Rafinerisi'nde İSU Körfez Atıksu Tesisi deşarj suyunun rafineride işlenerek endüstriyel amaçla kullanımına yönelik Plt-62 Gri Su Arıtma Tesisi devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde yapımı tamamlanan Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, Bakımdan Sorumlu Birim Sertifikasını (Entity in Charge of Maintenance-ECM) 29 Eylül 2016 tarihinde alarak Türkiye'nin en kapsamlı Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi oldu.
- Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Kocaeli'nde ilk Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifika Tüpraş'a verildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-2 kategorisinde Batman Rafinerisi birincilik, Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-3 kategorisinde Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi üçüncülük ödülüne layık görüldü.
- Tüpraş Tedarikçi Portalı devreye alındı.
- Ufuk2020'de 3. proje rekor puanla kabul edildi.
- Ham Petrollerin Uyumluluk ve Stabilitate Ölçümleri İçin Yöntem Geliştirme Projesi, TÜBİTAK-TEYDEB tarafından Ar-Ge nitelikli proje olarak kabul edildi.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından, enerji ve su kullanımını azaltacak enerji verimliliği programı kapsamında Tüpraş'a 150 milyon ABD dolarlık kredi verildi.
- İki yeni ürün tankeri T. Caroline ve T. Nevbahar, Ditaş'ın filosuna katıldı.

2017

- Tüpraş kurduğu Körfez Ulaştırma A.Ş. ile Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi oldu.
- Ar-Ge Müdürlüğüne geliştirilen yüksek nitelikli modifiye bitümü ile deneme yolu serildi.
- Batman Rafinerisi yeni F-1101 fırını devreye alındı.
- Tüpraş Ar-Ge Merkezi ilk katalizör pilot tesisi kuruldu.
- İki yeni ürün tankeri T. Semahat ve T. Sadberk, Ditaş'ın filosuna katıldı.
- Yurt dışında yerleşik yatırımcılara 7 yıl vadeli 700 milyon ABD doları tutarında %4,5 sabit kupon faiz ödemeli eurobond ihracı Ekim 2017'de gerçekleştirildi ve Londra Borsası'na kote edildi.

2018

- İzmit Rafinerisi 7000 Ham Petrol Ünitesi Modernizasyon Projesi tamamlandı.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali devreye alındı.
- Londra Ticaret Ofisi açıldı.
- Hidroprosesing Pilot Tesisi açıldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-3 kategorisinde Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-2 kategorisinde ise Batman Rafinerisi üçüncülük ödülüne layık görüldü.
- Ar-Ge Merkezi, HPNA Analiz Yöntemi geliştirdi.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,48 seviyesine yükseldi.

2019

- Tüpraş, İstanbul Havalimanı'na (İGA) 5 yıl süreyle yıllık 1,8 milyon ton jet yakıtı satışına hak kazandı.**
- Körfez Ulaştırma TULOMSAŞ'tan 5 yeni lokomotif teslim aldı.**
- Tüpraş, AB Ar-Ge ve İnovasyon Programı Ufuk2020'nin "En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu" oldu**
- Üç yeni ürün tankeri T. Adalyn, T. Elinor ve T. Fatma, Ditaş'ın filosuna katıldı.**
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-3 kategorisinde İzmit Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ise jüri özel ödülüne layık görüldü.**
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,50 seviyesine yükseldi.**

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

TÜPRAŞ'IN PİYASA DEĞERİ, 2018 YIL SONUNA GÖRE %22 ARTARAK, 26,1 MİLYAR TL'DEN 31,8 MİLYAR TL'YE YÜKSELMİŞTİR.

Tüpraş, SPK'nin Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, ticari sır niteliğinde olmayan bilgilerin, pay sahiplerine, kamuya ve menfaat sahiplerine, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir ve kolay erişilebilir şekilde sunulmasını amaçlamaktadır. Bu bilgilerin sağlanmasında, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri gözetilmektedir.

Yatırımcıların ihtiyaçları olan kurumsal bilgilere, raporlara, tarihsel ve ilgili dönem mali tablo ve faaliyetlere, özel durum açıklamalarına Şirket'in kurumsal web sitesindeki (www.tupras.com.tr) Yatırımcı İlişkileri bölümünden ulaşılabilir.

Genel Kurul

Tüpraş'ın 2019 yılına ilişkin Ortaklar Olağan Genel Kurul Toplantısı 1 Nisan 2020 Çarşamba günü saat 10:00'da Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/Kocaeli adresinde gerçekleştirilecektir.

Olağan Genel Kurul gündem maddeleri, 2019 faaliyet yılına ait finansal tablolar, Bağımsız Denetim Raporu, kâr dağıtımına ilişkin teklif ile Faaliyet Raporu ve ekinde Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren Bilgilendirme Notu; toplantıdan üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket merkezinde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal web sitesinde, KAP'ta, Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun e-yönet, e-şirket ve EGK Sistemi'nde hazır bulundurulacaktır.

Bilgilendirme Çalışmaları

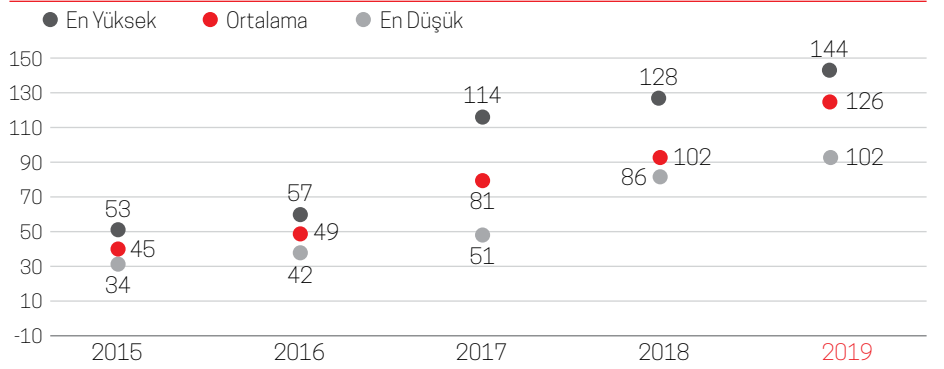
2019 yılında 14 adet konferans ve road show'a katılım sağlanmış, fon yöneticileri ve analistlerle 500'ün üzerinde bire bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Toplantıların yanı sıra yazılı ve sözlü olarak hissedarlardan ve analistlerden gelen sorulara yanıt verilmiştir. Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın da katılımı ile düzenlenen çeyreklik telekonferanslar aracılığıyla yatırımcıların Tüpraş ve sektörel gelişmelerle ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. 2019 yılında pay sahiplerinden gelen talepler cevaplanmış, gerekli bilgilendirme çalışmaları sürdürülmüştür.

%77,78

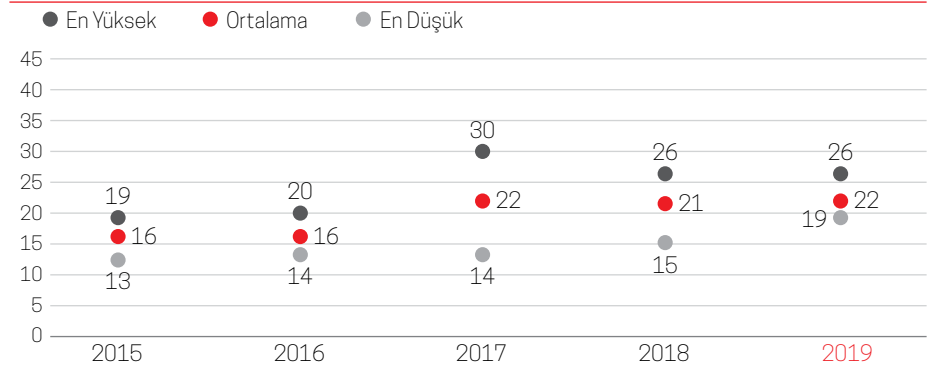
Halka açık hisselerdeki uluslararası kurumsal yatırım bankası, fonların ve yabancı kuruluşların payı 2019 yıl sonu itibarıyla %77,78'dir.

HİSSE FİYATI, 2019 YIL SONUNDA, 2018 YIL SONUNA GÖRE %22 ARTARAK 104,3 TL'DEN 126,8 TL'YE ULAŞMIŞTIR.

Hisse Fiyat Seyri (TL/Hisse)*

Hisse Fiyat Seyri (ABD doları/Hisse)*

*Kâr payı düşülerek oluşan fiyatlardır.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

Tüpraş Hissesindeki Yerli/Yabancı Dağılımı

Tüpraş Hissesindeki Yatırımcı Kompozisyonu

Tüpraş hisselerinin %49'u Borsa İstanbul (BİST)'de işlem görmektedir. Yatırımcı portföyünün çeşitliliği ve zenginliği, yatırımcılar nezdinde güven ve istikrarın önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu durumun göstergesi olan halka açık hisselerdeki uluslararası kurumsal yatırım bankası, fonların ve yabancı kuruluşların payı 2019 yıl sonu itibarıyla %77,78'dir.

Hisse Performansı

Hisse fiyatı, 2019 yıl sonunda, 2018 yıl sonuna göre %22 artarak 104,3 TL'den 126,8 TL'ye yükselirken BİST 30 endeksinin %1 üzerinde performans göstermiştir.

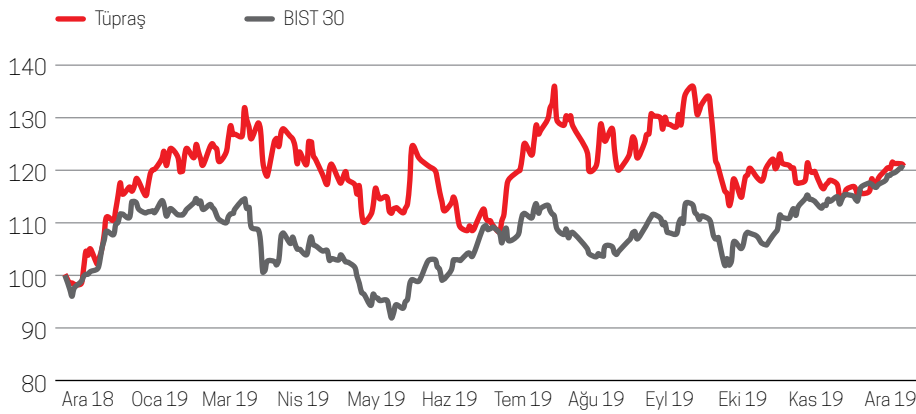
Piyasa Değer Gelişimi

2019 yılı içinde hisse senedi piyasalarında yaşanan dalgalanmaya rağmen, Tüpraş'ın piyasa değeri, 2018 yıl sonuna göre TL bazında %22 artarak, 26,1 milyar TL'den 31,8 milyar TL'ye yükselmiştir.

Tüpraş'ta Kurumsal Yönetim

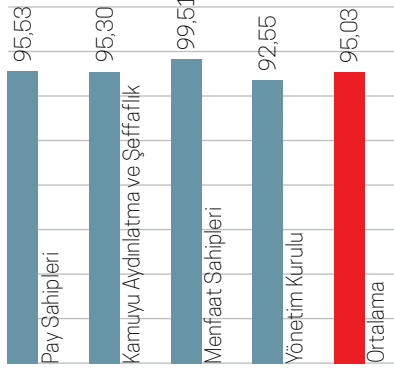
Tüpraş'ın, 2007 yılında dâhil olduğu Kurumsal Yönetim Endeksi'nde 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenen Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu, sağlanan gelişmeler paralelinde 2019 yılında 9,5'e yükseltilmiştir.

Tüpraş - BİST 30 Endeksi Relatif Performansı 2019

Tüpraş, SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.'nin 3 Eylül 2018 tarihinde yayımlanmış olduğu Dünya Kurumsal Yönetim Endeksi (DKYE)'ne göre 1'inci grup içinde yer almaktadır.

Kurumsal Yönetim Notu Dağılımı (%)

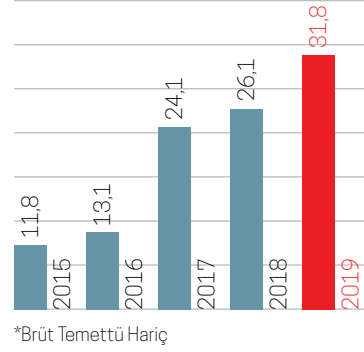

BIST Sürdürülebilirlik Endeksi

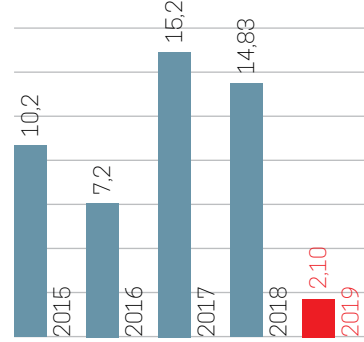
Borsa İstanbul tarafından Kasım 2014'te oluşturulan ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı BIST Sürdürülebilirlik Endeksi (XUSRD), şirketlere ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını değerlendirmenin yanı sıra kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirliklerini ve sürdürülebilirlik konularına ilişkin risk yönetim becerilerini geliştirme imkânı sağlamaktadır.

Tüpraş, Borsa İstanbul şirketlerini uluslararası sürdürülebilirlik ölçülerine göre değerlemeye tabi tutan BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne oluşturulduğu 2014 yılında dâhil olmuştur.

Şirket Değer Değişimi (milyar TL)*

Hisse Başına Kâr (TL)

İNSAN KAYNAKLARI

Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Tüpraş'ta da, "En Değerli Varlığımız İnsan Kaynağımızdır" felsefesi İnsan Kaynakları Politikası'nın özünü oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Tüpraş, yaratıcı, dinamik, bilgili, motivasyonu yüksek, etkin ve verimli insan kaynağına sahip bir şirket olarak, sektördeki başarılı profesyonelleri bünyesine katmaya devam ederek kadrosunu her geçen gün daha da güçlendirmeyi ve Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi ve dünya standardında bir rafineri şirketi olarak sektörde tercih edilen kurum özelliğini korumayı hedeflemektedir. Tüpraş İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde temel uygulamalarının başlıkları aşağıda özetlenmektedir:

- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır. Tüpraş'ı ileriye götürecek nitelikli ve potansiyeli yüksek adayların şirket bünyesine katılması hedeflenmektedir.

TÜPRAŞ'TA, "EN DEĞERLİ VARLIĞIMIZ İNSAN KAYNAĞIMIZDIR" FELSEFESİ İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASI'NIN ÖZÜNÜ OLUŞTURMAKTADIR.

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- Eğitim, tayin ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanların gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.

- Çalışanlar için güvenli çalışma ortamı ve koşulları sağlanmakta, sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlar ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlara duyurulmaktadır.
- Çalışanlar Şirket'in finansal durumu, ücret, kariyer, eğitim, sağlık ve kendilerini ilgilendiren diğer konularda bilgilendirilmektedir.
- Tüm çalışanların hem kısa hem de uzun dönemli başarısını destekleyen, performansı ve yaratılan değer farkındalığını sağlayan tanıma ve ödüllendirme sistemleri bulunmaktadır.
- Çalışanlar arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur; adil, objektif ve şeffaf bir İnsan Kaynakları Politikası izlenmektedir.
- Çalışanları etkileyebilecek kararlar kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmektedir.
- Şirket, dernek kurma özgürlüğünü ve toplu iş sözleşmesi hakkının etkin bir biçimde tanınmasını desteklemektedir.
- Çalışanlar ile ilişkileri yürütmek için İnsan Kaynakları Birimi dışında dolaylı bir temsilci atanması uygulanması bulunmamaktadır.

Tüpraş'ın uzun vadeli insan kaynağı planlaması şirketin hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek çalışanların Şirket'e kazandırılması, liderlik kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kariyer planlamalarının yapılması doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamda oluşturulan insan kaynakları süreçleri, Tüpraş'ın kurumsal hedefleri doğrultusunda büyük bir titizlikle yönetilirken çalışan deneyiminin güçlendirilmesi için teknolojik altyapı ile desteklenecek şekilde yapılandırılmaktadır. İnsan Kaynakları Birimi, İnsan Kaynakları

**TÜPRAŞ, YARATICI, DİNAMİK,
BİLGİLİ, MOTİVASYONU YÜKSEK,
ETKİN VE VERİMLİ İNSAN
KAYNAĞINA SAHİP BİR ŞİRKETTİR.**

Politikası çerçevesinde, işin niteliklerine uygun adayların belirlenmesini, çalışan yetkinliklerinin göz önüne alınmasını, değerlendirmelerin uygun değerlendirme araçları ile ayrımcılık yapmadan gerçekleşmesini ve çalışanların işe alım sonrasındaki çalışma hayatları boyunca fırsatlardan eşit şekilde yararlanmalarını sağlamaktadır.

Tüpraş İstihdam Politikası'na ilişkin ölçütler yazılı olarak belirlenmiştir. Tüpraş'ta işe alım sürecinden performans yönetim sistemine, gelişimden, ücretlendirme ve işten ayrılma sürecine kadar tüm insan kaynakları süreçlerinde çağdaş, birbiri ile bütünlüklü, iş sonuçlarının üretilmesini sağlayan sistemler kullanılmaktadır.

Urnvana, pozisyona verilen her türlü haklar, yan menfaatler önceden tanımlı ve herkes için ayındır. Piyasa ücret kıyaslamaları kapsamında, uluslararası kabulü olan araştırma firmaları ile çalışılarak ücret yapıları, piyasadaki konumu ve düzenli olarak yapılan sektörel ücret araştırmaları ile ücret yönetimi politikaları güncel olarak takip edilmektedir. Sorumluluk seviyelerine göre kurum hedeflerine ulaşılmasındaki katkının ön planda tutulduğu şeffaf bir ücretlendirme sistemi uygulanmaktadır. Bu model, nesnel, şeffaf, ulusal ve uluslararası iş dünyasının gerçeklerini yansıtan, eşitlik ve hakkaniyet ilkesine dayalı, yapılan işe göre ücretlendirmeyi esas alan bir ücret ve yan haklar modelidir.

İNSAN KAYNAKLARI

Çalışanlar için güvenli çalışma ortamı ve koşulları sağlanmak için sürekli iyileştirme ve geliştirme yapılmaktadır. Rafinerilerde iş yerinde ve işbaşı, iş sağlığı ve güvenliğini tam anlamıyla sağlama hedeflenmiştir. Bu amaçla, çalışanlar kural ve talimatlar hakkında bilgilendirilmekte, bunlara uygun hareket etmekte ve gerekli önlemler almaktadırlar. İnsan Kaynakları yönetiminin de katıldığı iş güvenliğine yönelik platformda iş sağlığı ve güvenliği gibi konular konuşulmakta, öneriler dikkate alınıp gerekli aksiyonlar alınmaktadır. İş yerlerinde gerekli eğitimler düzenli olarak çalışanlara verilmekte, eğitim içerikleri uygulama ve gelişmelere göre gözden geçirilmektedir. Bunlara ek olarak, rafinerilerde risk değerlendirmeleri yasal düzenlemelere uygun olacak şekilde zamanında tamamlanmaktadır. İş kazaları her yıl konsolide edilerek takip edilmekte ve raporlanmaktadır.

Şirket genelinde yönetim ve çalışan arasındaki iletişim sürecini desteklemek ve geliştirmek adına "açık ofis" uygulaması bulunmaktadır. Açık ofis iletişimiyle her türlü şikâyet, görüş ve öneri paylaşılmaktadır. Aynı zamanda, çalışanların yönetime ilişkin sorunlarında İnsan Kaynakları Departmanı'na başvurması kararlaştırılmış ve çalışanlara bilgilendirmesi yapılmıştır.

Etik Kurallar

Risk Yönetimi ve Denetim, Hukuk, Kurumsal İletişim ve İnsan Kaynakları departmanlarının katıldığı "Etik Kurul" mekanizması kurulmuştur.

Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş Etik Davranış Kuralları, Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirilmiştir.

Tüpraş Etik Davranış Kuralları internet sitesi vasıtasıyla kamuya açıklanmaktadır. Şirkette tanımlı bulunan görev, yetki ve sorumlulukların kullanılmasında; Şirket Esas Sözleşmesi, Personel Yönetmeliği, Borçlar Kanunu, Tüpraş Değerleri ve Çalışma Kültürü Prensipleri ve iş hayatını düzenleyen İş Kanunu ve ulusal platformda geçerli ve yürürlükte olan hukuk düzenine uygun hareket edilmesi hedeflenmektedir.

Çalışanlarının şirket içinde uymaları gereken etik kurallar ve birbirleri ile iletişim kurarken dikkat etmeleri gereken hususlar da belirlenmiştir. "Tüpraş Etik Davranış Kuralları ve Uygulama Prensipleri", "Görev Tarifleri", ve "Personel Yönetmeliği"nde bu hususlar belirtilmiş olup; tüm çalışanlar bilgi sahibidir.

İş ilanlarında da, iş başvuru formlarında ve iş görüşmelerinde din, dil, ırk sorulmamaktadır. "İşin gerekliliklerine göre çalışan" prensibi doğrultusunda, çalışan istihdamında ayrımcılık yapılmaz. Çalışanlar arasında ırk, din, dil ve cinsiyet ayrımı yapılmaması ve çalışanların Şirket içi fiziksel ruhsal ve duygusal kötü muamelelere karşı korunması için önlemler alınmaktadır. Şirket'e ayrımcılık konusunda iletilen bir şikâyet bulunmamaktadır. Kişisel gelişim ve iletişim eğitimleri ile çalışanlara bu konularda bilgi verilmektedir.

**TÜPRAŞ'TA ÇALIŞANLARIN
MESLEKİ BİLGİ VE BECERİLERİNİN
YANI SIRA DAVRANIŞSAL
YETKİNLİKLERİNİN DE
GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK
EĞİTİM VE GELİŞİM
FAALİYETLERİNE ÖNEM
VERİLMEKTEDİR.**

Şirket, dernek kurma özgürlüğü ve toplu iş sözleşmesi hakkını etkin bir biçimde tanınmasına herhangi bir engel oluşturmamaktadır. Mevcut durumda Şirket'in toplu iş sözleşmesi bulunmaktadır.

Toplu İş Sözleşmesine tabi, sendikanın örgütlü olduğu Tüpraş'ta yasal düzenlemeler çerçevesinde belirlenen sayılarda sendika işyeri temsilcileri bulunmaktadır.

Sosyal Sorumluluk

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimiyle bireysel çıkarlardan çok toplumsal çıkarlara yönelen Tüpraş, kurumsallaşmış yapısı ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, rafinerilerinin faaliyette bulunduğu şehirlerde ülkemizin kültürel ve sosyal gelişimine katkıda bulunacak projeler üretmekte ve/veya üretilen projelere önemli destek olmaktadır.

Tüpraş kurumsal ve etik yönetim anlayışını ve standartlarını daha ileriye taşıyarak 2008 yılında ilk Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) Raporu'nu yayınlamış, 9'uncu rapor da 2018 yılında yayımlanmıştır. Tüpraş, yayınladığı KSS Raporu'nda Global Reporting Initiative'in (GRI) G3 Raporlama İlkelerini benimsemiştir.

Nitelikli iş gücünü Tüpraş'a çekmeyi, bunun yanı sıra üniversite öğrencilerinin mesleki gelişimine katkı sağlamayı hedefleyen Nextremers Programı çerçevesinde, Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinde eğitimlerine devam eden 13 proje öğrencisi programlarına başarıyla devam etmektedir.

Tüpraş'ta Gelişim

Tüpraş, odağına aldığı insan kaynaklarındaki iyileştirme ve yapısal değişim çalışmaları çerçevesinde bir yandan nitelikli işgücünü çekerek en etkin ve verimli biçimde değerlendirirken, bir yandan da çalışanlarının gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse davranışsal yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve gelişim faaliyetlerine önem vermektedir. Bu kapsamda Kırıkkale Rafinerisi'nde faaliyete geçecek olan ve içerisinde atölyeler, eğitim sınıfları, konferans salonu ve kütüphane bulunan Eğitim Merkezi kurulumu çalışmaları sürdürülmektedir.

TÜPRAŞ, RAFİNERİLERİNİN FAALİYETTE BULUNDUĞU ŞEHİRLERDE ÜLKEMİZİN KÜLTÜREL VE SOSYAL GELİŞİMİNE KATKIDA BULUNACAK PROJELER ÜRETMEKTE VE/VEYA ÜRETİLEN PROJELERE ÖNEMLİ DESTEK OLMAKTADIR.

Bu anlayış doğrultusunda, Tüpraş çalışanlarının beklentilerini karşılayacak şekilde, gelişimi odağına alan bir yaklaşımla çalışan ve yöneticinin bir araya gelerek diyalog kurduğu "Gelişim Diyalogu" süreci çalışmaları tasarlanmaktadır. Bu kapsamda aylık ücretli çalışanların teknik, mesleki ve davranışsal yetkinliklerini geliştirme amaçlı çözümler oluşturulmaktadır. Teknik ve Mesleki gelişim için; Kalifikasyon Matrisi adı verilen projede, pozisyonlardan beklenen kalifikasyonlar ve bu kalifikasyonlara sahip olunabilmesi için alınması gereken eğitimler belirlenmektedir. Davranışsal yetkinliklerin gelişimi için ise; şirketin gelişim için önceliklendirdiği yetkinlikler ile eşleştirilmiş Eğitim ve Gelişim Kataloğu sunulmaktadır. Eğitim ve gelişim süreci Tüpraş'ın online eğitim platformu Enerjik üzerinden yürütülmektedir.

Tüpraş'ta işe başlayan tüm yeni çalışanların şirket kültürünü ve bölümlerin iş süreçlerini tanımasını sağlamak ve uyum sürecini hızlandırmak için oryantasyon programı gerçekleştirilmektedir.

Çalışanların sektördeki çalışmaları akademik bilgilerle zenginleştirilmesi amacıyla lisansüstü programlara katılıma yönelik teşvik programları bulunmaktadır.

İNSAN KAYNAKLARI

Saat ücretli çalışanların mesleki gelişimi kapsamında, Ulusal Meslek Standardı ve Ulusal Yeterlilik Hazırlama formu ile Mesleki Yeterlilik Kurumu'na başvuru yapılmış ve Ulusal Meslek Standardı yazılmaktadır.

Bu kapsamda

- Petrol Rafinaj Operatörü Seviye 3
  - Petrol Rafinerisi Kontrol Operatörü Seviye 4
  - Petrol ve Ürünleri Elleçleme Operatörü Seviye 3
  - Petrol Rafinerisi Kuvvet Santrali Operatörü Seviye 3
- standartları hazırlanarak Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun onayına sunulmaktadır.

Yetenek yönetimi kapsamında, Tüpraş'ı geleceğe taşıyacak yeteneklerin kuruma katılması, Tüpraş'a özel tasarlanan eğitim ve gelişim programları ile liderlik ve teknik yetkinliklerinin geliştirilmesi ve doğru kariyer planlamaları yapılması hedeflenmektedir.

Bu doğrultuda çalışanların mesleki bilgi ve becerilerinin, kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik sektörün önde gelen iş okulları ve üniversite iş birlikleri ile tasarladığı eğitim ve gelişim aktiviteleri, proje çalışmaları ve işbaşı öğrenme/rotasyon süreçleri

ile çalışanların liderlik gelişimleri desteklenmektedir. Çalışanların liderlik yetkinliklerinin geliştirilmesini hedefleyen gelişim programları kapsamında etkili iletişim, koçluk ve geliştirme, iş birliği geliştirme, geleceğe odaklı gelişim gibi konuları kapsayan gelişim programları tasarlanmaktadır. İnsan kaynağının etkin şekilde yönlendirilmesi ve gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesini sağlayan yetenek yönetim süreci, terfi ve atamalarda yol gösterici olmaktadır.

Yıllık gerçekleştirilen Stratejik İnsan Kaynakları Planlama Toplantılarında yetenek yönetimi sürecinde edinilen veriler ile tüm aylık ücretli çalışanların performans - potansiyel değerlendirmeleri yapılmaktadır. Aynı toplantılarda orta kademe ve üst düzey yönetici pozisyonlarının yedekleme planlamaları da oluşturulmaktadır. Yedekleme planlaması dâhilinde Tüpraş Liderlik Yetkinlik Setleri kullanılarak, orta kademe değerlendirme merkezi ve üst düzey değerlendirme merkezi uygulamaları ile liderlik yetkinlikleri ölçümlenmiş ve gelişim programlarına yönlendirilmiştir. İç yedekleme sistemi ile kritik pozisyonlar ve yedekleme planları oluşturulmuş, potansiyel yetenek havuzu belirlenmiştir. Farklı seviyeler için tasarlanan yetenek havuzları ile Tüpraş içerisindeki yetenekli çalışanların bulunması, liderlik yetkinliklerinin ve bireysel gelişimleri için programların tasarlanması planlanmaktadır.

Çalışan Dağılımı (kişi)

- İzmit Rafinerisi **2.100**
- İzmir Rafinerisi **1.437**
- Kırıkkale Rafinerisi **969**
- Batman Rafinerisi **510**
- Genel Müdürlük **442**

Çalışanların Saat/Aylık Ücrete Göre Dağılımı (kişi)

- Saat Ücretli **4.199**
- Aylık Ücretli **1.259**

Çalışan Bağlılığı

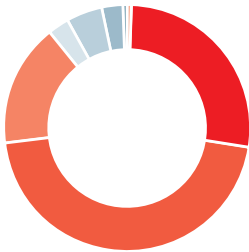
Bağımsız bir kuruluş tarafından uzun süredir tekrarlanan Çalışan Bağlılığı Araştırma sonuçlarına göre; 2019 yılı Tüpraş'ın Genel Bağlılık Skoru geçen yıla göre 21,4 puanlık azalarak %35,8'e gerilemiş durumdadır. Aylık ücretli çalışanların bağlılık skoru, geçen yıla göre 3,2 puanlık bir artış kaydederek %52,9'a yükselmiş, saat ücretli çalışanların bağlılık skoru 30,7 puanlık düşüşle %29,1'e gerilemiş bulunmaktadır.

Çalışan Destek Uygulamaları

- **Çalışan Destek Programı:** Tüpraş çalışanlarının ve ailelerinin yaşam tarzlarına ve bireysel ihtiyaçlarına yönelik hizmet veren profesyonel bir destek programıdır. Program, konunun uzmanlarından mali, hukuki ve psikolojik danışmanlık ile günlük hayattaki özel ihtiyaçlara yönelik hızlı çözümler sunmaktadır. 7/24 aranabilecek bir destek hattı ile hizmet veren Programın performansı sürekli ölçümlenerek takip edilmektedir.
- **İş'te Destek Programı:** 2016 yılında başlatılan İş'te Destek ile tüm rafinerilerde endüstriyel psikologlar tarafından taramalar, eğitimler ve bireysel psikolojik destek çalışmaları artarak devam etmektedir.
- **Genişletilmiş Sağlık Sigortası Programı:** Tüm Tüpraş çalışanları tamamlayıcı sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Program kapsamında çalışanlara çok uygun maliyetler ile özel sağlık kurumlarından kendileri ve aileleri için yararlanma imkânı sağlanmıştır.
- **Esnek Çalışma Saatleri:** Bu uygulama ile Tüpraş'ın aylık ücretli çalışanları, kişisel ihtiyaç ve tercihlerine göre günlük ve haftalık çalışma sürelerinin başlangıç ve bitiş saatlerini, yönetimin bilgisi ve belirli sınırlar dâhilinde düzenleyebilmektedir.

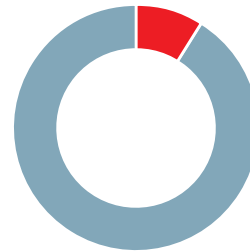
- **Kreş Yardımı Yan Hak Paketi:** Özellikle kadın çalışanların iş-özel yaşam dengesine ve kariyer gelişimlerine destek olmak amacıyla Kreş Yan Hak Paketi uygulaması başlatmıştır.
- **Uyum Süreci Rehber Programı:** İşe yeni giren Tüpraş çalışanları için, kurum kültürüne ve işe adaptasyonunun hızlı bir şekilde sağlanması amacıyla ilk 3 aylık oryantasyon döneminde Rehber Destek Programı uygulaması bulunmaktadır.
- **Flextra Paketi:** Esnek ek yan hak uygulaması olan bu sistem ile çalışanlar, mevcut yan faydalarına ilave olarak geniş bir yan fayda havuzundan (hayat sigortası, hediye ve indirim çekleri, bireysel emeklilik programları gibi seçenekler) şirket katkısı ile yıllık olarak seçim yaparak yaşam tarzlarına ve farklı bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak yan hak paketlerini değiştirme opsiyonuna sahip olmaktadır.
- **Tanım, Takdir ve Ödül Sistemleri:** Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanım ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirmek amacıyla farklı tanım ve takdir sistemleri uygulamaktadır. Örneğin Anlık Ödül ve SEÇ (Sağlık, Emniyet ve Çevre) Ödül uygulamaları ile çalışanların başarılarının hızla ödüllendirilip takdir edilmesi sağlanmıştır.

Aylık Ücretli Personelin Eğitim Durumu (Kişi)

- Doktora **8**
- Yüksek Lisans **339**
- Lisans (Teknik) **575**
- Lisans (İdari) **203**
- Ön Lisans **36**
- Endüstri Meslek Lisesi **58**
- Lise **36**
- Diğer **4**

Çalışan Dağılımı (kişi)

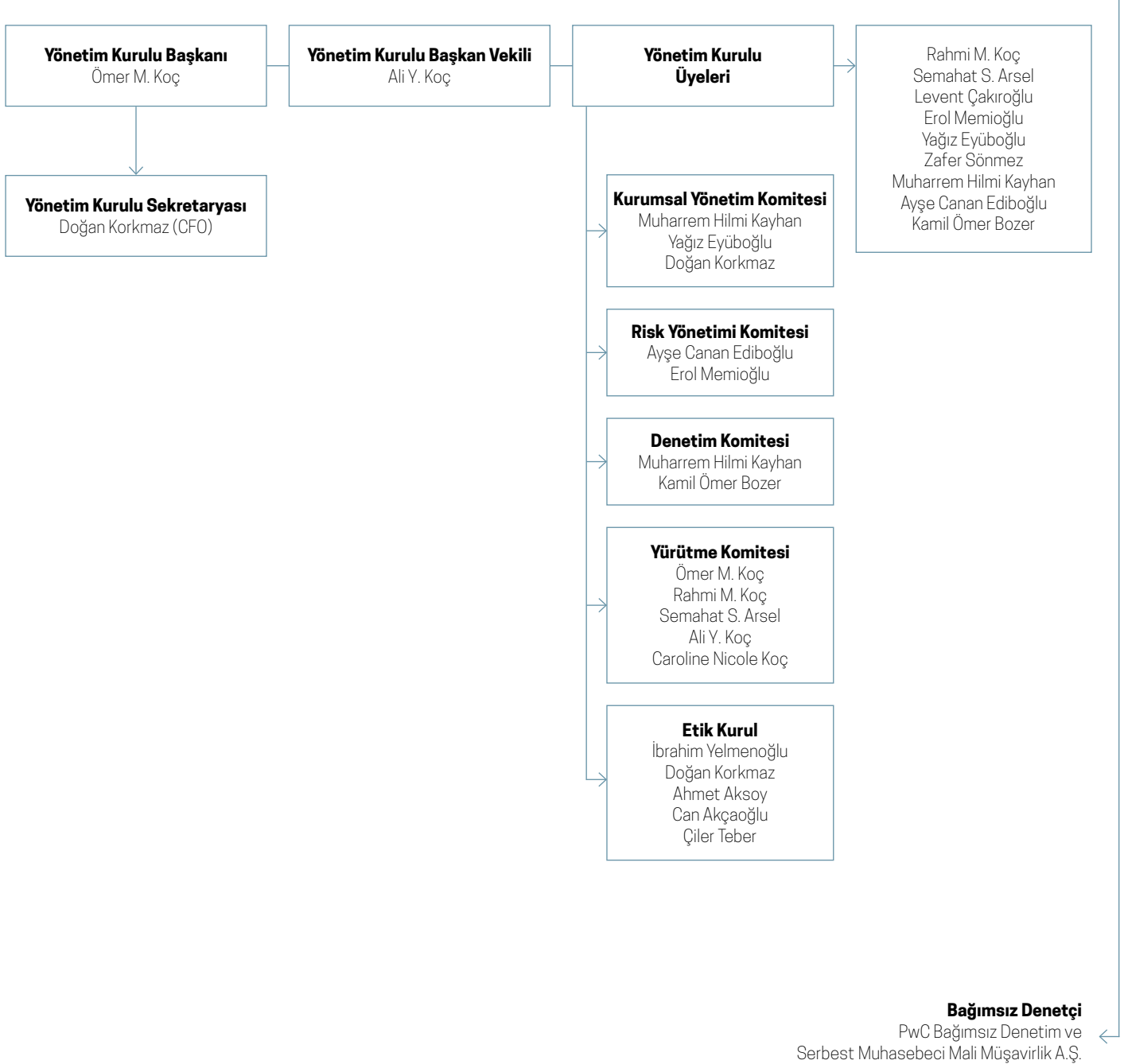

- Kadın **500**
- Erkek **4.958**

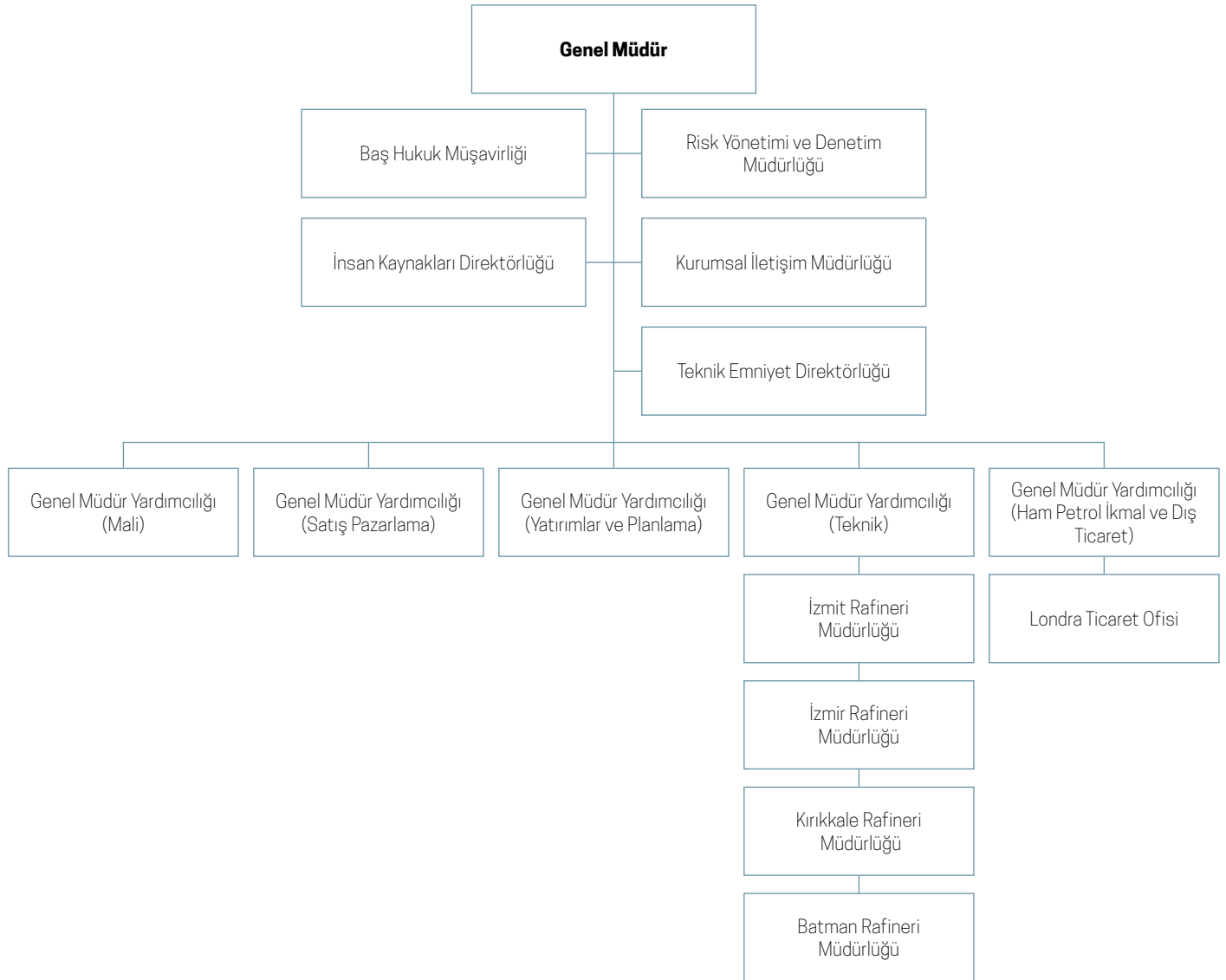
İNSAN KAYNAKLARI

Yönetim Kurulu Yapısı

2019 yılı içerisinde 30 Nisan, 29 Temmuz ve 19 Aralık olmak üzere Yönetim Kurulu üç kez toplanmıştır.

Tüpraş Organizasyon Şeması

BAŞARI VE ÖDÜLLER

Fortune 500 Türkiye Lideri

Fortune 500 Türkiye Araştırması'nda Tüpraş, 88,5 milyar TL net satış geliriyle Türkiye'nin en büyük şirketi olmuştur. Tüpraş, 2007 yılından bu yana 11'inci kez listenin ilk sırasında yer almıştır.

Capital 500 Türkiye'nin En Büyük Özel Şirketi

22'ncisi düzenlenen Türkiye'nin En Büyük 500 Özel Şirketi Araştırması'nda Tüpraş, 88,5 milyar TL net satış geliriyle 1'inci olmuştur.

ISO 500 Türkiye'nin En Büyük Sanayi Kuruluşu

İstanbul Sanayi Odası'nın hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018 Araştırması'na göre Tüpraş, 79 milyar TL'lik üretimden satış hacmi ile Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olmuştur.

**ISO 500 TÜRKİYE 2018
ARAŞTIRMASI'NA GÖRE TÜPRAŞ,
TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU OLMUŞTUR.**

1'inci

Fortune 500 Türkiye Araştırması'nda Tüpraş, 88,5 milyar TL net satış geliriyle Türkiye'nin en büyük şirketi olmuştur.

Türkiye İhracatçılar Meclisi İlk 1000 - Sektör 1'incisi

Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin 2018 verilerine göre yapmış olduğu değerlendirmede Türkiye genelinde en fazla ihracat yapan şirketler sıralamasında 6'ncı olmuştur. Şirket, sektör bazında yapılan ihracat faaliyetinde de "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" kategorisinde 1'inciliği elde etmiştir.

Türkiye'nin İnovasyon Lideri

Tüpraş, İnovasyon Haftası'nda, Türkiye'nin ilk inovasyon geliştirme programı olan İnovaLİG kapsamında "İnovasyon Stratejisi" kategorisinde 1'incilik ödülünü almıştır.

Sanayide Enerji Verimliliği Yarışmasında Tüpraş'a İki Ödül

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen 10'uncu Enerji Verimliliği Forumu ve Fuarı kapsamında düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda Tüpraş, enerji verimliliği stratejisi doğrultusunda yürüttüğü çalışmalarla 1'inciliğin yanı sıra Jüri Özel Ödülü'nün de sahibi olmuştur.

Sürdürülebilir İş Ödülleri Enerji Yönetimi Kategorisi 1'incisi

Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından 6'ncısı düzenlenen Sürdürülebilir İş Ödülleri'nde Tüpraş, Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali projesi ile "Enerji Yönetimi" kategorisinde 1'incilik ödülünü almıştır.

ICCI Enerji Ödülleri'nde Kırıkkale Rafinerisi Yeni Güç Santrali'ne Yılın Enerji Projesi Ödülü

Tüpraş Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali, 8'inci ICCI Uluslararası Enerji ve Çevre Fuarı ve Konferansı'nda "Yılın Projesi" ödülüne layık görülmüştür. 115 milyon ABD doları yatırım ile hayata geçirilen proje ile yıllık 111.828 ton karbon salınımı azaltımı ve yıllık 481.800 ton ham su tasarrufu sağlanmıştır.

Kocaeli Sanayi Odası (KSO) Sektörel Performans Ödülleri

Tüpraş, Kocaeli Sanayi Odası'nın düzenlediği 12'nci Sektörel Performans Ödülleri organizasyonunda, Büyük Ölçekli Kuruluşlar Sektör Ödülü'nü almıştır.

BAŞARI VE ÖDÜLLER

TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Zirvesi'nde "Yükselen Yıldız" Ödülü

Yatırımcı İlişkileri Derneği (TÜYİD) tarafından "Değişimden Değer Yaratmak" ana temasıyla düzenlenen 8'inci TÜYİD Yatırımcı İlişkileri Zirvesi'nde Tüpraş, "Yükselen Yıldız Ödülü"nü'nün sahibi olmuştur.

Uluslararası Standardizasyon Zirvesi'nde "Aktif Firma" Ödülü

Tüpraş, iş dünyasına örnek olan standardizasyon çalışmalarıyla, Uluslararası Standardizasyon Zirvesi'nde "Yılın Aktif Katılım Sağlayan Firma" ödülünü almıştır.

"Enerjimiz Öğrencilere" Projesi ve En Başarılı Koçlular Yarışması

Koç Topluluğu'nun her yıl Topluluktaki en iyi uygulamaları ortaya çıkarmak amacıyla düzenlediği En Başarılı Koçlular yarışmasında Tüpraş, "Enerjimiz Öğrencilere" ile "Çevreye ve Topluma Değer Katanlar" kategorisinde üçüncü olmuştur.

S&P Platts Global Energy Awards Ödüllerinde İki Kategoride Finalist Tüpraş

Tüpraş S&P Platts Global Energy Awards ödüllerinde, “Downstream-Excellence” ve RUP bakımı sürecinin planlaması ve yönetimi başarısı ile “Engineering Project of the Year” kategorilerinde finale kalmıştır.

IR Magazine Ödüleri Finalisti Tüpraş

Avrupa'nın en büyük Yatırımcı İlişkileri dergisi IR Magazine tarafından Londra'da düzenlenen IR Awards 2019'da, Tüpraş “En İyi Kriz Yönetimi” kategorisinde dünyanın önde gelen şirketleri arasında yerini almıştır.

“Edie Sustainability Leaders Awards” Ödüllerinde Üç Kategorinin Finalisti Tüpraş

İngiltere'nin sürdürülebilirlik alanında en başarılı platformlarından “Edie Sustainability Leaders Awards” ödüllerinde Tüpraş “Su Yönetimi”, “Enerji Yönetimi”, “Sürdürülebilirlik Raporlaması ve İletişimi” olmak üzere üç kategoride birden finalist olmuştur.

**IR AWARDS 2019'DA, TÜPRAŞ
“EN İYİ KRİZ YÖNETİMİ”
KATEGORİSİNDE DÜNYANIN ÖNDE
GELEN ŞİRKETLERİ ARASINDA
YERİNİ ALMIŞTIR.**

SEKTÖR

2019 yılında küresel ekonomik faaliyetlerdeki özellikle ticaret savaşlarının etkisi ile yavaşlamaya paralel olarak dünya petrol ürünleri talep artışı 10 yıllık ortalamaların %50 (takribi 500 bin varil/gün) altında yaklaşık 960 bin varil/gün düzeyinde gerçekleşmiştir. 2019 yılına 53,9 dolar/varil seviyesinden başlayan gösterge ham petrol fiyatları ticaret savaşları, OPEC kesinti kararları, İran ve Venezuela yaptırımları, küresel ekonomik endişelerin ve zayıf talebin öne çıktığı 2019 yılında gösterge yıl içinde 54-75 dolar/varil aralığında dalgalı seyrederken, ortalamada 64,2 dolar/varil ile 2018 yılının %10 altında gerçekleşmiştir. Başta Suudi Arabistan olmak üzere OPEC'in üretimini kesinti anlaşmasının da üzerinde düşürmesi, ABD'nin Mayıs ayından itibaren İran'dan ham petrol ithalatı için Türkiye dâhil 8 ülkeye tanıdığı muafiyetin beklentilerin aksine sonlandırması yıl içinde ham petrol fiyatlarını yükseltirken, küresel talep artışının beklentilerin altında kalmasının yanı sıra ABD, Kanada ve Brezilya gibi OPEC dışı ülkelerin üretiminde artışın sürmesi fiyat artışını baskılamıştır.

Ham petrol fiyatındaki dalgalı seyre ilave olarak Türk lirasındaki değer kaybı ve oynaklık nedeniyle pompa fiyatlarının sabit kalmasını sağlamak için ürünlerdeki vergi tutarlarını düzenleyen ve 2018 yılı Mayıs ayında Hükümet tarafından başlatılan uygulama 2019 yılında da sürdürülmüştür. Buna rağmen, ekonomik büyümedeki ivme kaybına bağlı olarak petrol ürünleri tüketiminde 2018 yıl Ağustos ayından itibaren başlayan düşüş 2019 yılı ilk yarısı boyunca devam etmiştir. EPDK verilerine göre Temmuz ayından itibaren baz etkisinin de

EPDK VERİLERİNE GÖRE 2019 YILINDA TÜRKİYE PAZARINDA TOPLAM PETROL ÜRÜNLERİ TALEBİ %2,2 ARTMIŞTIR.

960 bin v/g

Dünya petrol ürünleri talep artışı 10 yıllık ortalamaların %50 (takribi 500 bin varil/gün) altında yaklaşık 960 bin varil/gün düzeyinde gerçekleşmiştir.

desteği ile artmaya başlamasına rağmen yıllık bazda motorin talebi yıl sonu itibarıyla %0,4 gerileyerek 24,9 milyon ton, benzin tüketimi %3,2 artışla 2,4 milyon ton, jet yakıtı tüketimi ise turizm sektöründeki iyileşmenin etkisiyle %6,5 büyüyerek 5,3 milyon ton olmuştur. Böylelikle bu dönemdeki toplam petrol ürünleri talebi %2,2 artmıştır. Havayolu taşımacılığında iç hatlarda yaşanan gerilemeye rağmen dış turizm sektöründeki canlılığın desteği ile jet yakıtına talep yıl boyunca devam etmiştir. 2019 yılı uçak trafiği, yılın ilk dört ayındaki daralmaya rağmen bir önceki yıla göre %0,6 artarken, yolcu sayısı %-0,8 azalışla yaklaşık 209 milyon kişi olmuştur. Bu doğrultuda Tüpraş'ın toplam yurtiçi sivil jet yakıtı satışı 4,1 milyon ton olurken ihracat dâhil 4,7 milyon ton jet yakıtı satışı gerçekleşmiştir.

2019 yılında özellikle 2018 yılı Ağustos ayından sonra yaşanan ekonomik yavaşlamanın ve azalan altyapı yatırımlarına bağlı azalış trendi sürerken, Tüpraş'ın satış politikaları doğrultusunda toplam bitüm satışları ihracat dâhil 2,3 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Fed kararlarının da etkisi ile kurlarda 2018 yılına göre daha istikrarlı bir görünüme karşın artışın devam etmesine bağlı olarak, 2018 yılında TL bazında hızla artan nihai ürün fiyatlarının yüksek düzeyinin 2019 yılı boyunca sürmesi sonucunu doğurmuştur. Dolayısıyla yüksek ürün fiyatlarının talep üzerindeki baskısı 2019 yılında da devam etmiştir. 2018 yılında olduğu gibi ÖTV düzenlemesi ile artışların sınırlanması talep düşüşünü sınırlamış olsa da özellikle fiyat duyarlılığı yüksek benzin talebi baskı altında kalmıştır. Otomotiv sektöründe devam eden küçülme süreci de ülkemiz talep artışının beklentilerin altında kalmasına yol açmıştır.

Son yıllarda süregelen artan ABD kaya petrolü ile hafif ham petrol ve kondensat arzı, buna karşın yaptırımlar ve OPEC+ kararları ile azalan orta-ağır ham petrol üretimi, özellikle rekor sayılabilecek yeni rafinaj kapasitesinin devreye alındığı 2019'da, kompleks rafineri kârlılıklarını oldukça baskılamış ve 2019 yılı rafinaj piyasası açısından oldukça zayıf bir yıl olmuştur. Dünya rafinerileri şarj paçalında hafif ham petrolerin ve kondensatın payını, sonuç olarak da beyaz ürün verimini artırırken, Asya bölgesinde talep artışlarının beklentilerin gerisinde kalması bu ülkelerin ihracatlarını önemli miktarda artırmalarına imkân sağlamış ve sektörel rekabeti derinleştirmiştir.

Çin'in bağımsız "teapot" rafinerilere verdiği ham petrol ithal izni ve yüksek ihracat kotaları ülkenin ihracatında önemli artışlara yol açmıştır. Düşük ABD ham petrol (WTI) fiyatı ve doğalgaz maliyet avantajının etkisi ile rafinerilerinin yüksek kapasite kullanımına devam etmeleri, dünyanın en büyük motorin ihracatçısı olan ABD'nin, Philadelphia rafinerisinin (PES) kaza sonucu tamamen devre dışı kalmasına rağmen benzinde de net ihracatçı konumunu sürdürmesini sağlamıştır.

Ürünler bazında, benzin verimi yüksek hafif ham petrol ve kondensatın yanı sıra global şarj paçalında doğal gaz sıvılarının payının artmaya devam etmesiyle hafif distilat arzı artmıştır. Talep büyümesinin beklentilerin altında kalmasıyla, benzin ve hafif distilat marjlarında 2018 sonunda başlayan çöküş, 2019 yılı ilk çeyrek döneminde de devam etmiştir. ABD ve Avrupa rafinerilerinin FCC ünitelerinde şarj düşmesi ile marjlarda düzelleme başlamasına rağmen yıllık ortalamalar hem geçen yılın hem de son 5 yıllık ortalamaların altında kalmıştır. Öte yandan motorin crack marjları geçen yılın hafif altında kalmasına rağmen son beş yıllık ortalamaların 1,4 dolar/varil üzerinde gerçekleşmiştir. Güney Amerika'daki ürün açıkları, ABD kargolarının bölgemize girişinin sınırlanması ve rafinaj sektöründe IMO öncesi rafineri bakım duruşları motorin kâr marjlarını desteklerken, özellikle son çeyrek dönemde bunker amaçlı kullanımın beklentilerin çok altında kalması motorin cracklarını baskılamıştır. 2019 yılı dikkat çeken gelişmelerden bir diğeri ise özellikle son çeyrek dönemde bunker amaçlı kullanımdaki düşüşe bağlı yüksek kükürtlü fuel oil marjlarında gözlenen çöküş olmuştur. Jet yakıtı marjlarında ise, büyümeyi sürdüren dünya havacılık sektör talebinin olumlu desteği 2019 yılında da sürmüştür.

Akdeniz rafineri marjının 2018 yılındaki 4,6 ABD doları/varil seviyesinden 1,7 ABD doları/varil'e düştüğü 2019 yılı, Asya ve Orta Doğu'da önemli global kapasite artışlarının talep artışının çok üzerinde kalması, orta ve ağır ham petrollerdeki arz kısıntıları, özellikle son çeyrekte denizcilik yakıtlarındaki IMO 2020 uygulamasının yaklaşması ile raporlamaların aksine bunker talebinin çok büyük bir kısmının düşük kükürtlü fuel oil'le karşılanması sonucu yüksek kükürtlü fuel oil cracklarında yaşanan sert düşüşe karşın orta distilat cracklarının öngörülerin oldukça altında kalmaların da etkisiyle rafinaj sektöründe marjların beklentilerin oldukça altında kaldığı zorlu bir yıl olmuştur.

Bu yılın diğer önemli gelişmeleri arasında 10 milyon ton yıl kapasiteli yeni bir rafinerinin Türkiye Pazarında üretime başlaması, yerli ham petrol fiyatlarına yönelik yapılan düzenlemeler, özellikle doğalgaz maliyetlerindeki hızlı yükseliş sayılabilir.

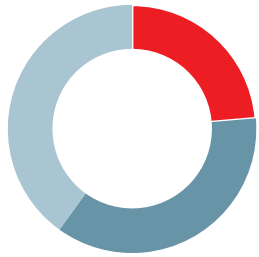
EPDK'nın 2011 yılı Eylül ayında yayınlanan tebliği doğrultusunda, benzine 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren en az %2 oranında yerli tarım ürününden elde edilmiş biyo-etanol katılmaya başlanmış olup, biyo-etanol katkı oranı 2014 yılı başında %3'e çıkarılmıştır. 2018 yılı Ocak ayından itibaren ise rafinericiden temin edilen motorinin toplamına en az %0,5 oranında yerli tarım ürünlerinden ve/veya bitkisel atık yağlardan üretilmiş biyo-dizelin harmanlanması zorunluluğu getirilmiştir.

ÜRETİM VE SATIŞ

TÜPRAŞ, %97,8 KAPASİTE KULLANIMIYLA ÜRETİM MİKTARINI GEÇEN YILA GÖRE %9,4 ARTIRARAK 28,1 MİLYON TON ÜRETİM GERÇEKLEŞTİRMİŞTİR.

İkmal Edilen Ham Petrolün Dağılımı

- Düşük Kükürtlü Ham Petrol **%23,6**
- Orta Kükürtlü Ham Petrol **%36,3**
- Yüksek Kükürtlü Ham Petrol **%40,1**

Tüpraş'ın ana faaliyet konusu; ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak için gerekli ham petrolün tedariki ve rafinajı, ürettiği petrol ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı satışı ve dağıtımıdır. Şirket ham petrol rafinaj faaliyetleri sonucunda LPG, benzin ve nafta, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil, bitüm ve makine yağları gibi petrol ürünleri üretmektedir.

Tüpraş, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması amacıyla ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve kaynak çeşitlendirmesine gitmektedir. Ham petrol alımlarının önemli bir kısmı ülkelerin ulusal petrol şirketleriyle yapılan yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türlerinin tedariğine yönelik esnekliğin sağlanmasına ve ilave opsiyonların artırılmasına yönelik alımlar da yapılmaktadır.

8 ülkeden 15 farklı çeşit ham petrol alımı

Tüpraş, 2019 yılı içinde, 19,83 ile 46,87 API arasında değişen gravitelerde Türkiye dâhil 8 ülkeden 15 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır. 12,5 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen

ham petrol, ürün ve yarı mamul ithalatının 11,2 milyar ABD doları tutarındaki kısmı yıl içinde ikmal edilen 23,9 milyon ton ham petrol için yapılmıştır.

Tüpraş, 2019 yılında, şarja verilmek üzere ithal ettiği 2,1 milyon ton yarı mamulün yanı sıra ülke talebini karşılayabilmek amacıyla 741 bin ton nihai ürün dâhil, toplam 2,8 milyon ton yarı mamul ve nihai ürün ithal etmiştir.

Planlı bakım ve iyileştirme çalışmalarına rağmen %97,8 kapasite kullanımı

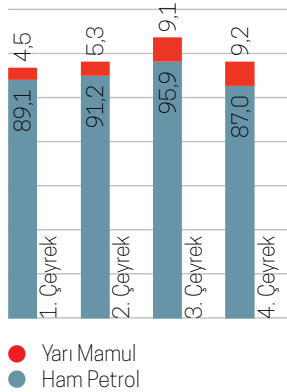
Tüpraş, yılın ilk yarısında İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nde gerçekleştirdiği planlı bakım ve iyileştirme çalışmalarına rağmen, 27,2 milyon tonu ham petrol, 2,1 milyon tonu yarı mamul olmak üzere toplam 29,3 milyon ton şarjı ünitelerine vermiştir. %97,8 kapasite kullanımıyla üretim miktarını geçen yıla göre %9,4

artırarak 28,1 milyon ton üretim gerçekleştirmiştir. Yüksek katma değerli beyaz ürün verimliliği ise geçen yılın üzerinde %79 olarak kaydedilmiştir.

İthalatın tamamen serbest olduğu yurt içi piyasada petrol ürünün fiyatları tam rekabet koşulları altında belirlenmektedir. Bu kapsamda rafinerilerin operasyonel kârlılığı uluslararası piyasalarda belirlenen ham petrol maliyeti ve bu ham petrolden üretilen ürünlerin hasılatı arasındaki fark olarak tanımlanan brüt rafineri marjı ile açıklanmaktadır. Tüpraş'ın yurt içi petrol ürünlerinin fiyatları, Petrol Piyasası Kanunu'nda belirtildiği gibi referans alınacak en yakın piyasa olan CIF Cenova Akdeniz Platts fiyatlarıyla doğrudan ilişkilidir.

2019 yılında Tüpraş'ın işletme giderleri sonrası net rafineri marjı, 3,7 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

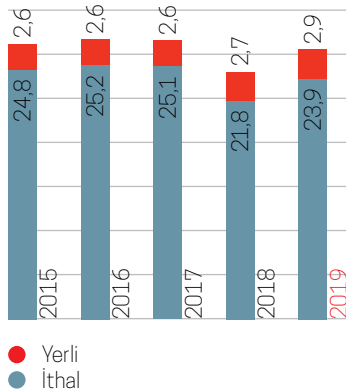
2019 Yılı Kapasite Kullanımı (%)

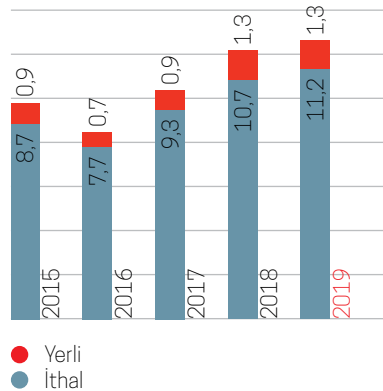
Tüpraş Rafinerileri Üretimleri (bin ton)

Ürünler	2018	2019	Değişim %
LPG	916	975	6,5
Benzin/Nafta	5.341	5.944	11,3
Jet Yakıtı/Gazyağı	4.792	4.817	0,5
Motorin	8.510	10.108	18,8
Fuel Oil	1.693	2.552	50,8
Bitüm	2.975	2.248	-24,4
Baz Yağ	150	135	-9,8
Kok	802	762	-5,0
Diğer	516	570	10,4
Toplam	25.695	28.112	9,4

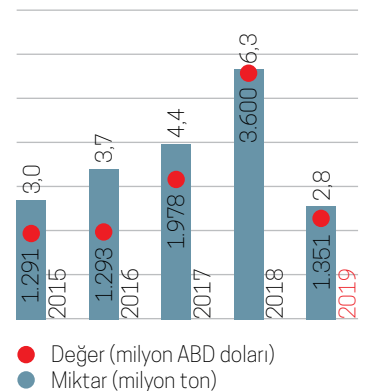
Ham Petrol Temini (milyon ton)

Ham Petrol Temini (milyar ABD doları)

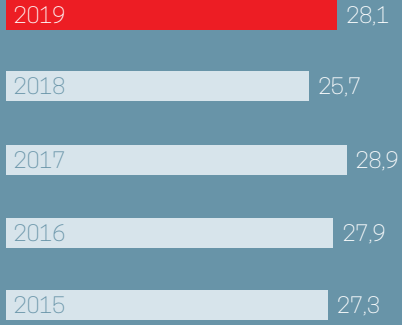

Ürün Dış Alımı

ÜRETİM VE SATIŞ

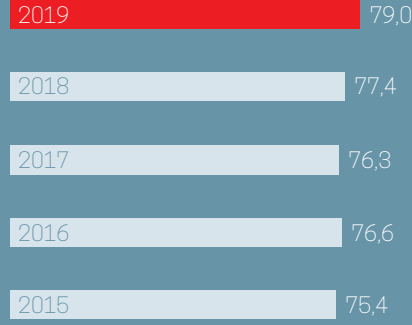
Toplam Üretim (milyon ton)

%9,4

Tüpraş rafinerilerinin toplam üretimleri 2019 yılında %9,4 artış ile 28,1 milyon tona ulaşmıştır.

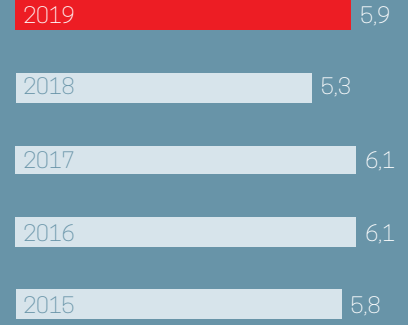
Beyaz Ürün (%)

%1,6

%79,0'a ulaşan beyaz ürün verimi 1,6 puan yükselmiştir.

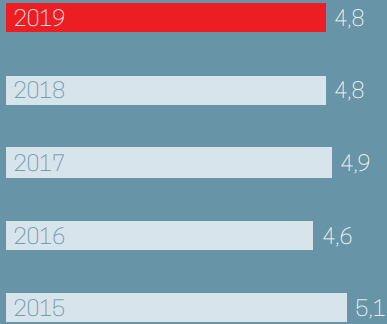
Benzin ve Nafta (milyon ton)

%11,3

Benzin ve nafta üretimi 5,9 milyon tona çıkarken büyüme oranı %11,3'tür.

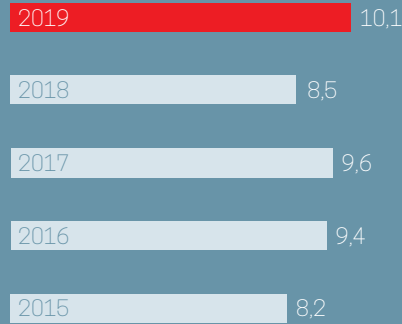
Jet Yakıtı (milyon ton)

%0,5

Jet yakıt üretimi 2019 yılında paralel seyretmiştir (%0,5 artış).

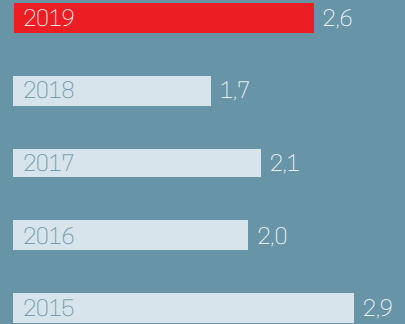
Motorin (milyon ton)

%18,8

Motorin üretimi 2019 yılında %18,8'lik güçlü bir büyüme ile 10,1 milyon tona ulaşmıştır.

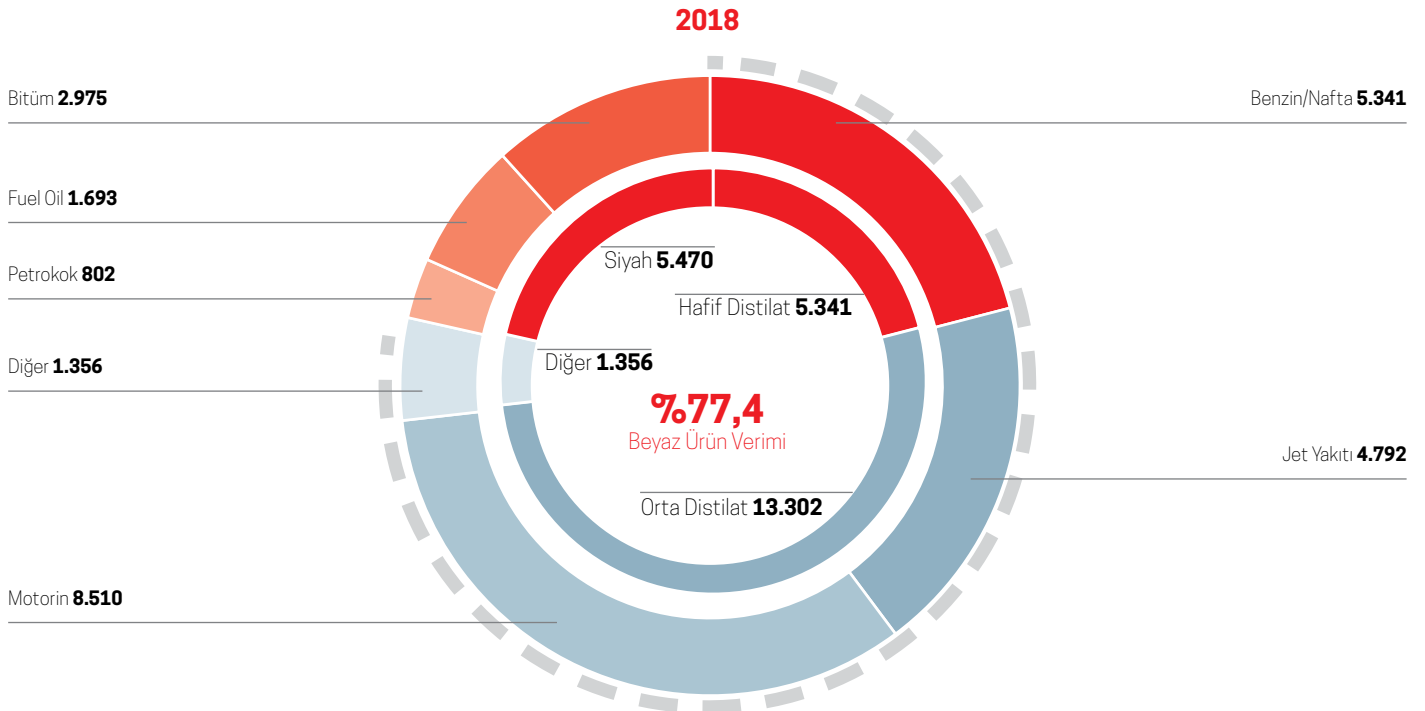
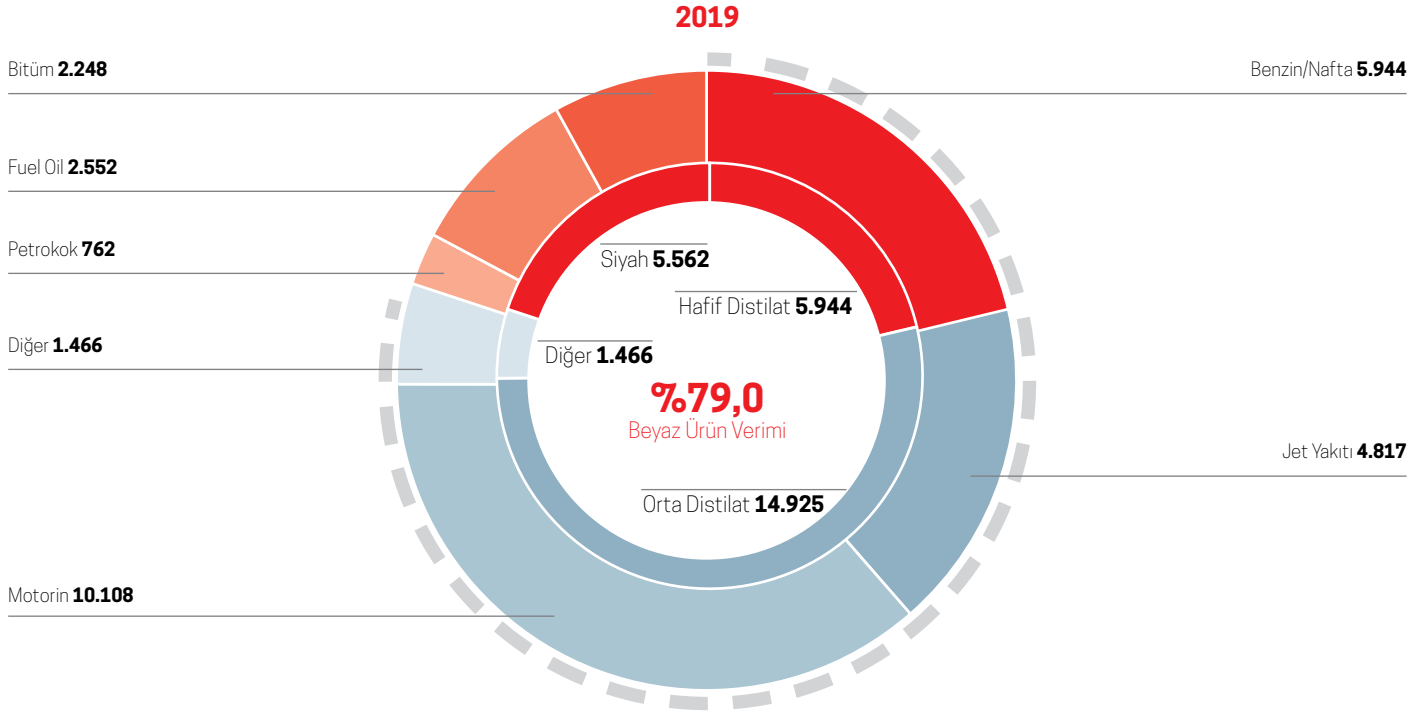
Fuel Oil (milyon ton)

%50,8

2,6 milyon tona yükselen fuel oil üretimindeki artış %50,8 olarak kaydedilmiştir.

Ürün Verimliliği

ÜRETİM VE SATIŞ

TÜPRAŞ, 45 ÇEŞİT PETROL ÜRÜNÜNÜN TEDARİKİNİ SAĞLAMAKTA VE ÜLKE ENERJİ İHTİYACININ ÖNEMLİ BİR BÖLÜMÜNÜ KARŞILAMAKTADIR.

Yapısal üstünlüklerle gelen rekabet avantajları

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanıyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin mevcut depo ve terminalleri ile ülke genelinde büyük tüketim bölgelerine yakın konumlanmış olması, Şirket için rekabet avantajı yaratmaktadır. Ayrıca Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol ve petrol ürünü taşımacılığı yapan bağlı ortaklığı Ditaş ve rafinerileri arasında akaryakıt taşıması yapan demiryolu taşımacılığı şirketi Körfez Ulaştırma ile kesintisiz ikmal imkânı sağlayarak bu avantajı pekiştirmektedir.

Tüpraş rafinerileri, bölge rafinerilerine oranla aşağıda sıralanan yapısal üstünlüklere sahiptir.

- Rafineriler büyük tüketim merkezlerine yakın konumlanmıştır.
- Rafineri tasarımları ağır ve yüksek kükürlü ham petrol işleyebilecek niteliktedir.
- Yüksek hacimli ham petrol ve ürün alımlarının getirdiği fiyat avantajları söz konusudur.
- Ham petrol tedarik merkezlerine yakınlıkla uygun maliyet ve çeşitlilikte ham petrol tedarik edilebilmektedir.
- Türkiye birçok üründe net ithalatçı konumdadır.
- Ham petrol ve ürün ithalatı ile satış kanalları için güçlü altyapı ve tesisler mevcuttur.
- Şirket, bağlı ortaklıkları Ditaş ve Körfez Ulaştırma ile deniz ve demiryolu taşımacılığında lojistik üstünlüğe sahiptir.
- Yurt içi müşterilere direkt boru hattı bağlantıları mevcuttur.
- Yurt dışı satış ofisi ile ikmal ve satış zincirinde ilave katma değer sağlamaktadır.
- Yüksek ihracat kabiliyeti vardır.

Ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılayan Türkiye'nin ilk ve en büyük rafineri şirketi

Tüpraş, Türkiye'nin ilk ve en büyük rafineri şirketi olup Türkiye genelinde 4 rafineri, kiraladığı terminaller üzerinden 45 çeşit petrol ürününün tedarikini sağlamakta ve ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır.

Şirket'in doğrudan ve toptan ürün satışı yaptığı müşteriler; öncelikle T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, jet yakıtı ve madeni yağ dağıtım kuruluşları, sanayide ağırlıklı olarak petrol ürünlerini kullanan endüstri, petrokimya ve boya şirketleri, Karayolları Genel Müdürlüğü, belediyeler, diğer resmi kurumlar ile bu kurumlar tarafından onaylanmış yüklenici firmalar, özel inşaat veya taahhüt firmaları, çimento üreticileri, trading şirketleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

Hızla değişen piyasa koşullarında müşteri odaklı satış yaklaşımlarını geliştirmek için tüm satış, teslimat, satış sonrası hizmet ve pazarlama süreçleri sürekli olarak gözden geçirilmekte ve müşteri talep ve beklentileri en yüksek düzeyde ve en hızlı bir şekilde karşılanmaktadır. Sonuç olarak, 2020 yılında da Tüpraş'ın en önemli paydaşlarından biri olan müşteriler için Müşteri İlişkileri Politikası kapsamında kaliteli, planlı ve sistematik hizmetler verilmeye devam edilecektir.

29,2 mn ton

2019 yılında 22,4 milyon ton yurt içi, 6,8 milyon ton ihracat olmak üzere toplam 29,2 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Toplam 29,2 milyon ton ürün satışı

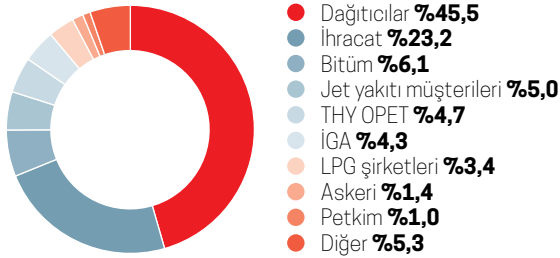
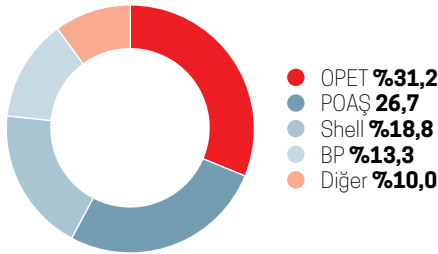
2019 yılında 22,4 milyon ton yurt içi, 6,8 milyon ton ihracat olmak üzere toplam 29,2 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Ülke talebinin üzerinde ürettiği nitelikli ürünleri uluslararası pazarlara sunan Tüpraş, 2019 yılında da konjunktürdeki değişiklikler paralelinde yurt içi piyasanın, pazar koşullarına bağlı olarak daraldığı

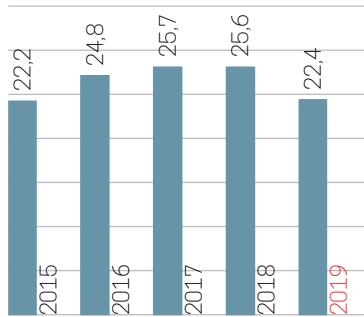
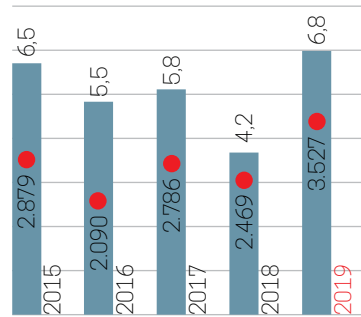
dönemlerde, ortaya çıkan talep fazlası ürünleri ihraç etmiştir. Bu sayede üretim ve stok maliyetleri aşağı çekilirken, döviz riskine karşı doğal korunma mekanizması da yaratılmıştır.

6,8 milyon ton ürün dış satımı

Tüpraş, 2019 yılında, 3,5 milyar ABD doları değerinde 6,8 milyon ton ürün dış satımı gerçekleştirmiştir. İhracatın 3,0 milyon tonunu benzin, 1,7 milyon tonunu fuel oil, 526 bin tonunu jet yakıtı, 499 bin tonu bitüm, 424 bin tonunu motorin, 313 bin tonunu reformate, 289 bin tonu vakum, 18 bin tonunu LPG, 51 bin tonunu nafta, 13 bin tonunu ise diğer ürünler oluşturmuştur.

Satışların Dağılımı**Dağıtıcılara Satışların Dağılımı****Tüpraş Rafinerileri Satışları (bin ton)**

Ürünler	2018	2019	Değişim %
LPG	956	996	4,2
Nafta	241	290	20,6
Benzinler	2.244	2.325	3,6
Jet Yakıtı / Gazyağı	4.867	4.266	-12,3
Motorin	11.885	10.430	-12,2
Fuel Oil'ler	1.145	1.051	-8,2
Bitüm	2.939	1.769	-39,8
Makina Yağları	147	121	-17,6
Kok	869	812	-6,6
Diğer	346	330	-4,7
Toplam Yurtiçi Satışlar	25.638	22.391	-12,7
Dış Satım	4.191	6.807	62,4
Toplam Satış	29.830	29.197	-2,1

Yurt İçi Satışlar (milyon ton)**Ürün Dış Satımı**

● Miktar (milyon ton)
● Değer (milyon ABD doları)

İZMİT RAFİNERİSİ

Türkiye'nin dönüşüm oranı en yüksek rafinerisi

11,3 milyon ton

rafinaj kapasitesi

2.073

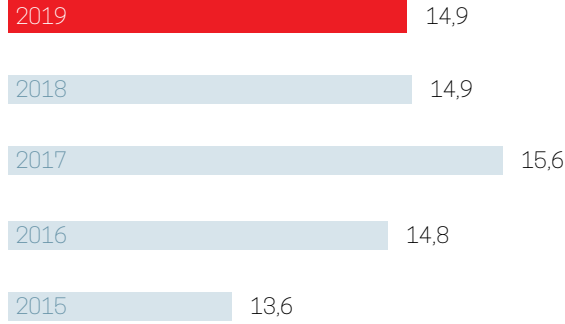
dönem sonu çalışan sayısı

14,5

Nelson Kompleksite Endeksi

3,0 milyon m³

depolama kapasitesi

Satış (Milyon Ton)

İzmit Rafinerisi, 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile üretime başlamıştır. Yıllar içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve dönüşüm ünite yatırımları sonucunda rafinerinin tasarım kapasitesi, 2019 yılında 11,3 milyon ton/yıl olarak tescil ettirilmiştir.

Euro V standartlarında üretim yapan İzmit Rafinerisi, Türkiye petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %33'ünün gerçekleştiği tüketim merkezinin odağında yer almaktadır.

İzmit Rafinerisi'nde 4,2 milyon ton ağır siyah ürünü, çoğunluğu motorin olmak üzere benzin ve LPG gibi daha değerli yaklaşık 3,5 milyon ton çevreci beyaz ürüne dönüştüren Fuel Oil Dönüşüm Tesisi, 2014 yılı sonunda tamamlanmıştır. İzmit Rafinerisi, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin devreye girmesinin ardından ulaştığı 14,5'lik Nelson Kompleksite Endeksi ile dünyanın dönüşüm oranı en yüksek rafinerilerinden biri olmuştur.

2019 yılında İzmit Rafinerisi'nde 11,1 milyon ton ham petrol ve 1,9 milyon ton yarı mamul olmak üzere toplamda 13,0 milyon ton şarja verilmiştir. Rafineri'nin 2019 yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışı, 11,8 milyon tonu yurt içi olmak üzere, 14,9 milyon ton olmuştur.

Şubat 2019'da Fuel Oil Dönüşüm Tesisi Hydrocracker, Hidrojen, DHT, SRU, Coker, Vakum ünitelerinde başlatılan planlı bakım ve iyileştirme amaçlı duruş, planlanan bitiş süresinden 14 gün önce Mayıs 2019'da tamamlanarak üniteler emniyetli bir şekilde tam kapasiteyle üretime başlamıştır.

İZMİT RAFİNERİSİ'NİN 2019 YIL SONU İTİBARIYLA TOPLAM ÜRÜN SATIŞI, 11,8 MİLYON TONU YURT İÇİ OLMAK ÜZERE, 14,9 MİLYON TON OLMUŞTUR.

Fuel Oil Dönüşüm Tesisi Planlı Bakım ve İyileştirme Çalışması Kapsamında;

- Hydrocracker Ünitesinde, operasyonel darboğaza yol açan dört adet yüksek basınç eşanjörünün dizaynları değiştirilerek yenilenmiş,
- Coker Ünitesinde kok dram girişine tesis edilen CFD (Centering Feed Device) ekipmanı ile kok dramların içine şarj ve suyun homojen bir şekilde yayılması sağlanmış,
- Hidrojen ünitesinde VSD (Variable Speed Drive) kaynaklı ünite duruşuna sebep olan mevcut fanın yedeğinin temini ve montajı tamamlanmış, proje kapsamında yedek temin edilen fan ve yardımcı ekipmanların, mevcut fan ile birlikte çalışması sağlanmış,
- Duruş çalışmalarında kapsama alınmış olan 2.097 metal, 5.019 enstrüman, 2.487 elektrik, 141 mekanik olmak üzere toplamda 9.744 ekipmanın bakımları tamamlanmış, mekanik izolasyon olarak yaklaşık olarak 4.000 civarında körleme operasyonu gerçekleştirilmiştir.

Çalışmalarda yaklaşık olarak 1,5 milyon adam.saat işgücü kullanılmış, yaklaşık 50 farklı yükleniciden hizmet alınmıştır.

Yıl içerisinde tamamlanan başlıca diğer projeler:

- Petrokok satış yöntemlerinin modernizasyonu
- Faz-3 rıhtıma yeni kükürt depolama alanı yapılması
- 6C-1 unifier reaktörünün değiştirilmesi
- PHÜ kontrol binasının yenilenmesi

İZMİR RAFİNERİSİ

Türkiye’de makine yağları üretim kapasitesine sahip tek rafineri

11,9 milyon ton

rafinaj kapasitesi

1.484

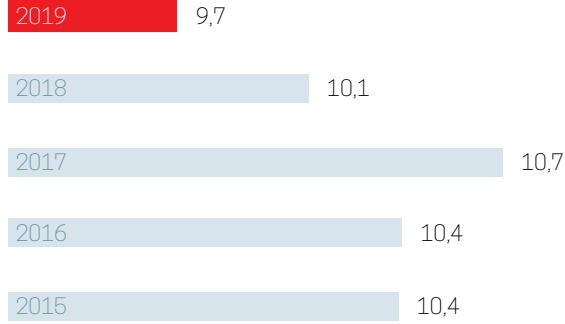
dönem sonu çalışan sayısı

7,66

Nelson Kompleksite Endeksi

2,5 milyon m³

depolama kapasitesi

Satış (Milyon Ton)

İzmir Rafinerisi, Türkiye'nin giderek artan petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak hedefiyle 1972 yılında işletmeye alınmıştır. 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretime başlayan rafineride zaman içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonları sonucu ham petrol işleme kapasitesi 11,9 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

7,66 Nelson Kompleksitesi Endeksi'ne sahip olan rafineride, 2019 yılında 10,7 milyon tonu ham petrol olmak üzere yarı mamuller dâhil toplam 10,9 milyon ton şarja verilerek %91,3 kapasite kullanımı sağlanmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ'NDE, 2019 YILINDA 6,0 MİLYON TONU YURT İÇİNDE OLMAK ÜZERE TOPLAM 9,7 MİLYON TON ÜRÜN SATIŞI GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

2019 yılında ana ürünler olarak LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, motorin, baz yağ, kalorifer yakıtı, fuel oil, bitüm, wax, ekstrakt ve diğer ürünlerden oluşan, satılabilir 10,5 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İzmir Rafinerisi, Türkiye'de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

İzmir Rafinerisi'nde, 2019 yılında 6,0 milyon tonu yurt içinde olmak üzere toplam 9,7 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolun kapasitesine sahip rafinerisi

5,4 milyon ton

rafinaj kapasitesi

954

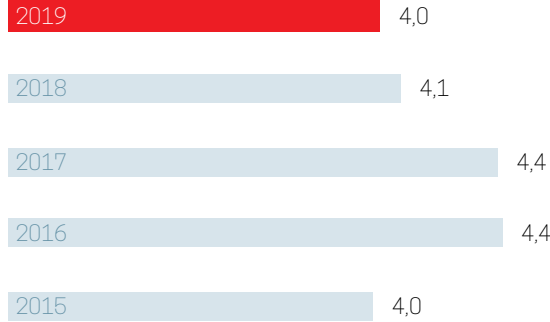
dönem sonu çalışan sayısı

6,32

Nelson Kompleksite Endeksi

1,3 milyon m³

depolama kapasitesi

Satış (Milyon Ton)

Kırıkkale Rafinerisi, başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1986 yılında kurulmuştur.

Zaman içinde, Hydrocracker, İzomerizasyon, Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer ünitelerinin ilave edilmesiyle geliştirilen konfigürasyon ile Kırıkkale Rafinerisi, Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir. Nelson Kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolun kapasitesine de sahiptir.

Yıllık 5,4 milyon ton ham petrol işleme kapasitesi bulunan Rafineri'nin ham petrol ikmali, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı kullanılarak Botaş'ın Ceyhan Terminali'nden sağlanmaktadır.

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesis'i'nin üretime başlaması ile bu üniteye şarja verilmek üzere yarı mamul gönderen Kırıkkale Rafinerisi'nin hedeflenen operasyonel performansına ulaşması sağlanmıştır. 2019 yılında Rafineri'de 4,8 milyon tonu ham petrol olmak üzere, yarı mamullerle birlikte toplam 4,9 milyon ton şarja verilmiş ve %91 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

KIRIKKALE RAFİNERİSİ'NİN YIL SONU İTİBARIYLA TOPLAM ÜRÜN SATIŞI 4,0 MİLYON TON OLMUŞTUR.

Kırıkkale Rafinerisi'nde ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, fuel oil, bitüm ve Fuel Oil Dönüşüm Projesinde şarj edilecek ürünlerle beraber 4,8 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. Yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışı 4,0 milyon ton olmuştur.

Tüpraş, yaşama verdiği değerin yansımalarını endüstriyel kurtarma ile ilgili çalışmalarda da öncülük yaparak ortaya koymuştur. Bu amaçla Tüpraş rafinerilerinde ilk uygulama noktası olarak belirlenen Kırıkkale Rafinerisi'nde Teknik Emniyet Birimi altında görevlendirilen Endüstriyel Kurtarma Ekibi, 2019 sonu itibarıyla hazırlıklarını tamamlamış ve çalışmalarına başlamıştır.

Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler

- Ham petrol kontrol binası yenileme projesi
- Yangınla mücadele sistemlerinin modernizasyonu
- DHP R/D T-95 analizörünün APC modeline entegre edilmesi patent başvurusu
- Kırıkkale Aygaz ve Aytemiz depoları sözleşme ve sistemsel altyapı çalışmalarının tamamlanarak devreye alınması

BATMAN RAFİNERİSİ

Türkiye'de kurulan ilk rafinerisi

1,4 milyon ton

rafinaj kapasitesi

477

dönem sonu çalışan sayısı

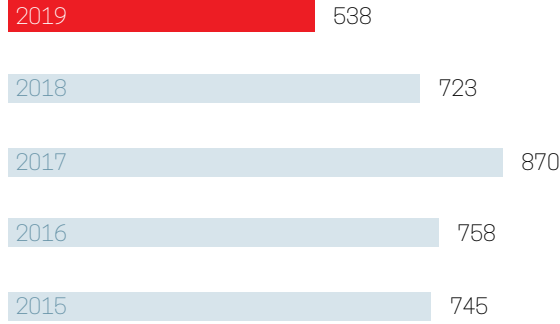
1,83

Nelson Kompleksite Endeksi

299 bin m³

depolama kapasitesi

Satış (Bin Ton)

Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşıyan Batman Rafinerisi, 1955 yılında Batman'da, yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle kurulmuştur. 1972 yılında ikinci ham petrol işleme ünitesinin devreye alınması sonrasında 1,1 milyon tona ulaşan Batman Rafinerisi'nin kapasitesi, yeni F-1101 fırını, E-1114 ve E-1115 eşanjör yatırımları sonrası, 2019 yılında 1,4 milyon ton/yıl olarak tescil ettirilmiştir.

Coğrafi açıdan yerli ağır ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, bu ham petrolün işlenmesi amacıyla basit bir konfigürasyonda yapılandırılmıştır. Rafineri'nin Nelson Kompleksite Endeksi 1,83'tür. Batman Rafinerisi'nde 2019 yılında 558 bin ton bitüm modunda ham petrol işlenmiş, 340 bin ton bitüm satışı gerçekleştirilmiştir.

Batman Rafinerisi'nde üretilen yarı mamul kapsamındaki ürünler ile Kırıkkale ve İzmir Rafinerilerinde üretilen motorin ve benzin ürünleri, demiryolu ile karşılıklı olarak taşınmaktadır.

2019 yılında alttan vagon dolum sistemi tamamlanan Rafineri'de, dolum esnasında ortaya çıkabilecek emisyon oluşumu engellenmiş, tüm ara ürünlerin aynı anda vagonla transferini sağlayacak altyapı oluşturulmuştur. HSRN ve LSRN ara ürünleri diğer rafinerilere, vagon alttan dolumları yapılarak gönderilmeye başlanmıştır.

BATMAN RAFİNERİSİ'NDE KIRIKKALE VE İZMİR RAFİNERİLERİNDEN TAŞINAN ÜRÜNLERLE, AB SPESİFİKASYONLARINA UYGUN 538 BİN TON ÜRÜN SATIŞI GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

Batman Rafinerisi'nde Kırıkkale ve İzmir rafinerilerinden taşınan ürünlerle, AB spesifikasyonlarına uygun 538 bin ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, yeni bitüm tankı projesinin tamamlanması ile beraber toplam bitüm stoklama kapasitesi 299 bin m³'e çıkarılarak Rafineri Lisansı tadil edilmiştir.

Yapısal olarak kadın çalışan sayısının az olduğu rafinaj sektöründe fark yaratmayı hedefleyen Tüpraş'ta, Batman Rafinerisi, rafineride ilk kez kadın saha operatörlerini istihdam etmiştir.

"Tek Ortak Sağlık Güvenlik Birimi" fikri ile, Tüpraş adına tüm yüklenicilerin mevzuat ve şirket standartları kapsamında almaları zorunlu olan SEÇ hizmetlerinin sahada fiilen ve etkin şekilde almaları sağlanmış, buna ek olarak, Control of Work (CoW)- İş Kontrol Sistematiği; Batman Rafinerisi'nin tüm ünitelerinde uygulanmaya başlamıştır. 2019 yılında ayrıca, Yangın Suyu Pompa Otomasyon Sistemi ve Rafineri Ortam Gaz Algılama Sistemleri devreye alınarak, rafinerinin emniyeti artırılmıştır.

LONDRA TİCARET OFİSİ

Tüpraş'ın ilk yurtdışı ofisi olan Londra Ticaret Ofisi 2018 yılı sonunda kurulmuştur. Ofisin temel amacı Avrupa'nın petrol ticaretinde en önemli merkezinden biri olan Londra'da yer alarak piyasaya daha yakın katılım sağlamak, piyasa bilgilerine daha hızlı ulaşmak ve Türkiye'deki mevcut rafineri sistemini optimize edecek şekilde arbitraj fırsatları ve 3. parti ticaretten ilave katma değer yaratmaktır.

İlk etapta Tüpraş'ın bir şubesi olarak kurulan ofis, ticari faaliyetlerine bu amaçla uyumlu şekilde Tüpraş rafinerilerinin süreklilik arz eder şekilde dünya piyasalarına ihraç ettikleri benzin ve fuel oil ürünlerini Tüpraş adına pazarlayarak başlamıştır. Londra Ticaret Ofisi aracılığıyla ilk fuel oil ticareti 2019 Mart ayında, ilk benzin ticareti ise Haziran ayında gerçekleştirilmiştir.

Londra Ticaret Ofisi'nin faaliyete geçmesiyle birlikte, daha önce Türkiye'den yürütülen süreçlerden farklı olarak ihale yöntemine ilave olarak bire bir müzakere yöntemi de kullanılmaya başlanmış ve daha önce büyük oranda FOB bazlı yapılan ticaret tedarik zincirinin daha büyük bir kısmına hakimiyet imkanı verecek şekilde CIF bazına çevrilmeye başlanmıştır. CIF teslimle satılan kargolar gerek navlun optimizasyonu sağlanması, gerek son kullanıcılara ulaşılması gerekse ticari opsiyonelite yaratması açısından öncelikli olarak tercih edilmiştir.

2019 yılında 4 adedi Singapur ve Suudi Arabistan'a gönderilen yüksek tonajlı arbitraj kargoları olmak üzere toplam 11 adet fuel oil kargosunun ticareti Londra Ticaret Ofisi tarafından yapılmıştır. Toplam 7 kargo CIF teslimle İtalya, Malezya, Malta ve İspanya'ya tahliye edilmiştir. Böylelikle toplam 615 bin ton fuel oil ticareti yapılmıştır. Buna ilave olarak, 2019 yılının ikinci yarısında Tüpraş rafinerilerinin yakıt ve ara ürün ihtiyacını karşılamak üzere toplam 535 bin ton (18 kargo) düşük kükürtlü fuel oil, atmosferik straight-run fuel oil ve vacuum gasoil ithalatı Londra Ticaret Ofisi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Benzin tarafında ise 27 adet FOB 19 adet CIF olmak üzere toplam 1.476 bin ton benzin/reformat ihracatı yapılmıştır. CIF teslim edilen kargolar Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahamalar, Belçika, Fransa, Hollanda, İspanya, Lübnan, Suudi Arabistan ve Trinidad'a tahliye edilmiştir.

Londra Ticaret Ofisi'nin iş modeli farklı coğrafyalarda geçerli fiyat endeksleri baz alınarak ürün alım ve satımını, ve de arbitraja sebep olan fiyat makaslarının çeşitli finansal enstrümanlar kullanılarak hedge edilmesini gerekli kılmış olduğundan fiyat risklerinin etkin yönetimi kritik bir başarı faktörü olarak ön plana çıkmıştır. Bu ihtiyacın giderilmesi için ofis bünyesinde Risk Yönetimi birimi oluşturulmuş ve bu birim önderliğinde Risk Yönetimi Politikası geliştirilmiştir. Ayrıca, olası risklerin aktif şekilde takibi ve gerekli iyileştirmelerin yapılabilmesini teminen Risk Yönetimi Komitesi kurulmuştur.

2019 yılında şube olarak faaliyetlerini sürdüren ofisin 2020 yılı içerisinde %100 Tüpraş'ın sahibi olduğu bir şirkete dönüşerek faaliyetlerine devam etmesi planlanmaktadır.

615 bin ton

2019 yılında Londra Ticaret Ofisi tarafından toplam 615 bin ton fuel oil ticareti yapılmıştır.

DAĞITIM

**BEYAZ ÜRÜNLERDE
%19,0 PAZAR PAYI İLE 2'NCİ**

**SİYAH ÜRÜNLERDE
%35,3 PAZAR PAYI İLE 1'İNCİ**

1,1 milyon m³

depolama kapasitesi

1.670

istasyon (Sunpet dâhil)

46.381 milyon TL

toplam ciro

1992 yılında Öztürk Ailesi'nin kurduğu Opet, 2002 yılından bu yana Öztürk Grubu ve Koç Grubu tarafından müşterek olarak yönetilmektedir. Şirket, akaryakıt dağıtım sektöründe perakende satışlar, ticari ve endüstriyel yakıt satışları, depolama ve uluslararası ürün ticareti alanlarında faaliyet göstermektedir. 900'ü aşkın çalışanı, Sunpet markası ile birlikte 1.670 adet istasyona ve 1,1 milyon m³ depolama kapasitesine sahip olan Opet, beş terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmekte, müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sağlamaktadır.

Opet ayrıca, Alman madeni yağ şirketi Fuchs ile %50-50 ortaklığı Opet-Fuchs kanalıyla madeni yağ üretimi ve pazarlaması, Türk Hava Yolları (THY) ile %50-50 ortaklığı THY-Opet ile de jet yakıtı ikmal ve satışı yapmaktadır.

Opet, 2019'da beyaz ürünlerde 2'ncilik konumunu korumaya devam etmiştir.

2019, Opet'in etkin konumlanmış bayi ağı ile satışlarını pazar büyümesine paralel artırdığı bir yıl olmuştur. Şirket, beyaz ürünlerde %19,0 pazar payı ile 2'ncilik konumunu, siyah ürünlerde ise %35,3 pazar payı ile liderliğini korumuştur.

Opet, kur ve fiyat hareketlerine karşı geliştirdiği etkin risk politikaları çerçevesinde güçlü finansal sonuçlar kaydetmiştir.

Türkiye'deki tüm havalimanlarında yerli ve yabancı pek çok havayoluna hizmet veren THY-Opet, 2019 yılında 1,8 milyon m³ jet yakıtı satışı gerçekleştirmiştir.

"Kusursuz Hizmet Anlayışı" ile sektöründe tüketicinin ilk tercihi olmayı hedefleyen Opet, bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla birçok alanda yeni projeler uygulamaya koymaktadır.

Opet, sosyal sorumluluk yaklaşımıyla sektörde fark yaratmaktadır.

Opet, finansal başarılarına imza atmanın yanı sıra başta toplum olmak üzere tüm paydaşları için katma değer yaratmayı ve çevresel etkisini en aza düşürmeyi hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda sosyal sorumluluk projeleri geliştiren ve uygulayan Şirket, "Temiz Tuvalet Kampanyası", "Yeşil Yol Projesi", "Örnek Köy Projesi", "Tarihe Saygı Projesi", "Tarihe Saygı Projesi - Troya" ve "Trafik Dedektifleri Projesi" gibi birçok başarılı çalışmayı hayata geçirmiştir. Tüm bu projelerin

yanında 2018 yılı içerisinde başlayan ve istasyonlarda kadın istihdamının artırılmasına yönelik olan "Kadın Gücü Projesi", 2019 yılında da Opet'in en önem verdiği sosyal sorumluluk projelerinden biri olarak devam etmiştir.

Geleceğe yönelik beklentiler

Opet, önceliği olan müşteri memnuniyetini koruyarak, kârlılıktan ödün vermeden sektörün üzerinde büyümeyi hedeflemektedir. 2020'nin bu hedefler doğrultusunda gerekli yatırımların yapılacağı bir yıl olması beklenmektedir.

Şirket bu stratejisi doğrultusunda 2019 yılında başladığı akaryakıt dışı gelişim alanlarından bir tanesi olan Ultramarket projesinde ülke genelinde yayılıma devam edecektir. Bununla birlikte farklı akaryakıt dışı kanallarda yeniliklerin öncüsü olacaktır.

Şirket, dijital dönüşüm kapsamında da kararlı adımlar atmayı sürdürerek, bu alanda sektörde lider olmayı amaçlamaktadır.

1,8 milyon m³

THY-Opet, 2019 yılında 1,8 milyon m³ jet yakıtı satışı gerçekleştirmiştir

DENİZ TAŞIMACILIĞI

Tüpraş'a operasyonel ve mali avantaj sağlayan bir iştirak

Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), deniz tankerleri satın alarak, inşa ettirerek veya kiralarak bunları ham petrol ve petrol ürünlerinin deniz nakliyatında kullanmak amacıyla; TPAO, İpraş ve Türk Donanma Vakfı tarafından 16 Mart 1974 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur.

İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi, 1983 yılında Şirket'in kuruluş aşamasında Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş Ekim 2002'de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %50,98'lik Ditaş hissesini satın alarak Şirket hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur.

Ditaş, 2006 sonrası yeniden yapılanma ve büyüme sürecine girmiş, bu süreç çerçevesinde sermayesi %100 Ditaş'a ait 15 şirket kurulmuştur.

Şirket; armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk, römorkörcülük, denetim ve acentelik hizmetleri vermektedir. Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol taşımacılığı, Tüpraş ve diğer tedarikçilerin de ihtiyaçlarını dikkate alarak petrol ürünü taşımacılığı yapan Ditaş, bu hizmetleri sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

40 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2019 yılında 11,0 milyon ton ham petrol ve 5,9 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır. Ham petrol taşımalarının %88,9'u, petrol ürünü taşımalarının ise %67,5'i Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ditaş, 2019 yılında toplam ürün taşımalarının %17,5'ini THY Opet, %15,0'ini ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır.

IMO KURALLARINA UYUM İÇİN 2019 YILINDA T. SADBERK, T. SEMAHAT, T. ADALYN, T. ELINOR TANKERLERİNE SCRUBBER YATIRIMI YAPILMIŞTIR.

Ortaklık Yapısı

- Tüpraş **%79,98**
- TSK Güçlendirme Vakfı **%20,00**
- Aygaz-Akpa-Demir Export **%0,02**

Liman ve boğaz acentelik hizmetleri

Yerli ve yabancı tankerleri kiralarak gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapma fonksiyonuna sahip olan Ditaş, liman ve boğaz acentelik hizmetlerini de sağlamaktadır.

Ditaş faaliyetlerini,

- Toplam 479.765 DW tonluk üç ham petrol tankeri, 51.532 DW tonluk ham petrol/ürün tankeri, toplam 171.453 DW tonluk on ürün tankeri ve
- Tüpraş'ın İzmit ile Aliağa limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetleri için 12 adet römorkör, 7 adet palamar botu, 2 adet servis botu ve 1 adet pilot botu ile sürdürmektedir.

THY Opet'in kurduğu Kuzey Tankercilik ve Güney Tankercilik şirketleri ile yapılan Bareboat kira anlaşması doğrultusunda bu şirketlerin mülkiyetinde yer alan toplam 46.031 DW ton kapasiteli 3 ürün tankeri (Elif Tuba, Kaya Tuna ve Kuzey Ekim) ile THY Opet taşımalarına 2019 yılında da devam edilmiştir.

2020 yılında yürürlüğe girmesi planlanan IMO kurallarına uyum için 2019 yılında T. Sadberk, T. Semahat, T. Adalyn, T. Elinor tankerlerine scrubber yatırımı yapılmıştır.

Filoyu genişletme çalışmaları

RMK Tersanesi'nde inşası tamamlanan 14.954 DW tonluk T. Adalyn tankeri Mayıs 2019'da, 15.975 DWT kapasitesindeki T. Elinor tankeri ise Aralık 2019'da işletmeye alınmıştır.

İGA taşımalarını gerçekleştirmek üzere Haziran 2019'da 49.990 DW tonluk T. Fatma tankeri satın alınarak filoya dâhil edilmiştir.

2018 yılında siparişi verilen 2x70 BP gücündeki 2 adet römorkörün 2020 yılı Ocak ve Şubat aylarında teslim alınması planlanmaktadır.

ISPO Sertifikası'na sahip Türkiye'deki ilk şirket

Ditaş; gemiler için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) koduna, ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) koduna ve Gönüllü MLC (Denizcilik Çalışma Konvansiyonu) Uygunluk sertifikalarına sahiptir. Ayrıca, Şirket'in ofis, gemileri ve terminalleri için ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi belgeleri mevcuttur.

Ditaş, İzmir Terminali'ne kılavuzluk, römorkaj ve palamar hizmetleri için aldığı Uluslararası Pilotaj Organizasyonu Standardı'na Uygunluk Sertifikası (ISPO) ile bu sertifikaya sahip Türkiye'de ilk, dünyada ise 11'inci şirket unvanına sahiptir.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA 3 uygulama çalışmaları devam etmektedir. Ditaş işletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca denetimleri yapılmakta, uygunlukları bulunmaktadır. Faaliyetlerini kurumsal vatandaşlık bilinciyle yürüten Ditaş, aynı zamanda KalDer ve Deniz Temiz Derneği/TURMEPA üyesidir.

DİTAŞ, KALİTELİ, EMNİYETLİ VE ÇEVRECİ HİZMET İÇİN ÇALIŞMA ALANINI İLGİLENDİREN ULUSAL VE ULUSLARARASI MEVZUATI SÜREKLİ TAKİP ETMEKTE, GEREKLİ UYUM ÇALIŞMALARINI ZAMANINDA TAMAMLAMAKTADIR.

Mevzuata tam uyum hedefi

Ditaş, kaliteli, emniyetli ve çevreci hizmet için çalışma alanını ilgilendiren ulusal ve uluslararası mevzuatı sürekli takip etmekte, gerekli uyum çalışmalarını zamanında tamamlamaktadır. Bu kapsamda, gemiler ve terminaller için 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde zorunlu eğitimler alınmıştır. Ayrıca risk değerlendirme, acil eylem planları, periyodik sağlık kontrolleri gibi mevzuat gereği yapılması gereken çalışmalar, iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimleri ile birlikte yürütülmektedir.

2019 yılı içerisinde gemilerde siber güvenlik çalışmaları tamamlanmış olup bilgi güvenliği farkındalık eğitimleri verilmiştir. Denizcilik siber güvenlik açısından kritik sektör olarak belirlendiği için konu ile ilgili Kurumsal Siber Olaylara Müdahale Ekibi (SOME) kurulmuştur. Kurumsal SOME olarak KoçSistem'den destek alınmaktadır. Dijitalleşme çalışmaları ve Şirket'in çevre politikası kapsamında gemilerde kağıt kullanılması zorunlu olan yayınlar dışında tüm yayınlarda elektroniğe geçilmiştir. Evrak takibi online program üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Gemi personelinin mesleki yeterliliğinin ve emniyet kültürünün geliştirilmesi amacıyla denizciliğe yönelik dijital eğitimlerde sektörde lider, uluslararası bir firmayla anlaşma sağlanmıştır.

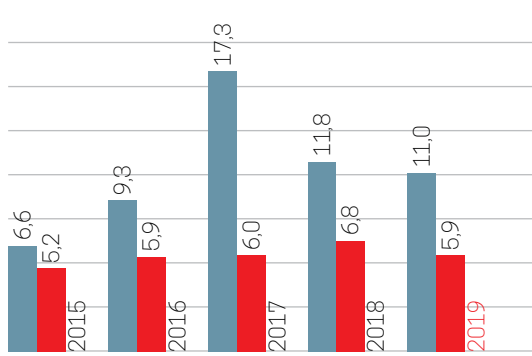
2009 yılında Tüpraş deniz terminallerine gelen ham petrol ve kimyasal ürün gemilerinin operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanlığı hizmeti verilmeye; 2010 yılından itibaren ise gelen gemilerin ulusal, uluslararası kurallara ve Tüpraş standartlarına uygunluğu kontrol edilip raporlanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda 2019 yılında İzmit ve İzmir terminallerinde toplam 129 adet gemiye denetim, 206 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti sunulmuştur.

DİTAŞ 2019 YILINDA 5,9 MİLYON TON PETROL ÜRÜNÜ VE 11,0 MİLYON TON HAM PETROL TAŞIMASI GERÇEKLEŞTİRMİŞTİR.

1.213 mn TL

Ditaş'ın net satışları 2019 yılında 1.213 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Taşınan Hampetrol ve Petrol Ürünleri (milyon ton)

- Ürün
- Hampetrol

Finansal Göstergeler (milyon TL)

	2015	2016	2017	2018	2019
Net Satışlar	309	457	925	1.009	1.213
İşletme Kârı	100	123	180	340	402
Net Kâr	68	97	145	242	296

Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş.'nin Bağılı Ortaklıkları

Şirket	Sahip Olduğu Deniz Aracı
Üsküdar Tankercilik A.Ş.	T. Sevgi Tankeri
Kadıköy Tankercilik A.Ş.	T. Gönül Tankeri
Beykoz Tankercilik A.Ş.	Cumhuriyet ve T. Sadberk
T. Damla Denizcilik A.Ş.	Römorkörler ve Palamar Botları
Sarıyer Tankercilik A.Ş.	T. Suna Tankeri
Karşıyaka Tankercilik A.Ş.	T. Leyla Tankeri
Kartal Tankercilik A.Ş.	T. Esra Tankeri
Maltepe Tankercilik A.Ş.	T. Aylin Tankeri
Karaköy Tankercilik A.Ş.	T. Caroline Tankeri
Çengelköy Tankercilik A.Ş.	T. Nevbahar Tankeri
Bakırköy Tankercilik A.Ş.	T. Semahat Tankeri
Pendik Tankercilik A.Ş.	T. Adalyn Tankeri
Tuzla Tankercilik A.Ş.	T. Elinor Tankeri
Göztepe Tankercilik A.Ş.	T. Fatma Tankeri

Şirket	Kirasındaki Deniz Aracı
Salacak Tankercilik A.Ş. ^(*)	Elif Tuba Tankeri
	Kaya Tuna Tankeri
	Kuzey Ekim Tankeri

^(*) THY Opet'in kurduğu Kuzey Tankercilik A.Ş. ve Güney Tankercilik A.Ş. aktiflerinde bulunan tankerlerin işletmecilik (donatan) hizmeti, bareboat kira anlaşması ile Salacak Tankercilik A.Ş. tarafından yürütülmektedir.

DENİZ TAŞIMACILIĞI

Ditaş'ın Sahip Olduğu Tankerler

M/T Cumhuriyet

Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2001
DWT	164.859 ton
Uzunluk	274,18 m

M/T T. Sevgi

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2008
DWT	10.983 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Gönül

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	10.873 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Caroline

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	10.901 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Nevbahar

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	11.544 ton
Uzunluk	130,12 m

M/T T. Leyla

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2011
DWT	6.297 ton
Uzunluk	121,62 m

M/T T. Suna

Tanker Tipi	Petrol/Kimyasal
Yapım Yılı	2012
DWT	51.532 ton
Uzunluk	183,31 m

M/T T. Esra

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2014
DWT	19.968 ton
Uzunluk	156,50 m

M/T T. Fatma

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2014
DWT	49.990 ton
Uzunluk	183,11 m

M/T T. Aylin

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2015
DWT	19.968 ton
Uzunluk	156,50 m

M/T T. Sadberk

Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2017
DWT	157.453 ton
Uzunluk	277,17 m

M/T T. Semahat

Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2017
DWT	157.453 ton
Uzunluk	277,17 m

M/T Adalyn

Tanker Tipi	Asfalt/Kimyasal
Yapım Yılı	2019
DWT	14.954 ton
Uzunluk	153,9 m

M/T Elinor

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2019
DWT	15.975 ton
Uzunluk	153,63 m

Ditaş'ın İşletmesi Altında Olan Tankerler

M/T Elif Tuba

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2007
DWT	13.011 ton
Uzunluk	128,6 m

M/T Kaya Tuna

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2007
DWT	13.027 ton
Uzunluk	128,6 m

M/T Kuzey Ekim

Tanker Tipi	Petrol Ürünü/Kimyasal
Yapım Yılı	2009
DWT	19.993 ton
Uzunluk	149,6 m

KÖRFEZ ULAŞTIRMA

Büyüyen filosu ile Tüpraş'a artan oranda esneklik ve kolaylık sağlayan, Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi

Hisselerinin tamamı Tüpraş'a ait olan Körfez Ulaştırma A.Ş. 2009 yılında kurulmuştur.

Körfez Ulaştırma, demiryolu tren işletmecisi (DTİ) olarak, Aralık 2017'den başlayarak 2018 yılı boyunca TCDD'den kiraladığı 5 adet lokomotifle Kırıkkale-İzmit Rafinerileri arasında karşılıklı, günlük 1'er tren ile akaryakıt taşımacılığı yapmış, 2019 yılı Temmuz ayından itibaren ise satın aldığı 5 adet yeni dizel lokomotifin fiyoya eklenmesi ile Kırıkkale-İzmit Rafinerileri arasında karşılıklı 2'şer trenle akaryakıt taşımacılığı yapmaya başlamıştır. 2019 yılında ayrıca Kırıkkale-Batman ve Kırıkkale-Mersin hatlarında deneme seferleri gerçekleştirilmiştir.

Şirket, DTİ faaliyetlerinin yanı sıra, İzmit-Kırıkkale hattında kalan diğer taşımaları ve Kırıkkale-Mersin-Batman hattındaki taşımaları da organizatörlük belgesi ve sıfatıyla, TCDD lokomotifleriyle gerçekleştirmiştir.

KÖRFEZ ULAŞTIRMA 2019 YILINDA 5 ADET YENİ DİZEL LOKOMOTİFİN FİLOYA EKLENMESİ İLE KIRIKKALE-İZMİT RAFİNERİLERİ ARASINDA KARŞILIKLI 2'ŞER TRENLE AKARYAKIT TAŞIMACILIĞI YAPMAYA BAŞLAMIŞTIR.

2019 yılında 1,83 milyon ton ürün/ara ürün taşıyan Körfez Ulaştırma, bu miktarın %50'sini - kendi trenleri ile gerçekleştirmiştir. Körfez Ulaştırma, Kasım 2018 itibarıyla organizatör olarak başladığı Kırıkkale-Mersin Opet Terminali arasında taşımalara ilave olarak Nisan 2019 itibarıyla da İzmit-Güvercinlik (Marşandiz) arasında Tüpraş akaryakıt müşterilerine terminal teslim satışların nakliyelerine başlamıştır.

KÖRFEZ ULAŞTIRMA

Türkiye'deki ECM standartlarına göre hizmet veren en kapsamlı vagon bakım ve onarım atölyesi

2019 yılında taşımalarda Körfez Ulaştırma'nın Tüpraş'tan yıl içerisinde farklı zamanlarda satın alarak sahibi olduğu 439 adet vagonun yanı sıra, 26 adet Opet vagonu ve 100-250 adet arasında değişen sarnıçlı TCDD vagonu kullanılmıştır. Kırıkkale Rafinerisi'nde yer alan vagon bakım atölyesi, Türkiye'deki ECM standartlarına göre hizmet veren en kapsamlı vagon bakım ve onarım atölyesi olup, atölyenin yüksek performansı vagonların maksimum verimlilikte çalışmasını sağlamaktadır. Ayrıca, yine Kırıkkale Rafinerisi içinde, Şirket'in sahip olduğu lokomotiflerin bakım faaliyetlerinin yürütülmesi için bir teknik bakım ekibi oluşturulmuş olup bu konudaki yatırımlar halen devam etmektedir.

Körfez Ulaştırma'nın trenlerinde 2019 yıl sonu itibarıyla 73 makinist görev yapmaktadır. Şirket'in, İstanbul, Ankara ofislerinde ve Kırıkkale Lokomotif Atölyesi'nde 2019 yılsonu itibarıyla 21 aylık ücretli personeli de bulunmaktadır.

Karayolu taşımalarında %57 azalış

2019 yılında Körfez Ulaştırma'nın gösterdiği performans ile karayolu taşımaları %57 (235 bin ton) azaltılmıştır. Sağlanan ekonomik fayda yanında, kara yollarındaki tanker trafiğinin azaltılması gibi toplumsal fayda da elde edilmiştir.

Körfez Ulaştırma'nın 2018 yılında sipariş ettiği 5 adet General Electric lisanslı dizel lokomotif, TCDD işbirliği TULOMSAŞ'ın Eskişehir fabrikasında üretilmiş olup, 2019 Mayıs-Temmuz aralığında teslim alınmıştır.

İlave lokomotif ve vagon yatırımları

2019 yılı boyunca ilave lokomotif ve vagon yatırımları çalışmaları yürütülmüştür. Temmuz ayında bu kapsamda İsviçreli Stadler firmasının İspanya'daki fabrikasında üreterek 2021 yılında teslim edeceği yüksek teknolojik özellikli 7 adet dual yakıtlı (dizel/elektrikli modlarında çalışabilen) lokomotiflerinin alımı için anlaşma imzalanmıştır. İlave sarnıçlı ve platform vagon alımına yönelik çalışmalar ise son aşamaya getirilmiştir.

Şirket sermayesi 25 Şubat 2019 tarihinde yapılan Genel Kurul kararının neticesinde 10 milyon TL'den 250 milyon TL'ye çıkarılmış ve tüm sermaye tutarı ana hissedar Tüpraş tarafından 2019 yılı içerisinde ödenmiştir.

Körfez Ulaştırma, söz konusu lokomotif ve vagon yatırımlarını tamamlayarak;

- Tüpraş'ın yıllık 2,3 milyon ton mertebesindeki toplam kara taşımasının yanı sıra 3. şahıs taşımalarını da farklı rotalarda çeşitlendirerek demiryolu taşımalarını artırmayı,
- Yakın gelecekte Türkiye demiryolu yük taşımacılığının ton bazında %10'luk kısmını tek başına gerçekleştirmeyi,
- Türkiye'deki en büyük demiryolu akaryakıt taşımacısı olmayı ve bu şekilde ülkenin demiryolu taşımacılığını geliştirme hedeflerine katkılarını artırmayı hedeflemektedir.

%57

2019 yılında Körfez Ulaştırma'nın gösterdiği performans ile karayolu taşımaları %57 (235 bin ton) azaltılmıştır

YATIRIMLAR

Tüpraş, yeni üniteler ve proses iyileştirilmesine yönelik ana yatırımların yanı sıra operasyonel mükemmellik, verimlilik, çevre düzenlemeleri ve iş güvenliği konularında da yatırımlar gerçekleştirmektedir.

Gelişen teknoloji, sektörel gelişmeler ve talepteki değişim paralelinde yatırımlarına devam eden Türkiye'nin lider sanayi kuruluşu Tüpraş, 2019 yılında 157 milyon ABD doları tutarında Tüpraş solo, iştiraki olan Ditaş ve Körfez Ulaştırma A.Ş. dâhil 236 milyon ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

Tüpraş'ın Koç Topluluğu'na devri sonrası başlayan ürün kalitesinin iyileştirilmesine yönelik ana yatırımların yanında, operasyonel mükemmellik, verimlilik, çevre düzenlemeleri ve iş güvenliği konularında da teknolojik gelişim, değişim ve dönüşüme odaklı, stratejik yatırım kararları alınmıştır. Tüpraş'ın 14 yılda gerçekleştirdiği yatırım harcaması 6,2 milyar ABD doları rafinajda olmak üzere, toplam 6,7 milyar ABD dolarını aşmıştır.

2019 YILINDA TÜPRAŞ, DİTAŞ VE KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş. DÂHİL 236 MİLYON ABD DOLARI TUTARINDA YATIRIM HARCAMASI GERÇEKLEŞTİRMİŞTİR.

İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Rafinerilerinde devam eden çeşitli projeler için alınan Bölgesel ve Büyük Ölçekli teşvik belgelerinin toplam tutarı 1,85 milyar TL'dir.

%100 Tüpraş sermayesi ile kurulan Körfez Ulaştırma A.Ş. ile demiryolu taşımacılığı alanına yatırım yapan Tüpraş, 2017 Aralık ayından itibaren fiilen Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi olmuştur. Söz konusu faaliyetlere 2019 yılında Tüpraş ve Opet'e ait 465 adet sarnıçlı vagon ve TCDD'den kiralanan 150-250 arasında değişen sarnıçlı TCDD vagonu, 5 adet kendi lokomotifi ve 5 adet TCDD'den kiralık lokomotif ile devam edilmiştir.

Tüpraş'ın idamesine, verimliliğine ve kârlılığına önemli katkılar sağlamak üzere 2019 yılı içerisinde yürütülen 91 adet yeni ve 173 adet devam eden yatırım projelerinden başlıca olanları aşağıda sunulmuştur.

YATIRIMLAR

İzmit, İzmir, Kırıkkale Rafinerileri

Rafinerilerin Vakum Ünitelerinde Off-Gazları Geri Kazanım Projeleri

Projeler ile İzmit, İzmir, Kırıkkale rafinerilerinde mevcut durumda vakum kolonlarından alınan H₂S içerikli gazın, basınçlandırılıp amin çözültüsü ile temizlenmesi ve temizlenen gazın fırın yakıt sistemine enjekte edilmesi hedeflenmiştir. Enerji tasarrufu sağlayacak yaklaşık 50,8 milyon ABD doları bedelli proje kapsamında, 2019 yılı içerisinde detay mühendislik işlerine devam edilmiştir.

Yeni Kükürt Ünitelerinin Kurulması

İzmit, İzmir ve Kırıkkale Rafinerilerinde RUP'un devreye girmesi ile birlikte rafinerilerin ham petrol ünite şarjları maksimum olmaktadır. Yüksek kükürt içeren alternatif ham petrol işleme sonucunda kükürt ünitelerinde kapasite ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple Yeni Kükürt Ünitelerinin kurulmasına karar verilmiştir. İzmit Rafinerisinde proje kapsamında ayrıca ARU ve SWS ünitelerinin kurulması da planlanmaktadır. Üç rafineri için yaklaşık 400 milyon ABD doları mertebesindeki projede 2019 yılı içerisinde EPC ihale dosyası hazırlanarak ihaleye çıkmıştır.

İzmit Rafinerisi

FCC Ünitesinin Revamp'ı, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

İzmit Rafinerisi FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirme çalışmaları kapsamında yapılan projede 2019 yılında detay mühendislik çalışmalarına ve ekipman siparişlerine devam edilmiştir. İnşaat-montaj ihalesinde ise sözleşme imzalanmış ve saha çalışmalarına başlanmıştır. 66 milyon ABD doları tutarındaki projede 2020 yılı içinde montaj çalışmalarının devam edilmesi ve ünite duruşunun ardından 2021 yılında projenin tamamlanması planlanmaktadır.

Delayed Coker Ünitesi Kok Dramları Girişine Şarj Nozulu Tesisi

Plt-177 Delayed Coker ünitesinin daha verimli ve daha güvenilir şekilde çalıştırılabilmesi için kok dram girişine Şarj Nozulu (Retractable Center Feed Device) tesisi planlanmıştır. Bu sayede şarj ve soğutma amaçlı buhar verme aşamasında su, kok dramı içerisinde daha homojen dağılmasını sağlayacaktır. Proje ile ayrıca kok dram ömrünün uzaması, ekipman bakımlarının azalması ve daha ağır ham petrolerin işlenebilmesi öngörülmektedir. 10,7 milyon ABD doları tutarındaki proje 2019 yılı planlı duruşunda montaj işleri yapılarak devreye alınmıştır.

PLT-7 LPG Merox Ünitesi Modernizasyonu

Yasal gereklilik / mevzuata uyum kapsamında gerçekleştirilecek Otogaz LPG toplam kükürt satış spesifikasyonunun 50 ppm'den 30 ppm'e düşürülmesi için, proje kapsamında Plt-7 LPG-1 ve LPG-2 Merox ünitelerinin modernizasyonu yapılacaktır. 3,9 milyon ABD doları tutarındaki projede 2019 yılı içerisinde detay mühendislik, ekipman temini ve saha montaj işlerine devam edilmiştir. Projenin 2020 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

B Bölgesi Vagon Sahasına Vagon Dolu Sistemi Kurulması

Proje kapsamında Rafineriler arası artan vagonla ürün taşımaları doğrultusunda Rafineri B Bölgesine vagon dolu sistemi kurulacaktır. 4,8 milyon ABD doları tutarındaki projede 2019 yılı içerisinde detay mühendislik, ekipman temini ve saha montaj işleri tamamlanmış, test ve devreye alma çalışmalarına başlanmıştır.

İzmir Rafinerisi

CCR Platformer Ünitesi Kapasite Artışı

Proje ile U-9200 Platformer Ünitesi'nin kapasitesinin 160 m³/saatten 225 m³/saate çıkartılması hedeflenmektedir. Tüm ağır naftaların proses içerisinde işlenmesi ve böylece katma değeri yüksek platformate ve hidrojen gibi ürünlerin elde edilmesi amaçlanmaktadır. Temel mühendislik çalışmaları tamamlanan 25 milyon ABD doları tutarındaki projede 2019 yılı içerisinde detay mühendislik ve ekipman temin çalışmalarına devam edilmiştir. İnşaat montaj işlerine ait ihale dosyası hazırlıklarına başlanmıştır. İnşaat montaj işlerinin tamamlanmasına sonrasında ünitenin duruş programına göre devreye alınması planlanmaktadır.

FCC Ünitesinin Revamp'ı, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

Proje kapsamında İzmir Rafinerisi FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirme çalışmaları yapılacaktır. Temel mühendislik çalışmaları tamamlanan 69 milyon ABD doları tutarındaki projede 2019 yılı içerisinde detay mühendislik ve ekipman temin çalışmalarına devam edilmiştir. Detay mühendislik çalışmalarının tamamlanmasını takiben inşaat montaj işleri yapılarak, ünitenin duruş programına göre devreye alınması planlanmaktadır.

Yeni Siyah Ürün ve Yağ Satış Terminali Yapılması

Proje kapsamında rafineride dört farklı yerde yapılan dolum hizmetlerini tek bölgede toplayarak maliyetleri azaltmak, emniyetli ve hızlı dolum yapmak, rafineri içindeki tanker trafiğini kaldırmak için yeni bir siyah ürün terminali yapılmaktadır. Bu doğrultuda fuel-oil, kalorifer yakıtı, spindle oil, light neutral, heavy neutral, bright stock yağ satışları yeni dolum terminalinden yapılacaktır. Detay mühendislik çalışmaları tamamlanan 18,6 milyon ABD doları tutarındaki projede 2019 yılı içerisinde montaj işlerine devam edilmiş ve etap etap devreye almaya başlanmıştır.

Rüzgâr Türbini Kurulması

İzmir Rafinerisi Kuvvet Santralinde mevcut elektrik ihtiyacı Gaz Türbinleri ve Kondenserli Buhar Türbinleriyle karşılanmaktadır. Rafinerideki kapasite artışıyla birlikte elektrik ihtiyacı artmıştır. Artan elektrik ihtiyacı TEİAŞ'ın yanı sıra kondenserli buhar türbinleriyle karşılanmaktadır. Proje kapsamında artan elektrik ihtiyacının, Yeni Rüzgâr Türbinleri kurulmak suretiyle yenilenebilir kaynaklardan, emisyon yaratmadan ve enerji maliyetleri düşürülerek karşılanması hedeflenmektedir. 16 milyon ABD doları tutarındaki projede 2019 yılı içerisinde mühendislik çalışmalarına devam edilmiştir.

Kırıkkale Rafinerisi

Yeni Laboratuvar Binası Yapımı

Kırıkkale Rafinerisi Deney Laboratuvarı'nın havalandırma sistemlerinin iyileştirilmesi, sıcaklık ve nem gibi çalışma koşulları parametrelerinin daha verimli hale getirilmesi ve artan iş yükünü karşılayabilmesi amacıyla 6,5 milyon ABD doları tutarında yeni laboratuvar binası yapılması planlanmıştır. 2019 yılında projenin bina-inşaat ve montaj işlerine devam edilerek geçici kabul aşamasına gelinmiştir.

Batman Rafinerisi

Yeni Bitüm Tankı Tesisi

Proses ünitelerinde yapılan revamp çalışmaları sonrası Rafinerinin ham petrol işleme kapasitesindeki artışa bağlı olarak artan bitüm üretimini depolama ihtiyacı oluşmuştur.

Proje kapsamında yapılması düşünülen 30.000 ton kapasiteli bitüm tankı ile ünite duruşları ve/veya şarj düşülmesi gibi durumların ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır. 2019 yılında 4 milyon ABD doları tutarındaki projenin inşaat montaj işlerine devam edilmiş olup, geçici kabul aşamasına gelinmiştir.

AR-GE

TÜPRAŞ, SÜRDÜRÜLEBİLİR BAŞARI HEDEFLERİ DOĞRULTUSUNDA AR-GE FAALİYETLERİYLE YENİLİKÇİ ÇÖZÜMLERİ VE PROJELERİ HAYATA GEÇİREREK KENDİ TEKNOLOJİSİNİ ÜRETMEYE VE FARK YARATMAYA DEVAM ETMEKTEDİR.

Petrol sektöründe dünya çapında öncü ve yenilikçi bir ar-ge merkezi

Tüpraş, sürdürülebilir başarı hedefleri doğrultusunda ar-ge faaliyetleriyle yenilikçi çözümleri ve projeleri hayata geçirerek kendi teknolojisini üretmeye ve fark yaratmaya devam etmektedir.

Ar-ge merkezi belgesini aldığı 2 Ağustos 2010 tarihinden bu yana araştırma altyapısını güçlendirmeye devam eden Tüpraş Ar-Ge Merkezi, hem kurum içi hem de ulusal ve uluslararası arenalarda kurum dışı iş birliklerini güçlendirerek petrol sektöründe dünya çapında öncü ve yenilikçi bir ar-ge merkezi olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

26'sı yüksek lisans ve 10'u doktora mezunu olan 47 araştırmacıyı ve 14 teknisyeni bünyesinde bulunduran Tüpraş Ar-Ge Merkezi, rafineri ekipleriyle uyumlu ve ortak hedeflerle çalışan 11 ekibi ile, tasarım binası, laboratuvar binası ve pilot tesis binası olmak üzere üç binadan oluşan 12.950 m²'lik bir alanda 150'den fazla cihaz ile çalışmalarını sürdürmektedir.

Ar-Ge Merkezi vizyonunu, “petrol sektöründe dünya çapında öncü ve yenilikçi bir ar-ge merkezi olmak”, misyonunu ise “Tüpraş’ın sürdürülebilir büyümesi için yenilikçi çözümler sağlarken geliştirdiği teknolojiler ile sektörün geleceğine yön vermek” olarak belirlemiştir. Ar-Ge Merkezi’nin stratejisi ise insan kaynağını, çalışma alanlarını, projelerini ve süreçlerini, portföy yönetimini, teknoloji yönetimini ve kaynak yönetimini odağında tutarak tutarlı işbirliği ve iletişim içerisinde uzun vadeli hedeflerine ulaşmaktır. Rafineri operasyonlarını odağına alarak çalışan ar-ge ekiplerinin gerçekleştirdiği çalışmalar aşağıda belirtilen alanlar altında toplanmaktadır.

- **Reaksiyon Sistemleri ve Pilot Tesisler:** Rafineri veya petrokimya ile ilgili proses ve katalizör performans test çalışmaları
- **Karakterizasyon:** Hidrokarbonların, katalizörlerin veya malzemelerin karakterizasyon çalışmaları
- **Yakıt, Ürün ve Malzeme Geliştirme:** Yakıt formülasyon çalışmaları ile ürün ve malzeme geliştirme çalışmaları
- **Enerji Verimliliği:** Enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik olarak atık ısı kaynaklarının değerlendirilmesi ve enerji kullanımının optimize edilmesi
- **Modelleme:** Kemometri, ilkesel modelleme, istatistiksel modelleme, kinetik modelleme ve kompozisyonel modelleme çalışmaları
- **İleri Veri Analitiği:** Veri madenciliği, öngörücü analitik, big-data, makine öğrenmesi, yapay zekâ ve neural networks gibi ileri hesaplama yöntemleri içeren çalışmalar
- **Yenilenebilir Enerji ve Yakıtlar:** Yenilenebilir kaynaklardan enerji ve yakıt üretimine yönelik çalışmalar
- **Sensör ve Robotik Teknolojileri:** Sensör ve robotik teknolojilerinin rafinerilerimizde kullanımına yönelik teknoloji transfer çalışmaları
- **Çevresel Tetikleyiciler:** Karbondioksit emisyonunun azaltılması, alternatif kaynaklardan hidrojen üretimi, su ve atık yönetimi, endüstriyel simbiyöz gibi çalışmalar

Ufuk2020 başarıları

2019 yılı içerisinde Ufuk2020 programından en yüksek finansal desteği alan Tüpraş Ar-Ge Merkezi, toplam 12 Ufuk2020 projesi ile 6,02 milyon euro destek almaya hak kazanarak Türkiye’nin en başarılı sanayi kuruluşu olmuştur. Bu projelerden 3’ü başarı ile tamamlanmış olup 9 proje ise devam etmektedir.

2019 yılı içerisinde gerçekleştirilen proje başvurusundan 3 adedi başarılı bulunarak fonlanmaya hak kazanmıştır. 2019 yılında başlayan 3 projeden

- “Hydroptics” isimli proje su içinde hidrokarbonların ölçümü için sensör geliştirilmesini,
- “Macbeth” isimli proje yenilikçi membran ve katalizörlerin geliştirilmesini ve
- “Factlog” isimli proje ise proses endüstrisi için bilişsel dijital ikiz kullanımını hedeflenmektedir.

TÜPRAŞ AR-GE MERKEZİ, TOPLAM 12 UFUK2020 PROJESİ İLE 6,02 MİLYON EURO DESTEK ALMAYA HAK KAZANARAK TÜRKİYE’NİN EN BAŞARILI SANAYİ KURULUŞU OLMUŞTUR.

61 çalışan

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, 26’sı yüksek lisans ve 10’u doktora mezunu olan 47 araştırmacıyı ve 14 teknisyeni bünyesinde bulundurmaktadır.

AR-GE

Ufuk2020 Projeleri

BIZEOLCAT

Tüpraş'ın da ortaklarından biri olduğu, 9 farklı ülkeden 13 kuruluşun katılımıyla hayata geçecek olan BiZeolCat (Bifunctional Zeolite Based Catalysts An Innovative Process for Sustainable Hydrocarbon Transformation) projesi, Ufuk2020 programının "Endüstriyel Sürdürülebilirlik" çağrısı kapsamında desteklenmeye hak kazanmıştır. Proje kapsamında propilen, bütadien, benzen gibi değerli petrokimya ham maddelerinin daha verimli şekilde üretilmesini sağlayacak yenilikçi süreç ve teknolojiler geliştirilmesi hedeflenmektedir. Tüpraş, proje kapsamında katalizör geliştirme çalışmalarında önemli rol üstlenecektir. Aynı zamanda Ar-Ge Laboratuvarı'nda bulunan reaktör sistemleri ile proje kapsamında geliştirilecek yöntemlerin pilot ölçekli performans testlerini de gerçekleştirecektir.

BAMBOO

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, Avrupa Birliği Ufuk2020 programı kapsamında desteğe hak kazanan "BAMBOO" projesinin (Boosting new Approaches for flexibility Management By Optimizing process Off-gas and waste use) ortakları arasında yer almaktadır. Projede, %50'si Avrupa Birliği tarafından destekli olmak üzere 2,25 milyon euro bütçeye sahip olan Tüpraş, Ufuk2020 programında tek seferde en yüksek teşvik miktarına hak kazanan Türk sanayi kuruluşu olmuştur. Proje kapsamında dört farklı enerji yoğun endüstride (çelik, rafinaj, kağıt ve mineral) atık ısıların değerlendirilmesine yönelik yeni teknolojilerin uygulamaları gerçekleştirilecektir. Proje kapsamında "Organic Rankine Cycle (ORC)" teknolojisini temel alan elektrik üretim sistemi İzmir Rafinerisi U-100 Hampetrol Ünitesi'nde kurulacak ve atık ısıdan elektrik üretimi gerçekleştirilecektir.

COZMOS

Tüpraş'ın ortakları arasında yer aldığı "COZMOS" (Efficient CO₂ conversion over multisite Zeolite-Metal nanocatalysts to fuels and OlefinS) projesi, Avrupa Birliği Ufuk2020 programı kapsamında, "Tutulan Karbondioksitin Dönüştürülmesi" çağrısına yönelik proje teklifleri arasında en yüksek puanı alarak desteklenmeye hak kazanmıştır. Projede, endüstriyel süreçlerden çıkan karbondioksitin verimli şekilde propan/propilen dönüştürülmesi için yenilikçi katalizörlerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Geliştirilecek olan katalizörlerin performans testlerinin Tüpraş Ar-Ge Merkezi Pilot Tesisler Binası'nda kurulacak olan pilot tesiste gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

MOF4AIR

Tüpraş'ın ortakları arasında yer aldığı "MOF4AIR" (Metal Organic Frameworks for carbon dioxide Adsorption processes in power production and energy Intensive industries) projesi, Ufuk2020 programının "İleri Karbondioksit Yakalama Teknolojileri" çağrısı kapsamında desteklenmeye hak kazanmıştır. Proje kapsamında, endüstriyel süreçlerden çıkan karbondioksit gazının verimli şekilde yakalanmasını, bu sayede karbondioksit salınımının azaltılmasını sağlayacak yenilikçi adsorban malzemelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Proje kapsamında Tüpraş, baca gazlarındaki atık karbondioksitin yakalanmasına yönelik olarak teknolojinin geliştirilmesinde rol alacak ve geliştirilecek olan teknolojinin saha testlerini gerçekleştirecektir.

96 başvuru

Tüpraş'ın fikri haklar çalışmaları çerçevesinde 2019 yılında 9 adet patent başvurusu yapılmıştır. Böylece Ar-Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan toplam patent başvurusu sayısı; 70'i ulusal, 26'sı uluslararası olmak üzere 96'ya ulaşmıştır.

Üniversite İş Birlikleri

Temel araştırma anlamında akademisyenlerin akademik altyapıları, bilgi birikimleri ve uzmanlıklarından faydalanmanın önemli olduğu bilinci ve üniversitelerde yer alan reaksiyon sistemlerinin ve cihazların önemli bir kaynak olduğu düşüncesi ile 2019 yılı içerisinde de çeşitli akademisyenlerle iş birlikleri sürdürülmüştür.

Üniversitelerde Tüpraş'ın faaliyet alanı kapsamında yapılan araştırmalar ve çıktılar takip edilmekte ve yeni ortak proje fikirleri geliştirilmektedir.

Nitelikli iş gücünü Tüpraş'a çekmeyi, bunun yanı sıra üniversite öğrencilerinin mesleki gelişimine katkı sağlamayı hedefleyen Nextremers Summer Programı çerçevesinde Ar-Ge merkezinde, 2019 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Koç Üniversitesi'nden 4 lisans öğrencisi, projelerini sunarak yaklaşık 3 ay süren programı başarıyla tamamlamışlardır.

Patentler ve bilimsel yayınlar

Tüpraş'ın fikri haklar çalışmaları çerçevesinde 2019 yılında 9 adet patent başvurusu yapılmıştır. Böylece Ar-Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan toplam patent başvurusu sayısı; 70'i ulusal, 26'sı uluslararası olmak üzere 96'ya ulaşmıştır.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi 2019 yılında 36 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına imza atmış, böylece faaliyete geçmesinden bu yana bilimsel yayın sayısı 267 olmuştur.

En Başarılı Koçlular'da Çevreye ve Topluma Değer Katanlar Ödülü

Tüpraş her yıl Koç Topluluğu'ndaki en iyi uygulamaları ortaya çıkarmak amacıyla düzenlenen En Başarılı Koçlular yarışmasında Enerjimiz Öğrencilere projesiyle "Çevreye ve Topluma Değer Katanlar" kategorisinde 16 proje içerisinde 3'üncülük ödülünü almıştır. İlköğretim ortaokul öğrencilerine, bilim sevgisini ve bilimsel düşünceyi aşılacak gayesiyle başlatılan projede 1 yıldan kısa bir sürede 2.000'den fazla öğrenciye ulaşılmıştır. Bilimin deneysel aktiviteler aracılığı ile eğlenceli yüzünün tanıtıldığı etkinliklerde emniyet, sağlık ve çevreye duyarlılık konularına vurgu yapılırken eşitlikçi ve kapsayıcı Tüpraş kültürü yansıtılmaktadır. Proje çoğunluğu Ar-Ge Merkezi çalışanı olan 25 gönüllüyle ve genişleyen deney portföyü ile başarıyla sürdürülmekte olup öğrencilerden ve öğretmenlerden olumlu geri bildirimler alınmaktadır.

TÜPRAŞ AR-GE MERKEZİ 2019 YILINDA 36 ADET ULUSLARARASI VE ULUSAL BİLİMSEL YAYINA İMZA ATMIŞ, BÖYLECE FAALİYETE GEÇMESİNDEN BU YANA BİLİMSEL YAYIN SAYISI 267 OLMUŞTUR.

İNOVASYON

TÜPRAŞ, GİRİŞİMCİLİK EKOSİSTEMİNE ENTEGRE OLARAK HEM ŞİRKET'E HEM DE GİRİŞİMCİLERE DEĞER KAZANDIRMAK AMACIYLA ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRMEKTEDİR.

1'inci

Tüpraş, İnovaLİG 2018 Ödül Töreni'nde, 1.216 başvuru yapan şirket arasından "İnovasyon Stratejisi" kategorisinde şampiyon olarak 1'inciliğe layık görülmüştür.

İnovaliğ 2018 Ödülü

Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve uluslararası yönetim danışmanlığı firması IMP3rove Academy iş birliğiyle gerçekleştirilen Türkiye İnovasyon Haftası kapsamında Mayıs 2019 tarihinde düzenlenen İnovaLİG 2018 Ödül Töreni'nde, 1.216 başvuru yapan şirket arasından "İnovasyon Stratejisi" kategorisinde şampiyon olarak 1'inciliğe layık görülmüştür.

Tüpraş İnovasyon Çalışmaları

Tüpraş, çalışanlarının yaratıcı ve yenilikçi fikirlerini, startup metodolojileri ile ticarileştirme çalışmalarını yürüttüğü kurum içi girişimcilik programının yanı sıra girişimcilik ekosistemine entegre olarak hem Şirket'e hem de girişimcilere değer kazandırmak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

Tüpraş, Koç İnovasyon Programı'na gönüllü olarak 2017 yılı itibarıyla dâhil olmuştur. Sürece inovasyon stratejisinin belirlenmesi ile başlanmıştır. Strateji ve süreçlerin tüm şirkete yayınlanmasına paralel olarak, kültürel dönüşümün desteklenmesi ve yetkinliğin

artırılması için şirket içi ve dışı iletişim ve eğitim aktiviteleri gerçekleştirilmiştir. Şirket içerisinde yenilikçi fikirlere sahip olan çalışanların fikirlerini paylaşabildiği ve inovasyon kültürünün yaygınlaştırılması için bir araç olan Fikir Ünitesi portalı da, "Ham Fikirlerin Değere Dönüştüğü Platform" sloganıyla 2017 yılında devreye alınmıştır.

Kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon çalışmaları üst yönetimin liderliğinde ve desteğiyle, strateji çalışmaları ile belirlenen odak alanlarına ve şirket stratejilerine uyumlu olarak kısa ve uzun vadede ulaşılmak istenen hedefler çerçevesinde yürütülmektedir.

Kurum İçi Girişimcilik Çalışmaları

Kurum içi girişimcilik programlarında, strateji çalışmaları ile belirlenen inovasyon odak alanları doğrultusunda, yeni iş modellerin getirdiği fırsatlardan faydalanılan bir gelecek için yeni büyüme alanları bulunmasını destekleyecek iş modeli fikirleri desteklenmektedir.

Tüpraş, Fikir Ünitesi portalı üzerinden fikirlerini ileten kurum içi girişimcilere, fikir aşamasından hayata geçirme aşamasına kadar tüm adımlarda aktif destek olmaktadır. Tüm rafinerilerde yaratıcılık ve girişimcilik konularında geniş katımlı "İnovasyon ve Girişimcilik Seminerleri" gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, tüm lokasyonlarda odak alanlarına yönelik yenilikçi fikirlerin ortaya çıkmasını desteklemek amacıyla Fikir Üretim Seansları düzenlenmektedir. Kurum içi girişimcilik programları kapsamında bugüne kadar 80'den fazla kurum içi girişimci, fikirlerini startupların çalışma yöntemlerine benzer yöntemler ile çalışma imkânı bulmuştur. Programa dâhil olan kurum içi girişimciler, girişimcilik metodolojileri yoğunluklu eğitimler ve girişim mentorluğu desteği almaktadır. Aynı zamanda, projelerin olgunlaştırılması aşamasında üst ve orta yönetim tarafından girişimcilik projeleri yakından takip edilmekte ve sponsorluk desteği verilmektedir.

Şirket içerisinde hazırlanan Inowhatif E-Bülten ve Girişimcilik Haber Bültenleri aracılığıyla dünyadan ve ülkemizden inovasyon ve girişimcilik haberleri, inovatif uygulamalar ile Tüpraş inovasyon çalışmaları ve kurum içi girişimcilik proje çalışmaları düzenli olarak paylaşılmaktadır.

İç Mentorluk Programı

2019 yılı itibarıyla kurum içi girişimciler arasından belirlenen çalışanlar iç mentor olarak projelere destek olmaları için özel eğitim ve gelişim programına dâhil edilmiştir. Gelecek dönemlerde yapılacak kurum içi girişimcilik faaliyetlerinde aktif şekilde mentorluk yapabilecek yetkinlikleri kazanmaları hedeflenmiştir. Programa dâhil olan girişimciler şirket içi etkinliklere, fikir üretim çalışmaları, kurum içi girişimcilik programının tüm süreçlerine dâhil olmanın yanında ekosistem etkinliklerine katılım göstermekte, panelist veya konuşmacı olarak da yer almaktadır.

İnovasyon Gönüllüleri Ekibi

Şirket genelinde yenilikçi düşüncenin kurum kültürünün bir parçası olması ve kurum içi girişimcilik bakış açısının yaygınlaştırılması amacıyla destek olan farklı kademedeki çalışanlardan oluşan "İnovasyon Gönüllüleri" ekipleri şirket içerisinde oluşturulmuştur. Bu ekiplere inovasyon, açık inovasyon ve kurumsal girişimcilik temellerinin paylaşıldığı özel eğitimler ve bu kapsamda çalışma programları düzenlenmektedir. Açık inovasyon çalışmalarına destek olmak ve kurum içi girişimcilik proje takımlarında yer almak isteyen tüm çalışanlar, Fikir Ünitesi portalı üzerinden İnovasyon Gönüllüsü olabilmektedir.

Kırıkkale İnovasyon Garajı

Tüpraş'ın inovasyon çalışmaları kapsamında ayrılmış olan özel çalışma alanı Tüpraş İnovasyon Garajı, Kırıkkale Rafinerisi'nde oluşturulmuştur. İnovasyon garajının kuruluşu ile inovatif fikirlerin tartışılabileceği bir ortam oluşturulması ve inovasyon projelerini yürüten ekiplerin yaratıcılığının tetiklenerek girişimcilere rahat bir çalışma ortamı sağlanması amaçlanmıştır. Kurum içi inovasyon kültürünün yerleşmesine katkı sağlayacak çalışma alanı, inovasyon projesi yürütmek isteyen tüm çalışanlara açıktır.

İNOVASYON

Açık İnovasyon Çalışmaları

Tüpraş açık inovasyon stratejisi kapsamında, şirket içindeki ihtiyaçlarına yenilikçi çözümleri bulmayı ve oyun bozucu teknolojileri takip ederek yeni büyüme alanları yakalamayı hedeflemektedir. Tüpraş açık inovasyon çalışmalarını bugünün işlerine ve yarının işlerine yönelik sürdürmektedir. Girişimlerin esnek ve hızlı çalışma kültürlerini yakından tanıma fırsatı yakalayarak, işbirliği mekanizmalarıyla kurum kültürünü de beslemektedir.

Bugünün işlerine yönelik çalışmalar kapsamında; tüm iş birimlerinin ihtiyaç alanları toplanmakta ve yurt içi/yurt dışı startup ekosisteminden çözümleri, şirketin ilgili birimleri ile buluşturulmaktadır. Belirlenen odak alanlarına uygun uzmanlıklara sahip, şirket içerisindeki inovasyon ve girişimcilik kültürünün start-uplar ile etkin işbirliklerine dönüştürülebilmesi amacıyla şirket içerisinde oluşturulan Startup Değerlendirme Ekibi desteği ile çalışmalar sürdürülmektedir. Belirtilen açık inovasyon alanları çerçevesinde çalışanlar yurt içi ve yurt dışından 100'den fazla startup ile aktif iletişim halindedir ve işbirliği geliştirilmesi için çalışmalar yürütmektedir.

Yarının işlerine yönelik çalışmalar kapsamında; şirkete fırsat ya da tehdit oluşturabilecek yeni teknolojiler ve iş modelleri yurt içi ve yurt dışı tüm kanallarla start-uplar üzerinden takip edilmektedir. Erişilen bu iş zekâsı, şirkete stratejik girdi olarak sunulmaktadır ve stratejik planları desteklemektedir.

100+

Çalışanlar yurt içi ve yurt dışından 100'den fazla startup ile aktif iletişim halindedir ve işbirliği geliştirilmesi için çalışmalar yürütmektedir.

Tüpraş; girişimcilik ekosistemi ile entegrasyon çalışmaları kapsamında erken ve ileri aşama start-uplara ve girişimci adaylarına yönelik birçok etkinliğe katılmakta, programlar düzenlemekte ve girişimcilere mentorluk desteği vermektedir. Üniversiteler ve üniversitelerin öğrenci kulüplerinin etkinliklerinde panelist veya konuşmacı olarak girişimcilik, inovasyon ve Tüpraş inovasyon çalışmaları hakkında paylaşımlar ile 1.000'den fazla öğrenci ve girişimcilere ulaşılmıştır. Hızlandırma programları, yarışmalar ve diğer girişimcilik faaliyetlerinde mentorluk desteği vermekte ve jüri olarak aktif olarak yer almaktadır. Sosyal medya hesapları üzerinden inovasyon ve girişimcilik çalışmaları paylaşarak binlerce kişiye ulaşılmıştır.

Tüpraş ile Inowhatif Hızlandırma Programı

"Tüpraş ile Inowhatif" programı; Türkiye'deki girişimciliğin önemli merkezlerinden biri olan KWORKS ile birlikte yürütülen, girişimlerin ihtiyaç duydukları alanlarda destekleyerek işlerini geliştirmelerine yardımcı olan, büyük bir sanayi şirketine bugünün ve geleceğin potansiyel ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan hızlandırma programıdır. "Tüpraş ile Inowhatif" programına başvuranlar arasından seçilen girişimler Tüpraş mentorları ve uzmanları ile çözüm önerilerini paylaşma fırsatı yakalamıştır. İlk 1 ayı deneme süreci olan ve toplamda 5 ay sürecek programa seçilen girişimler gerçek bir problem ile çalışma imkânı, Tüpraş mentorları ile belirli periyotlarda gerçekleşecek ilerleme toplantıları ile sektörü yakından tanıma fırsatı, hızlandırma programı ile iş fikri geliştirme ve yalın girişimcilik metodlarını öğrenme fırsatı, KWORKS'un çalışma ortamlarını kullanma imkânı ve haftalık mentor oturumlarına katılım hakkı, sunum prova oturumlarına katılım hakkı, KWORKS altyapı ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanma imkânı ve hızlandırma programı sonunda Tüpraş ile işbirliği fırsatı yakalayacaklardır.

Yeni Fikirler Yeni İşler (YFYİ)

2018 yılında 'Yeni Fikirler Yeni İşler' Hızlandırma Programı'nın stratejik partneri olan Tüpraş, 2019 yılında da programa desteğini devam ettirerek iş ortakları ve mentorlar arasında yer almıştır. 'Yeni Fikirler Yeni İşler' iş ortaklığı kapsamında, fikirlerin girişime dönüşme süreçlerini takip edilmiştir ve girişimcilere mentorluk desteği verilmiştir. Program aracılığıyla ekosisteme katkı sağlamanın yanında işbirliği yapabilecek girişimcilere de erişme fırsatı yakalanmıştır. Tüpraş Özel Ödülü, akıllı haber analitik platformu Ulakfin takımına verilmiştir.

TÜSIAD Girişimcilik Ekosistemi Çalışma Grubu

Tüpraş, Türkiye'de girişimcilik ekosisteminin geliştirilmesi amacıyla kurulan TÜSIAD Girişimcilik Ekosistemi Çalışma Grubu'nda yer almaktadır.

Türkiye Girişimci Kurumlar Platformu

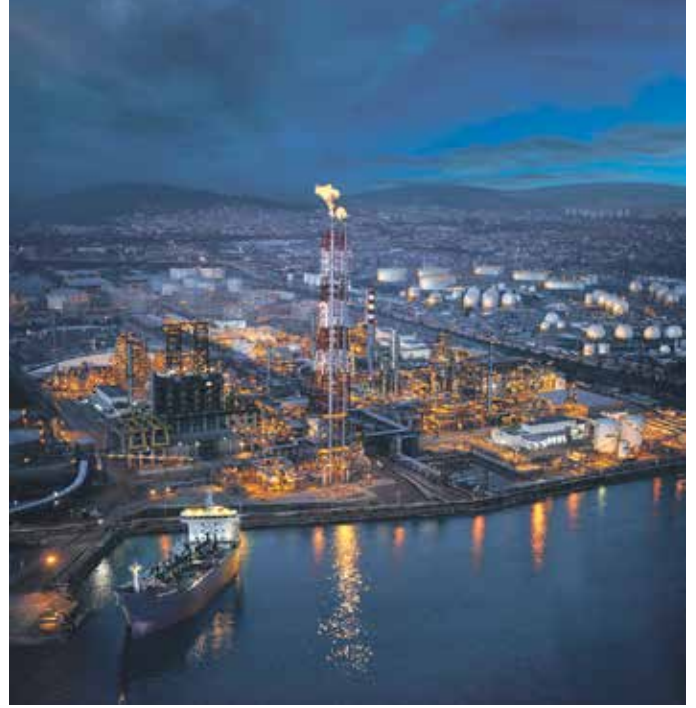
Kurumlar arası öğrenmenin geliştirilmesi, başarılı uygulamalar hakkında farkındalığın artırılması ve kurum içi girişimciliğin sistematik uygulamalarının yaygınlaşması amacıyla kurulan Türkiye Girişimci Kurumlar Platformu'na 2018 yılında dâhil olmuştur.

Etohum

Girişimcilik ekosistemiyle daha yakın iletişimde olmak, yenilikçi girişimlere ve startup ağına erken aşamada ulaşmak amacıyla birçok çalışma yürüten Tüpraş, Etohum üyeliğiyle dijital teknolojilere erken erişim sağlamayı hedeflemektedir.

A.SPIRE

A.SPIRE kâr amacı gütmeyen, SPIRE kamu-özel ortaklığında (Public-Private Partnership PPP) taraf olarak özel sektörü temsil eden ve Ufuk2020 Çerçeve Programının bir parçası olarak kurulmuş uluslararası bir dernektir. Tüpraş, A.SPIRE platformuna katılan ilk Türk şirketi olma özelliğini taşımaktadır. AB politika ve projelerine yön veren ve Avrupa Komisyonu'nun özel sektörü temsilen doğrudan muhatap aldığı platform açık inovasyon çalışmalarını desteklemektedir. Tüpraş İnovasyon ve Ar-Ge departmanlarından temsilciler toplantılara katılmaktadır.

**TÜPRAŞ, A.SPIRE PLATFORMUNA
KATILAN İLK TÜRK ŞİRKETİ OLMA
ÖZELLİĞİNİ TAŞIMAKTADIR.**

DİJİTAL TEKNOLOJİLER VE SİBER GÜVENLİK

2019 YILINDA GÜNCELLENEN DİJİTAL DÖNÜŞÜM STRATEJİSİ “VERİYE DAYALI KARAR VERME VE HAREKET ETME KÜLTÜRÜ”NÜ İÇSELLEŞTİRME EKSENİ DOĞRULTUSUNDA YENİDEN ŞEKİLLENMİŞTİR.

2019 yılı, 3 yıl önce başlanan dijital dönüşüm yolculuğunun gözden geçirilerek, vizyon ve stratejinin güncellendiği bir yıl olmuştur. Geçen üç yıllık yolculukta “**faydalı alanlarda katma değerli çözümler**” üzerine odaklanan, böylece yeni teknolojilerden faydalanan ve Şirket kültüründe güven oluşturmayı sağlayan strateji, “**veriye dayalı karar verme ve hareket etme kültürü**”nü içselleştirme eksenini doğrultusunda yeniden şekillenmiştir.

Belirlenen yeni vizyonun temelinde “Bağlı olmak” (connected) anahtar sözcüğü yer almaktadır. “Bağlı olmak” vizyonu sadece “internete bağlı-online-” anlamını ifade etmemekte, daha ötesinde “birbirine bağlı”, ortak bir hedefe, ortak “veri” ile ilerleyen anlamlarını vurgulamaktadır. Dijitalleşmenin merkezine, kültürü insana benimsetmek ve daha verimli olması için veri ile donatmanın yerleştirildiği bu vizyon 4 ana odaktan oluşmaktadır:

- **Bağlı çalışanlar:** Birbirinin yarattığından, bilgisinden, oluşturduğu ve kullandığı veriden faydalanabilen dolayısıyla birinin ürettiği verinin, diğer bir departman ya da kişinin direkt iş süreçlerini etkileyebileceği ve kullanabileceği bir kültürü ifade eder.

- **Bağlı süreçler:** Sadece çalışanlar değil, benzer şekilde veriyi paylaşan, kullanan ve verinin gücünden faydalanan süreçleri sağlamak kültür oluşumunun destekleyici bir parçasıdır.
- **Bağlı rafineri:** Sektörde yeni olgunlaşan bu konsept, verinin ayrı operasyonlardan ziyade entegre bir anlayış ile tüm rafineride bir bütün halinde optimize edilmesini ve değer zincirinin tamamında en üst katmanda kullanılmasını ifade etmektedir.
- **Bağlı saha operasyonları:** Üretim ve diğer süreçlerde kullanıldığı gibi sahada yapılan bakım veya proje operasyonlarında da verinin gücünden faydalanıp, oluşan veriden değer üretilmesini ifade etmektedir.

Bu 4 strateji; veriden faydalanan, kararlarında veriyi kullanan “Analitik Şirket” kavramından, veri kullanımının rutin ve temel bir anlayış olduğu, veriyi rekabet avantajı ve üstünlüğü olarak gören, veri kullanımının en üst seviyesi olan “Analitik Rakip” aşamasına geçmek için oluşturulan programın yapı taşlarından biridir.

Bu prensipler çerçevesinde 2018 yılında Tüpraş; İTÜ ve ODTÜ Tekno-Kent’lerinde Veri Analitiği Merkez’lerini açmıştır. Şirket, makine öğrenmesi ile geliştirilen yapay zeka projelerini bakım, üretim ve planlama süreçlerinde kullanmaya başlayarak verimlilik ve kârlılık alanında da projeleri hayata geçirmiştir. Oluşturulan projeler sonucunda 2019 yılında 50 milyon TL’nin üzerinde verimlilik elde edilmiştir. Çevik (agile), metodolojiler kullanılarak gerçekleştirilen Vardiya Optimizasyonu, Laboratuvar Sonuç Tahminlemesi, Hidrojen Optimizasyonu, Gemi Planlama ve Stok Yönetimi değer zincirinin farklı alanlarında gerçekleştirilen bazı projelerdir. Kullanılan çevik metodolojiler ile hem projelerden elde edilecek verimin bir an önce oluşması sağlanmış, hem de çevik şirket kültürüne giderken önemli bir adım atılmıştır.

2018’de başlanan RPA (Robotic Process Automation) projesinde, 50’nin üzerinde sürecin yazılım robotu tarafından yürütülmesi sağlanmış, böylece insan gücü ve zamandan önemli tasarruf elde edildiği gibi hataların da önüne geçilmiştir.

Endüstri 4.0 prensipleri çerçevesinde Korozyon İzleme Sistemi gibi IoT cihazlarının kullanıldığı teknolojiler ile giyilebilir teknolojiler, kablosuz ve mobil çözümlerin saha uygulamaları test edilmiş ve katma değer sağlayacaklar devreye alınmıştır.

Tüm bu projeler, sağlanan verimlilik ile birlikte iş sağlığı ve teknik emniyeti de destekleyen uygulamalardır.

Dijital dünyanın getirdiği avantajların yanında en büyük risk her zaman siber güvenlik olmuştur. Tüpraş, her konuda olduğu gibi siber güvenlik alanında da, dünya ve sektörel standartları takip ederek, uygulayan; bu alanda gelişen teknolojilere yatırım yaparak, teknik emniyette olduğu gibi siber güvenlikte de en üst seviyede korumayı hedefleyen bir yol haritası ve stratejisi oluşturmuştur.

Bu kapsamda bilgi güvenliği alanında yapılan çalışmalara ek olarak, Operasyonel Teknolojiler (OT) konusuna çalışan özel bir ekip kurulmuş, bu alandaki süreç ve politikaların oluşturulması ve hayata geçirilmesini sağlamıştır. Yüksek teknolojinin kullanıldığı siber güvenlik çözümleri kadar insan ve süreç odağında da yatırımlar yapılmış, üretimden bilgi teknolojilerine güvenlik ve bağımsızlık geliştirmiştir. Tüpraş, gerek uluslararası, gerekse yerel denetim ve değerlendirmeler ile bu konudaki yetkinliklerini sürekli takip edip, geliştirmektedir.

KULLANILAN ÇEVİK METODOLOJİLER İLE HEM PROJELERDEN ELDE EDİLECEK VERİMİN BİR AN ÖNCE OLUŞMASI SAĞLANMIŞ, HEM DE ÇEVİK ŞİRKET KÜLTÜRÜNE GİDERKEN ÖNEMLİ BİR ADIM ATILMIŞTIR.

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

TÜPRAŞ, SAĞLIK, EMNİYET, ÇEVRE (SEÇ) STANDARTLARINA TÜM ÇALIŞANLARI İLE BİRLİKTE ÇÖZÜM ORTAKLARININ DA ÖDÜNSÜZ BİR ŞEKİLDE UYMASINI BEKLEMEDİR.

Tüpraş, Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) standartlarına tüm çalışanları ile birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz bir şekilde uymasını beklemektedir.

Tüpraş, tüm operasyonel faaliyetlerinde riskleri tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir. Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) ve Proses Emniyeti Standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçıl temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir. Öncül ve artçıl göstergeler takip edilerek, özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

Tüpraş Rafinerilerinde CCPS ve OSHA referansı ile, yönetimin liderliği ve sahiplenmesi temeli üzerinde Operasyon Disiplin ile İşletme Mükemmelliğini hedefleyen 14 ana başlıktan oluşan Proses Emniyeti Yönetim Sistemi uygulanmaktadır. Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ile proses emniyeti kazalarına yol açabilecek bakım ve kontrol faaliyetleri, işletme prosedürleri, değişim yönetimi, proses tehlike analizi, eğitim ve yetkinlik, yüklenici yönetimi gibi tüm alanlar Tüpraş emniyet gereklilikleri kapsamında bir arada değerlendirilmektedir.

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında tüm rafinerilerimizde sayısal risk değerlendirmeleri yapılarak kritik senaryo analizleri ve aksiyonları belirlenerek Güvenlik Raporları hazırlanmıştır.

2019 yılı içerisinde Proses Emniyeti Olay Frekansımız (Seviye 1 ve Seviye 2 olay frekansı) düşüş göstermiştir, hedefimiz bu değer in daha aşağılara indirilerek sürdürülebilir hale getirilmesidir. Tüpraş'ın İşçi Sağlığı Güvenliği (İSG) misyonu çalışanların evlerine sağlıklı olarak dönmeleri iken vizyonu daha sağlıklı ve farkında olarak dönmeleridir. Bu misyon ve vizyon doğrultusunda hem sağlık hem de İSG anlamında her bireyin öncelikle kendi daha sonra çevresindeki kişi ve tesislerin emniyetini düşünmesi ve gerekli aksiyonları alabilmesi için her türlü uygulamaları ve teknolojileri bünyesine katmaktadır.

Tüpraş'ta; üretken ve sürdürülebilir bir emniyet kültürü oluşturabilmek, olumlu emniyetli davranışları desteklemek, genel emniyet farkındalığını artırmak, emniyet standartlarının saha

uygulamalarının takibini yapabilmek amacıyla, "Görünür Liderlik" uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin de katıldığı davranış odaklı emniyet turlarına devam edilmektedir. Periyodik olarak değerlendirilen ve revize edilen emniyet turu sistemi ile yönetim kademesinin aktif katılımı ile "Görünür Liderlik" sergilenmekte, olumlu emniyet davranışları ödüllendirilerek teşvik edilmektedir.

Kişilerin davranışlarındaki ve çalışma koşullarındaki riskler tespit edilerek düzeltilmekte, emniyetli çalışma ortamı için iletişim ve diyalog güçlendirilmekte, farkındalık sağlanmakta, çalışanların emniyet ile ilgili görüş ve gözlemlerini paylaşabilecekleri bir ortam oluşturulmaktadır.

Yöneticilerin aldıkları veya almadıkları kararlarda her zaman emniyet olgusu göz önünde bulundurulmakta, yapılacak her işin insan ve tesis emniyetine etkileri değerlendirilmektedir.

2019 yılında çalışanlarının emniyet algısını geliştirmek, risklerin önceden doğru olarak değerlendirilerek olası emniyetsiz durum ve kazaların önüne geçebilmek amacıyla;

- Uluslararası petrol – gaz sektöründe yaygın olarak kullanılan "Yetkinlik Yönetimi" çalışmalarını kendi bünyesine aktarma çalışmalarına başlamış,
- Sahalarda belirli konular hakkında Emniyet Kampanyalarına hız vermiş,
- İş Kontrolü (Control of Work) sisteminin daha etkin kullanılması amacı ile İşletme, Bakım ve İSG ekiplerinin ortak çalışması ile daha etkin tanımlama ve kontrol sistemlerini hayata geçirmiş,
- İş İzin Sisteminin daha efektif olabilmesi amacıyla, sistemin kullanıcıları ile beraber gözden geçirmeler yapmış,
- Çalışanlar dış kaynaklı olarak uluslararası sertifika programlarına, iç kaynaklı olarak da yoğun eğitim ve uygulama programlarına dâhil edilmiş,

- Yüklenicilerin İSG hizmetlerinden daha etkin ve doğru olarak faydalanabilmesi için tek Ortak Sağlık Güvenlik Birimi (OSGB) uygulamasının zeminlerini hazırlamış,
- Genel Bakım Yüklenicisi olarak rafinerilerde daha tecrübeli ve kurumsal çözüm ortaklarının görevlendirilmesi ile yüklenici İSG istatistiklerinde gözle görülür iyileşmeler sağlanmıştır.

Tüm rafinerilerde Sağlık-Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları yapılmaktadır. SRD çalışmalarında sahaya özgü (ünite, atölye, laboratuvar, ambar vb.) kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmektedir.

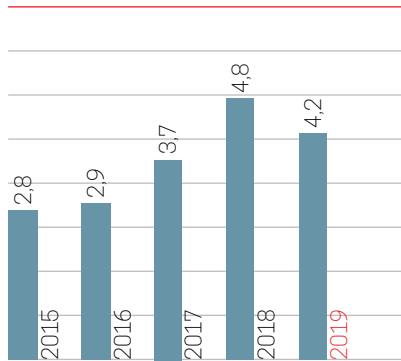
Tüpraş, acil durumlara, kapasitesi yüksek modern ekipman ve yetkin personelleri ile müdahale etmektedir. Acil durum koruma ve müdahale sistemlerinin modernizasyonu, sürekli iyileştirmeleri ve ekiplerinin yetkinliğini artırma eğitimlerinde ulusal ve uluslararası ilgili standartları temel alınmaktadır. Acil durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve hedefe ulaşan yöntemlerle müdahale edebilmek amacı ile tüm rafinerilerde yangın, felaket planı, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayılımı, çevre döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarıyla beraber komşu tesisler de ekip ve ekipmanlarıyla, bu tatbikatlara paydaş olarak katılmaktadır.

2019 yılında, ayrıca, mevzuat uyarınca yürütülen Tehlike ve Etkilerin Yönetimi (TEYS) sürecinde, risk analizlerinin hazırlanması kapsamında risklerin farkına varılmasına, yönetilmesine, sağlık-risk değerlendirilmesi çalışmalarının yapılmasına ve kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmiştir.

Tüpraş, enerji sektöründe güvenilir ve lider kuruluş kimliğiyle, İSG, proses emniyeti, acil durum müdahale alanlarındaki kazanımlarını, tecrübelerini ve iyi uygulamaları kongre ve sempozyumlarda paylaşmaktadır.

Kaza Sıklık Oranı*

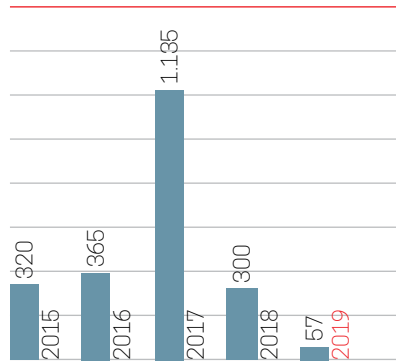
(kaza adedi x 1.000.000 / kişi x saat)

* İki gün ve üzeri raporlu kazalar baz alınmıştır.

Kaza Şiddet Oranı*

(kayıp iş günü x 1.000.000 / kişi x saat)

* İki gün ve üzeri raporlu kazalar baz alınmıştır.

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

TÜPRAŞ, TÜM FAALİYETLERİNİ ENTEGRE YÖNETİM SİSTEMİ ÇERÇEVESİNDE SÜRDÜRMEKTEDİR.

EFQM

Genel Müdürlük ve İzmit Rafinerisi'nde EFQM dış değerlendirme yapılmış ve 2011 yılında yapılan değerlendirmeye göre puanını 500-550 seviyesine çıkartmıştır.

Tüpraş, tüm faaliyetlerini

- ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi,
- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi,
- OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve
- ISO 50001 Enerji Yönetim Sisteminden oluşan Entegre Yönetim Sistemi çerçevesinde sürdürmektedir.

2019 yılında, Genel Müdürlük ve rafinerilerde Entegre Yönetim Sistemi İç Denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Genel Müdürlük, İzmit Rafinerisi ve Batman Rafinerisi'nde BSI tarafından yürütülen Entegre Yönetim Sistemi dış denetimleri gerçekleştirilmiştir. Belgelendirme denetimi yapılan ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi Sertifikasının 20 Ağustos 2021 tarihine kadar devamlılığı sağlanmıştır.

ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi belgelendirme firması değiştirilmiş, yeni kuruluşun yaptığı dış denetim sonrasında 14 Aralık 2020 tarihine kadar belgenin devamlılığı sağlanmıştır.

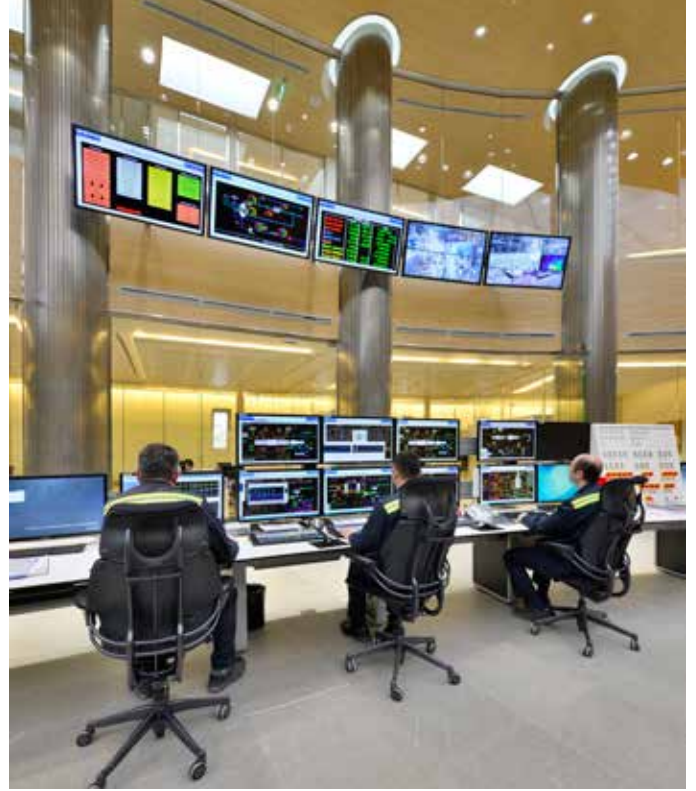
Tüpraş'ın İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman laboratuvarları, 2019 yılında Türk Akreditasyon Kurumu'nun, laboratuvarların uluslararası düzeyde tanınırlığının ve kabul edilebilirliğinin belgesi olan TS EN IEC/ISO 17025 standardı denetimlerinden geçmiştir.

İzmit ve Kırıkkale rafinerilerinde EN 12591 (Kaplama Sınıfı) ve EN 15322 (Kat-bek) bitümlerin CE belgelendirme dış denetimleri gerçekleştirilmiş ve belgelerin 1 yıl süreyle devamlılığı sağlanmıştır.

Mayıs 2019 tarihinden itibaren Doküman Yönetim Sistemi için QDMS yerine M-Files sistemi kullanılmaya başlanmıştır.

Aralık 2019'da BSI tarafından yapılan ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgelendirme denetimi sonrasında belgenin 2020 yılı sonuna kadar devamlılığı sağlanmıştır.

Genel Müdürlük ve İzmit Rafinerisi'nde 16-19 Aralık ta EFQM dış değerlendirmesi yapılmış ve 2011 yılında yapılan değerlendirmeye göre puanını 500-550 seviyesine çıkartmıştır.

Yönetim sistemi belgelerine ulaşmak için QR kodları okutunuz:

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi

OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi

ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi

ÇEVRE YÖNETİMİ

TÜPRAŞ, EN İLERİ TEKNOLOJİLER İLE PİYASAYA AB SPESİFİKASYONLARINA UYGUN, ÇEVRE DOSTU ÜRÜNLER SUNMAKTADIR.

Çevreye ve topluma karşı sorumluluk bilinciyle ulusal tüm gereklilikleri yerine getiren Tüpraş, uluslararası ve sektörel gelişmeleri yakından takip ederek uyum sağlama faaliyetlerine devam etmektedir. Tüpraş, en ileri teknolojiler ile çevresel etkileri düşürülmüş ürün üretebilen ünite yatırımları sayesinde, piyasaya AB spesifikasyonlarına uygun, çevre dostu ürünler sunmaktadır. Tüm üretimini ve hizmetlerini çevreye duyarlılık prensibi çerçevesinde gerçekleştiren Tüpraş, insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını her zaman ön planda tutan bir anlayışla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Tüpraş'ın amacı tüm faaliyetlerinde çevreye olan olumsuz etkiyi en aza indirmek; çalışanlarına, müteahhitlere, müşterilerine, topluma ve faaliyetlerinden etkilenebilecek kişilere gelebilecek zararı önlemektir. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını temel alan Tüpraş, doğayı korumak kadar iyileştirilmesinin de önemli olduğunu bilinciyle projeler üretmekte ve yürütülen çalışmalarını desteklemektedir.

Emisyon ve Yaşam Döngüsü Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Rafinerilerde baca gazı emisyonları Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 31 adet bacada on-line takip edilmekte olup, ulusal tüm gereklilikler sağlanmıştır. Baca gazı emisyonlarının Avrupa Birliği mevzuatına uyumu için çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Tüm rafinerilerin emisyon teyit ve hava kalitesi ölçümleri yapılarak raporlanmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı öncülüğünde Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından yürütülen "Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Uygulamanın Kolaylaştırılmasının Sağlanması Projesi"ne İzmir rafinerileri kapsamında destek verilmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda Yaşam Döngüsü Analizi çalışmaları ile operasyonlardan ve planlanan yatırımlardan kaynaklanan çevresel etkileri bütüncül bir yaklaşım ile yönetmek için çalışmalar başlamıştır. Bu kapsamda;

- Tüpraş genelinde bu yaklaşımın benimsenmesi amacıyla çalışanlara iki günlük Sürdürülebilirlik ve Yaşam Döngüsü Düşüncesi ve Analizi (YDA) Eğitimi verilmiştir.
- Rafinerilerde yasal gereklilikler ve limitler dikkate alınarak kurulması planlanan buhar geri kazanım üniteleri için farklı emisyon çıkış limitleri yaşam döngüsü bakış açısıyla incelenerek raporlanmıştır.
- Üretimde kullanılan farklı yakıt senaryolarının oluşturdukları emisyonların çevresel etkileri YDA kullanılarak raporlanmıştır.

- Karbondioksitten metanol ve dimetil eter (DME) üretimine yönelik "CO₂-to-fuels" ar-ge projesi kapsamında YDA çalışmaları başlamıştır.
- Elektrikli araçların yaşam döngüleri boyunca oluşturdukları çevresel etkileri kapsamında literatür taraması yapılmış ve raporlanmıştır.

Ayrıca; yatırım programı kapsamındaki önemli projelerin YDA sonuçlarının, fizibilite çalışmaları sonucu ortaya çıkan ekonomik göstergeler ile birlikte değerlendirilmesi için alt yapı çalışmaları devam etmektedir.

Atık Yönetimi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

İzmit Rafinerisi'nde düzenli depolamaya gönderilen katalist ve refrakter atıkların bertarafa gönderilmek yerine ekonomiye kazandırılarak çevresel etkilerinin azaltılması konusunda çalışma yapılmıştır. Endüstriyel simbiyoz kapsamında bu atıkların refrakter tuğla tesislerinde geri kazanılması sağlanmıştır.

Tüpraş, çevre ile ilgili çalışanlarına NEBOSH eğitimi almıştır. Sıfır Atık kapsamında yaklaşık 300 öğrenciyi bilgilendirme sunumu yapılmıştır.

İklim Değişikliği Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Tüpraş, 2015 yılından itibaren Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği taraflar konferansına katılım sağlamaktadır. 2019 yılında İspanya'nın Madrid kentinde düzenlenen 25. Taraflar Konferansı'na (COP25) katılım sağlanmıştır. Söz konusu konferansta uluslararası iklim politikaların gelişimi, ulusal gelişmelerin nasıl şekilleneceği ve sektörel beklentiler ele alınmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen PMR (Karbon Piyasasına Hazırlık Ortaklığı) projesi kapsamında 1. faz bitmiş olup, 2. faz başlatılmıştır. 2. fazda;

- Yasal ve kurumsal alt yapının geliştirilmesi,
- Emisyon üst sınırının belirlenmesi ve tahsisat planlarının oluşturulması,
- ETS kayıt sisteminin oluşturulması,
- Emisyon ticaret sistemi simülasyon uygulamasının geliştirilmesi bileşenlerinin çalışmalarına katkı sağlanmaya devam edilmektedir.

Ayrıca TÜSİAD tarafından yürütülen "İklim Değişikliği" özeli çalışmalarına da etkin bir şekilde destek verilmektedir.

"Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik" kapsamında tüm rafinerilerin 2015 yılından itibaren yıllık sera gazı emisyon raporları hazırlanarak doğrulanmakta ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na iletilmektedir. Tüpraş'ın 2019 yılı sera gazı emisyon tasarrufu 26.292 tondur.

Tüpraş yatırım projelerini değerlendirirken içsel karbon fiyatlandırmasının da fizibilite çalışmalarında bir parametre olarak dikkate alınmasına ilişkin altyapı çalışmalarına devam etmektedir.

Seçilen bazı enerji verimliliği projeleri ile sağlanan sera gazı azaltım miktarları ISO 14064-2 kapsamında 2018 yılından beri sertifikalandırılmaktadır.

Ar-Ge Çalışmaları Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

İzmit Rafinerisi, Avrupa Birliği fonu destekli ar-ge projesi olan Integroil-Ufuk2020'de uygulama ortağıdır. Petrol sondajı ve rafinaj sektörleri için su geri kazanım sistemi geliştirilen söz konusu proje kapsamında atık suyun detaylı karakterizasyonu yapılmış, proje tarafları ile teknik ve idari toplantılar düzenlenmiştir.

Su Yönetimi ve Atık Su Geri Kazanımı Kapsamındaki Çalışmalar

Ham su çekişinin dolayısı ile doğal kaynak tüketiminin azaltılması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, biyolojik çeşitliliğin yapısının korunması ve ekonomik fayda sağlanması için İzmir Rafinerisi'nde 2016 yıl sonunda devreye alınan Yeni Atıksu Geri Kazanım/Su Hazırlama Ünitesi sayesinde; atık su geri kazanım oranı %67 seviyesinde gerçekleşmiştir.

İzmit Rafinerisi Belediye Kentsel Atıksuların Geri Kazanımı Projesi sayesinde, rafinerinin kullanma suyu hariç su ihtiyacının geri kazanılan sudan karşılanma oranı %99 olmuştur.

Entegre Çevre İzni kapsamında tüm rafineri proseslerinin çevresel BAT uyum mevcut durum değerlendirmesi yapılmış ve operasyonel değişiklik ve/veya yatırım ihtiyacı olabilecek alanlar belirlenmiştir.

Ufuk2020 Programı kapsamında Acciona tarafından yürütülen ve Tüpraş'ın uygulayıcı ortak olarak yer aldığı "Demonstration of a Decision Support System for a Novel Integrated Solution Aimed at Water Reuse in the Oil & Gas Industry" (Karar Destek Mekanizması Uygulaması; Petrol ve Gaz Endüstrisinde Atıksu Geri Kazanımına Yönelik Yenilikçi Entegre Çözüm) projesi saha çalışması tamamlanmıştır. <https://integroil.eu/>

"Su Risklerinin Belirlenmesi" çalışması kapsamında sektörde kullanılmakta olan mevcut risk değerlendirme araçları incelenmiş, rafinerilerde kullanılabilecek yöntemler belirlenmiştir.

Başarılar

Tüpraş 2019 yılında Sürdürülebilir İş Ödülleri'nde

- "Sosyal Etki" kategorisinde "Enerjimiz Öğrencilere" projesi,
- "Tedarik Zinciri Yönetimi" kategorisinde "Sürdürülebilir Tedarik Zinciri: Demiryolu ile Güvenli, Çevreci ve Ekonomik Taşımacılık" projesi ve
- "Su Yönetimi" kategorisinde "İzmit Rafinerisi Yeni Su Arıtma Ünitesi" projesi ile finalist olmuştur.
- "Enerji Yönetimi" kategorisinde ise "Kırıkkale Rafinerisi Yeni Güç Santrali Projesi" projesi ile ödül almıştır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

TÜPRAŞ 2019 YILINDA BÜNYESİNDE YER ALAN 4 RAFİNERİDE 24 ADET ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJESİ GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

98,44

Tüpraş'ın 2018 yılında 99,08 olan Enerji Yoğunluk Endeks değeri 2019 yılında 98,44 olarak gerçekleşmiştir.

Enerji Yoğunluk Endeksi

Rafinerilerde yürütülen enerji tasarruf projeleri ve modernizasyon çalışmalarının bir sonucu olarak, Tüpraş'ın 2018 yılında 99,08 olan Enerji Yoğunluk Endeks değeri 2019 yılında 98,44 olarak gerçekleşmiştir.

Enerji Verimliliği Çalışmalarının Getirileri

Tüpraş bünyesinde yer alan 4 rafineride gerçekleştirilen enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 2019 yılında 24 adet enerji verimliliği projesi gerçekleştirilmiştir. Bu projelerden 2019 yılı içerisinde toplamda 21,6 milyon TL maddi kazanç elde edilmiştir. Enerji verimliliği artışı sağlayan bu projeler ile yıllık 113.105,8 Gcal enerji tasarrufu ve 26.292 ton CO₂ emisyon azalımı sağlanmıştır.

2019 yılı enerji verimliliği projelerinden satırbaşları

İzmit Rafinerisi 147E-001 ve 147E-301 Hava Soğutucu Bundlelarında Yapılan Buhar Tasarrufu

147E-001 ve 147E-301 hava soğutucularında bulunan buhar serpantinleri, devreye alma ve soğuk havalarda hatların donmasını önlemektedir. Lisansör firmadan alınan onay doğrultusunda serpantinlerin, çok soğuk hava koşulları ya da devreye alma/duruşa

geçme durumları dışında durdurulmasına karar verilmiştir. Ağustos 2019'dan itibaren uygulanan proje ile ünite içerisinde tüketilen düşük kademeli buharda ortalama 2,9 Gcal/saat düşüş sağlanmıştır.

İzmit Rafinerisi 147E-110 By-Pass Vana Açıklığının Azaltılarak Yakıt Tasarrufu

İzmit Rafinerisi plant 147 ünitesinde yer alan 147E-110 eşanjörünün tüp tarafından fraksinatör dip ürünü, shell tarafından ise 147C-101 sıyrıcı dip ürünü geçmektedir. İlgili eşanjörün tüp tarafından geçen fraksinatör dip ürün sıcaklığı 147F-002 fırın yakıt tüketimini, shell tarafından geçen sıyrıcı dip sıcaklığı ise 147F-101 fırın yakıt tüketimini etkilemektedir. Proje kapsamında, 147E-110 eşanjörünün bypass vana açıklığı %40'tan %11'e düşürülmüştür. Bu sayede, eşanjörün tüp tarafından geçen miktar artırılarak 147F-002 fırını giriş sıcaklığı düşürülmüş, 147F-101 fırını giriş sıcaklığı ise yükseltilmiştir. Eylül 2019' da uygulanan proje 2,4 Gcal/saat enerji getirisi sağlamıştır.

İzmir Rafinerisi U-1400 Ünitesi PT-1402 Pompası Buhar Türbini-Elektrik Motoru Revizyonu ile Enerji Tasarrufu

Döner ekipmanlarda kullanılan buhar türbinleri elektrik motorlarına göre düşük daha verimli bir tahrik mekanizmasıdır. Bunun yerine kullanılabilen yüksek verimli elektrik motorları bakım kolaylığı ve enerji tasarrufu açısından çok daha avantajlıdır. Bu amaçla, İzmir Rafinerisi Baz Yağları Kompleksinde yer alan PT-1402A pompasının tahriği yüksek kademeli buhardan elektrik motoruna çevrilmiştir. Yaklaşık 3,1 Gcal/saat enerji avantajı sağlayan proje Ağustos 2019'da devreye alınmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Plant-1150 Ünitesi E-1154 Eşanjörünün Yedeklenmesi ile Enerji Tasarrufu Sağlanması

Kırıkkale Rafinerisi izomerizasyon ünitesinde yer alan E-1154 eşanjöründe yüksek basınçlı buhar ile fırına giren LSRN şarjı ısıtılmaktadır. Proje kapsamında ilgili eşanjöre yedek olarak tesis

edilen E-1183 eşanjörü sayesinde ünite duruşu gerekmeden tüm yıl boyunca eşanjörlerin verimli bir şekilde devrede kalması sağlanmıştır. 2019 yılı Haziran ayında devreye alınan projenin enerji getirisi 1,9 Gcal/saat'tir.

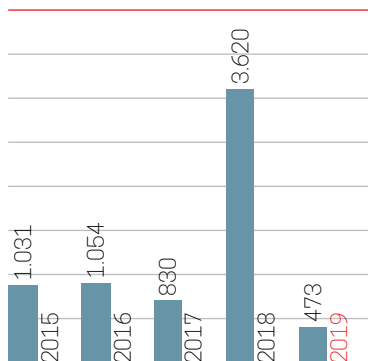
Batman Rafinerisi E-1114/E-1115 Eşanjörleri Isıl Entegrasyon Projesi

Batman Rafinerisi ham petrol ünitesi E-1114/E-1115 eşanjörleri ısıl entegrasyon projesi 2019 Mart ayında devreye alınmıştır. Proje kapsamında desalter öncesinde yer alan E-1103 yan reflux eşanjörü E-1105 olarak desalter sonrasına taşınmıştır. Desalter öncesindeki ısıtma ihtiyacı için ise E-1114 eşanjörü ve E-1101 A-E-1102 A/B eşanjörleri tesis edilmiştir. Proje, ham petrol fırın giriş sıcaklığında yaklaşık 25 °C artış sağlamış bu sayede fırında yakıt olarak kullanılan doğalgazın miktarı düşürülmüştür. 3,6 Gcal/saat'lik enerji tasarrufu sağlayan projenin 2019 yılı içerisindeki toplam etkisi ise 18.835 Gcal olarak hesaplanmıştır.

2019 Yılında Enerji Verimliliği Başarıları ve Ödülleri

- İzmir Rafinerisi U-7000 Revamp ile Enerji Tasarrufu Projesi - SENVER 2019 Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-3 Kategorisi **1'incilik Ödülü**
- İzmit Rafinerisi Proses Üniteleri Enerji Yol Haritası Çalışmaları - SENVER 2019 Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri-3 Kategorisi **Özel Jüri Ödülü**
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali Projesi - 8. ICCI Enerji Ödülleri Termik Santraller Kategorisi **Yılın Projesi Ödülü**
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali Projesi - 2019 Sürdürülebilir İş Ödülleri Enerji Yönetimi Kategorisi **1'incilik Ödülü**
- İzmir Rafinerisi U-7000 Revamp Enerji Tasarrufu Projesi - İstanbul Sanayi Odası 2019 Enerji Verimliliği Ödülleri - **Finalist**

Enerji Tasarrufu (TJ)

2019 Yılı Enerji Verimliliği Projeleri Enerji ve CO₂ Kazançları

Proje	Proje Sayısı	Enerji Gcal/yıl	CO ₂ ton	Milyon TL
İzmit	14	45.655	10.613	8,7
İzmir	2	21.030	4.889	4,0
Kırıkkale	7	27.585	6412,3	5,3
Batman	1	18.835	4.378	3,6
Toplam	24	113.105,8	26.292	21,6

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Ekonomik ve İdari Performans

	2015	2016	2017	2018	2019
Net Satışlar (milyon ABD doları)	13.571	11.547	14.801	18.349	15.804
Faaliyet Kârı (milyon ABD doları)	1.012	781	1.333	1.189	393
Vergi Öncesi Kâr (milyon ABD doları)	819	644	1.227	772	-55
Vergi Sonrası Kâr (milyon ABD doları)	938	594	1.046	769	93
FAVÖK (milyon ABD doları)	1.397	1.125	1.614	1.846	712
Net Borç (nakit) (milyon ABD doları)	2.370	1.729	1.657	2.275	1.418
Öz Kaynak Kârlılığı (ROE) (%)	35,3	21,9	41,3	36,8	4,6
Borç Kaldıraç Oranı %	1,8	1,8	1,1	1,3	2,1
Net Çalışma Sermayesi (milyon ABD doları)	536	405	786	1.163	-253
Yatırım Harcamaları (milyon ABD doları)	344	213	184	138	157
Hisse Başına Kâr (TL)	10,18	7,16	15,22	14,83	2,10
Hisse Başına Temettü Brüt (TL)	6,5	6,22	13,60	15,15	-
Hisse Başına Temettü Net (TL)	5,53	5,29	11,56	12,88	-
Vergi ve Benzeri Yükümlülük Ödemeleri (milyon TL)	31.916	37.548	42.430	31.590	31.260
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu	9,44	9,42	9,47	9,48	9,50
Fitch Ratings Uzun Vadeli Döviz Notu	BBB-	BBB-	BBB-	BB+	BB-
Fitch Ratings Uzun Vadeli TL Notu	BBB-	BBB-	BBB-	BB+	BB-
Tedarik Operasyonları (milyon TL)	1.573	1.921	1.692	1.911	2.017
Yurt İçi	1.122	1.200	1.217	1.164	1.608
Özel İmalat	12	5	4	13	14
Yurt Dışı	439	716	471	734	395
Yerel Alım Oranı (%)	72,10	62,72	72,16	61,60	80,43
Toplam Tedarikçi Sayısı	2.238	2.266	2.120	2.164	2.060

Operasyonel Performans

	2015	2016	2017	2018	2019
İşlenen Ham Petrol (bin ton)	27.559	28.348	28.502	24.540	27.238
Üretim Rafinaj (bin ton)	27.268	27.928	28.883	25.695	28.112
Satış (bin ton)	28.739	30.255	31.493	29.830	29.197
Ürün Dış Satımı (bin ton)	6.494	5.491	5.804	4.191	6.807
Ürün Dış Alımı (bin ton)	2.999	3.749	4.388	6.252	2.827
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	75,4	76,6	76,3	77,4	79,0
Hampetrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	98,1	100,9	101,4	87,3	90,8
Yarı Mamul Dâhil Kapasite Kullanım Oranı (%)	102,5	105,3	108,1	95,9	97,8

TÜPRAŞ, FAALİYETLERİ DOLAYISIYLA ORTAYA ÇIKABİLECEK SOSYAL, EKONOMİK VE ÇEVRESEL OLUMSUZLUKLARI BERTARAF ETMEYE GAYRET GÖSTERMEKTE; FAALİYET GÖSTERDİĞİ COĞRAFYANIN EKONOMİK VE SOSYO-KÜLTÜREL GELİŞİMİNE KATKIDA BULUNMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALARLA AĞIRLIK VERMEKTEDİR.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Çevresel Performans

	2015	2016	2017	2018	2019
Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)	90.313	101.639	104.749	91.752	96.528
Doğalgaz	36.005	39.085	47.306	45.342	51.039
Fuel Oil	13.184	15.487	8.581	3.481	2.292
Fuel Gaz	38.512	44.265	46.164	40.562	41.028
Kok	2.612	2.802	2.698	2.367	2.169
Dolaylı Enerji Tüketimi - Elektrik (TJ)	483	518	315	172	32
Toplam Enerji Tüketimi (TJ)	90.796	102.156	105.851	91.924	96.560
Enerji Tüketimindeki Değişim (%)	-35,45	-12,51	-3,62	13,16	-5,04
İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)	3,29	3,60	3,71	3,75	3,55
Enerji Yoğunluk Değeri, %	102,3	103,4	102,2	99,1	98,4
Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı	21	18	15	21	24
Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)	1.031	1.054	830	3.620	473
Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)	9,6	9,1	4,9	36,0	3,2
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (Ton CO _{2e})	71.744	77.666	45.945	243.666	26.292
Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m ³)	20,1	17,5	15,7	18,2	18,0
Toplam Su Tüketimi (milyon m ³)	25,7	31,2	31,4	29,9	29,6
Su Tüketimindeki Değişim (%)	13,0	-10,1	-5,7	8,2	-0,9
Üretim Başına Su Kullanım Oranı (m ³ /Ton)	0,7	0,6	0,5	0,7	0,6
Toplam Su Gerikazanımı (milyon m ³)	17,2	20,0	25,7	20,8	20,6
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Tüketime Oranı (%)	40,1	39,1	45,0	41,0	41,0
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)	67,0	64,1	81,9	69,5	69,6
Toplam Atık Su Deşarjı (milyon m ³)	11,3	17,1	14,9	14,3	15,5
Toplam Katı Atık Miktarı (ton)	25.538	41.506	31.392	32.646	34.433
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	14.192	30.971	17.811	23.617	22.144
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	11.346	10.534	13.581	9.029	12.290
Bertaraf Metoduna Göre Katı Atıklar					
Geri Dönüşüm (ton)	17.812	27.746	22.618	28.934	23.947
Bertaraf (ton)	7.726	13.759	8.774	3.712	10.486
Katı Atık Geri Kazanım Oranı (%)	69,7	66,8	72,1	88,6	69,5
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	208	346	390	150	268
Çevre Eğitimi (kişi x saat)	17.787	17.331	16.012	10.391	14.127
Tüpraş Çalışanı	7.438	4.310	4.010	4.168	4.200
Müteahhit Çalışanı	10.121	13.021	11.971	6.223	9.927
Toplum	228	-	31	-	-

Sosyal Performans

	2015	2016	2017	2018	2019
Toplam Eğitim (kişi x saat)	234.311	284.878	233.034	384.405	241.487
Kadın	31.140	21.827	35.601	34.968	41.330
Erkek	203.171	263.051	197.434	349.437	200.157
Beyaz Yaka	98.314	68.836	103.864	103.165	125.787
Mavi Yaka	135.997	216.042	129.170	281.241	115.701
Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)	49	59	45	70	44
Kadın	79	55	79	70	81
Erkek	46	59	42	71	40
Beyaz Yaka	93	65	91	82	98
Mavi Yaka	36	57	32	67	28
Toplam İSG Eğitim Saati (kişi x saat)	104.091	135.951	141.729	165.038	201.813
Tüpraş Çalışanları	63.596	85.609	83.381	87.805	108.026
İş Ortağı Çalışanları	40.495	50.342	58.348	77.233	93.787
Kaza Sıklık Oranı (kaza adedi x 1.000.000/kişi x saat) - 4 gün	2,5	1,9	2,7	3,2	3,1
Kaza Sıklık Oranı (kaza adedi x 1.000.000/kişi x saat) - 2 gün	2,8	2,9	3,7	4,8	4,2
Kaza Şiddet Oranı (kayıp iş günü x 1.000.000/kişi x saat) - 4 gün	315	354	1132	292	54
Kaza Şiddet Oranı (kayıp iş günü x 1.000.000/kişi x saat) - 2 gün	320	365	1135	300	57
Çalışan Memnuniyeti (%)	50,0	53,0	61,0	57,2	35,8
Müşteri Memnuniyeti (%)	88,8	89,0	88,2	88,8	88,0
Tedarikçi Memnuniyeti (%)	95,8	88,8	86,9	88,1	86,5
Yüklenici Memnuniyeti (%)	80,4	84,8	78,1	80,6	79,2
Emeklilik Fonu Yükümlülükleri (milyon TL)	63,9	77,4	89,0	103,9	122,0
Bağış ve Sponsorluklar (milyon TL)	17,3	24,4	30,0	40,6	3,5
Toplam Stajyer Sayısı	1.009	935	1.063	1.020	400
Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı					
Mavi Yaka	2,6	2,0	2,2	2,2	1,9
Beyaz Yaka	4,1	3,3	3,3	3,2	3,0

TOPLUMSAL SORUMLULUK PROJELERİ

Tüpraş, Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamakta üstlendiği sorumluluğun yanında, kurumsal vatandaş olma bilinciyle toplumsal gelişime çok yönlü katkı sağlamaya özen göstermektedir. Sanayideki gücünü, liderliğini ve enerjisini toplumsal gelişimi destekleyecek projelere aktararak katma değer yaratmaktadır.

**TÜPRAŞ SANAYİDEKİ GÜCÜNÜ,
LİDERLİĞİNİ VE ENERJİSİNİ
TOPLUMSAL GELİŞİMİ
DESTEKLEYECEK PROJELERE
AKTARARAK KATMA DEĞER
YARATMAKTADIR.**

Eğitim

Tüpraş ve MEB “Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum” Projesi

Tüpraş, Koç Topluluğu'nun öncülük ettiği “Ülkem İçin, Geleceği Tasarlıyorum” projesine katkı sağlayarak, yeni nesillerin teknolojiye erişimini artırmayı hedeflemektedir. Tüpraş, Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle yürütülen “Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum” projesi ile İzmit, İzmir, Kırıkkale, Batman'da 30 okulda robotik kodlama, 3 boyutlu modelleme ve üretim beceri sınıflarının kurulmasını gerçekleştirmiştir. Çalışmalar öğretmen ve öğrenci eğitimleri ile de desteklenmeye devam edilmektedir.

“Enerjimiz Öğrencilere” Projesi

Tüpraş, Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle ilk ve ortaokullarda “Enerjimiz Öğrencilere” projesini yürütmektedir. Projenin amacı 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerine bilimi sevdirek geleceğin bilim insanları olmak yönünde onları teşvik etmektir. Öğrencilere bilimin hayatın her alanında olduğu, özellikle de bilim dünyasında kadın-erkek birlikte ve emniyetli çalışmanın önemi anlatılmaktadır.

Projede eğitmen ve uygulayıcı olarak, Tüpraş Ar-Ge Merkezi çalışanlarından oluşan 25 kişilik gönüllü bir grup yer almaktadır. Sınıflarda gönüllü Tüpraş Ar-Ge Merkezi çalışanları tarafından laboratuvar ortamı oluşturularak, temini kolay malzemelerle deneyler gerçekleştirilmektedir. Proje sonuçlarının ölçümlenmesi ile ilgili olarak Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden akademik danışman desteğiyle, ölçme ve değerlendirme modeli geliştirilmiştir. 2018-2019 eğitim öğretim döneminin ikinci yarısında başlatılan proje öncelikli olarak Kocaeli ilindeki 4 okulda yürütülmektedir. Bugüne dek yaklaşık 3.000 öğrenciye ulaşılmıştır.

TEV “Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez” Burs Fonu

Tüpraş'ın, kız öğrencilere eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere 2016 yılında Türk Eğitim Vakfı (TEV) bünyesinde oluşturduğu Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez burs fonundan 2018-2019 akademik yılında 30 kız öğrenci yararlanmıştır.

Tüpraş ve MEGEP Teknik Öğretim Programı

Tüpraş'ın 2012 yılında Körfez Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile imzaladığı protokol çerçevesinde hayata geçirilen Tüpraş ve MEGEP Teknik Öğretim Programı'na bu yıl 20 öğrenci ve iki öğretmen katılmıştır. Öğrenciler rafinerileri ziyaret ederek pek çok etkinlikte Tüpraş çalışanlarıyla bir araya gelmişlerdir.

Koç Üniversitesi Anadolu Bursiyerleri Programı

Tüpraş, Koç Üniversitesi'nin başarılı ve ihtiyaç sahibi gençlere eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere 2011 yılında başlattığı Anadolu Bursiyerleri Programı'na desteğini sürdürmektedir. Bu yıl kapsama alınan Endüstri Mühendisliği ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümlerinde eğitimlerine başlayan bursiyerle birlikte, bugüne dek burs desteği sağlanan öğrenci sayısı 15'e ulaşmıştır.

TEGV Ateşböceği Eğitim Programları

Tüpraş, 2008'den beri Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri işletme sponsorluğunu yürütmektedir. Türkiye'nin dört bir yanında sabit ve seyahat eden Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimlerinde 12 saatlik eğitim programı uygulanmaktadır. 2019 yılında Afyonkarahisar, Hatay, Iğdır, Kars, Şanlıurfa, Uşak, Adana, Mersin ve Diyarbakır'da 169 gönüllü desteğiyle 9.531 öğrenciye erişilmiştir. Tüpraş'ın desteklediği 11 yıllık süreçte erişilen toplam öğrenci sayısı 273.142'ye ulaşmıştır.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 23 Nisan Uluslararası Çocuk ve Bilim Festivali

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nce düzenlenen, 41 ülkeden 1.000 misafir öğrencinin yer aldığı ve 280 bin ziyaretçinin katıldığı, 11'inci Uluslararası 23 Nisan Çocuk ve Bilim Festivali'ne Tüpraş ve Enerji Grubu şirketleri de destek vermiştir.

Geleneksel 23 Nisan Çocuk Şenlikleri Rafinerilerde Gerçekleşti

2008 yılından beri geleneksel hale gelen Tüpraş Çocuk Şenlikleri'nin 11'incisi İzmit, Kırıkkale, İzmir ve Batman rafinerilerinde gerçekleşmiştir. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 7-10 yaş aralığında binlerce çocuğun katılımıyla Tüpraş tesislerinde kurulan eğlence oyun parkları, animatörler ve sahne şovları ile eğlenerek kutlanmıştır. Tüm rafinerilerde düzenlenen Tüpraş 23 Nisan Çocuk Şenlikleri'ne bugüne dek 30 binden fazla çocuk katılmıştır.

3.000

“Enerjimiz Öğrencilere” Projesi kapsamında bugüne dek yaklaşık 3.000 öğrenciye ulaşılmıştır.

TOPLUMSAL SORUMLULUK PROJELERİ

Kültür-Sanat

“Enerjimiz Sanata”: Arter

Tüpraş, bir Vehbi Koç Vakfı kuruluşu olarak 2010 yılında açılan ve 2019 Eylül ayı itibarıyla Dolapdere'deki yeni binasına taşınan Arter'in 5 yıl süreyle kurumsal sponsorluğunu üstlenmiştir. Bu kapsamda Tüpraş; gençlerin ve çocukların çağdaş sanatla özgürce buluşabileceği bir ortamın mümkün kılınmasına destek verirken, 24 yaş ve altındaki gençlerin Arter sergilerini ücretsiz olarak ziyaret edebilmesini de sağlayacaktır. 13 Eylül 2019'da Grimshaw Mimarlık'ın tasarladığı mekânda kapılarını yeniden ziyaretçilere açan Arter, sanatın tüm disiplinlerini kapsayacak programıyla herkes için erişilebilir, canlı ve sürdürülebilir bir kültür ve yaşam platformu olmayı hedeflemektedir.

Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler

Tüpraş'ın 2013 yılından bu yana desteklediği “Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler” projesi, dünyaca tanınmış piyanistlerimiz Güher-Süher Pekinel'in 50 yıllık deneyim ve vizyoner birikimlerini gençlere aktarma hedefiyle 2010 yılında hayata geçirilmiştir. 12-23 yaş aralığındaki üstün yetenekli gençler, burs kapsamında sağlanan en kaliteli enstrümanlarla, dünyanın en prestijli müzik okullarında, kendi alanında uzman eğitimci eşliğinde gelişim ve eğitimlerini sürdürmektedir. “Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler” programında bugüne dek 20 üstün yetenekli öğrenciye eğitim imkânı sağlanmış olup, halen 10 öğrencinin eğitimi devam etmektedir.

TÜPRAŞ, 2019 EYLÜL AYINDA DOLAPDERE'DEKİ YENİ BİNASINA TAŞINAN ARTER'İN 5 YIL SÜREYLE KURUMSAL SPONSORLUĞUNU ÜSTLENMİŞTİR.

Anadolu Uygarlıkları Serisi

Tüpraş, 2011 yılından bu yana Anadolu'nun kadim topraklarında iz bırakmış köklü medeniyetleri Anadolu Uygarlıkları kitap serisi ile gelecek kuşaklara taşımaktadır. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık iş birliğiyle bugüne kadar, “Urartu, Doğu'da Değişim”, “Frigler: Midas'ın Ülkesinde, Anıtların Gölgesinde”, “Hititler - Bir Anadolu İmparatorluğu”, “Pergamon, Anadolu'da Hellenistik Bir Başkent”, “Lukka'dan Likya'ya: Sarpidon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi”, “Persler, Anadolu'da Kudret ve Görkem” ve “Assurlular, Dicle'den Toroslar'a: Tanrı Assur'un Krallığı” isimli eserler okuyucularla buluşturulmuştur.

“Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu: Krallar, İmparatorlar Kent Devletleri” adıyla 2019 yılında yayımlanan serinin sekizinci kitabı, Büyük İskender'den Geç Roma İmparatorluğu Dönemi'ne değin Anadolu coğrafyasında yaşanan siyasal ve kültürel olayları, etkilerini ve sonuçlarını geniş bir perspektiften ele almaktadır.

23. İstanbul Tiyatro Festivali

İKSV tarafından Koç Holding Enerji Grubu şirketleri Aygaz, Opet ve Tüpraş sponsorluğunda düzenlenen 23. İstanbul Tiyatro Festivali, 13 Kasım-1 Aralık tarihleri arasında tiyatroseverlerle buluşmuştur. Festival programında yurt dışından ve Türkiye'den 28 tiyatro, dans ve performans topluluğunun 78 gösterisinin yanı sıra, okuma tiyatroları, söyleşiler, atölye çalışmaları ve ustalık sınıfları gibi ücretsiz yan etkinlikler de yer almıştır. Festival toplamda 23 bine varan sanatseverle buluşmuştur.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bu yıl da öğrencilerin festivale erişimlerini artırmak için Aygaz, Opet ve Tüpraş sponsorluğunda “23. İstanbul Tiyatro Festivali Öğrenci Projesi” hayata geçirilerek, 7 bin öğrencinin festivale katılımı desteklenmiştir.

16. İstanbul Bienali

İKSV tarafından, Koç Holding sponsorluğunda Tüpraş'ın da destekleriyle düzenlenen 16. İstanbul Bienali, 14 Eylül - 10 Kasım tarihlerinde “Yedinci Kıta” temasıyla, şehrin üç farklı noktasında 220'den fazla esere ev sahipliği yapmıştır. Kapılarını açtığı günden itibaren ücretsiz olarak gezilebilen ve izleyicilerden yoğun ilgi gören 16. İstanbul Bienali'ni sekiz hafta boyunca 451.387 kişi ziyaret etmiştir.

Aktüel Arkeoloji Dergisi

Aktüel Arkeoloji Dergisi, 2010 yılından bu yana Tüpraş'ın desteği ile okuyucularıyla buluşmaktadır. Dergi, yüzyıllar boyunca sayısız medeniyete ev sahipliği yapan Anadolu'yu, şimdiki ev sahiplerine, bizlere aktarmak üzere "Geleceğe Bir Anadolu Bırakmak" mottosuyla yayın hayatını sürdürmektedir.

Çevre

DTO Fethiye Atık Alım Teknesi Göcek Körfezi'nde

Sürdürülebilir deniz turizmi kapsamında atık alım tekneleriyle yat ve turistik tekne sahiplerinin uğrak yeri olan koylarda mobil olarak hizmet veren Deniz Temiz Derneği/TURMEPA, binlerce ton sıvı atık toplayarak deniz turizminin çevresel ayak izini azaltmaya katkı sağlamaktadır. 2016 yılından bu yana Tüpraş'ın sponsorluğunu üstlendiği DTO Fethiye sıvı atık toplama teknesi, Göcek Körfezi'ndeki çalışmalarında 2019 Haziran-Eylül döneminde 949 tekneden, 3.318 kişinin günlük ürettiği atık suya eş değer 600.697 litre atık su toplamıştır. Yaklaşık 32.000 adet damacana boyutunda siyah ve gri suyun denize karışması engellenerek 4.805.576 litre deniz suyunun temiz kalması sağlanmıştır.

Tüpraş Gönüllüleri TURMEPA - Uluslararası Kıyı Temizliği Etkinliği'nde bir araya geldi.

Tüpraş gönüllüleri 21 Eylül Uluslararası Kıyı Temizliği (International Coastal Clean up - ICC) Günü'nde TURMEPA öncülüğünde sıfır atık mavi seferberliğine katılmıştır. Etkinlik kapsamında, Türkiye dâhil 100'den fazla ülkede deniz ve kıyılar gönüllüler tarafından eşzamanlı olarak temizlenmiştir. 300'ü aşkın deniz severin kıyı temizliği için bir araya geldiği etkinlikte bir saat içinde plastik, metal, cam ve sigara izmaritlerinden oluşan yaklaşık 170 kilogram atık toplanmıştır.

170

300'ü aşkın deniz severin kıyı temizliği için bir araya geldiği etkinlikte bir saat içinde plastik, metal, cam ve sigara izmaritlerinden oluşan yaklaşık 170 kilogram atık toplanmıştır.

Spor

Batman Engelliler Spor Kulübü

Tüpraş, 2007-2008 sezonundan bu yana Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği'ne desteğini sürdürmektedir. Türkiye Bedensel Engelliler Tekerlekli Sandalye Basketbol 2. Liginde mücadele eden Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği 2019-2020 sezonunda tekerlekli sandalye basketbol 1. Ligine çıkmıştır. Bünyesinde 42 sporcu bulunduran kulüp, 19 yarışmacı sporcu ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Kulüp 12 yıldır yüzlerce engelli gence spor yapma olanağı sağlamıştır.

Batman Tüpraşspor Futbol Kulübü gençleri spora kazandırıyor

1995 yılında kurulan Tüpraşspor Futbol Kulübü, Batman Rafinerisi çevresinde bulunan yetenekli gençlere sağlıklı ortamda bilinçli spor yaparak yükselme imkânı oluşturacak bir platform sunmaktadır. Tüpraş gönüllülerince Gençlik İl Spor Müdürlüğü, Batman Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu ve diğer kulüplerle iş birliğiyle yönetilen Tüpraşspor Futbol Kulübü'nde 10-18 yaş arası 52 lisanslı ve 43 lisanssız olmak üzere toplam 95 sporcu bulunmaktadır.

TOPLUMSAL SORUMLULUK PROJELERİ

Kapsayıcılık, Eşitlik ve Çeşitlilik Çalışmaları

UN Women, Fenerbahçe Spor Kulübü ve Tüpraş'ın toplumsal cinsiyet eşitliğindeki küresel iş birliği devam ediyor

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women)'nin HeForShe hareketi, Fenerbahçe Spor Kulübü ve Tüpraş'ın birlikte yürüttükleri toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik küresel iş birliği devam etmektedir. "Birlikte Eşitiz" ve "Eşitlik için Enerjimiz Bitmez" mottolarıyla sürdürülen farkındalık hareketi kapsamında, Fenerbahçe A Futbol Takımı, 2018 yılında formasının sağ kolunda HeForShe logosunu taşımaya başlamıştır. Proje, bugüne dek toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda spor alanında yapılan büyük ölçekli tek taahhüt olma özelliğini taşımaktadır.

HeForShe hareketi dünyanın dört bir yanında erkekleri kadınlarla omuz omuza toplumsal cinsiyet eşitliğinin savunucusu olmaya davet etmektedir. Hareket, 2014'ten bu yana toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında erkeklerin önemli bir rol oynayabileceği fikrini yaymak için çalışmakta; HeForShe 1 milyardan fazla destekçiye ulaşma hedefiyle, spor dâhil olmak üzere yaşamın her alanına temas etmektedir. Tüpraş, 2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensipleri'ni imzalayarak duyurduğu kapsayıcı işyeri olma hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir.

2019-2020 döneminde sürecek iş birliği kapsamında Fenerbahçe A Futbol Takımı, formasının sağ kolunda HeForShe logosunu taşımaya devam edecektir. Tüpraş'ın 8 Mart 2019 Dünya Kadınlar Günü'nde iç iletişim çalışmalarıyla desteklediği proje için; şirket bünyesinde ve Fenerbahçe Spor Kulübü'nde kapsayıcılık vizyonuyla çeşitli alt projeler, etkinlikler, eğitimler ve iletişim çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

"Benim Enerjim Rafinerim": Rafinerici Anneler Mentorluk Programı

Tüpraş, "Rafinerici Anneler Mentorluk Programı" ile yeni anneleri ve anne adaylarını, doğum sonrası işe adaptasyonlarını kolaylaştırma, anneliği ve kariyeri birlikte yürütebilme konularında desteklemektedir. "Benim Enerjim Rafinerim" mottosuyla gerçekleştirilen program çerçevesinde Tüpraş bünyesinde çalışan deneyimli anneler, yeni annelere ve anne adaylarına mentorluk yapmaktadır. 2019 yılında, Batman Rafinerisi'nde 5 mentor ve 5 menti eşleşmiştir. Kırıkkale Rafinerisi'nde ise 10 Tüpraş çalışanı mentorluk eğitimi almıştır.

Baba Destek Programı (BADEP), Dört Rafinerimizde hayata geçti.

AÇEV işbirliğiyle ilk olarak 2018 sonunda Batman Rafinerisi'nde başlatılan "Baba Destek Programı" (BADEP) 2019 yılında İzmit, İzmir ve Kırıkkale rafinelerinde de uygulamaya alınmıştır. Toplam 112 Tüpraş çalışanı eğitimden yararlanmıştır.

TÜPRAŞ, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADININ GÜÇLENMESİ PRENSİPLERİ'Nİ İMZALAYARAK DUYURDUĞU KAPSAYICI İŞYERİ OLMA HEDEFİ DOĞRULTUSUNDA ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRMEKTEDİR.

112

AÇEV işbirliğiyle yapılan "Baba Destek Programı" (BADEP) kapsamında toplam 112 Tüpraş çalışanı eğitim görmüştür.

Koç Holding “Ülkem İçin” Çalışmaları

“Ülkem İçin Geleceği Tasarlıyorum”

Tüpraş'ın üyesi olduğu Koç Topluluğu, ekonomik ve toplumsal kalkınmayı bir bütün olarak gören ve her iki alanda da katma değer yaratmaya odaklanan bir yaklaşımla çalışmalarını yürütmektedir. Bu yaklaşımı tüm Topluluk çalışanlarına, bayi ve tedarikçi ağına yaygınlaştırabilmek ve toplamdaki etki ve erişim gücünden faydalanabilmek için 2006 yılında hayata geçen “Ülkem İçin” projesine Tüpraş katkı sağlamaya devam etmektedir.

Ülkemizin temel meselelerine odaklanan ve bu yılki teması “Dijital Dönüşüm”e ayrılan “Ülkem İçin” projesi; hızla gelişen teknolojilerin yeni baştan şekillendirdiği dünyamızda değişimin gerisinde kalmama, değişime yön verme düşüncesinden yola çıkmıştır. Tüpraş bu tema çerçevesinde toplumsal yatırımlarını hayata geçirmekte ve mümkün olan herkesin teknoloji ile güçlenmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, 2019 yılında Genel Müdürlük ile 4 rafinerideki 8777 çalışana “Ülkem İçin, Geleceği Tasarlıyorum” eğitim sunumları gerçekleştirilmiştir.

Koç Holding “Ülkem İçin 2019” Ödülü

Tüpraş, Koç Topluluğu genelinde, hem en fazla sayıda “Geleceği Tasarlıyorum” buluşmasını düzenleyerek, hem de Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içinde “Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum” projesini hayata geçirerek ödüle layık görülmüştür.

TÜPRAŞ “ENERJİMİZ GELECEĞE; KODLUYORUM, MODELİYORUM, ÜRETİYORUM” PROJESİ İLE “ÜLKEM İÇİN 2019” ÖDÜLÜ’NE LAYIK GÖRÜLMÜŞTÜR.

KURUMSAL YÖNETİM

Hukuki Açıklamalar

Kurumsal Yönetim ile İlgili Açıklamalar

Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Görüş

Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi

Denetim Komitesi Raporu (Finansal Tablolara İlişkin)

Sorumluluk Beyanı (Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin)

Denetim Komitesi Raporu (Faaliyet Raporuna İlişkin)

Sorumluluk Beyanı (Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin)

Bağımsızlık Beyanları

HUKUKİ AÇIKLAMALAR

Sermaye Yapısı

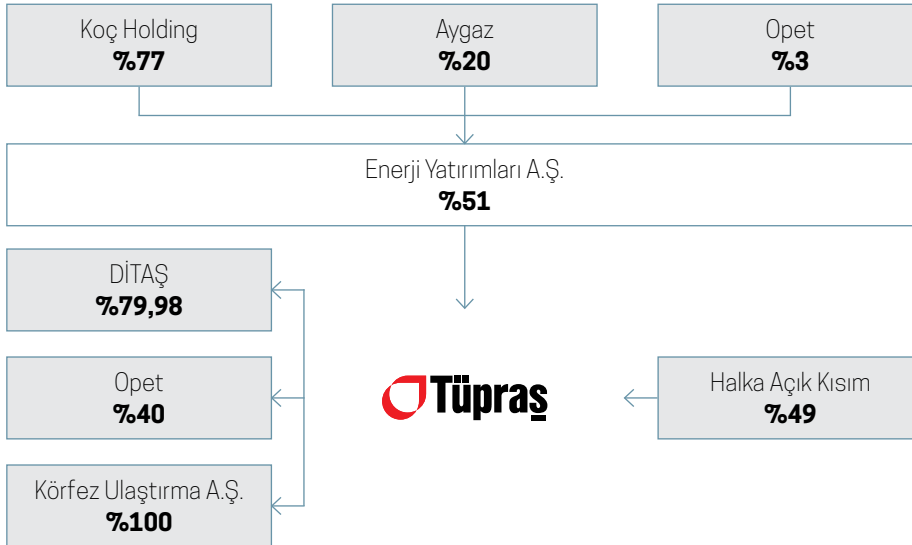
Şirketin hisseleri A ve C Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır. Şirketin çıkarılmış sermayesi 250.419.200 TL olup, söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar.

Grup	Hissedar Adı	Sermaye Tutarı (TL)	Türü	Hisse Adedi
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer Ortaklar (Halka Açık)	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

Ortaklık Yapısı

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na "SPK" kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul "BİST"te işlem görmektedir. Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir.

Oy Hakkı

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyit ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başka bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. C Grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

HUKUKİ AÇIKLAMALAR

Tüpraş'ın Finansal Duran Varlıklardaki İştirak Paylarında 2019 yılında Gerçekleşen Önemli Değişiklikler Hakkında Bilgi

Tüpraş'ın 2019 yılında doğrudan iştirak ettiği finansal duran varlıklarına iştirak oranlarında Türk Ticaret Kanunu'nda belirlenen sınırlara ulaşan veya altına düşen değişim gerçekleşmemiştir.

Varsa Yıl İçinde Yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı Bilgileri

Yıl İçinde Olağanüstü Genel Kurul Yapılmamıştır.

Yıl İçindeki Organizasyonel Değişiklikler

Yıl içerisinde organizasyonel yapıda herhangi bir değişiklik gerçekleşmemiştir.

Bağlı Şirket Raporu

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 199'uncu maddesi uyarınca, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk üç ayı içinde, geçmiş faaliyet yılında şirketin hâkim ortağı, nihai hâkim ortağı ile bunların bağlı şirketlerle ilişkileri hakkında bir rapor düzenlemek ve bu raporun sonuç kısmına faaliyet raporunda yer vermekle yükümlüdür. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ilişkili taraflarla yapmış olduğu işlemler hakkında gerekli açıklamalar 28 no'lu finansal rapor dipnotunda yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan 12 Şubat 2020 tarihli Rapor'da "Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin hâkim ortağı, nihai hâkim ortağı ile bunların bağlı ortaklıkları ile 2019 yılı içinde yapmış olduğu tüm işlemlerde, işlemin yapıldığı veya önlemin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı anda tarafımızca bilinen hal ve şartlara göre, her bir işlemde uygun bir karşı edim sağlandığı ve şirketi zarara uğratabilecek alınan veya alınmasından kaçınılan herhangi bir önlem bulunmadığı ve bu çerçevede denkleştirmeyi gerektirecek herhangi bir işlem veya önlemin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır." denilmektedir.

Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri hakkında bilgi

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'ndaki değişiklik ile yerli ham petrol alım hesaplama yöntemi değiştirilmiş olup, Şirket faaliyetlerine önemli derecede etkisi bulunmamaktadır.

Tüpraş'ın aleyhine açılan ve Şirket'in mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek nitelikteki davalar ve olası sonuçları hakkında bilgiler

Şirket mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek büyüklükte Şirketimiz aleyhine 2019 yılında açılmış veya sonuçlanmış herhangi bir dava bulunmamaktadır.

Mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırımlara ilişkin açıklamalar

2019 yılında mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırım bulunmamaktadır.

Şirketin yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi hizmet aldığı kurumlarla arasındaki çıkar çatışmaları ve bunları önlemek için alınan tedbirlere ilişkin açıklamalar

Böyle bir durum bulunmamaktadır.

Dönem içinde yapılan esas sözleşme değişiklikleri hakkında bilgiler

2019 yılı içerisinde esas sözleşme değişikliği yapılmamıştır.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından kamuya ilk olarak Temmuz 2003'te açıklanan "Kurumsal Yönetim İlkeleri" Şirketimiz tarafından benimsenmekte ve bu ilkeler büyük oranda uygulanmaktadır. 2019 yılında yürürlükte bulunan II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği (Tebliğ) kapsamında zorunlu olan tüm ilkelere tam olarak uyulurken, zorunlu olmayan ilkelerin de büyük çoğunluğuna uyum sağlanmıştır. Zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkelerine de tam uyum amaçlanmakla birlikte, ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere uyum konusunda gerek ülkemizde gerekse uluslararası platformda devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise piyasanın ve Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Henüz uygulamaya konulmamış olan ilkeler üzerinde çalışılmakta olup; Şirketimizin etkin yönetimine katkı sağlayacak şekilde idari, hukuki ve teknik alt yapı çalışmalarının incelenmesi sonrasında uygulamaya geçilmesi değerlendirilebilecektir.

2019 yılı içinde Kurumsal Yönetim alanındaki çalışmalar, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri ile ilgili düzenlemelerini içeren Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan tebliğlere uygun biçimde yürütülmüştür. 2019 yılında yapılan Olağan Genel Kurulumuzda Yönetim Kurulumuz ve Yönetim Kurulu Komitelerimiz Tebliğ'deki düzenlemelere uygun olarak oluşturulmuştur. Kanuni yükümlülükler ve esas sözleşmemizin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulumuzun bir üyesi, C Grubu pay sahibi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ("ÖİB") tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçilmektedir. Tebliğ'in 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrasında yer alan yetki çerçevesinde; ana faaliyet konusu, kamu hizmeti vermek üzere kamu kurum ve kuruluşları tarafından süreli veya süresiz olarak verilmiş bir lisansın veya bir imtiyazın kullanılması olan veya kamu kurum ve kuruluşlarının imtiyazlı pay sahibi olduğu Şirketimizin ÖİB tarafından aday gösterilen söz konusu Yönetim Kurulu Üyesi için 4.3.7 numaralı ilke uygulanmamaktadır.

Şirketimiz 1 Ocak 2019 - 31 Aralık 2019 faaliyetleri döneminde zorunlu ilkelere tam uyum sağlamakla beraber, düzenleme uyarınca uygulaması zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nden, henüz tam uyum sağlanamayan başlıca ilkeler aşağıda belirtilmekte, konuya ilişkin ilave açıklamalar ise raporun ilgili kısımlarında yer almaktadır. Zorunlu olmayan ilkelere tam olarak uyum sağlanamaması nedeniyle Şirketimizin maruz kaldığı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

- 1.4.2 numaralı ilkeye ilişkin olarak, faaliyet raporunun "Hukuki Açıklamalar" bölümünde yer aldığı üzere esas sözleşmemizde oy hakkında imtiyaz düzenlenmiştir.
- 1.5.2 numaralı ilkeye ilişkin olarak, azlık hakları, esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, genel uygulamalara paralel olarak azınlığa düzenlemelerdeki genel hükümler çerçevesinde haklar sağlanmıştır.
- 4.3.9 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Şirketimiz Yönetim Kurulu'nda kadın üye oranı için henüz hedef bir oran ve hedef zaman belirlenmemiş olup, bu konuya ilişkin değerlendirme çalışmaları devam etmektedir.
- 4.4.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Yönetim Kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağı konusunda Şirketimizde uzun yıllardır tutarlı bir biçimde sürdürülen süreçler bulunmakla birlikte, bu konuya özgü yazılı bir şirket içi düzenleme bulunmamaktadır.
- 4.5.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, komitelerde görevlendirme yönetim kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak, ilgili düzenlemeler doğrultusunda yapılmakta, bazı yönetim kurulu üyelerimiz birden çok komitede görevlendirilmektedir. Birden fazla komitede görev alan üyeler, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimi sağlamak ve işbirliği imkânlarını artırmaktadır.
- 4.6.1 numaralı ilkeye ilişkin olarak, yönetim kurulu seviyesinde performans değerlendirmesi amaçlı özel bir çalışma yürütülmemiştir.
- 4.6.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Olağan Genel Kurulda ve finansal tablo dipnotlarımızda yönetim kurulu üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır.

SPK'nın 10.01.2019 tarih ve 2/49 sayılı Kararı uyarınca hazırlanan ve Şirketimiz Yönetim Kurulu tarafından onaylanan 2019 yılı Kurumsal Yönetim Uyum Raporu (URF) ve Kurumsal Yönetim Bilgi Formu (KYBF) faaliyet raporunun ekinde (sayfa 222-235) yer almakta olup, ilgili dokümanlara Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndaki Şirketimiz kurumsal yönetim sayfasından da (<https://www.kap.org.tr/tr/cgif/4028e4a140f2ed720140f37f139c01bc>) ulaşılabilir.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Pay Sahipleri ile İlişkiler

Tüpraş ile pay sahipleri arasındaki tüm ilişkiler, ilgili birimlerle yürütülen ortak çalışma sonunda "Yatırımcı İlişkileri Birimi" sorumluluğunda yerine getirilmektedir. Yatırımcı İlişkileri Birimi, gerektiğinde diğer birimlerden görüş alarak pay sahipleri ve potansiyel yatırımcıların, gizli ve ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere, bilgi eşitsizliğine yol açmayacak şekilde Şirket'in faaliyetleri, finansal durumu ve stratejilerinin bilgilendirilmesinden ve pay sahipleri ile Şirket yöneticileri arasındaki çift yönlü iletişimin yönetilmesinden sorumludur.

Tebliğ'de öngörülen faaliyetlerin bir kısmı ise; Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki düzenlemelere, esas sözleşmeye ve Şirket içi düzenlemelere uygun olarak yapılması, Genel Kurul toplantısında pay sahiplerinin yararlanabileceği Faaliyet Raporu ve diğer dokümanların hazırlanması, mevzuatın gerektirdiği finansal raporlama gibi yükümlülükler "Finansal Planlama ve Raporlama Birimi" tarafından yerine getirilmektedir.

Özel durumların kamuya açıklanması gibi düzenlemelerin gerektirdiği her türlü kamuyu aydınlatma yükümlülükleri ise Finansal Planlama ve Raporlama Birimi ile Yatırımcı İlişkileri Birimi'nin sorumluluğunda yerine getirilmektedir.

Yatırımcı İlişkileri Birimi yürüttüğü çalışmalar hakkında Yönetim Kurulu'na iletmek üzere Kurumsal Yönetim Komitesi'ne yılda en az bir defa rapor sunar. 2018 yılı faaliyetlerine ilişkin söz konusu rapor 14 Şubat 2019 tarihinde Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından Yönetim Kurulu'na iletilmiş olup, 22 Şubat 2019 tarihinde Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiştir.

Yatırımcı İlişkileri Birimi ve Finansal Planlama ve Raporlama Birimi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Doğan Korkmaz'a bağlı olarak çalışmaktadır. Genel Müdür Yardımcısı, Finansal Planlama ve Raporlama Grup Müdürü ve Yatırımcı İlişkileri Müdürü Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisanslarına sahiptir.

Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Şirket'in Yönetim Kurulu Üyesi seçiminde aradığı temel nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan niteliklere uygundur. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür görevleri ayrı kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Yönetim Kurulu Üyelerinin Şirket işleri için gereken zamanı ayırmalarına özen gösterilmekte olup, Şirket dışında başka görev veya görevler almasına ilişkin bir sınırlandırma bulunmamaktadır. Özellikle bağımsız üyelerin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla böyle bir sınırlandırmaya ihtiyaç duyulmamaktadır. Genel Kurul öncesinde üyenin özgeçmişini ile birlikte, Şirket dışında yürüttüğü görevler de pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır.

Aday Gösterme Komitesi'nin görevleri, Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir. Kanuni yükümlülükler ve esas sözleşmenin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulunun bir üyesi, C Grubu pay sahibi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçilmektedir. Mevcut durumda, Yönetim Kurulu'ndaki 4 bağımsız üye Tebliğ'de belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşımaktadır. 2019 faaliyet döneminde bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin bağımsızlığını ortadan kaldıran bir durum ortaya çıkmamıştır.

Yönetim Kurulu nezdinde bilgi birikimi, tecrübe ve görüş açısı bakımından çeşitliliğin sağlanmasının Şirket'in faaliyetlerine ve Yönetim Kurulu'nun etkin çalışmasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmekte olup, mevcut durumda kadın Yönetim Kurulu Üyelerine yönelik bir politika bulunmamaktadır. Hali hazırda Yönetim Kurulu'nda 2 kadın üye bulunmaktadır ve kadın üyelerin oranı %18'dir. 20 Mart 2019 tarihli Şirket Genel Kurulu'nda, 2019 faaliyetlerinin görüşüleceği Genel Kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere seçilen, tamamı SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yapılan tanımlamaya göre icrada görev almayan Yönetim Kurulu Üyeleri ve nitelikleri aşağıda tabloda olup, özgeçmişleri internet sitesinde ve Faaliyet Raporu'nda yer almaktadır.

Yönetim Kurulu Üyeleri						
Adı/Soyadı	Görevi	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmadığı	Yönetim Kuruluna İlk Seçilme Tarihi	Görev Süresi	Yer Aldığı Komiteler ve Görevi	Şirket Dışında Aldığı Görevler
Ömer M. Koç	Başkan	Bağımsız Üye Değil	26/01/06	1 Yıl	Yürütme Komitesi Başkanı	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Ali Y. Koç	Başkan Vekili	Bağımsız Üye Değil	27/03/09	1 Yıl	Yürütme Komitesi Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Rahmi M. Koç	Üye	Bağımsız Üye Değil	04/06/08	1 Yıl	Yürütme Komitesi Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Semahat S. Arsel	Üye	Bağımsız Üye Değil	27/03/09	1 Yıl	Yürütme Komitesi Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Levent Çakıroğlu	Üye	Bağımsız Üye Değil	30/03/15	1 Yıl		Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Koç Holding CEO
Erol Memioğlu	Üye	Bağımsız Üye Değil	26/01/06	1 Yıl	Risk Yönetim Komitesi Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Yağız Eyüboğlu	Üye	Bağımsız Üye Değil	04/04/16	1 Yıl	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Enerji Grubu Başkanı
Zafer Sönmez	Bağımsız Üye (ÖİB Temsilcisi)	Bağımsız Üye	20/03/19	1 Yıl		Türkiye Varlık Fonu A.Ş. Yönetim Kurulu Üyeliği ve Genel Müdür
Muharrem Hilmi Kayhan	Bağımsız Üye	Bağımsız Üye	21/03/18	1 Yıl	Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı, Denetim Komitesi Başkanı	Söktaş A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Üyeliği
Ayşe Canan Ediboğlu	Bağımsız Üye	Bağımsız Üye	21/03/18	1 Yıl	Risk Yönetim Komitesi Başkanı	ING Bank Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi
Kamil Ömer Bozer	Bağımsız Üye	Bağımsız Üye	21/03/18	1 Yıl	Denetim Komitesi Üyesi	Koç Holding Şirketleri Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelikleri Coca Cola İçecek, Adel Kalemcilik Ticaret ve Sanayi A.Ş., Mc Donalds Türkiye Hamburger İşletmeleri A.Ş., Kamil Yazıcı Yönetim ve Danışma A.Ş., Söktaş Tekstil A.Ş.'de YKÜ

Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen en az beş üyeden oluşur. Yönetim Kurulu Üyelerinin seçiminde bir üyenin C Grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer üyeler A Grubu pay sahiplerinin belirleyeceği adaylar arasından, Genel Kurul'da en çok oy alan adaylar arasından seçilir. SPK düzenlemelerinde tanımlanan sayıdaki adayın bağımsızlık niteliklerine haiz olmaları sağlanır.

Yönetim Kurulu Üyelerinin sayısının tespiti ve üyelerin seçimi bakımından Genel Kurul yetkilidir. Bağımsız üyeler için SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri ile getirilen zorunluluklar saklı kalmak kaydıyla, Genel Kurul Türk Ticaret Kanunu'nun 364'üncü maddesi uyarınca gerekli görürse Esas

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Sözleşme hükümlerini dikkate alarak Yönetim Kurulu Üyelerini her zaman değiştirebilir.

Yönetim Kurulu Üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması veya bağımsız üyenin bağımsızlığını kaybetmesi, istifa etmesi veya görevini yerine getiremeyecek duruma gelmesi halinde, Yönetim Kurulu, görevi sona eren Yönetim Kurulu Üyesini aday gösteren ilgili grup pay sahiplerinin göstereceği adayı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve SPK düzenlemelerinde belirlenen prosedürlere uygun olarak geçici olarak seçip ilk toplanacak Genel Kurul'un onayına sunar.

Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler

Esas Sözleşme'ye göre Yönetim Kurulu, ilgili mevzuat hükümlerine uymak kaydıyla uygun göreceği konularda kendi üyeleri ve/veya üyesi olmayan kişilerden oluşan danışma, koordinasyon, denetim ve benzeri nitelikte komiteler veya alt komiteler oluşturulabilir.

Oluşturulan komitelere 20 Mart 2019 tarihli Olağan Genel Kurul'un ardından, 25 Mart 2019 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri madde 4.5'te belirtilen hükümler çerçevesinde üyelerin seçimi tamamlanmıştır.

Kurulan Kurumsal Yönetim Komitesi, Risk Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi ve Yürütme Komitesi üyeleri ve 2019 yılı içerisindeki çalışmaları Faaliyet Raporunun Kurumsal Yönetim Başlığı altında Yönetim Kurulu Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi başlığı altında yer almaktadır.

Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Tüpraş Yönetim Kurulu faaliyetlerini şeffaf, hesap verebilir, adil ve sorumlu bir şekilde yürütmektedir. Yönetim Kurulu Üyelerinin yetki ve sorumlulukları Esas Sözleşme'de belirlenmiştir. Yönetim Kurulu Üyeleri arasında görev dağılımı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görev ve yetkileri faaliyet raporunda açıklanmaktadır.

Yönetim Kurulu, Şirket'in işleri gerektirdikçe toplanır. Başkan'ın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulu'nun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları Şirket'in idare merkezinde veya Yönetim Kurulu Üyelerinin çoğunluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir. Düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğunluğu sağlayacak üye sayısı ile toplanmakta veya Türk Ticaret Kanunu'nun 390/4 maddesi uyarınca fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir.

Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu'nun 367'nci maddesi uyarınca hazırlayacağı bir iç yönerge ile yönetimi kısmen veya tamamen Yönetim Kurulu Üyesi olan veya olmayan bir veya birkaç kişiye devretmeye yetkilidir. Ancak, Esas Sözleşme'nin 10'uncu maddesinde sayılan imtiyazlı hisseye ilişkin konularda yetki devri söz konusu olmayıp, bu kararların Yönetim Kurulu'nda görüşülmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu'nun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve SPK düzenlemelerine uyulur.

Yönetim Kurulu toplantılarının gündemi Yönetim Kurulu sekreteryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir. Yönetim Kurulu'nun sekreteryaya görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, 2019 yılı içerisinde 30 Nisan, 24 Temmuz ve 24 Aralık'ta üç kez toplanmıştır. Yönetim Kurulu Üyeleri, Yönetim Kurulu toplantılarına %91 fiziksel katılım sağlamıştır. Yıl içerisinde toplam 30 adet karar alınmıştır. Alınan kararlara bağımsız üyelerin tamamı mutlaka katılım sağlamıştır. Yönetim Kurulu toplantılarında her üyenin bir oy hakkı bulunmakta olup, 2019 yılında yapılan Yönetim Kurulu toplantılarında karşı oy veya farklı görüş beyan edilmemiştir. Yönetim Kurulu Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin onayına sunulan ilişkili taraf işlemleri ile önemli nitelikte işlemlerden kabul görmeyen ve Genel Kurul'un onayına götürülen bulunmamaktadır.

Yönetim Kurulu Üyelerine, Türk Ticaret Kanunu'nun 395'inci ve 396'ncı maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Toplantı yeri Şirket merkezidir. Yönetim Kurulu kararı ile başka bir yerde de toplanabilir. Toplantılarda görüşülecek işlerin bir gündem ile tespit edilmiş olması ve bu gündemin toplantı gününden önce üyelere tebliğ edilmesi gerekir. Yönetim Kurulu toplantılarına davet, toplantı gününden en az 1 hafta önce yapılır.

Yönetim Kurulu Üyeleri ve yöneticilerin görevleri çerçevesinde kişisel olarak sorumlu tutulabilecekleri yükümlülüklerine karşı, zararların tazmini ile ilgili 75 milyon Euro teminat tavanlı (Şirket sermayesinin %25'ini aşan bedelle) yönetici sorumluluk sigortası yaptırılmıştır.

Yönetim Kurulu Şirketin faaliyetlerini gözetirken çıkar çatışması doğma olasılığının olup olmadığını ve varsa söz konusu çıkar çatışmasının Şirket açısından sonuçlarını değerlendirmekte ve Şirket'in çıkarlarına en uygun şekilde hareket edilmesi için gereken kararları almaktadır. Ayrıca, ilişkili taraf işlemlerinde de düzenlemelere uyumun yanı sıra, Yönetim Kurulu tarafından olası suiistimal riskleri değerlendirilmekte ve ilişkili taraf işlemleri titizlikle ele alınmaktadır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

A. KURUMSAL RİSK YÖNETİM SÜRECİ

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirketin mevcut değerlerini koruyup paydaşlar için yeni değerler yaratarak risk ve fırsatları yönetecek, Yönetim Kurulu ve Şirket Üst Yönetimi'nin kabul edilebilir seviyede olduğunu değerlendirecek yönettiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin birimler/süreçler arasındaki iletişimini sağlayacak şekilde geliştirilmiştir.

Tüpraş, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne ve Etik Değerlere bağlılığı çerçevesinde beyan ve politikalar oluşturarak kurumsal kültürünü güçlendirmekte ve yönetişim uygulamalarını hayata geçirmektedir.

Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi'nde 2007 yılından beri yer alan Tüpraş'ın, bağımsız derecelendirme kuruluşları tarafından gerçekleştirilen değerlendirmelerinde 2019 yılı puanı 9,50 olarak belirlenmiştir.

B. RİSKİN ERKEN TEŞHİSİ KOMİTESİ

Tüpraş'ın 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesi ile SPK'nın Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmak üzere Riskin Erken Teşhisi Yönetim Komitesi kurulmuştur.

Komitenin başkanlığını Bağımsız Yönetim Kurulu üyesi Sayın Ayşe Canan Ediboğlu yürütmektedir. Komitenin diğer üyesi ise Yönetim Kurulu üyesi Sayın Erol Memioğlu'dur. Komite, 2019 yılı içerisinde 6 adet toplantı gerçekleştirmiştir. Komite, Tüpraş'ın Risk Yönetim Sistemi ve Risk Raporlaması esaslarını değerlendirmekte, bu kapsamda periyodik olarak hazırlanan Risk Raporlarını incelemekte ve güncel konjonktür gereği Risk Yönetim Sistemi'nde belirlenen limitler dışında yapılması önerilen hususlar için alınması gereken önlemler hakkında görüşlerini sunmaktadır. Raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri neticesinde alınan kararlar Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

C. RİSK TAKİP KOMİTESİ

Risk Takip Komitesi, Kurumsal Risk Yönetimi uygulamalarını takip eden, Genel Müdür'e bağlı komitedir. Komite üyeleri; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ile Risk Yönetim ve Denetim Müdürü'nden oluşmaktadır. Komite'nin amacı, Şirket'in varlığını ve sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürebilecek tüm risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi ve risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtasıyla periyodik olarak takip edilmesidir.

D. BİLGİ GÜVENLİĞİ KOMİTESİ

Tüpraş, kurumun tüm fiziksel ve elektronik bilgi varlıklarının gizliliğini, bütünlüğünü ve erişilebilirliğini, yasal uyumu sağlayarak ticari ve kurumsal imajını koruma taahhüdünde bulunmaktadır.

Bilgi güvenliğinin tam olarak sağlanabilmesi, bilgi güvenliği bilincinin oluşturulması, farkındalık seviyesinin artırılması ve bilgi güvenliğinin sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi amacıyla ISO 27001 Standardının 5.3 Kurumsal Roller Sorumluluklar ve Yetkiler maddesi uyarınca Bilgi Güvenliği Komitesi kurulmuştur. Komite lideri Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Komite Yöneticisi ise Bilgi Teknolojileri Direktörü'dür. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) sorumlusu Siber Güvenlik ve Risk Müdürü, üyeleri ise tüm Direktörlükler ve ilgili Müdürlüklerdir.

Komite, gündem olduğu sürece 6 ayda bir kez olmak üzere ve gerektiğinde katılımcıların veya yetkilendirdiği temsilcilerinin salt çoğunluğu ile toplanmaktadır. Toplanma sıklığını ve koşullarını Komite Lideri belirlemektedir.

Komite çalışma çıktılarının takip edilmesi, sahada yönetilmesi, yeni gündemin oluşturulması, sunum vb. tüm koordinasyon faaliyetlerinin yürütülmesi için Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü, gelişen teknolojiler ile siber tehdit ve riskleri engellemenin azami önemli hale gelmesi, bu teknolojilerin ayrı ve özelleştirilmiş bir ekip ile yönetilmesi ihtiyacı kapsamında Tüpraş üst yönetim onayı ile birlikte 2019 yılı Mart ayında kurulmuştur. Bilgi Güvenliği Komitesi, 2019 yılı Mart ve Kasım aylarında olmak üzere iki kez toplantı gerçekleştirmiştir.

E. OPERASYONEL TEKNOLOJİLER SİBER GÜVENLİK KOMİTESİ

Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi çalışmaları kapsamında saha ekipman ve uygulamalarına yönelik artan siber güvenlik risklerinin yönetilmesi, Tüpraş içerisinde teknolojik güvenlik alt yapısının iyileştirilmesi, işletim, bakım, proje ve tedarikçi yönetim süreçleri içerisinde etkin olarak uygulanması, insan sağlığını koruyarak prosesin kesintisiz devamlılığının sağlanması için gerekli prosedür ve süreçlerin geliştirilmesi ve sonuç olarak Operasyonel Teknolojiler siber güvenlik olgunluk seviyesinin süreçler bazında daha yönetilebilir bir noktaya getirilmesi hedeflenmektedir. Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi, endüstriyel bilişim hizmetleri, veri merkezi ve altyapı hizmetleri, işletme, elektrik/enstrüman bakım, proses kontrol ve proses güvenliği ekiplerinden oluşmaktadır. Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi 2019 yılı içerisinde 3 kez toplanmıştır. Bu komiteye ilave olarak Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi tarafından alınan kararların yayılımı ve geri dönüşlerinin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için tüm Rafinerilerde de alt komiteler oluşturulmuştur.

F. TÜPRAŞ RİSK ENVANTERİ

Yapılan risk değerlendirmesi sonrasında;

- 1- Teknik Emniyet ve Çevre Riskleri
- 2- Finansal Riskler
- 3- Ticari Riskler
- 4- Operasyonel Riskler
- 5- Stratejik Riskler
- 6- Uyum ve Yasal Riskler
- 7- İtibar Riskleri

olmak üzere, Tüpraş risklerini 7 ana başlık altında kategorize etmiştir.

1- Teknik Emniyet ve Çevre Riskleri

1.a – Teknik Emniyet Riskleri

Tüpraş, faaliyetlerinde riskleri tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefleri doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir. Bu kapsamda Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan Proses Emniyeti öncül ve artçıl temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir.

Rafinerilerinde CCPS ve OSHA referansı ile, yönetimin liderliği ve sahiplenmesi temeli üzerinde Operasyon Disiplin ile İşletme Mükemmelliğini hedefleyen Proses Emniyeti Yönetim Sistemi uygulanmaktadır.

2019 yılında çalışanların emniyet algısını geliştirmek, risklerin önceden doğru olarak değerlendirilerek olası emniyetsiz durum ve kazaların önüne geçebilmek amacıyla;

- Uluslararası petrol – gaz sektöründe yaygın olarak kullanılan “Yetkinlik Yönetimi” çalışmalarını kendi bünyesine aktarma çalışmalarına başlanmıştır.
- Sahalarda belirli konular hakkında Emniyet Kampanyalarına hız verilmiştir.
- İş Kontrolü (Control of Work) sisteminin daha etkin kullanılması amacı ile İşletme, Bakım ve İSG ekiplerinin ortak çalışması ile daha etkin tanımlama ve kontrol sistemlerini hayata geçirilmiştir.
- İş İzin Sisteminin daha efektif olabilmesi amacıyla, sistemin kullanıcıları ile beraber gözden geçirmeler yapılmıştır.
- Çalışanlar dış kaynaklı olarak uluslararası sertifika programlarına, iç kaynaklı olarak da yoğun eğitim ve uygulama programlarına dâhil edilmiştir.
- Yüklenicilerin İSG hizmetlerinden daha etkin ve doğru olarak faydalanabilmesi için tek Ortak Sağlık Güvenlik Birimi (OSGB) uygulamasını Batman Rafinerisi’nde faaliyete geçirilmiştir.
- Genel Bakım Yüklenicisi olarak Rafinerilerde daha tecrübeli ve kurumsal çözüm ortaklarının görevlendirilmesi ile yüklenici İSG istatistiklerinde gözle görülür iyileşmeler sağlanmıştır.

RISK YÖNETİMİ VE RISK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Tüm rafinerilerde Sağlık-Risk Değerlendirmesi çalışmalarında sahaya özgü kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmektedir.

Tüpraş, acil durumlara, kapasitesi yüksek modern ekipman ve yetkin personelleri ile müdahale etmektedir. Acil durum koruma ve müdahale sistemlerinin modernizasyonu, sürekli iyileştirmeleri ve ekiplerinin yetkinliğini artırma eğitimlerinde ulusal ve uluslararası ilgili standartlar temel alınmaktadır. Ayrıca, mevzuat uyarınca yürütülen Tehlike ve Etkilerin Yönetimi sürecinde, risk analizlerinin hazırlanması kapsamında risklerin farkına varılmasına, yönetilmesine, sağlık-risk değerlendirme çalışmalarının yapılmasına ve kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmiştir.

1.b - Çevre Riskleri

Tüpraş, ulusal çevre mevzuat gerekliliklerini yerine getirmenin yanı sıra sektörü ilgilendiren uluslararası çevre mevzuatlarını takip ederek uygulamakta, Şirket sürdürülebilirliği ve yatırımların çevre etkisi değerlendirilerek Çevresel Riskleri yönetmektedir.

Proaktif bir vizyon ile değerlendirildiğinden başlıca risk unsuru barındırabilecek konular;

- Tüm Rafinerilerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için Çevre İzinlerinin güncelliği sağlanmaktadır.
- Üretim kaynaklı sera gazı emisyonu değerleri yıllık olarak hesaplanmakta, raporlanmakta ve bağımsız kuruluşlara doğrulanmaktadır. Söz konusu doğrulanma raporları Çevre ve Şehircilik Bakanlığına iletilmektedir. Enerji verimliliği projeleri ile sera gazı azaltımı sağlanmaktadır. Seçilen projelerin azaltım miktarları ISO 14064-2 kapsamında sertifikalandırılmaktadır.
- Atık su deşarj ve baca gazları analizörler ile yasal merciler ve Tüpraş tarafından sürekli izlenmektedir. Veri iletim gerçekleşme değerleri Rafinerilerde ilgili ekipler tarafından sürekli takip edilmektedir. Sahada sistemsel olarak izlenen bu göstergeler için erken uyarı sistemleri oluşturulmuştur.

Doğal kaynak tüketimini azaltmak amacıyla tesis edilen Atık Su Geri Kazanım Sistemleri'nde geri kazanılan su miktarı periyodik olarak takip edilmektedir. Söz konusu geri kazanım değerleri için belirlenen yıllık hedef rakamlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

2- FİNANSAL RİSKLER

Tüpraş, işletme sürekliliğinin sağlanması için gerekli olan Stratejik Finans Yönetimi anlayışını sürdürülebilir kılmaya ve kurum kültürü haline getirmeye önem vermektedir. Finansal hedeflere ulaşmak için ilgili süreçlerin sürekli olarak izlenmesi ve iyileştirilmesi Finans Direktörlüğü'nün öncelikli amaçları arasındadır. Finansal kaynakların ve risklerin yönetimi mevcut politikalar çerçevesinde proaktif olarak gerçekleştirilmektedir.

Kur Riski

Finansal yükümlülüklerin yabancı para birimi cinsinden olması ve ham madde ithalatı gibi nedenlerden ötürü kur riski doğabilmektedir. Kur riskinin yönetimi kapsamında döviz pozisyonu limitleri belirlenmekte ve türev araçlar kullanılmaktadır. Böylelikle "sıfır döviz pozisyonu" hedeflenmektedir. Öte yandan ürün satış fiyatlarına, döviz kuru değişimleri yansıtılarak kur riski sınırlanılmakta böylelikle doğal hedge etkisinden faydalanılmaktadır. Aynı zamanda Şirket, sahip olduğu yatırım kredilerini gelecekte gerçekleşmesi muhtemel olan ihracat işlemleri ile dengeleyerek nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır.

Likidite Riski

Likidite, etkin nakit akış planlanması ve aktif-pasif yönetimi ile günlük olarak takip edilip yönetilmektedir. Vadesi gelen yükümlülüklerin karşılanamama riskine karşı stres test ve senaryo analizleri ile nakit yastığı gerekli durumlarda güçlendirilmektedir. Likidite yönetiminde cari oran, uzun vadeli kredi payı gibi finansal oranlara ilişkin hedeflerin tutturularak riskin minimum düzeyde tutulması hedeflenmektedir.

Karşı Taraf Riski

Kamu kuruluşlarından alacaklar tahsilat riski taşımazken, özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla teminat alınmak suretiyle yönetilmektedir. Mevcut teminat imkanlarının üzerinde iş hacmi yaratabilmek ve ileriki dönemde oluşabilecek olası riskleri engellemek adına, "Alacak Sigortası" çözümü devreye alınmıştır. Bunun yanı sıra tüm bankalar için eşit ve objektif kriterler içeren karşı taraf uyum politikası gereği karşı taraf riski yönetilmektedir. Mevduatlar, Şirket politikalarında belirlenen rating, sermaye vb. kriterlere uyan bankalarda belirli limitler dâhilinde tutulmakta, ayrıca tahsilatların da bankalara yönlendirilmesi suretiyle karşı taraf risk yönetimi büyük ölçüde sağlanmaktadır.

Akaryakıt ve akaryakıt harici ürünlerde ticari alacaklar veya diğer tüm riskler, satışların peşin veya vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere teminat mektubu ve/veya Doğrudan Borçlanma Sistemi karşılığı tanımlanan belirli kredi limitleri dâhilinde ürün teslimatı yapılmaktadır. Öte yandan ticari alacaklara yönelik günlük, haftalık ve aylık periyotlarla risk analiz raporları hazırlanmakta, proaktif bir yaklaşım ile müşteriler için oluşturulan derecelendirme raporları sonucu aksiyon planları/önlemler uygulamaya konulmaktadır.

3- TİCARİ RİSKLER

Emtia Fiyatları Riski

Tüpraş faaliyetleri gereği önemli miktarda ham petrol, ara ürün ve ürün stoku bulundurmaktadır. Ham petrol ve ürün fiyatlarındaki düşüşler sonucunda stokların değer kaybına uğrama riski bulunmaktadır. Stok değer düşüklüğü riskinden korunma politikaları çerçevesinde, fiyat riskine maruz stok miktarı, sene başında çeşitli türev araçlarının kullanıldığı işlemler ile hedge edilmeye başlanmakta ve Kasım ayı itibarıyla fiyat riski tam korunmaya (hedge) yakın seviyelere ulaşmaktadır.

Ürün kâr marjlarındaki (crack) dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için oluşturulan risk yönetimi politikası çerçevesinde, çeşitli türev enstrümanları kullanılarak gelecek dönem ürün kâr marjları (crack) sabitlenmektedir. Hedge işlemleri, gelecek 4 çeyreğe ait fiyatlar ile bu çeyreklerin tarihsel ortalama ürün kâr marjlarının karşılaştırmasına göre hesaplanan minimum hedge oranı dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir. Buna göre yapılacak hedge işlemlerinin miktarı geçmiş ve ileri vadeli crack marjları dikkate alınarak, bütçelenen üretimden satış hacimlerine oranla %0 ile %50 aralığında belirlenmektedir. Gelecek 12 ay için oluşan ileri vadeli fiyatlar, geçmiş yıllarda oluşan ortalama fiyatlar seviyesine geldiğinde, bütçelenen üretimden satış hacimlerinin yaklaşık %25 i hedge edilmektedir.

4- OPERASYONEL RİSKLER

Operasyonel riskler, Şirket içi kontrollerdeki aksamalar sonucu hata ve usulsüzlüklerin gözden kaçmasından, Şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, Şirket yönetimindeki hatalardan, bilgi teknolojisi sistemlerindeki hata ve aksamalar ile deprem, yangın, sel gibi felaketlerden kaynaklanabilecek kayıplara ya da zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanmaktadır.

Tedarik/Taşıma

Tüpraş'ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, son ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden meydana gelmektedir. Ham petrol, ürünlerin ana hammaddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün az bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve Şirketin operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

Operasyonların en kritik etaplarından biri de ham petrol ve ürünlerin fiziki ikmalidir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir.

Tedarikçilerden, ikmal güvenliğini sağlamak adına, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartları sağlamaları talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISPS" kod (International Ship and Port Facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Tüm bu tedbirlere rağmen oluşabilecek herhangi bir kaza veya sızıntıya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gerekli donanım (acil durum müdahale ekipmanları) bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, deniz yolu, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve ürün ikmalleri ile Rafineriler arasındaki taşımalarda ortaya çıkabilecek mali riskler gerek ticaret anlaşmalarıyla gerekse de sigorta poliçeleriyle üçüncü taraflara transfer edilmektedir.

Ham petrol ve akaryakıtların yanı sıra, Tüpraş'ta malzeme tedarik operasyonu da gerçekleştirilmektedir. Bu operasyonların tamamı uzman personelin hazırladığı şartnamelere göre hayata geçmektedir. Tedarikçilerin talep edilen ürüne ve bu ürünü üretilen teslim etme koşulları açısından karşılımları gereken minimum standartlar ile ürün özelliklerine göre satın alma şartnamesinde açıkça belirtilen koşullara uygun performans göstermeleri önemle beklenmektedir. Bu özellikler arasında, satın alınacak ürünün çevresel etkileri de özellikle yer almaktadır. Satın alınan her parti ürün için numuneler kurum içinde ve dışındaki laboratuvarlarda çeşitli testlerden geçirilmekte, bu testlerden herhangi birisinde yetersiz bulunan ürünün alımı durdurulmaktadır.

RISK YÖNETİMİ VE RISK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Üretim ve Satış Süreçlerinde Ürün Analizleri

Tüpraş Rafinerilerinde Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. Akreditasyon kapsamı, satış ürünleri spesifikasyonlarında yer alan tüm analizleri içermektedir.

Laboratuvarlar, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümleri yapmakta, hatalı ürün üretilip satılması risklerini bertaraf etmektedir.

Bilgi Teknolojileri Riskleri

Bilgi Teknolojileri alanında ortaya çıkabilecek risklerin yönetimi hakkındaki uygulamalar Bilgi Varlıkları ve BT Risk Yönetimi Standardında tanımlanmaktadır. Bilgi Teknolojileri riskleri Tüpraş'ın hem Bilgi Teknolojilerine hem de Operasyonel Teknolojilerine ait risklerini içermektedir. Bilgi Teknolojileri katmanı ile Operasyonel Teknolojiler katmanı, dışarıdan gelebilecek her türlü tehdit ve riski azaltmak adına gelişmiş güvenlik araçları kullanılarak birbirinden izole edilmiştir.

Dünyada her an oluşan yeni tehdit ve ataklar global ağlardan alınan anlık istihbaratlarla izlenmekte, gerekli güncellemeler operasyonel süreçlere uygun olarak gerçekleştirilerek alınması gereken aksiyon ve önlemler sistemlere anında yansıtılmaktadır. Ayrıca tüm katmanlar merkezi ve konusunda uzman bir güvenlik ekibi tarafından 7/24 izlenmekte olup beklenmeyen hareket veya aktivitelerde gerekli tedbirler alınmaktadır.

Alınan teknik önlemlerin yanında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne (BGYS) dâhil iş birimleri ile birlikte mevcut riskler gözden geçirilerek her yıl güncellenmektedir. Ortaya çıkan riskler içerisinde Kurumsal Risk Yönetimi metodolojisi kapsamında Şirket risk kabul kriterinin üzerinde kalan risklere ilişkin mevcut kontrollerin etkinliği Bilgi Güvenliği Komitesi ve Yönetim Gözden Geçirme Süreci kapsamında değerlendirilmekte ve uygun risk işleme metodları ile işletilmektedir.

Buna göre; risk indirgeme kararı verilen riskler için ek kontroller tasarlanarak risklere ilişkin sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır. Ayrıca her yıl Koç Holding tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen BT denetimleri, ISO 27001 BGYS dış denetimleri, bağımsız denetim şirketlerinin gerçekleştirdiği BT denetimleri, EPDK, BTK gibi kurumların gerçekleştirdiği gerek online gerekse yerinde denetimler, KVKK gibi yasal uyum gereksinimi kaynaklı oluşan aksiyonlar, otomatik araçlar ve manuel metotlar aracılığıyla yapılan periyodik test ve incelemeler akabinde ortaya çıkan öneri ve bulgular da BT risklerinin belirlenmesine destek olmaktadır. Öte yandan risklerin başarılı bir şekilde belirlenmesi, analiz edilmesi ve izlenmesi için departman bazında BT iş sürekliliği çalışmaları yapılmakta olup, yıllık rutin iç denetim faaliyetleri de gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, günümüzde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de siber güvenlik risklerinin şirketlere oluşturduğu tehdit giderek artan bir hızda büyümektedir. Bu nedenle Tüpraş tarafından siber risklerden korunmak adına uygun teminat yapısına sahip bir "Siber Risk Sigorta Poliçesi" 2018 yılı içerisinde yapılmış olup her sene yenilenmektedir.

Artan yasal uyum gereksinimleri, operasyonel teknolojiler siber güvenlik dönüşüm projesi, veri güvenliği stratejisi, siber kriz yönetimi ve tatbikat süreci, kritik uygulama log yönetimi projeleri, siber istihbaratın sağlanması gibi büyük projeler ile dijital dönüşüm projeleri kaynaklı oluşan güvenlik ihtiyaçları takip edilen diğer faaliyetler arasındadır.

5- STRATEJİK RİSKLER

Tüpraş'ın kısa, orta veya uzun vadelerde belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek yapısal riskler bu başlık altında sınıflandırılabilir. Ülkelere uygulanan çeşitli yaptırımlar ve OPEC'in kararları, sektör oyuncularının yeni ürün ve kapasitelere yönelik yatırımları, Rafineri üretimini ve ürün talebini etkileyen yerel ve global regülasyonlar, yerel pazar yapısı ile artan rekabet gibi riskler stratejik risklere tipik örneklerdir. Tüpraş'ın maruz kalabileceği stratejik riskler ülke riski ve alternatif enerji kaynaklarını içermektedir. Ek olarak, elektrikli araç dâhil ulaşım sektöründeki yenilik ve gelişmeler bu süreç içerisinde takip edilmektedir.

Müşteri tercihlerinin olumsuz etkilerini engellemek amacıyla, uluslararası standartlar takip edilmektedir. Tüpraş, uluslararası standartların getirdiği spektrelere uyum ve daha çevreci yakıt üretimi için yatırımlarına devam etmektedir. Denizcilik sektöründeki emisyonların azaltılması için 2020'de dünya çapında yürürlüğe giren yakıt standardı değişikliği (IMO 2020) buna güzel bir örnek teşkil etmektedir. Ayrıca özellikle karbon emisyonlarına yönelik artan hassasiyet sonucu önümüzdeki dönemde bu alanda yapılacak iyileştirmeler büyük önem kazanacaktır. Geçmişten bugüne gerek yasal mevzuatlara uyum gerekse enerji verimliliği ve dijital teknolojilerin kullanımı ile piyasadaki trendleri takip etme konusunda Türkiye'nin en önde kuruluşlarından olan Tüpraş, önümüzdeki dönemde de ortaya koyacağı stratejik aksiyonlar ile bu konumunu korumayı hedeflemektedir.

6- UYUM VE YASAL RİSKLER

Yasal düzenlemelerde meydana gelen değişiklikler sonrasında faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi, düzenlemelerin yanlış yorumlanması, dokümantasyonun eksik ya da geç yerine getirilmesi sonucu hakların beklenenden düşük, yükümlülüklerin ise beklenenin üzerinde gerçekleşme ihtimali bu riskin içeriğini oluşturmaktadır.

Hukuki riskin takibine yönelik mevzuattaki değişiklikler takip edilerek değişiklikler ilgili departmanlara bildirilmektedir.

2019 yılı içerisinde Rekabet Hukuku uyum programı çerçevesinde olası risklerin bertaraf edilmesi için yeni uygulama, proje ve sözleşmeler hakkında ön değerlendirme yapılmış; alınabilecek önlemler hakkında aksiyon planları ve stratejilere yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiş, rekabet hukuku eğitimleri düzenlenmiştir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum çalışmaları çerçevesinde veri işleme envanteri oluşturulmuş, VERBİS kaydı gerçekleştirilmiştir. Kişisel veri işleme politika ve prosedürleri, aydınlatma ve rıza metinleri ve sözleşme /taahhütname hükümleri hazırlanarak yayımlanmış ve kullanılmaya başlanmıştır.

Şirketimizin varlığının ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, itibarımızı korumak ve uyum risklerini yönetmek üzere Etik Davranış Kuralları ile uyumlu olarak hazırlanan "Tüpraş Yolsuzlukla Mücadele Politikası" ile ek "Yolsuzlukla Mücadele Rehberi" ve "Dış Ticaret Kontrol Uygulama Rehberi" Temmuz 2017 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Tüm çalışanlarımız, Tüpraş'ın bağlı ortaklıkları ve bu ortaklıkların tüm çalışanları, Tüpraş adına iş yapan üçüncü şahıslar ilgili politikaları okuyup kavramakla yükümlü olup, bu politikalara uygun hareket etmek zorundadır. Özellikle belirtmek gerekir ki, bu politikalar kurumsal hiyerarşide pozisyonu ne olursa olsun tüm Şirket çalışanlarını ve yöneticilerini kapsayacak şekilde uygulanmaktadır.

Uyum risklerinin, özellikle de uluslararası yaptırımlara tabi olan karşı tarafların tespit edilmesi amacıyla online yazılım programlarından faydalanılmaktadır. Söz konusu yazılım programları aracılığı ile karşı taraflardan herhangi birinin yasaklı kişi olarak statüsünün değişmesi durumunda Şirketimize uyarı mesajı gelmekte ve bu suretle iş ilişkisinin devamı boyunca da tüm muhatapların yaptırım mevzuatı çerçevesindeki durumları takip edilmektedir.

Etik Davranış Kurallarımızı bilmek, benimseyerek titizlikle uygulamak, Şirketimizin ahlaki değerlerinin korunduğundan emin olmak hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu kapsamda etik davranış kuralları ve uyum konusunda tüm Şirket çalışanlarına eğitim verilecektir.

RISK YÖNETİMİ VE RISK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

7- İTİBAR RİSKLERİ

Markanın saygınlığına diğer bir deyişle itibarına zarar vererek güveni sarsması muhtemel politik, jeopolitik, ekonomik, sosyal, coğrafi her gelişmenin hassasiyetle yönetilmesi gerekmektedir.

İtibar zedelemesi nedeniyle Şirketin ürün ve hizmetlerine olan talebin azalması, rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyecektir. İtibar riski kurumların uygulamaları hakkında potansiyel olumsuz ün olarak tanımlanabilir.

Tüpraş, kurumsal itibarını her daim güçlü tutmak adına çeşitli politikalar oluşturmuş, kriz yönetim süreçlerini de bu politikalar çerçevesinde hayata geçirmektedir.

G. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE İÇ DENETİM

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temelini Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkeleri'nin oluşturduğu proaktif bir metodoloji takip edilerek, Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından mali, operasyonel, risk, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülmektedir.

Tüpraş'ın faaliyet merkezlerinin tamamında temel mali ve süreç denetimleri yılda iki kez gerçekleştirilmektedir.

Denetim komitesi yılda en az 4 defa ve gerektiğinde daha sık toplanmaktadır. 2019 yılı içerisinde 7 toplantı gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan ve konsolide finansal tablolarda kullanılan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler Şirket Yönetimi ile paylaşılmakta ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara eşlik edilmektedir.

2019 yılında Rafineriler, Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından toplamda 343 insan günden oluşmak üzere 14 defa ziyaret edilmiş ve denetim gerçekleştirilmiştir. Buna ilave olarak Şirket bağlı ortaklıkları olan Ditaş ve Körfez Ulaştırma Şirketlerinde de toplam 70 insan günlük süreç inceleme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen denetimlere ilişkin bulgular ve sonuçları hakkında yıl içerisinde Denetim Komitesi'ne bilgi verilmiştir.

Belirlenen denetim konuları Şirketin ilgili birimleriyle her yılın başında paylaşılarak yıllık risk temelli denetim planları oluşturulmaktadır. Denetim tespitleri Şirket içinde zaman kaybetmeksizin yayımlanarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Aksiyon alınması gereken hususların Tüpraş Risk ve Aksiyon Portalına girişi yapılarak bu platform üzerinden bu aksiyonlar takip edilmektedir. Söz konusu platform sayesinde aksiyonların önem derecelerine göre daha sistematik takibi yapılmaktadır.

RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPOR

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu'na

1. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") tarafından kurulan riskin erken saptanması sistemi ve komitesini denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetim Kurulunun Sorumluluğu

2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 378'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması ile riskin yönetilmesi amacıyla uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür.

Denetçinin Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız denetime dayanarak, riskin erken saptanması sistemi ve komitesine ilişkin bir sonuca varmaktır. Yaptığımız denetim, TTK'ya, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan "Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporuna İlişkin Esaslara" ve etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Bu Esaslar tarafımızca; şirketin riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurup kurmadığının belirlenmesini, kurulmuşsa sistem ve komitenin TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde işleyip işlemediğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Riskin erken saptanması komitesi tarafından risklere karşı gösterilen çarelerin yerindeliği ve riskler karşısında yönetim tarafından yapılan uygulamalar, denetimimizin kapsamında değildir.

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Bilgi

4. Şirket, riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurmuş olup, komite 2 üyeden oluşmaktadır. Komite, 1 Ocak - 31 Aralık 2019 hesap döneminde Şirket'in varlığını, gelişmesini tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla yönelik olarak hazırladığı raporları Yönetim Kurulu'na sunmuştur.

Sonuç

5. Yürüttüğümüz denetim sonucunda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve komitesinin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İstanbul, 12 Şubat 2020

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliği'nde ("Tebliğ") yer alan hükümler çerçevesinde oluşturulan mevcut komitelere, Yönetim Kurulu'nun 25 Mart 2019 tarih ve 2019/15 no'lu kararı ile :

- Denetimden Sorumlu Komite'nin 2 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Muharrem Hilmi Kayhan'ın, üyeliğine Sayın Kamil Ömer Bozer'in getirilmesine;
- Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 3 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Muharrem Hilmi Kayhan'ın, üyeliklerine Sayın Yağız Eyüboğlu ve Sayın Doğan Korkmaz'ın getirilmesine, Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Tebliğ uyarınca Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'nin görevlerini yerine getirmesine,
- Risk Yönetim Komitesi'nin 2 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Ayşe Canan Ediboğlu'nun, üyeliğine Sayın Erol Memioğlu'nun getirilmesine,
- Yürütme Komitesi'nin 5 üyeden oluşmasına, başkanlığına Sayın Mehmet Ömer Koç, başkan vekilliğine Sayın Yıldırım Ali Koç üyeliklerine Sayın Mustafa Rahmi Koç, Sayın Semahat Sevim Arsel ve Sayın Caroline Nicole Koç'un getirilmesine,
- Etik Davranış Kurulu'nun 5 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Genel Müdür Sayın İbrahim Yelmenoğlu'nun, üyeliklerine Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz, İnsan Kaynakları Direktörü Sayın Ahmet Aksoy, Baş Hukuk Müşaviri Can Akçaoğlu ve Kurumsal İletişim Müdürü Sayın Çiler Teber'in getirilmelerine karar verilmiştir.

Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri gereği, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısına doğrudan bağlı olarak çalışması ve bahsi geçen yöneticinin Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu doğrultuda, 30 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantımızda Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 11'inci maddesinde öngörülen görevlerin, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz yönetiminde yerine getirilmesine ve Sayın Doğan Korkmaz'ın Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

2019 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi yönetmelikleri uyarınca yerine getirmeleri gereken görev ve sorumlulukları yerine getirmiş ve oluşturulan yıllık toplantı planlarına uygun şekilde;

- Denetim Komitesi 30 Ocak 2019, 13 Şubat 2019, 22 Şubat 2019, 8 Mayıs 2019, 28 Mayıs 2019, 7 Ağustos 2019 ve 07 Kasım 2019 tarihlerinde olmak üzere yedi kez,
- Kurumsal Yönetim Komitesi 16 Ocak 2019, 14 Şubat 2019, 11 Mart 2019, 21 Mart 2019, 29 Mart 2019, 13 Mayıs 2019 ve 31 Aralık 2019 tarihlerinde olmak üzere yedi kez,
- Risk Yönetim Komitesi 18 Şubat 2019, 13 Mayıs 2019, 29 Mayıs 2019, 22 Temmuz 2019, 23 Ekim 2019 ve 18 Aralık 2019 tarihlerinde olmak üzere altı kez,
- Yürütme Komitesi 22 Ocak 2019, 18 Şubat 2019, 25 Mart 2019, 22 Nisan 2019, 24 Mayıs 2019, 24 Haziran 2019, 17 Temmuz 2019, 19 Ağustos 2019, 20 Eylül 2019, 21 Ekim 2019, 26 Kasım 2019 ve 30 Aralık 2019 tarihlerinde olmak üzere on iki kez toplanmış ve çalışmalar hakkında bilgileri ve yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlarını Yönetim Kurulu'na sunmuşlardır.

Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Komiteleri'nin çalışmalarından beklenen faydanın temin edildiği görüşündedir.

Denetimden Sorumlu Komite Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Denetimden Sorumlu Komite; Şirketin muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişinin, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmak üzere 26 Aralık 2003 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulmuştur.

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibarıyla Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar. Komitenin kararları Yönetim Kurulu'na tavsiye niteliğinde olup, ilgili konularda nihai karar mercii Yönetim Kurulu'dur.

Denetimden Sorumlu Komite Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim kuruluşundan alınacak hizmetlerin kapsamının belirlenmesi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanarak bağımsız denetim sürecinin başlatılması ve bağımsız denetim kuruluşunun her aşamadaki çalışmalarını gözetmek.
- Bağımsız denetçinin bağımsızlık kriterleri karşısındaki durumunu, bağımsızlık beyanını ve bağımsız denetim kuruluşundan alınabilecek ilave hizmetleri değerlendirmek.
- Bağımsız denetim kuruluşu tarafından Komite'ye iletilen bağımsız denetim kapsamında ulaşılabilecek tespitleri, ortaklığın muhasebe politikası ve uygulamalarıyla ilgili önemli hususları; bağımsız denetçi tarafından daha önce Şirket yönetimine iletilen SPK'nın muhasebe standartları ile muhasebe ilkeleri çerçevesinde alternatif uygulama ve kamuya açıklama seçeneklerini; bunların muhtemel sonuçlarını ve uygulama önerisini; ortaklık yönetimiyle arasında gerçekleştirilen önemli yazışmaları değerlendirmek.
- Şirketin muhasebe, raporlama ve iç kontrol sistemleri ile bağımsız denetim süreçleri ile ilgili olarak Şirkete ulaşan şikayetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması; Şirket çalışanlarının, muhasebe, raporlama, iç kontrol ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterleri belirlemek.
- Kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirketin izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak Şirketin sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirmek.
- SPK düzenlemeleri ve Türk Ticaret Kanunu ile komiteye verilen/verilecek diğer görevleri yerine getirmek Komite'nin görevleridir.

Denetimden Sorumlu Komite'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinden yer almaktadır.

http://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Denetim_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Denetim Komitesi 2019 yılında;

- Yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirket'in izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak sorumlu yöneticiler ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirmiş,
- Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim kuruluşundan alınacak hizmetlerin kapsamının belirlenmesi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanması ve bağımsız denetim sürecinin başlamasıyla birlikte bağımsız denetim kuruluşunun çalışmalarını gözetmiş,
- Bağımsız denetim şirketinin iş programını, alınan sonuçları ve tavsiyelerini incelemiş,
- İç kontrol sisteminin etkinliğini takip etmiş, denetim departmanının programı ve iş sonuçlarını ve tavsiyelerini, ayrıca bunlarla ilgili uygulama ve sonuçları incelemiştir.
- Şirket'in muhasebe, iç kontrol sistemi ve bağımsız denetimi ile ilgili olarak Şirkete ulaşan şikayetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması, Şirket çalışanlarının, Şirket'in muhasebe ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterleri belirlemiştir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 20 Kasım 2007 tarihli kararı ile kurulan "Kurumsal Yönetim Komitesi", Şirket'te Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarını tespit ederek, Yönetim Kurulu'na Kurumsal Yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan hükümler kapsamında, Yönetim Kurulu Üyeleri için aday gösterme, Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst düzey yöneticilerin ücretleri ile ilgili kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirerek Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunma görevi de Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir. Komite kendisine verilen görevin gerektirdiği sıklıkta toplanmaktadır.

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Kurumsal Yönetim Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar atışmalarını tespit ederek, Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak.
- Yatırımcı ilişkileri biriminin çalışmalarını gözetmek.
- Kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmek.
- Kurumsal Yönetim İlkelerinin Şirket içerisinde geliştirilmesini, benimsenmesini ve uygulanmasını sağlamak, uygulanmadığı konularda çalışma yaparak, Yönetim Kurulu'na uyum derecesini iyileştirici önerilerde bulunmak.
- Dünya'da Kurumsal Yönetim İlkelerini takip ederek, gerekli unsurların Şirket bünyesinde uygulanması amacıyla Yönetim Kurulu'na öneride bulunmak,

SPK düzenlemelerinde aday gösterme ve ücret komitesi için öngörülen görevler de, Şirketimizde Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmekte olup, Komite'nin bu kapsamdaki görevleri ise aşağıdaki gibidir:

- Yönetim Kurulu'na ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilik pozisyonlarına uygun adayların saptanması, değerlendirilmesi ve eğitilmesi konularında şeffaf bir sistem oluşturmak ve bu hususta politika ve stratejiler belirlenmesi konularında çalışmalar yapmak.
- Yönetimin ve yatırımcıların da dâhil olmak üzere bağımsız üyelik için aday tekliflerini, adayın bağımsızlık ölçütlerini taşıyıp taşıyamaması hususunu dikkate alarak değerlendirmek ve buna ilişkin değerlendirmesini yönetim kurulu onayına sunmak.
- Bağımsız yönetim kurulu üyeliklerinde boşalma olması durumunda, asgari bağımsız üye sayısının yeniden sağlanmasını teminen, yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere boşalan üyeliklere bağımsız üye seçimi için değerlendirme yaparak sonucunu yönetim kuruluna yazılı olarak iletmek.
- Yönetim Kurulu'nun yapısı ve verimliliği hakkında düzenli değerlendirmeler yapmak ve bu konularda yapılabilecek değişikliklere ilişkin tavsiyelerini Yönetim Kurulu'na sunmak.
- Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin performans değerlendirme ve kariyer planlaması konusundaki yaklaşım, ilke ve uygulamalarını belirlemek ve bunların gözetimini yapmak.
- Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esaslarına ilişkin önerilerini, şirketin uzun vadeli hedeflerini dikkate alarak belirlemek ve bunların gözetimini yapmak.
- Şirketin ve üyenin performansı ile bağlantılı olacak şekilde ücretlendirmede kullanılacak ölçütleri belirlemek.
- Kriterlere ulaşma derecesi dikkate alınarak, Yönetim Kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilere verilecek ücretlere ilişkin önerilerini Yönetim Kurulu'na sunmak Komite'nin görevleridir.

Kurumsal Yönetim Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

https://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Kurumsal_Yonetim_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Kurumsal Yönetim Komitesi 2019 yılında,

- Kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmiş,
- Yatırımcı ilişkileri Bölümü'nün çalışmalarını gözetmiş, Yatırımcı ilişkileri Bölümü'nün faaliyetleri hakkında Yönetim Kurulu'na bilgi sunmuş,
- Yönetim Kurulu'ndaki bağımsız üyelik için adayın, Komite'ye aday gösterildiği an itibarıyla ilgili yönetmelik ve Şirket'in Esas Sözleşmesi uyarınca gerekli kriterler çerçevesinde, bağımsız olduğunu belirten yazılı beyanda bulunmasını sağlamış,
- Yönetimin ve yatırımcıların sunduğu adaylar da dâhil olmak üzere bağımsız üyelik için gelen tüm aday tekliflerini, bu adayların bağımsızlık ölçütlerini taşıyıp taşıyamaması hususunu dikkate alarak değerlendirmiş ve buna ilişkin değerlendirmesini Yönetim Kurulu'nun onayına sunmuş,
- Genel Kurul toplantısının duyurusuyla birlikte bağımsız adayların nihai listesinin kamuoyuna duyurulmasını sağlamış,
- Komite, Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan menfaatlerle ilgili çalışmalarda bulunmuştur.

Risk Yönetim Komitesi Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Risk Yönetim Komitesi; Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket'in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi amacıyla Yönetim Kurulu'nun 28 Temmuz 2010 tarihli kararı ile oluşturulmuştur.

Risk Yönetim Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Şirket hedeflerine ulaşmayı etkileyebilecek mevcut ve olası risk unsurlarının Kurumsal Risk Yönetimi sistematiği çerçevesinde tanımlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve şirketin risk alma profiline uygun olarak ilgili risklerin yönetilmesine ilişkin prensiplerin belirlenmesi, karar mekanizmalarında kullanılmasının sağlanması,
- Olasılık ve etki hesaplarına göre, şirkette tutulacak ve yönetilecek, paylaşılacak veya tamamen ortadan kaldırılacak risklerin tespiti,
- Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerinin Şirketin kurumsal yapısına entegrasyonunun sağlanması,
- Risk yönetim sistemlerinin yılda en az bir defa gözden geçirilmesi ve risklerin yönetim sorumluluğunu üstlenen ilgili bölümlerdeki uygulamaların, komite kararlarına uygun gerçekleştirilmesinin gözetimi,
- Teknik iflasın erken teşhisi ve Yönetim Kurulu'nun bu konuda uyarılması, önlemlere ilişkin öneri geliştirilmesi,
- SPK düzenlemeleri ve Türk Ticaret Kanunu ile komiteye verilen/verilecek diğer görevleri yerine getirmek Komite'nin görevleridir.

Risk Yönetim Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

http://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Risk_Yonetim_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Risk Yönetim Komitesi 2019 yılında;

- Mevcut ve olası risk unsurlarını Kurumsal Risk Yönetimi fonksiyonunun işleyişi çerçevesinde gözden geçirmiş ve geliştirilmesi için önerilerde bulunmuş,
- Şirkette tutulacak ve yönetilecek, paylaşılacak veya tamamen ortadan kaldırılacak riskleri tespit etmiş,
- Şirket'in kârlılığını ve operasyonlarının etkinliğini artıracak fırsatların belirlenmesi, tespit edilen fırsatlarla ilgili gerekli çalışmaların yapılmasını sağlamış, olası risk ve fırsatların gözetilerek Şirket stratejisinin doğru belirlenmesi konusunda Yönetim Kurulu'na destek olmuş,
- Risk yönetim sistemlerinin yılda en az bir defa gözden geçirilmesi ve risklerin yönetim sorumluluğunu üstlenen ilgili bölümlerdeki uygulamaların, komite kararlarına uygun gerçekleştirilmesinin gözetimini sağlamıştır.

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik tarafından hazırlanan 12 Şubat 2020 tarihli raporda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve Risk Yönetim Komite'sinin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Yürütme Komitesi ve Çalışma Esasları

Yürütme Komitesi, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında etkin koordinasyonun sağlanması suretiyle Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılması, stratejik hedeflerine uygun alanlarda yatırım ve iş geliştirme konularında iyileştirme sağlanması amaçlarıyla Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere 04 Mayıs 2012 tarihinde oluşturulmuştur. Yürütme Komitesi yıl içerisinde on iki toplantı gerçekleştirmiştir.

Yürütme Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak önemli hususlar tüm üyelerin onayına sunulmadan önce faaliyetlere etki, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlamak,
- Genel Kurul veya Yönetim Kurulu Kararı'na bağlanmış hususların belirlenen yönerge ve politikalar çerçevesinde Şirket yönetimine aktarımını ve yayılımını sağlamak,
- Şirket faaliyetlerinin Yönetim Kurulu kararlarına, yıllık iş planlarına uygun şekilde yürütüldüğünü kontrol etmek,
- Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki, ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmek, rekabet gücünü artırıcı stratejileri belirlemek,
- Belirlenen stratejiler doğrultusunda, sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek fırsatları belirlemek,
- Yapılacak iç analizlerle şirketin güçlü ve zayıf yönlerini, dış analizlerle de fırsat ve tehditleri izlemek,
- Şirketin stratejik hedeflerine ulaşabilmesini sağlayacak içsel ve dışsal büyüme imkanları araştırmak,
- Şirket iş programlarının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetmek,
- Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği strateji ve projelerin yönetimini takip etmek,
- Faaliyetleri etkileyebilecek önemli hukuki gelişmeleri ve etkilerini değerlendirmek Komite'nin görevleridir.

Yürütme Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

https://store.tupras.com.tr/assets/uploads/kurumsalyonetim/Tupras_Yurutme_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Yürütme Komitesi 2019 yılında;

- Şirket faaliyetlerinin Yönetim Kurulu kararlarına ve iş planlarına uygun şekilde yürütüldüğünü kontrol etmiş,
- Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmiş, stratejileri belirlemiş ve sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek fırsatlar konusunda Şirket Yönetimini yönlendirmiş,
- Şirketin stratejik hedeflerine ulaşabilmesini sağlayacak büyüme imkanlarını takip etmiş,
- Şirket iş programının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve iş programının performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetmiş,
- Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği strateji ve projelerin yönetimini takip etmiştir.

DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi : 12.02.2020

Karar No : 2020/2

Konu : 31.12.2019 Tarihli Konsolide Finansal Tablolar

TÜPRAŞ Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" (Tebliğ) uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetiminin hazırladığı 1 Ocak - 31 Aralık 2019 dönemine ilişkin konsolide finansal tablolar ile söz konusu finansal tablolar için PWC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

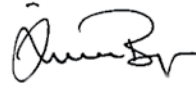
Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu konsolide finansal tabloların, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak - 31 Aralık 2019 dönemine ilişkin konsolide finansal tabloların ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal tabloları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

SORUMLULUK BEYANI (FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 12.02.2020

KARAR SAYISI: 2020/04

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan 01.01.2019 - 31.12.2019 hesap dönemine ait, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II-14.1. sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği (Tebliğ) uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu olarak hazırlanan dipnotları ile birlikte konsolide finansal durum tablosu, gelir tablosu, kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynak değişim tablosunun ("Finansal Tablolar"), SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

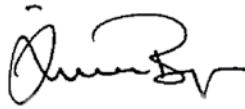
- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış finansal tabloların konsolidasyon kapsamındakiyle birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kâr ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

Doğan Korkmaz
Mali İşlerden Sorumlu
Genel Müdür Yardımcısı

DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi : 04.03.2020

Karar No : 2020/3

Konu : 31.12.2019 Tarihli Yıllık Faaliyet Raporu

TÜPRAŞ Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2019 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri II.14.1 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ne uyumlu olarak hazırlanan faaliyet raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

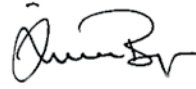
Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde; Şirketimizce hazırlanan yıllık Faaliyet Raporu tarafımızca incelenmiştir. Yaptığımız bu incelemede gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşleri alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, Faaliyet Raporu'ndaki açıklamaların gerçeğe uygun ve yeterli olduğuna ve raporun konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte Şirket'in gelişimi ve performansını, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıttığına kanaat getirilmiş olup, Faaliyet Raporu'nu Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN

KARAR TARİHİ: 04.03.2020

KARAR SAYISI: 2020/09

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2019 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri II.14.1. Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği'ne ("Tebliğ") uyumlu olarak hazırlanan faaliyet raporumuz ekte sunulmuştur.

Şirketimizce hazırlanan ve Kurumsal Yönetim Uyum Raporu ile Kurumsal Yönetim Bilgi Formu'nu da içeren yıllık Faaliyet Raporu'nun, SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

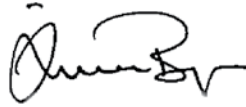
- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış Faaliyet Raporu'nun işin gelişimi ve performansını ve konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıttığını,

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamalardan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan
Denetim Komitesi Başkanı

Kamil Ömer Bozer
Denetim Komitesi Üyesi

Doğan Korkmaz
Mali İşlerden Sorumlu
Genel Müdür Yardımcısı

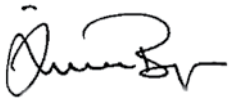
BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hissimlerim arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
- Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu

beyan ederim.

Kamil Ömer Bozer

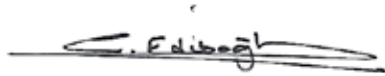
BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hisimlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
- h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu

beyan ederim.

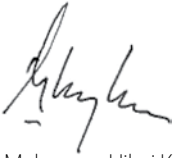
Ayşe Canan Ediboğlu

BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hissimlerim arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
- h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu

beyan ederim.

Muharrem Hilmi Kayhan

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

**1 Ocak - 31 Aralık 2019 Hesap Dönemine Ait
Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu**

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2019 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını, Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS'lere") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Kilit denetim konuları	Konunun denetimde nasıl ele alındığı
<p>Yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değeri</p> <p>Dipnot 2.2.'de detayları açıklandığı üzere, Grup, maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan arsa ve arazileri 31 Mart 2019 tarihinden itibaren yeniden değerlendirme modeline göre muhasebeleştirmeye başlamıştır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değer toplamı 7.206.546 bin TL olup, ertelenmiş vergi etkisi sonrası 6.425.788 bin TL tutarındaki yeniden değerlendirme artışı özkaynaklar altında muhasebeleştirilmiştir.</p> <p>Söz konusu maddi duran varlık grubu içerisinde yer alan arsa ve arazilerin, Grup yönetimi tarafından benimsenmiş olan muhasebe politikası, detayları Dipnot 2.2.'de de anlatıldığı üzere, "yeniden değerlendirme" modeli olup, bu varlıkların gerçeğe uygun değerleri Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından akredite edilmiş bir bağımsız değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve Grup yönetiminin değerlendirmeleri sonrasında finansal durum tablosunda taşınan gerçeğe uygun değer olarak esas alınmaktadır. Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerleri, kullanılan değerlendirme yöntemine ve değerlendirme modelindeki girdi ve varsayımlara bağlıdır. Gerçeğe uygun değerler; piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu ve coğrafi konumu gibi faktörlerden doğrudan etkilenebilmektedir.</p> <p>Arsa ve arazilerin konsolide finansal tablolar içerisindeki tutarsal önemi ve gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde emsal karşılaştırma (pazar), maliyet ve gelir yaklaşımları gibi alternatif yöntemlerin kullanılması ve bu yöntemlerin gerçeğe uygun değer tespiti sırasında değişimlere yol açabilecek varsayımlara dayalı girdiler içermesi sebepleriyle arsa ve arazilerin yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilmesi kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.</p>	<p>Arsa ve arazilerin yeniden değerlendirme yöntemiyle muhasebeleştirilmesi ile ilgili uyguladığımız denetim prosedürleri aşağıda özetlenmiştir:</p> <p>Grup'un atamış olduğu değerlendirme çalışmasını yapan bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşunun yetkinliği, kabiliyeti ve tarafsızlığı BDS 500 uyarınca değerlendirilmiştir.</p> <p>Arsa ve arazilerin tamamının değerlemeye tabi tutulup tutulmadığı, muhasebe kayıtlarıyla değerlendirme raporları karşılaştırılarak kontrol edilmiştir.</p> <p>Arsa ve arazilerin tapu kayıtları ve sahiplik oranları örneklem yöntemiyle test edilmiştir.</p> <p>Ayrıca, SPK gayrimenkul değerlendirme akreditasyonu ve lisansına sahip bağımsız gayrimenkul değerlendirme kuruluşu tarafımızca denetime destek amaçlı "Denetçi Uzmanı" olarak atanmıştır.</p> <p>Denetçi uzmanı desteğiyle yapılan örneklemeler üzerinden aşağıdaki denetim prosedürleri uygulanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Raporlarda yer alan arsa ve arazilere ilişkin lokasyon, malik ve metrekare bilgilerinin tapu kayıtları ile karşılaştırılması, - Taşınmazların niteliğinin değerlendirilmesi, - Değerlemede kullanılan emsal karşılaştırma yönteminin ilgili arsa ve araziler için uygunluğunun değerlendirilmesi, - Emsal karşılaştırma yönteminde değerleri hesaplamaya konu edilen arsa ve arazilerin Grup'un arsa ve arazileriyle benzer niteliklerde olup olmadığının değerlendirilmesi, - Temel çerçevelere uygun olarak raporların hazırlanıp hazırlanmadığının kontrol edilmesi <p>Değerleme raporlarında gerçeğe uygun değerleri, dipnotlar ile karşılaştırılmış, dipnotlarda ve konsolide finansal tablolarda yer alan tutarların değerlendirme raporları ile tutarlı olduğu ve dipnot açıklamalarının TFRS'ler açısından yeterli olup olmadığı değerlendirilmiştir.</p> <p>Çalışmalarımızın neticesinde, yeniden değerlendirme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin yeniden değerlemesine ilişkin gerçekleştirilen denetim prosedürlerinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.</p>

4. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

5. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağına makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Mevzuattan kaynaklanan diğer yükümlülüklerle ilişkin rapor

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak - 31 Aralık 2019 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
- TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.
- TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 12 Şubat 2020 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 12 Şubat 2020

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU	158
KONSOLİDE KÂR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU	160
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU	162
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU	164
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR	165-221
NOT 1. GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	165
NOT 2. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	166
NOT 3. İŞLETME BİRLEŞMELERİ	182
NOT 4. NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	183
NOT 5. BORÇLANMALAR	184
NOT 6. TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	187
NOT 7. DİĞER ALACAKLAR VE BORÇLAR	188
NOT 8. STOKLAR	188
NOT 9. ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	189
NOT 10. YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER	190
NOT 11. MADDİ DURAN VARLIKLAR	191
NOT 12. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	193
NOT 13. PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	194
NOT 14. DİĞER VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	194
NOT 15. KARŞILIKLAR	196
NOT 16. ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR	198
NOT 17. DİĞER BORÇLAR	198
NOT 18. TÜREV ARAÇLAR	199
NOT 19. TAAHHÜTLER, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	200
NOT 20. ÖZKAYNAKLAR	201
NOT 21. HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	202
NOT 22. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	203
NOT 23. ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/(GİDERLER)	204
NOT 24. YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER/(GİDERLER)	204
NOT 25. FİNANSMAN GELİRLERİ/(GİDERLERİ)	205
NOT 26. VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	205
NOT 27. PAY BAŞINA KAZANÇ (ZARAR)	207
NOT 28. İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	207
NOT 29. FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	211
NOT 30. DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI	221
NOT 31. BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	221

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihi İtibarıyla Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2019	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2018
Dönen varlıklar		27.918.955	20.962.205
Nakit ve nakit benzerleri	4	10.652.009	5.982.828
Ticari alacaklar	6	4.787.906	5.428.738
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 28	995.837	1.132.117
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		3.792.069	4.296.621
Diğer alacaklar	7	45.617	29.048
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		45.617	29.048
Türev araçlar	18	303.992	175.532
Stoklar	8	9.468.581	6.764.745
Peşin ödenmiş giderler	13	236.762	108.689
Diğer dönen varlıklar	14	2.424.088	2.472.625
Duran varlıklar		27.592.603	19.073.522
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	9	1.362.777	1.266.334
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	10	-	4.621
Maddi duran varlıklar	11	20.334.715	12.339.167
Kullanım hakkı varlıkları		200.701	-
Maddi olmayan duran varlıklar	12	51.744	58.185
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		51.744	58.185
Türev araçlar	18	98.741	168.266
Peşin ödenmiş giderler	13	198.879	378.000
Ertelenmiş vergi varlığı	26	3.767.503	3.566.132
Diğer duran varlıklar	14	1.577.543	1.292.817
Toplam varlıklar		55.511.558	40.035.727

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihi İtibarıyla Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Kaynaklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2019	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2018
Kısa vadeli yükümlülükler		28.120.266	15.949.538
Kısa vadeli borçlanmalar	5	1.798.683	1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	3.379.019	2.971.529
Ticari borçlar	6	17.816.174	7.496.141
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 28	226.072	77.096
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		17.590.102	7.419.045
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	16	147.409	127.500
Diğer borçlar	17	55.409	39.300
İlişkili taraflara diğer borçlar	17, 28	28.297	24.279
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		27.112	15.021
Türev araçlar	18	79.247	236.050
Ertelenmiş gelirler		20.813	4.878
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	26	2.405	98.749
Kısa vadeli karşılıklar	15	117.152	80.345
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		15.777	8.863
Diğer kısa vadeli karşılıklar		101.375	71.482
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	4.703.955	3.753.177
Uzun vadeli yükümlülükler		14.254.752	14.140.360
Uzun vadeli borçlanmalar	5	13.898.092	13.836.142
Uzun vadeli karşılıklar	15	316.052	257.392
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		316.052	257.392
Ertelenmiş gelirler		7.820	3.638
Türev araçlar	18	31.950	42.237
Diğer uzun vadeli yükümlülükler		838	951
Toplam yükümlülükler		42.375.018	30.089.898
Özkaynaklar		13.136.540	9.945.829
Ödenmiş sermaye	20	250.419	250.419
Sermaye düzeltme farkları	20	1.344.243	1.344.243
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		6.437.136	3.478
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		6.418.891	5.021
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)		6.425.788	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(6.897)	5.021
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar		18.245	(1.543)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(1.850.305)	(1.822.867)
Yabancı para çevrim farkları		3.192	-
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		(2.100.116)	(2.094.224)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(2.100.116)	(2.094.224)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar		246.619	271.357
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	20	503.343	597.086
Geçmiş yıllar kârları veya zararları		5.752.162	5.739.481
Net dönem kârı veya zararı		525.837	3.712.789
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		12.962.835	9.824.629
Kontrol gücü olmayan paylar		173.705	121.200
Toplam kaynaklar		55.511.558	40.035.727

31 Aralık 2019 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 12 Şubat 2020 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

GENEL KURUL

KISACA TÜPRAŞ

2019 PERFORMANSI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

KURUMSAL YÖNETİM

FİNANSAL TABLOLAR

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihi İtibarıyla Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2019	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018
	Notlar		
Hasılat	21	89.600.776	88.552.170
Satışların maliyeti	21	(84.716.489)	(79.327.847)
Brüt kâr (zarar)		4.884.287	9.224.323
Genel yönetim giderleri	22	(1.277.213)	(1.001.517)
Pazarlama giderleri	22	(482.074)	(284.806)
Araştırma ve geliştirme giderleri	22	(24.073)	(21.061)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	23	838.573	930.619
Esas faaliyetlerden diğer giderler	23	(1.709.363)	(3.111.258)
Esas faaliyet kârı (zararı)		2.230.137	5.736.300
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	24	-	-
Yatırım faaliyetlerinden giderler	24	(152)	(9.378)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	9	197.393	265.880
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)		2.427.378	5.992.802
Finansman gelirleri	25	1.522.758	3.286.945
Finansman giderleri	25	(4.261.484)	(5.555.367)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)		(311.348)	3.724.380
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		896.678	37.065
Dönem vergi (gideri) geliri		(9.471)	(218.388)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	26	906.149	255.453
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)		585.330	3.761.445
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		6.433.511	6.917
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	11	7.139.764	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(15.270)	9.273
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr veya zararda sınıflandırılmayacak paylar		19.788	(393)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	9	(1.043)	(393)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	9	20.831	-
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		(710.771)	(1.963)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		(710.771)	(1.963)

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihi İtibarıyla Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2019	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2018
Kâr veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		(34.279)	(893.742)
Yabancı para çevrim farkları		3.192	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılacak paylar		(24.738)	90.483
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların satılmaya hazır finansal varlıklarının yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	9	(34.666)	72.644
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)	9	9.928	17.839
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		(18.726)	(1.228.996)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(18.726)	(1.228.996)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		5.993	244.771
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		5.993	244.771
Diğer kapsamlı gelir (gider)		6.399.232	(886.825)
Toplam kapsamlı gelir (gider)		6.984.562	2.874.620
Dönem kârının (zararının) dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		59.493	48.656
Ana ortaklık payları		525.837	3.712.789
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		52.505	16.886
Ana ortaklık payları		6.932.057	2.857.734
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)			
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	27	2,10	14,83

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

GENEL KURUL

KISACA TÜPRAŞ

2019 PERFORMANSI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

KURUMSAL YÖNETİM

FİNANSAL TABLOLAR

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Özkaynaklar Değişim Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		
			Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar
			Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	
Bağımsız denetimden geçmiş					
1 Ocak 2018	250.419	1.344.243	-	(2.211)	(1.150)
Transferler	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	-	-	-
- Dönem kârı (zararı)	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	7.232	(393)
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	7.232	(393)
31 Aralık 2018	250.419	1.344.243	-	5.021	(1.543)
Bağımsız denetimden geçmiş					
1 Ocak 2019	250.419	1.344.243	-	5.021	(1.543)
Transferler	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	-	-	-
- Dönem kârı (zararı)	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	6.425.788	(11.918)	19.788
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	6.425.788	(11.918)	19.788
31 Aralık 2019	250.419	1.344.243	6.425.788	(6.897)	18.245

Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)									
Riskten korunma kazançları (kayıpları)			Birikmiş kârlar						
Yabancı para çevrim farkları	Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar	Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar kârları veya zararları	Net dönem kârı veya zararı	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar	
-	(1.141.847)	180.874	279.668	5.651.805	3.811.546	10.373.347	104.314	10.477.661	
-	-	-	339.393	3.472.153	(3.811.546)	-	-	-	-
-	-	-	(21.975)	(3.384.477)	-	(3.406.452)	-	(3.406.452)	-
-	-	-	-	-	3.712.789	3.712.789	48.656	3.761.445	-
-	(952.377)	90.483	-	-	-	(855.055)	(31.770)	(886.825)	-
-	(952.377)	90.483	-	-	3.712.789	2.857.734	16.886	2.874.620	-
-	(2.094.224)	271.357	597.086	5.739.481	3.712.789	9.824.629	121.200	9.945.829	-
-	(2.094.224)	271.357	597.086	5.739.481	3.712.789	9.824.629	121.200	9.945.829	
-	-	-	-	3.712.789	(3.712.789)	-	-	-	-
-	-	-	(93.743)	(3.700.108)	-	(3.793.851)	-	(3.793.851)	-
-	-	-	-	-	525.837	525.837	59.493	585.330	-
3.192	(5.892)	(24.738)	-	-	-	6.406.220	(6.988)	6.399.232	-
3.192	(5.892)	(24.738)	-	-	525.837	6.932.057	52.505	6.984.562	-
3.192	(2.100.116)	246.619	503.343	5.752.162	525.837	12.962.835	173.705	13.136.540	

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Nakit Akış Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	
		1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		11.334.588	1.351.978
Dönem kârı (zararı)		585.330	3.761.445
Dönem net kârı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		2.574.177	2.491.882
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	11, 12	706.116	622.494
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		(87.855)	86.609
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	8	(87.855)	86.609
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	15	151.777	117.957
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	25	1.371.357	940.320
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		(883.805)	(2.918.108)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		537.019	130.739
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış kârları ile ilgili düzeltmeler	9	(197.393)	(265.880)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler	26	(896.678)	(37.065)
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	24	152	9.378
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	25	1.916.881	3.777.952
Kâr (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		(43.394)	27.486
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		8.354.542	(4.675.072)
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		656.894	(403.568)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(381.602)	(1.990.959)
Türev varlıklardaki azalış (artış)		(58.935)	103.671
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		(2.615.981)	(1.560.264)
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		10.348.504	(719.275)
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		572.752	(202.463)
Türev yükümlülüklerdeki artış (azalış)		(167.090)	97.786
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		11.514.049	1.578.255
Vergi iadeleri (ödemeleri)		(105.823)	(140.935)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		(73.638)	(85.342)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(1.240.172)	(715.982)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		1.195	1.081
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		(1.337.367)	(941.063)
Alınan temettümler	9	96.000	224.000
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		(6.790.553)	(6.593.759)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri	5	49.759.252	38.952.115
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(50.788.791)	(41.005.302)
Türev araçlardan nakit girişleri		84.997	405.021
Türev araçlardan nakit çıkışları		(649.449)	(666.358)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(34.535)	-
Ödenen temettümler	20	(3.793.851)	(3.406.452)
Ödenen faiz		(1.961.722)	(1.248.137)
Alınan faiz		593.546	375.354
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		3.303.863	(5.957.763)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi	25	883.852	2.918.108
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		4.187.715	(3.039.655)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		4.553.080	7.592.735
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	8.740.795	4.553.080

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Her çeşit ham petrol, petrol ürünleri ve kimyasal ürünleri temin ve rafine etmek, üretilen ve ithal edilen ham petrol, petrol ve kimyasal ürünlerin ihracat dâhil her türlü ticari faaliyeti ile beraber üretim ve satış aşamasında depolama ve taşıma faaliyetlerinde bulunmak ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafine sektörü altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 20):

	(%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve iş ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklıklar	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Palamar ve römorkör hizmeti
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Göztepe Tankercilik A.Ş. ("Göztepe") ^(*)	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Ulaştırma A.Ş. ("Körfez")	Türkiye	Hava, deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı

^(*)2019 yılının Mayıs ayında kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore ^(*)	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. ^(**)	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti ve perakende
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Türkiye	Denizcilik hizmetleri
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

^(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

^(**) Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. 2019 yılının Nisan ayında kurulmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde 6.098'dir (31 Aralık 2018 - 5.952).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mahallesi
Petrol Caddesi No: 25 41790
Körfez, Kocaeli

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Seri II, 14.1 no'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGGK") tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TFRS'ler") esas alınmıştır.

Konsolide finansal tablolar, KGGK tarafından 15 Nisan 2019 tarihinde yayımlanan "TMS Taksonomisi Hakkında Duyuru" ile SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi'nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen arsa ve araziler ile türev araçlar dışında, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ("fonksiyonel para birimi"). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

a. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TFRS 9, "Finansal araçlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik iki konuya açıklık getirmiştir: bir finansal varlığı sadece anapara ve anaparaya ilişkin faizi temsil edip etmediği dikkate alınırken, erken ödenen bedelin hem negatif hem de pozitif nakit akışları olabileceği ve itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kayıpların doğrudan kâr veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu farkın TMS 39'dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığı anlamına gelmektedir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.
- **TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar'daki değişiklikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştirileceklerini açıklığa kavuşturmuştur. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.
- **TFRS 16, "Kiralama işlemleri";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, 'Müşteri sözleşmelerinden hasılat' standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikli kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundalar. Fakat TFRS 16'ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK'nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. Bu durumda, yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında birtakım değerlendirmelere neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16'ya göre bir sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri Not 2.2'de detaylandırılmıştır.
- **TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12'ye göre değil TMS 37 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir. Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilip olmadığı bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dâhil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dâhil olmak üzere her durumda geçerlidir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri Not 2.2'de detaylandırılmıştır.
- **2015-2017 yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2019 ve sonrası yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:
  - TFRS 3 'İşletme Birleşmeleri', kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçer.
  - TFRS 11 'Müşterek Anlaşmalar', müşterek kontrolü sağlayan işletme, müşterek faaliyette daha önce edindiği payı yeniden ölçmez.
  - TMS 12 'Gelir Vergileri', işletme, temettülerin gelir vergisi etkilerini aynı şekilde muhasebeleştirir.
  - TMS 23 'Borçlanma Maliyetleri', bir özellikli varlığın amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelmesi için yapılan her borçlanmayı, genel borçlanmanın bir parçası olarak değerlendirir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

a. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar (devamı):

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

- **TMS 19 'Çalışanlara Sağlanan Faydalar', planda yapılan değişiklik, küçülme veya yerine getirme ile ilgili iyileştirmeler;** 1 Ocak 2019 ve sonrasında olan yıllık raporlama dönemleri için geçerlidir. Bu iyileştirmeler aşağıdaki değişiklikleri gerektirir:
  - Planda yapılan değişiklik, küçülme ve yerine getirme sonrası dönem için; cari hizmet maliyeti ve net faizi belirlemek için güncel varsayımların kullanılması;
  - Geçmiş dönem hizmet maliyetinin bir parçası olarak kâr veya zararda muhasebeleştirme, ya da varlık tavanından kaynaklanan etkiyle daha önce finansal tablolara alınmamış olsa bile, fazla değerdeki herhangi bir azalmanın, yerine getirmedeki bir kazanç ya da zararın finansal tablolara alınması.

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

b. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TMS 1 ve TMS 8 önemlilik tanımındaki değişiklikler;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TMS 1 "Finansal Tabloların Sunuluşu" ve TMS 8 "Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarındaki Değişiklikler ve Hatalar" daki değişiklikler ile bu değişikliklere bağlı olarak diğer TFRS'lerdeki değişiklikler aşağıdaki gibidir:
  - i) TFRS ve finansal raporlama çerçevesi ile tutarlı önemlilik tanımı kullanımı
  - ii) önemlilik tanımının açıklamasının netleştirilmesi ve
  - iii) önemli olmayan bilgilerle ilgili olarak TMS 1'deki bazı rehberliklerin dâhil edilmesi

Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

- **TFRS 3'teki değişiklikler - işletme tanımı;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikte birlikte işletme tanımı revize edilmiştir. UMSK tarafından alınan geri bildirimlere göre, genellikle mevcut uygulama rehberliğinin çok karmaşık olduğu düşünülmektedir ve bu işletme birleşmeleri tanımının karşılanması için çok fazla işleme sonuçlanmaktadır.
- **TFRS 9, TMS 39 ve TFRS 7'deki değişiklikler- Gösterge faiz oranı reformu;** 1 Ocak 2020 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler gösterge faiz oranı reformu ile ilgili olarak belirli kolaylaştırıcı uygulamalar sağlar. Bu uygulamalar korunma muhasebesi ile ilgilidir ve IBOR reformunun etkisi genellikle riskten korunma muhasebesinin sona ermesine neden olmamalıdır. Bununla birlikte herhangi bir riskten korunma etkisizliğinin gelir tablosunda kaydedilmeye devam etmesi gerekir. IBOR bazlı sözleşmelerde korunma muhasebesinin yaygın olması göz önüne alındığında bu kolaylaştırıcı uygulamalar sektördeki tüm şirketleri etkileyecektir. Şirket söz konusu değişikliğin ve IBOR'un Grup'un finansal durum ve performansı üzerindeki etkileri değerlendirmektedir.
- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri"** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durum ve performansı üzerinde etkisi olması beklenmemektedir.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren iş ortaklıklarının finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren İş Ortaklıklarının finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları

a) 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağılı Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır.

b) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağılı Ortaklıklar ve İş Ortaklıkları'nın oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarından değişiklik göstermemiştir.

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağılı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Karaköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Çengelköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Pendik	79,98	79,98	79,98	79,98
Tuzla	79,98	79,98	79,98	79,98
Göztepe ^(*)	79,98	79,98	-	-
Körfez	100,00	100,00	100,00	100,00

(*) 2019 yılının Mayıs ayında kurularak faaliyetlerine başlamıştır.

Bağılı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağılı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağılı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüer, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

c) İş ortaklıkları, Grup'un müşterek kontrolüne sahip olduğu işletmelerdir. Müşterek kontrol, bir anlaşma üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrol, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumda vardır. Özkaynak yöntemine göre, iş ortaklıkları başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kâr veya zararındaki payı yatırımın defter değeri artırılarak ya da azaltılarak kâr veya zarar tablosuna yansıtılır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen iş ortaklıklarının oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlendirilen iş ortaklıkları				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V. (*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore (*) (**)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. (*) (***)	50,00	40,00	-	-
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş. (*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. (*)	12,50	10,00	12,50	10,00
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş. (*)	25,00	20,00	25,00	20,00

(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

(**) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

(***) Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. 2019 yılının Nisan ayında kurulmuştur.

d) Bağılı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

Grup, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren geçerli olan yeni standart, değişiklik ve yorumlardan, "IFRS 16 Kiralamalar" standardının ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişikliklerini, ilgili standardın geçiş hükümlerine uygun olarak uygulamıştır.

Söz konusu standart kaynaklı muhasebe politikası değişiklikleri ve ilgili standartların ilk kez uygulanmasının etkileri aşağıdaki gibidir:

IFRS 16 "Kiralamalar" Standardı

Grup - kiracı olarak

Grup, bir sözleşmenin başlangıcında, sözleşmenin kiralama sözleşmesi olup olmadığını ya da kiralama işlemi içerip içermediğini değerlendirir. Sözleşmenin, bir bedel karşılığında tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devretmesi durumunda bu sözleşme, bir kiralama sözleşmesidir ya da bir kiralama işlemi içermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiracı olarak (Devamı)

Grup, bir sözleşmenin tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devredip devretmediğini değerlendirirken aşağıdaki koşulları göz önünde bulundurur:

- Sözleşmenin tanımlanan bir varlık içermesi (bir varlığın sözleşmede açık veya zımni bir şekilde belirtilerek tanımlanması),
  - Varlığın işlevsel bir bölümünün fiziksel olarak ayrı olması veya varlığın kapasitesinin tamamına yakınına temsil etmesi (tedarikçinin kullanım süresi boyunca varlığı ikame etme yönünde aslı bir hakka sahip olması ve bundan ekonomik fayda sağlaması durumunda varlık tanımlanmış değildir),
  - Grup'un tanımlanan varlığın kullanımından sağlanacak ekonomik yararların tamamına yakınına elde etme hakkının olması,
  - Grup'un tanımlanan varlığın kullanımını yönetme hakkının olması. Grup, varlığın kullanımını yönetme hakkına aşağıdaki durumlardan herhangi birinin varlığı halinde sahip olmaktadır:
- a) Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağını yönetme ve değiştirebilme hakkına sahip olması veya
  - b) Varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağına ilişkin kararların önceden belirlenmiş olması:
    - i. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığı işletme (veya varlığı kendi belirlediği şekilde işletmeleri için başkalarını yönlendirmesi) hakkına sahip olması ve tedarikçinin bu işletme talimatlarını değiştirme hakkının bulunmaması veya
    - ii. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve ne amaçla kullanılacağını önceden belirleyecek şekilde varlığı (ya da varlığın belirli özelliklerini) tasarlamış olması.

Grup, yukarıda yer alan söz konusu değerlendirmeler sonrasında, kiralamanın fiilen başladığı tarihte finansal tablolarına bir kullanım hakkı varlığı ve bir kira yükümlülüğü yansıtır.

Kullanım hakkı varlığı

Grup, kiralamanın fiilen başladığı tarihte kullanım hakkı varlığını maliyeti üzerinden ölçer. Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

- a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
- b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar,
- c) Grup tarafından katlanılan başlangıçtaki tüm doğrudan maliyetler ve
- d) dayanak varlığın, kiralamanın hüküm ve koşullarının gerektirdiği duruma getirilmesi için restore edilmesiyle ilgili olarak Grup tarafından katlanılan maliyetler (stok üretimi için katlanılan maliyetler hariç).

Grup maliyet yöntemini uygularken, kullanım hakkı varlığını:

- a) birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülmüş ve
- b) kira yükümlülüğünün yeniden ölçümüne göre düzeltilmiş maliyeti üzerinden ölçer.

Grup, kullanım hakkı varlığını amortisman tabii tutarken TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yer alan amortisman hükümlerini uygular.

Kullanım hakkı varlığının değer düşüklüğüne uğramış olup olmadığını belirlemek ve belirlenen herhangi bir değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirme için TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı uygulanır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiracı olarak (Devamı)

Kira yükümlülüğü

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, Grup kira yükümlülüğünü o tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak; zımnî faiz oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise kiracının alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilir. Alternatif borçlanma oranı, Grup şirketlerinin kontrat tarihlerindeki borçlanma oranları dikkate alınarak belirlenmiştir.

Grup'un kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil olan ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemeleri aşağıdakilerden oluşur:

- Sabit ödemelerden her türlü kiralama teşvik alacaklarının düşülmesiyle elde edilen tutar,
- Bir endeks ya da orana bağlı olan, ilk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan kira ödemeleri,
- Kiralama süresinin kiracının kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Grup, kira yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:

- Defter değerini, kira yükümlülüğündeki faizi yansıtacak şekilde artırır,
- Defter değerini, yapılmış olan kira ödemelerini yansıtacak şekilde azaltır ve
- Defter değerini, varsa yeniden değerlendirmeleri ve yeniden yapılandırmaları yansıtacak şekilde yeniden ölçer. Grup, kira yükümlülüğünün yeniden ölçüm tutarını, kullanım hakkı varlığında düzeltme olarak finansal tablolarına yansıtır.

Uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları

Kiralama yükümlülüğü, sözleşmelerdeki uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları dikkate alınarak belirlenmektedir. Sözleşmelerde yer alan uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının büyük kısmı Grup ve kiralayan tarafından müştereken uygulanabilir opsiyonlardan oluşmaktadır. Grup kiralama süresini, söz konusu uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları ilgili sözleşmeye göre Grup'un inisiyatifindeyse ve opsiyonların kullanımı makul derecede kesinse kiralama süresine dâhil ederek belirlemektedir. Eğer şartlarda önemli bir değişiklik olursa yapılan değerlendirme Grup tarafından gözden geçirilmektedir. Cari dönemde yapılan değerlendirmeler sonucunda, uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının kiralama süresine dâhil edilmesi nedeniyle oluşan kiralama yükümlülüğü veya varlık kullanım hakkı bulunmamaktadır.

Değişken kira ödemeleri

Grup'un kiralama sözleşmelerinin bir kısmından kaynaklanan kira ödemeleri değişken kira ödemelerinden oluşmaktadır. TFRS 16 standardı kapsamında yer almayan söz konusu değişken kira ödemeleri, ilgili dönemde gelir tablosuna kira gideri olarak kaydedilmektedir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren yılda değişken kira ödemeli sözleşmelerine ait toplam kira gideri 56.442 bin TL'dir.

Kolaylaştırıcı uygulamalar

Kiralama süresi 12 ay ve daha kısa olan kısa vadeli kiralama sözleşmeleri ile Grup tarafından düşük değerli olarak belirlenen bilgi teknolojileri ekipman kiralamalarına (ağırlıklı olarak yazıcı, dizüstü bilgisayar, mobil telefon vb.) ilişkin sözleşmeler, TFRS 16 Kiralamalar Standardının tanıdığı istisna kapsamında değerlendirilmiş olup, bu sözleşmelere ilişkin ödemeler oluştukları dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeye devam edilmektedir. Makul ölçüde benzer özelliklere sahip kiralamalardan oluşan bir portföye (benzer bir ekonomik ortamdaki benzer bir varlık sınıfı için geri kalan kiralama süresi benzer olan kiralamalar gibi) tek bir iskonto oranı uygulanmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Grup - kiralayarak

Grup'un kiralayarak olarak kiralama faaliyetlerinin tamamı faaliyet kiralamasıdır. Faaliyet kiralamalarında, kiralanılan varlıklar, konsolide bilançoda yatırım amaçlı gayrimenkuller, maddi duran varlıklar veya diğer dönen varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira gelirleri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

TFRS 16 Kiralamalar Standardına ilk geçiş

Grup, TMS 17 "Kiralama İşlemleri" standardının yerini alan TFRS 16 "Kiralamalar" standardını, ilk uygulama tarihi olan 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla, standardın ilk defa uygulanmasının kümülatif etkisiyle geriye dönük olarak ("kümülatif etki yöntemi") konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu yöntemin ilgili standartta tanımlanan basitleştirilmiş geçiş uygulaması kapsamında, finansal tabloların karşılaştırmalı bilgilerinde ve geçmiş yıllar kârlarında yeniden düzenleme gerekmemektedir.

TFRS 16 "Kiralamalar" standardının ilk uygulaması kapsamında, 1 Ocak 2019 tarihinden önce TMS 17 "Kiralama İşlemleri" standardına uygun olarak faaliyet kiralaması olarak sınıflandırılan kiralama taahhütlerine ilişkin konsolide finansal tablolarda "kiralama yükümlülüğü" muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu kira yükümlülüğü, geçiş tarihi itibarıyla gerçekleşmemiş kira ödemelerinin, Grup'un ilk uygulama tarihindeki alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş bugünkü değeri üzerinden ölçülmüştür. Kullanım hakkı varlıkları ise, ilgili standartta yer alan basitleştirilmiş geçiş uygulaması kapsamında, kiralama yükümlülüklerine (peşin ödemesi yapılmış veya tahakkuk etmiş kira ödemelerinin tutarına göre düzeltilmiş) eşit bir tutar üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

İlk uygulama tarihinden önce TMS 17 kapsamında takip edilen faaliyet kiralaması taahhütleri ile 1 Ocak 2019 itibarıyla TFRS 16 kapsamında konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen kira yükümlülüklerinin mutabakatı aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019
TMS 17 kapsamında operasyonel kiralama taahhütleri	413.589
- Kısa vadeli kiralamalar (-)	(10.044)
- Düşük değerli kiralamalar (-)	(133)
- Hizmet alımı kapsamında değerlendirilen sözleşmeler (-)	(41.871)
- Sözleşme uzatma ve sonlandırma opsiyonlarına ilişkin düzeltmeler	20.188
TFRS 16 kapsamında toplam kiralama yükümlülüğü (iskonto edilmemiş)	381.729
TFRS 16 kapsamında toplam kiralama yükümlülüğü (alternatif borçlanma oranı ile iskonto edilmiş)	198.739
- Kısa vadeli kiralama yükümlülüğü	23.629
- Uzun vadeli kiralama yükümlülüğü	175.110

Grup'un 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla kullandığı alternatif borçlanma oranlarının ağırlıklı ortalaması TL için %20,80, Avro için %3,23'tür.

1 Ocak 2019 ve 31 Aralık 2019 tarihleri itibarıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilen kullanım hakkı varlıklarının, varlık grupları bazında detayları aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	1 Ocak 2019
Yeraltı ve yerüstü düzenlemeleri	77.868	122.143
Binalar	99.641	38.816
Makine ve teçhizat	1.107	2.543
Motorlu araçlar	22.085	35.237
Toplam kullanım hakkı varlıkları	200.701	198.739

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

Maddi Duran Varlıklar

Grup, 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uygun olarak aktifinde elde maliyeti ile 66.782 bin TL olarak yer alan tüm arazi ve arsalarını yeniden değerlemeye tabi tutmuş ve yeniden değerlendirme tutarı olan 7.139.764 bin TL olarak gerçeğe uygun değerleriyle konsolide finansal tablolarda göstermiştir (Not 11). Maddi duran varlıklardaki arazi ve arsa dışında bulunan diğer kalemler, önceki yıllarla tutarlı olarak elde etme maliyetleri üzerinden, birikmiş amortisman ve mevcutsa kalıcı değer düşüklüğünün indirilmesi sonrasında oluşan değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Grup'a ait arazi ve arsaların gerçeğe uygun değerinin tespitinde "Emsal Karşılaştırma Yöntemi" kullanılmıştır.

Maddi duran varlıklarda, söz konusu yeniden değerlendirme sonucu meydana gelen artışlar, bilançoda özkaynaklar grubunda yer alan maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları (azalışları) hesabına ertelenmiş vergi etkisi netlendikten sonra kaydedilmektedir. Arazi ve arsalar ekonomik ömürleri sınırsız olarak kabul edildiği için amortismanına tabi tutulmamıştır.

Tüpraş arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan Açık Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından; özkaynaktan payılma yöntemine göre konsolide edilen OPET ve bağlı ortaklıklarının arazi ve arsalarının değerlendirme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

	Raporlama tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değer seviyesi			
	31 Aralık 2019	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	7.139.764	-	7.139.764	-

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tablosu ile 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2018 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

- Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzeri değerler, bankalarda tutulan mevduatları, vadeleri 3 ay veya daha kısa olan diğer likit yatırımları ve Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğince bankalarda tutulan gelir payı tutarlarını içerir (Not 4). Konsolide nakit akış raporlamasında kullanılan nakit ve nakit benzerleri, tahakkuk eden faiz geliri ve bloke mevduatlar (gelir payı) hariç 3 aydan kısa vadeli nakit ve nakit benzerlerini içermektedir. Grup'un nakit ve nakit benzerleri kredi riski modeli içerisinde değerlendirilmekte ve beklenen bir kredi riski bulunmadığından konsolide bilançoya maliyet değerleri ile yansıtılmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

- Ticari alacaklar

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir. Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsil mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dâhil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir. Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalır, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 6).

Grup, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan "basitleştirilmiş yaklaşımı" uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını "ömür boyu beklenen kredi zararlarına" eşit bir tutardan ölçmektedir. Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda önemlilik arz etmemesi sebebiyle muhasebeleştirilmemektedir. Her raporlama döneminde hesaplama yapılarak tekrar değerlendirilmektedir.

Grup, alacaklarının bir kısmını faktoring yoluyla tahsil etmektedir. Faktoring işlemine konu olan alacaklardan, faktoring şirketinin tahsilat riskini üstlendiği tutarlar ilgili alacak hesaplarından düşülmektedir. Faktoring işlemine konu olan ticari alacakların faktör edilme (satış) tarihleri ile vadeleri arasındaki sürenin önemsiz olması sebebiyle, söz konusu ticari alacaklara ilişkin iş modeli değiştirilmemiş olup itfa edilmiş maliyeti üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

- Ticari borçlar

Ticari borçlar, gerçeğe uygun değerleriyle deftere alınır ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş değerleri ile muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkları, riskten korunma muhasebesine konu olmayan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Söz konusu varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan türev araçları, vadeli döviz alım-satım ve vadeli mal alım-satım işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 18).

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıkları, riskten korunma muhasebesine konu olan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Söz konusu varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kapsamlı gelir tablosunda nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir/gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen türev araçlar, vadeli mal alım-satım işlemlerini, vadeli faiz oranı takası işlemlerini ve çapraz döviz takası işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 18).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

- Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kâr/zararı etkileyebilecek değişimlere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/(kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem kârında kâr veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunma taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defter değerine dâhil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunma gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kâr veya zarar olarak yansıtılır.

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyene kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve çıkarılması

Bütün finansal varlık alım ve satımları işlem tarihinde, yani Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihte kayıtlara yansıtılır. Söz konusu alım ve satımlar genellikle piyasada oluşan genel teamül ve düzenlemelerle belirlenen zaman dilimi içerisinde finansal varlığın teslimini gerektiren alım satımlardır. Bir finansal varlık (ya da finansal varlığın veya benzer finansal varlıklardan oluşan grubun bir kısmı);

- Varlıktan nakit akımı elde etme hakkına ilişkin sürenin bitmiş olması durumunda;
- Grup'un varlıktan nakit akımı elde etme hakkı olmakla birlikte, üçüncü kişilere direkt devretme zorunluluğu olan bir anlaşma kapsamında çok fazla zaman geçirmeden tamamını ödeme yükümlülüğü olması durumunda;
- Grup'un finansal varlıktan nakit akımlarını elde etme hakkını devretmesi ve (a) varlık ile ilgili tüm risk veya ödüllerin devredilmiş veya (b) tüm hak ya da ödüllerin transfer edilmemiş olmasına rağmen, varlık üzerindeki tüm kontrolleri transfer etmiş olması durumunda kayıtlardan çıkarılır.

Grup'un varlıktan nakit akımı elde etmesi hakkını devretmesi bununla birlikte tüm risk ya da menfaatlerin transfer edilmemesi veya üzerindeki kontrolü devretmemesi durumunda, varlık, Grup'un varlık ile devam eden ilişkisine bağlı olarak konsolide finansal tablolarda taşınır.

Finansal yükümlülükler, bu yükümlülüklerden doğan borçların ortadan kalkması, iptal edilmesi ve süresinin dolması durumlarında kayıtlardan çıkartılır.

İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 28).

Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenmemektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır. Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 8).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır (Not 14).

Maddi duran varlıklar

Arsa ve araziler gerçeğe uygun değerleri ile diğer maddi duran varlıklar ise elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 11).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

Faydalı ömür

Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-35 yıl
Taşıt araçları	4-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kâr ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dâhil edilirler.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 12).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur.

b) Geliştirme giderleri

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Araştırma ve Geliştirme Giderleri kısmında açıklanmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleşebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismanına tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır.

Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınır. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlendirilir ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dâhil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

Faaliyet kiralamaları

Grup - kiracı olarak

Operasyonel kiralama

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, işletme kiralaması olarak sınıflandırılır. İşletme kiralaları olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Grup - kiralayana olarak

Operasyonel kiralama

Operasyonel kiralamada, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuyla ilişkilendirilir.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilerek; hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 26).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Kıdem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar

a) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup çalışanlarının İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmasından doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder.

TMS 19, "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı, kıdem tazminatı karşılığının hesaplanması kapsamında, aktüeryal varsayımlar (net iskonto oranı, emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan devir hızı oranı vb.) yapılmasını gerektirmektedir. Aktüeryal varsayımlar ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve aktüeryal varsayımlardaki değişikliklerin etkileri, aktüeryal kazanç/kayıpları oluşturmaktadır.

1 Ocak 2013 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 19 "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı uyarınca aktüeryal kazanç/kayıplar gelir tablosunda muhasebeleştirilmekte iken; 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe giren değişiklik ile söz konusu aktüeryal kazanç/kayıpların diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup çalışanları adına sosyal güvenlik kurumlarına belirlenmiş tutarlarda katkı payı ödemek zorundadır. Grup'un ödemekte olduğu katkı payı dışında, yapmak zorunda olduğu başka bir ödeme mecburiyeti yoktur. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır.

c) İzin hakları:

Kullanılmamış izin haklarından doğan yükümlülükler, hak kazanıldıkları dönemlerde tahakkuk edilir.

d) Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 15).

Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevirilerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı" doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirilmektedir.

- Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
- İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
- Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Hasılatın muhasebeleştirilmesi (Devamı)

Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolara kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) mal veya hizmet devredilmiş olur.

Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrini değerlendirirken,

- Grup'un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği,
- müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği,
- mal veya hizmetin zilyetliğinin devri,
- müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği,
- müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır.

Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.

Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışı akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 19).

Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı olduğu tarihte konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır. Temettü borçları, kâr dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net kârın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş kârlardan ve özkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kâr hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kâr hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Bölgümlere göre raporlama

TFRS 11, "Müşterek Anlaşmalar" standardı, iş ortaklıklarını konsolide finansal tablolarda özkaynak yönetimine göre muhasebeleştirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu değişiklik Grup tarafından geriye dönük olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda Opet bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları özkaynak metodu ile değerlendirilmiş olup, akaryakıt dağıtım bölümü, bölgümlere göre raporlama kapsamından çıkarılmıştır. Konsolidasyon kapsamında sadece rafinaj bölümü kalmış olması sebebiyle 1 Ocak 2013 tarihinden başlamak üzere bölgümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Nakit akış tablosu

Nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları Grup'un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akışları, Grup'un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akışlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları, Grup'un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, olduğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınır:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağını belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir.

Yatırım indirimi istisnası kapsamında indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilmektedir.

İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3, "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. 1 Ocak 2011 tarihinden önceki işletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan ancak şerefiyenin içerisinden ayrılabilir özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismanına tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

1 Ocak 2011 tarihinden sonra gerçekleşen işletme birleşmelerinde, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla geçerli olan yeniden düzenlenmiş TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" standardı uygulanmaktadır. Yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün temel farkı satın alma sırasında katlanılan bütün işlem maliyetlerinin kâr/zararda muhasebeleştirilmesidir. 2018 yılı içerisinde gerçekleşen ve yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün uygulanmasını gerektiren bir işletme birleşmesi yoktur.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TMS/IFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TMS/IFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında isteğe bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

2.5. Önemli muhasebe değerlendirmeye, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) Ertelemiş vergi varlığı:

Ertelemiş vergi varlığı gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farklar ve indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan yatırım indirimleri nedeniyle hak kazanılan vergi avantajları üzerinden hesaplanmaktadır.

Grup, söz konusu yatırım indirimlerine ilişkin ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğini, vergilendirilebilir kâr tahminlerini içeren iş modellerini baz alarak değerlendirmektedir. Bu iş modelleri satış miktarları, satış fiyatları ve kur beklentileri gibi ileriye dönük yönetim tahminlerini içermektedir. Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık analizlerinin sonucunda, ilgili tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, ilgili ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Not 26).

b) Nakit akış riskinden korunma işlemleri:

Not 29'de açıklandığı üzere, Grup, 812.776 bin ABD Doları tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek ihracat gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD doları spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmakta ve bu kapsamda yapılan 'etkinlik testi' neticesinde nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır. Söz konusu etkinlik testlerinde kullanılan ihracat gelirlerine ilişkin yapılan bütçe tahminlerinin temelinde satış miktarlarına ve fiyatlarına ilişkin önemli tahmin ve varsayımlar bulunmaktadır. Grup, etkinlik testine baz olan tahminlere ilişkin gerçekleştirmiş olduğu duyarlılık analizlerinin sonucunda, tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, etkinlik testlerinin değerlendirilmesinde önemli bir etkisi olmadığı sonucuna varmıştır.

c) Faydalı ömür:

Maddi varlıklar ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3'te açıklanmıştır.

d) Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerlendirilmesi:

Grup, arsa ve arazilerini gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirilmekte olup bu varlıkların gerçeğe uygun değerleri Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve finansal durum tablosunda taşınan değer olarak esas alınmaktadır. Gerçeğe uygun değerlerin belirlenmesinde kullanılan değerlendirme yöntemi, piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu, coğrafi konumu ve emsal bedel gibi önemli varsayımlar kullanılmaktadır.

3. İşletme birleşmeleri

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

4. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Bankalar		
Gelir payı (bloke)	1.861.248	1.425.142
Vadeli mevduat	8.732.840	4.551.877
Vadesiz mevduat	7.955	1.203
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	49.966	4.606
Toplam	10.652.009	5.982.828

Gelir payı (bloke)

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 14).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2019

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	11,28	7.482.221	50.000	7.532.221
ABD Doları	1,95	1.114.494	71.475	1.185.969
Avro	0,15	13.088	-	13.088
İngiliz Sterlini	0,70	1.562	-	1.562
Vadeli mevduat		8.611.365	121.475	8.732.840

31 Aralık 2018

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	23,91	149.375	-	149.375
ABD Doları	4,68	2.635.014	107.196	2.742.210
Avro	2,71	1.653.547	6.631	1.660.178
İngiliz Sterlini	1,40	114	-	114
Vadeli mevduat		4.438.050	113.827	4.551.877

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Hazır değerler	10.652.009	5.982.828
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(1.861.248)	(1.425.142)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(49.966)	(4.606)
Nakit ve nakit benzeri değerler	8.740.795	4.553.080

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	1.797.993	1.139.773
Kredi faiz tahakkukları	690	2.096
Toplam	1.798.683	1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli taksitleri	3.108.084	2.780.773
Kiralama işlemlerinden borçlar	25.699	-
Kredi faiz tahakkukları	191.241	156.611
Tahvil faiz tahakkukları	53.995	34.145
Toplam	3.379.019	2.971.529
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Uzun vadeli banka kredileri	8.909.295	10.148.979
Çıkarılmış tahviller	4.808.140	3.682.630
Kiralama işlemlerinden borçlar	180.657	-
Kredi faiz tahakkukları	-	4.533
Toplam	13.898.092	13.836.142
Toplam borçlanmalar	19.075.794	17.949.540

Tüpraş, 8 Şubat 2019 tarihinde, 400 milyon TL nominal değerinde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 25 Ocak 2019 tarihinde, 250 milyon TL nominal değerinde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, 3MTRLIBOR referans oran üzerine 75 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, 12 Ekim 2017 tarihinde Londra Borsasına kote, 700 milyon ABD Doları nominal değerinde, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,5 faiz oranlı tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş, işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması ve borçlanma vadelerinin ağırlıklı ortalamasının uzatılmasını teminen, uzun vadeli dış finansman sağlanması amacıyla HSBC (Koordinator), ING (Kredi Temsilcisi), The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd., Citibank N.A., Intesa Sanpaolo ve JPMorgan Chase Bank, N.A., London Branch'tan oluşan bankalar topluluğu ile kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelere istinaden 29 Mart 2016 tarihinde 261,5 milyon Avro ve 157,5 milyon ABD Doları tutarlarında kredi kullanılmıştır. Krediler 6 ayda bir faiz ödemeli, ilk 3 yıl geri ödemesiz ve toplam 5 yıl vadeli.

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 765 milyon ABD Dolarıdır (31 Aralık 2018 - 954 milyon ABD Doları).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

Tüpraş'ın yurtiçi ve yurt dışı piyasalarda işlem görmek üzere ihraç ettiği toplam 700 milyon ABD Doları ve 650 milyon TL nominal değerli tahvillerinin kayıtlı değerleri, aktif piyasalardaki kayıtlı fiyatlara dayanan (Seviye 1) gerçeğe uygun değerlerinin 48 milyon TL altındadır (2018:311 milyon).

Tüpraş 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla borçlanmalarından kaynaklanan finansal taahhütlerini yerine getirmiştir.

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

			31 Aralık 2019
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,23	267.300.000	1.587.815
TL krediler (*)	-	210.177.843	210.178
Faiz tahakkukları			690
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.798.683
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	3,91	322.136.658	1.913.556
Avro krediler	2,02	113.393.640	754.135
TL krediler	14,95	440.393.063	440.393
GBP kiralama borçları	4,16	279.174	2.171
Avro kiralama borçları	2,95	833.008	5.541
TL kiralama borçları	21,64	17.986.921	17.987
			3.133.783
Faiz tahakkukları			245.236
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			3.379.019
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	4,02	908.805.991	5.398.489
ABD doları tahviller	4,43	700.000.000	4.158.140
Avro krediler	2,11	61.125.320	406.520
TL krediler	16,72	3.104.285.714	3.104.286
TL tahviller	15,47	650.000.000	650.000
GBP kiralama borçları	4,16	904.130	7.031
Avro kiralama borçları	3,20	7.416.683	49.325
TL kiralama borçları	22,57	124.300.668	124.301
			13.898.092
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			13.898.092

(*) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümkart ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 210.178 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2018 - 245.028 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

			31 Aralık 2018
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD Doları krediler	3,83	160.000.000	841.745
TL krediler	24,25	298.027.981	298.028
Faiz tahakkukları			2.096
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			1.141.869
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD Doları krediler	4,34	303.932.787	1.598.959
Avro krediler	2,07	117.138.055	706.108
TL krediler	18,80	475.705.563	475.706
			2.780.773
Faiz tahakkukları			190.756
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			2.971.529
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD Doları krediler	4,36	1.194.244.687	6.282.802
ABD Doları tahviller	4,55	700.000.000	3.682.630
Avro krediler	2,05	174.435.583	1.051.498
TL krediler	24,11	2.814.678.778	2.814.679
			13.831.609
Faiz tahakkukları			4.533
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			13.836.142

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
1-2 yıl arası	5.960.596	4.188.207
2-3 yıl arası	1.588.261	2.860.518
3-4 yıl arası	1.555.875	1.349.307
4-5 yıl arası	4.576.765	1.347.878
5 yıl ve üzeri	216.595	4.090.232
Toplam	13.898.092	13.836.142

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla borçlanmaların hareketi aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	17.949.540	15.050.984
Alınan yeni finansal borçlar	49.759.252	38.952.115
Anapara ödemeleri	(50.788.791)	(41.005.302)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan artışlar	235.666	-
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	(34.535)	-
Faiz tahakkukları değişimi	48.541	61.020
Kur farkları değişimi	1.906.121	4.890.723
31 Aralık	19.075.794	17.949.540

Borçlanmaların yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
1-90 gün	5.805.491	5.576.072
91-365 gün	4.475.789	4.910.633
1-5 yıl	8.649.443	3.772.017
5 yıl üzeri	145.071	3.690.818
Toplam	19.075.794	17.949.540

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ticari alacaklar	3.806.348	4.327.765
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 28)	995.837	1.132.117
Şüpheli ticari alacaklar	5.243	4.740
Diğer ticari alacaklar	21	21
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(14.300)	(31.165)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(5.243)	(4.740)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	4.787.906	5.428.738

Tüpraş, yurtiçi alacaklarını devlet iç borçlanma senetleri faiz oranlarını kullanarak, yurtdışı alacaklarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Tüpraş, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 2.059.000 bin TL'yi (31 Aralık 2018 - 2.332.000 bin TL) ticari alacaklardan düşmüştür.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	4.740	3.184
Dönem içerisindeki artış	803	2.018
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(300)	(462)
31 Aralık	5.243	4.740

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar (Devamı)

Kısa vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Ticari borçlar	17.624.694	7.425.166
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 28)	226.072	77.096
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(34.592)	(6.121)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	17.816.174	7.496.141

Tüpraş, kısa vadeli ticari borçlarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

7. Diğer alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Sigorta tazminat alacakları	28.084	8.151
Personelden alacaklar	12.403	12.809
Verilen depozito ve teminatlar	5.130	8.088
Şüpheli diğer alacaklar	1.526	324
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(1.526)	(324)
Toplam	45.617	29.048

8. Stoklar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İlk madde ve malzeme	1.348.822	1.117.820
Yarı mamuller	1.612.901	1.799.367
Mamuller	2.169.793	2.122.910
Ticari mallar	53.644	76.043
Yoldaki mallar	4.201.510	1.705.496
Diğer stoklar	81.911	30.964
	9.468.581	6.852.600
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	(87.855)
Toplam	9.468.581	6.764.745

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	87.855	1.246
Dönem içerisindeki artışlar	-	87.855
Dönem içerisindeki iptaller	(87.855)	(1.246)
31 Aralık	-	87.855

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	40,00	1.362.777	40,00	1.266.334
		1.362.777		1.266.334

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alınımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	1.266.334	1.134.364
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların;		
Mali yıl kârlarındaki pay	197.393	265.880
Dağıttığı temettü	(96.000)	(224.000)
Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları	20.831	-
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(1.043)	(393)
Yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	(34.666)	72.644
Yabancı para çevrim farkları	9.928	17.839
31 Aralık	1.362.777	1.266.334

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Dönen varlıklar	5.416.089	4.948.159
Duran varlıklar	3.319.884	2.963.133
Toplam varlıklar	8.735.973	7.911.292
Kısa vadeli yükümlülükler	3.498.612	3.282.386
Uzun vadeli yükümlülükler	2.303.102	1.935.753
Özkaynaklar	2.934.259	2.693.153
Toplam kaynaklar	8.735.973	7.911.292
	1 Ocak -	1 Ocak -
	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Satış gelirleri (net)	46.380.766	42.997.122
Brüt kâr	1.852.142	1.878.634
Faaliyet kârı	877.570	982.049
Net dönem kârı	493.482	664.700

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Devamı)

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup ABD Doları bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır. Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, Opet'in gerçeğe uygun değeri, şerefiye dâhil edilmiş taşınan değerinin %61 üzerindedir.

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kâr marjı	%3,3 - %4,5
İskonto oranı	%16,4

Opet yönetimi bütçelenen brüt kâr marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması senaryolarına göre, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla söz konusu gerçeğe uygun değer, Opet'in şerefiye dâhil edilmiş taşınan değeri sırasıyla %13 oranında altında ve %16 oranında üzerinde olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir. Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değeri, defter değerinden yüksek olduğundan Şirket yönetimi kullanım değeri esasına göre geri kazanılabilir değer hesaplaması yapmamıştır.

Rekabet Kurulu soruşturması:

Rekabet Kurulu'nun 27.08.2018 tarihli kararıyla; bayilerinin yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak Grup'un İş Ortaklıklarından Opet hakkında soruşturma açılmasına karar verildiği belirtilmiş olup, soruşturma süreci devam etmektedir.

10. Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Yatırım amaçlı gayrimenkuller 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla kira geliri elde etme amacı taşımaması nedeniyle arazi ve arsalar üzerine sınıflandırılmış ve arazi ve arsalar ile birlikte yeniden değerlemeye tabi tutulmuştur (31 Aralık 2018 - 4.621 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların yapılan değerlendirme çalışmaları kapsamında 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla değeri 156.767 bin TL olarak tespit edilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla maddi duran varlıklar ve ilgili amortisman giderlerinde gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	Yeniden Değerleme Artışları	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2019
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	62.161	7.139.764	-	-	4.628	-	7.206.553
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.721.772	-	-	-	71.891	(176)	3.793.487
Binalar	789.073	-	-	-	50.851	(16)	839.908
Makine, tesis ve cihazlar	12.657.231	-	-	1.134	278.927	(604)	12.936.688
Taşıt araçları	1.249.363	-	-	762.086	12.978	(60)	2.024.367
Döşeme ve demirbaşlar	128.559	-	-	4.939	4.373	(2.654)	135.217
Yapılmakta olan yatırımlar	339.919	-	-	730.454	(419.027)	-	651.346
Özel maliyetler	1.070	-	-	3.061	-	-	4.131
Diğer maddi duran varlıklar	4.057	-	-	23	-	(1.286)	2.794
	18.953.205	7.139.764	-	1.501.697	4.621	(4.796)	27.594.491
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.456.256)	-	-	(153.706)	(2.231)	176	(1.612.017)
Binalar	(210.688)	-	-	(17.258)	(8)	14	(227.940)
Makine, tesis ve cihazlar	(4.611.075)	-	-	(401.204)	(13.462)	587	(5.025.154)
Taşıt araçları	(252.335)	-	(39)	(60.834)	-	60	(313.148)
Döşeme ve demirbaşlar	(81.852)	-	-	(15.001)	15.701	2.451	(78.701)
Özel maliyetler	(44)	-	-	(774)	-	-	(818)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.788)	-	-	(371)	-	161	(1.998)
	(6.614.038)	-	(39)	(649.148)	-	3.449	(7.259.776)
Net defter değeri	12.339.167						20.334.715

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar (Devamı)

	1 Ocak 2018	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2018
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.814	-	16.138	(2.791)	62.161
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.645.079	40	76.667	(14)	3.721.772
Binalar	771.147	-	17.926	-	789.073
Makine, tesis ve cihazlar	12.001.323	90	669.851	(14.033)	12.657.231
Taşıt araçları	1.221.669	12.055	16.110	(471)	1.249.363
Döşeme ve demirbaşlar	134.130	1.752	(5.724)	(1.599)	128.559
Yapılmakta olan yatırımlar	500.802	646.079	(806.962)	-	339.919
Özel maliyetler	-	-	1.070	-	1.070
Diğer maddi duran varlıklar	2.614	1.443	-	-	4.057
	18.325.578	661.459	(14.924)	(18.908)	18.953.205
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.304.166)	(152.103)	-	13	(1.456.256)
Binalar	(193.944)	(16.744)	-	-	(210.688)
Makine, tesis ve cihazlar	(4.235.088)	(382.664)	-	6.677	(4.611.075)
Taşıt araçları	(206.631)	(45.970)	-	266	(252.335)
Döşeme ve demirbaşlar	(80.869)	(2.476)	-	1.493	(81.852)
Özel maliyetler	-	(44)	-	-	(44)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.443)	(345)	-	-	(1.788)
	(6.022.141)	(600.346)	-	8.449	(6.614.038)
Net defter değeri	12.303.437				12.339.167

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda maddi duran varlıklarla ilgili 649.148 bin TL'lik (31 Aralık 2018 - 600.346 bin TL) amortisman giderinin 621.457 bin TL'lik (31 Aralık 2018 - 568.863 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 7 bin TL'lik (31 Aralık 2018 - 4 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 27.684 bin TL'lik (31 Aralık 2018 - 31.479 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda kullanım hakkı varlıkları ile ilgili genel yönetim giderleri altında yer alan amortisman gideri 34.965 bin TL'dir (31 Aralık 2018 - Yoktur).

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde herhangi bir ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2018 - Yoktur). Şirket 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla arazi ve arsalarını gerçeğe uygun değerinden tutmaya karar vermiştir. Buna ilişkin açıklamalara dipnot 2.2'de yer verilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

12. Maddi olmayan duran varlıklar

Diğer maddi olmayan duran varlıklar:

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2019	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2019
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	91.242	8.471	-	-	99.713
Geliştirme giderleri	85.407	7.091	-	-	92.498
	176.649	15.562	-	-	192.211
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(54.295)	(13.215)	-	-	(67.510)
Geliştirme giderleri	(64.169)	(8.788)	-	-	(72.957)
	(118.464)	(22.003)	-	-	(140.467)
Net defter değeri	58.185				51.744
	1 Ocak 2018	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2018
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	81.464	222	9.556	-	91.242
Geliştirme giderleri	80.039	-	5.368	-	85.407
	161.503	222	14.924	-	176.649
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(43.060)	(11.235)	-	-	(54.295)
Geliştirme giderleri	(53.256)	(10.913)	-	-	(64.169)
	(96.316)	(22.148)	-	-	(118.464)
Net defter değeri	65.187				58.185

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 22.003 bin TL'lik (31 Aralık 2018 - 22.148 bin TL) itfa payı giderinin tamamı genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

13. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	117.991	81.320
Verilen sipariş avansları	118.771	27.369
Toplam	236.762	108.689

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	142.369	124.885
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 28)	54.725	252.101
Peşin ödenen diğer giderler	1.785	1.014
Toplam	198.879	378.000

14. Diğer varlık ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	1.265.764	843.703
İade alınacak KDV	729.357	622.111
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	101.440	57.120
Yedek parça ve malzeme stokları	93.795	67.081
Vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkuku	90.007	761.184
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	75.472	67.912
Devreden KDV	40.692	2.579
Gelir tahakkukları	19.747	16.141
Diğer çeşitli dönen varlıklar	7.814	34.794
Toplam	2.424.088	2.472.625

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan ürün crack işlemleri gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2020 tarihinde tahsil edilmiştir.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2019 tarihinde tahsil edilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Diğer duran varlıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Yedek parça ve malzeme stokları	1.569.443	1.284.892
Diğer	8.100	7.925
Toplam	1.577.543	1.292.817

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Gelir payı	1.866.833	1.430.111
Tecil edilen KDV	1.265.764	843.703
Ödenecek ÖTV	1.175.211	1.254.611
Vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkuku	200.167	-
Tecil edilen ÖTV	75.472	67.912
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	74.146	66.127
Ödenecek KDV	12.669	11.873
Diğer	33.693	78.840
Toplam	4.703.955	3.753.177

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gider tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2020 tarihinde ödenmiştir.

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihraç kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD Dolar/ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatchi tarafından ödenir.

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.866.833 bin TL (31 Aralık 2018 - 1.430.111 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke devlet iç borçlanma faiz oranları ile vadeli mevduat ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 1.861.248 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2018 - 1.425.142 bin TL) (Not 4).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kıdeme teşvik primi karşılığı	8.377	3.521
Personel prim tahakkukları	7.400	5.342
Toplam	15.777	8.863

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Kıdeme tazminatı karşılığı	232.075	186.525
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	71.754	59.787
Kıdeme teşvik primi karşılığı	12.223	11.080
Toplam	316.052	257.392

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla saat ücretli çalışanlardan 5 yıllık kıdeme ulaşanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdeme ulaşanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdeme ulaşanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdeme ulaşanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdeme ulaşanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdeme ulaşanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	14.601	13.196
Dönem içerisindeki artışlar	10.998	11.535
Dönem içerisindeki ödemeler	(4.999)	(10.130)
31 Aralık	20.600	14.601

Kıdeme tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, kadınlarda 20 erkeklerde 25 hizmet yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdeme tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Kıdeme tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdeme tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kıdem tazminatı karşılığı (Devamı):

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
İskonto oranı (%)	%4,67	%5,65
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,36	%99,39

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıklarının kıdem tazminatı karşılığı, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren geçerli olan 6.730,15 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2018 - 6.017,60 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	186.525	167.907
Faiz giderleri	30.894	28.108
Aktüeryal (kârlar)/zararlar	15.270	(9.273)
Dönem içerisindeki artışlar	27.725	24.432
Dönem içerisindeki ödemeler	(28.339)	(24.649)
31 Aralık	232.075	186.525

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	Net İskonto Oranı		Net İskonto Oranı	
	100 Baz	100 Baz	100 Baz	100 Baz
Duyarlılık Analizi	Puan Artış	Puan Azalış	Puan Artış	Puan Azalış
Oran	%5,67	%3,67	%6,65	%4,65
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	15.546	(18.957)	10.655	(12.829)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2019	2018
1 Ocak	59.787	50.655
Dönem içerisindeki artışlar	18.462	15.247
Dönem içerisindeki ödemeler	(6.495)	(6.115)
31 Aralık	71.754	59.787

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı (Devamı):

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Dava karşılığı	21.195	19.038
EPDK katkı payı (*)	37.054	33.473
Sürastarya karşılığı	41.924	18.108
Diğer	1.202	863
Toplam	101.375	71.482

(*) EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren ara yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2019	19.038	33.473	18.108	863	71.482
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	2.489	37.054	23.816	339	63.698
Dönem içerisindeki ödemeler	(332)	(33.473)	-	-	(33.805)
31 Aralık 2019	21.195	37.054	41.924	1.202	101.375
1 Ocak 2018	16.209	23.823	11.484	25.779	77.295
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	3.544	47.588	12.419	(24.916)	38.635
Dönem içerisindeki ödemeler	(715)	(37.938)	(5.795)	-	(44.448)
31 Aralık 2018	19.038	33.473	18.108	863	71.482

16. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Personele borçlar	113.039	100.854
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	34.370	26.646
Toplam	147.409	127.500

17. Diğer borçlar

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Alınan depozito ve teminatlar	27.112	15.021
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 28)	28.297	24.279
Toplam	55.409	39.300

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Türev araçlar

	31 Aralık 2019				31 Aralık 2018			
	Rayiç değerler				Rayiç değerler			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	584.678	584.678	-	51.176	519.039	519.039	12.607	2.694
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	1.215.184	1.097.828	119.942	20.707	463.224	438.266	95.282	42.123
Vadeli mal alım-satım işlemleri	102.213	102.212	13.702	-	2.146.042	2.146.042	66.580	184.388
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Vadeli döviz işlemleri	9.559.306	9.679.259	163.578	695	2.156.969	2.177.520	1.063	6.845
Vadeli mal alım-satım işlemleri	404.147	404.147	6.770	6.669	-	-	-	-
Kısa vadeli türev araçlar			303.992	79.247			175.532	236.050
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	2.429.277	2.429.277	-	24.187	2.096.063	2.096.063	21.942	5.648
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	820.186	654.292	98.741	7.763	884.668	759.476	146.324	36.589
Uzun vadeli türev araçlar			98.741	31.950			168.266	42.237
Toplam türev araçlar			402.733	111.197			343.798	278.287

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, 2020 yılında sona erecek olan toplam 1.609.257 bin ABD doları karşılığında 9.679.259 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward, kur swap ve vop işlemlerinden oluşmaktadır (31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Ocak 2019'da sona eren olan toplam 410.000 bin ABD Doları karşılığında 2.177.520 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır.).

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, 378.126 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 466.637 bin ABD Doları) cinsinden, 17.714 bin Avro (31 Aralık 2018 - 26.571 bin Avro) cinsinden ve 650.000 bin TL cinsinden tahvillerin değişken faizli taksit ödemelerini nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, 141.616 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 216.395 bin ABD Doları) cinsinden ve dövize endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 624.434 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından, 156.900 bin Avro (31 Aralık 2018 - Yoktur) cinsinden ve dövize endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmaların toplam 979.448 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden, 8.857 bin Avro (31 Aralık 2018 - 13.286 bin Avro) cinsinden ve dövize endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 32.859 bin TL (31 Aralık 2018 - 49.288 bin TL) tutarlı Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemleri ile 32.859 bin TL (31 Aralık 2018 - 49.288 bin TL) tutarlı Türk Lirasına endeksli swap işlemlerinin toplam 9.337 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 14.005 bin ABD Doları) ve dövize endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden ve 8.857 bin Avro (31 Aralık 2018 - 13.286 bin Avro) cinsinden ve dövize endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmaların toplam 10.086 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 15.130 bin ABD Doları) tutarlı ve ABD Dolarına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2020 yılı 1. çeyrek dönemi için toplam 374 bin varil benzin, 265 bin varil jet yakıtı, 749 bin varil dizel ve 172 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır. Yapılan ürün crack marjını sabitleme işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit marjları benzin için 6,33 ABD Doları/varil, jet yakıtı için 15,04 ABD Doları/varil, dizel için 17,87 ABD Doları/varil, fuel oil için -14,76 ABD Doları/varildir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Türev araçlar (Devamı)

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2019 yılı 1. çeyrek dönemi için toplam 4.515 bin varil jet yakıtı, 5.580 bin varil dizel ve 4.371 bin varil fuel oil, 2019 yılı 2. çeyrek dönemi için toplam 315 bin varil benzin, 4.188 bin varil jet yakıtı, 5.910 bin varil dizel ve 3.957 bin varil fuel oil işlemi 2019 yılı 3. çeyrek dönemi için toplam 1.650 bin varil fuel oil işlemi yapılmıştır. Yapılan ürün crack marjını sabitleme işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit marjları benzin için 9,54 ABD Doları/varil, jet yakıtı için 13,98 ABD Doları/varil, dizel için 15,92 ABD Doları/varil, fuel oil için -10,05 ABD Doları/varildir.

19. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
Alınan teminatlar:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.118.403		1.369.463
- TL Teminat mektupları	719.088	719.088	726.627	726.627
- ABD Doları Teminat mektupları	32.249	191.566	99.623	524.106
- Avro Teminat mektupları	30.088	200.104	18.830	113.509
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	7.645	-	5.221
Teminat senetleri		679		1.137
- TL Teminat senetleri	679	679	1.137	1.137
Alınan garanti mektupları		347.675		313.045
- TL Garanti mektupları	50.000	50.000	50.000	50.000
- ABD Doları Garanti mektupları	50.000	297.010	50.000	263.045
- Avro Garanti mektupları	100	665	-	-
Teminat akreditifleri		500.212		784.400
- ABD Doları Teminat akreditifleri	84.208	500.212	149.100	784.400
Doğrudan borçlandırma limitleri		506.841		405.337
- TL doğrudan borçlandırma limitleri	506.841	506.841	405.337	405.337
Toplam alınan teminatlar		2.473.810		2.873.382
Verilen teminatlar:				
Teminat akreditifleri		2.496.440		310.392
- ABD Doları Teminat akreditifleri	416.672	2.475.117	40.260	211.804
- Avro Teminat akreditifleri	2.749	18.283	1.309	7.888
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	3.040	-	90.700
Teminat mektupları		1.394.723		1.067.670
- TL Teminat mektupları	1.274.730	1.274.730	941.808	941.808
- ABD Doları Teminat mektupları	20.200	119.993	20.200	106.271
- Avro Teminat mektupları	-	-	3.250	19.591
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		773.804		1.399.598
- TL Teminat mektupları	733.900	733.900	1.399.598	1.399.598
- Avro Teminat mektupları	6.000	39.904	-	-
Bankalara verilen kefaletler		980.238		970.480
- ABD Doları Kefaletler	139.315	827.559	139.129	731.946
- Avro Kefaletler	22.957	152.679	39.571	238.534
Toplam verilen teminatlar		5.645.205		3.748.140

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 857.850 bin TL (31 Aralık 2018 - 863.992 bin TL) tutarındaki krediler ve 122.388 bin TL (31 Aralık 2018 - 106.488 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Grup'un 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	4.664.967	2.777.660
- TL	2.008.630	2.341.406
- ABD Doları	2.595.110	318.075
- Avro	58.187	27.479
- Diğer	3.040	90.700
B. Tam konsolidasyon kapsamına dâhil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	980.238	970.480
- ABD Doları	827.559	731.946
- Avro	152.679	238.534
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	5.645.205	3.748.140

Tam konsolidasyon kapsamına dâhil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 3.274 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2018 - 4.100 bin TL).

20. Özkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2018	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür ("kr."). Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş (31 Aralık 2018 - 1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara Yönetim Kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Özkaynaklar (Devamı)

Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net kârın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahsi geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kârdan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 503.343 bin TL'dir (31 Aralık 2018 - 597.086 bin TL).

Kâr payı dağıtımı

Halka açık şirketler, kâr payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kâr dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kâr payı öderler. Ayrıca, kâr payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2018 yılı net dağıtılabilir dönem kârının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 3.793.851 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef ortaklara, %1.515,0 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 15,15 TL brüt, 15,15 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %1.515,0 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 15,15 TL brüt, 12,8775 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2017 yılı net dağıtılabilir dönem kârının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 3.406.452 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef ortaklara, %1.360,3 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 13,603 TL brüt, 13,603 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %1.360,3 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 13,603 TL brüt, 11,563 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

21. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Yurtiçi satışlar	70.538.290	77.547.173
Yurtdışı satışlar	20.144.188	12.490.970
Brüt satışlar	90.682.478	90.038.143
Eksi: Satış iskontoları	(922.258)	(1.258.595)
Eksi: Satıştan iadeler	(159.444)	(227.378)
Net satış gelirleri	89.600.776	88.552.170
Satışların maliyeti	(84.716.489)	(79.327.847)
Brüt kâr	4.884.287	9.224.323

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Hasılat ve satışların maliyeti (Devamı)

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Hammadde, mamul ve sarf malzemeleri maliyeti	79.406.426	75.263.115
Enerji giderleri	2.589.357	1.664.001
Personel giderleri	873.662	769.199
Amortisman ve itfa payları (Not 11)	621.457	568.863
Diğer üretim giderleri	1.225.587	1.062.669
Satışların maliyeti	84.716.489	79.327.847

22. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Personel giderleri	532.773	410.945
Sigorta giderleri	161.175	109.109
Vergi, resim ve harç giderleri	142.029	118.762
Dışarıdan alınan hizmetler	115.725	90.389
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 11-12)	84.652	53.627
Ofis giderleri	79.185	34.255
Aidat giderleri	43.993	35.903
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	39.431	20.786
Seyahat ve ulaşım giderleri	6.125	5.317
Kira giderleri	4.174	21.680
Bağış ve yardımlar	3.490	45.597
Diğer	64.461	55.147
Toplam genel yönetim giderleri	1.277.213	1.001.517

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	189.129	67.633
Personel giderleri	150.965	117.350
Enerji giderleri	25.963	15.309
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	10.929	8.429
Reklam giderleri	23.977	6.358
Amortisman giderleri (Not 11)	7	4
Diğer	81.104	69.723
Toplam pazarlama giderleri	482.074	284.806

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

22. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (Devamı)

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Personel giderleri	14.177	11.499
Lisans giderleri	3.893	2.451
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	1.080	732
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	598	549
Diğer	4.325	5.830
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	24.073	21.061

23. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Esas faaliyetlerden diğer gelirler:		
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	729.393	759.479
Ticari alacıklardan oluşan kur farkı kârı	25.644	50.133
Kira gelirleri	4.816	4.127
Konusu kalmayan karşılıklar	136	57.931
Diğer	78.584	58.949
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	838.573	930.619

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Esas faaliyetlerden diğer giderler:		
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(882.606)	(2.878.278)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(777.816)	(215.034)
Diğer	(48.941)	(17.946)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(1.709.363)	(3.111.258)

24. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Maddi ve maddi olmayan duran varlık satış (zararları)/kârları, net	(152)	(9.378)
Toplam yatırım faaliyetlerinden (giderler)/gelirler	(152)	(9.378)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Finansman gelirleri:		
Mevduatlardan oluşan kur farkı kârı	883.852	2.918.108
Mevduat faiz gelirleri	638.906	368.837
Toplam finansman gelirleri	1.522.758	3.286.945
Finansman giderleri:		
Faiz giderleri	(2.010.263)	(1.309.157)
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(1.916.881)	(3.777.952)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(320.860)	(463.266)
Diğer	(13.480)	(4.992)
Toplam finansman giderleri	(4.261.484)	(5.555.367)

31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla kiralama işlemlerinden 23.334 bin TL faiz gideri faiz giderleri kalemi içerisinde, kiralama işlemlerinden 5.225 bin TL kur farkı gideri finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı kalemi içerisinde yer almaktadır (31 Aralık 2018 - Yoktur).

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri

i) Kurumlar vergisi:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	9.479	218.388
Peşin ödenen vergiler	(7.074)	(119.639)
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	2.405	98.749

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı 2019 yılı için %22'dir (2018: %22). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirim kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirim istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

i) Kurumlar vergisi (Devamı):

Vergi öncesi dönem kârının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2019	2018
Vergi öncesi kâr	(311.348)	3.724.380
Beklenen vergi gideri (*)	68.497	(819.364)
Yatırım teşvik geliri	728.958	729.249
İndirim ve istisnalar	101.055	128.152
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(1.832)	(972)
Toplam vergi geliri	896.678	37.065

(*) Beklenen vergi gideri 2019 ve 2018 yılı için %22 oranı ile hesaplanmıştır.

31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları	7.139.764	-	(713.976)	-
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	365.686	68.004	(80.451)	(14.961)
Peşin ödenmiş giderler	34.727	51.680	(7.640)	(11.370)
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	20.292	-	(4.464)	-
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(806.531)	(26.331)
Yatırım teşvik geliri (*)	11.714.563	10.029.879	3.957.291	3.228.333
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	1.313.409	1.210.352	288.950	266.277
İndirilebilir birikmiş mali zararlar (**)	1.128.491	-	248.268	-
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	243.951	190.477	53.669	41.905
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	61.369	51.646	13.501	11.362
Dava karşılıkları	21.195	18.547	4.663	4.080
Stok değer düşüklüğü karşılığı	-	87.855	-	19.328
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	-	25.044	-	5.510
Diğer	34.968	71.219	7.692	15.668
Ertelenmiş vergi varlığı			4.574.034	3.592.463
Ertelenmiş vergi varlığı - net			3.767.503	3.566.132

(*) Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. Şirket, her iki teşvik belgesi kapsamında kullanılmayan yatırım indirimleri için Maliye Bakanlığı'nın 2019 yılı için yayınlamış olduğu %22,58 değerlendirme oranı ile endeksleme yapmıştır. Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında, devlet katkısına ilaveten KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

(**) Grup'un 2019 yılında gerçekleşen 1.128.491 bin TL tutarındaki mali zararlarından gelecek 5 yıl içerisinde kullanılmak üzere 248.268 bin TL tutarında ertelenen vergi varlığı oluşmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

26. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

i) Kurumlar vergisi (Devamı):

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2019	2018
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	3.566.132	3.067.871
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	906.149	255.453
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
- Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	5.993	244.771
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	3.205	(1.963)
- Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları (azalışları)	(713.976)	-
31 Aralık	3.767.503	3.566.132

27. Pay başına kazanç (zarar)

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Ana ortaklığa ait dönem kârı	525.837	3.712.789
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	2,10	14,83

28. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

⁽¹⁾ İş ortaklıkları⁽²⁾ Koç Topluluğu şirketleri⁽³⁾ Ortak, nihai ortak

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	2.031.019	2.428.620
Toplam	2.031.019	2.428.620

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

b) Ticari alacaklar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	835.956	642.361
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	85.399	64.500
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	67.283	420.121
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	6.104	5.055
Diğer ⁽²⁾	1.095	80
Toplam	995.837	1.132.117

Tüpraş, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 373.000 bin TL'yi (31 Aralık 2018 - 650.000 bin TL) ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. ⁽²⁾	113.585	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	23.228	15.021
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	17.634	6.368
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	15.140	5.126
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	14.183	18.343
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ⁽²⁾	9.635	9.348
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	9.337	5.144
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	5.429	4.022
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	4.995	6.885
Setur Servis Turistik A.Ş. ⁽²⁾	2.131	1.421
Diğer ⁽²⁾	10.775	5.418
Toplam	226.072	77.096

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Koç Holding A.Ş. ⁽³⁾	28.297	24.279
Toplam	28.297	24.279

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

e) Verilen maddi duran varlık avansları:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. ⁽²⁾	36.751	243.379
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	17.909	8.722
Diğer ⁽²⁾	65	-
Toplam	54.725	252.101

f) Banka kredileri:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	111.131	7.948
Toplam	111.131	7.948

g) Kiralama işlemlerinden borçlar:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Koç Ailesi ⁽¹⁾	55.806	-
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	22.658	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	299	-
Toplam	78.763	-

h) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	14.400.870	14.593.024
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	4.948.781	10.550.334
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	686.695	710.537
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	38.967	39.965
Diğer ⁽²⁾	1.618	5.595
Toplam	20.076.931	25.899.455

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

i) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. ⁽²⁾	1.160.891	-
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	167.805	253.116
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ^{(2) (**)}	167.652	120.398
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	148.375	89.159
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	103.662	85.722
Opet International Limited ⁽¹⁾	91.319	12.065
Koç Holding A.Ş. ^{(3) (*)}	55.133	41.493
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	45.358	24.850
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	39.898	41.917
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	22.237	15.758
Diğer ⁽²⁾	97.135	66.192
Toplam	2.099.465	750.670

^(*) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dâhil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtım Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtım sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

^(**) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde sona eren dönemlerdeki prim tutarlarını içermektedir.

j) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşletmesi A.Ş. ⁽²⁾	132.775	-
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	78.639	29.216
Entek Elektrik Üretimi A.Ş. ⁽²⁾	46.100	-
Algoritma Sağlık Hizmetleri A.Ş. ⁽²⁾	-	6.260
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	-	16.699
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	-	17.800
Diğer ⁽²⁾	17.393	7.793
Toplam	274.907	77.768

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

k) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve Genel Müdüre doğrudan bağlı olan Direktörler olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2019 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 88.560 bin TL'dir (31 Aralık 2018- 86.411 bin TL). Bu tutarın 6.700 bin TL'lik kısmı işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödemelere ilişkin olup, kalan kısmı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır (31 Aralık 2018- 1.237 bin TL).

l) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	22.851	-
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. ⁽²⁾	9.190	6.464
Yapı Kredi Bank Nederland N.V. ⁽²⁾	480	102
Toplam	32.521	6.566

m) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	99.462	198.197
Toplam	99.462	198.197

n) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2019 tarihinde sona eren dönem içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam bağış tutarı 286 bin TL'dir (31 Aralık 2018 - 36.410 bin TL).

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dâhil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (devamı)

31.12.2019

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	36.947.377	40.964.423	18.192.261	579.809	17.064.913	5.127.440
Banka kredileri	14.007.303	17.100.274	285.660	361.259	16.226.349	227.006
Borçlanma senedi ihraçları	4.862.135	5.467.954	-	187.116	748.465	4.532.373
Kiralama yükümlülükleri	206.356	490.020	426	31.434	90.099	368.061
Ticari borçlar	17.816.174	17.850.766	17.850.766	-	-	-
Diğer borçlar	55.409	55.409	55.409	-	-	-
Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	291.536	182.604	32.031	(63.732)	214.915	(610)
Türev Nakit Girişleri	402.733	15.011.818	8.892.569	3.095.910	3.020.332	3.007
Türev Nakit Çıkışları	111.197	14.829.214	8.860.538	3.159.642	2.805.417	3.617

31 Aralık 2018

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	25.484.981	28.650.792	9.933.830	2.794.743	11.647.564	4.274.655
Banka kredileri	14.232.765	16.266.572	2.392.268	2.629.025	10.984.691	260.588
Borçlanma senedi ihraçları	3.716.775	4.842.658	-	165.718	662.873	4.014.067
Ticari borçlar	7.496.141	7.502.262	7.502.262	-	-	-
Diğer borçlar	39.300	39.300	39.300	-	-	-
Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	65.511	(177.007)	(121.459)	(110.881)	55.527	(194)
Türev Nakit Girişleri	343.798	1.791.311	221.052	436.689	1.123.097	10.473
Türev Nakit Çıkışları	278.287	1.968.318	342.511	547.570	1.067.570	10.667

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetiminin geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %55 ve %35'tir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasında seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

31 Aralık 2019	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	995.837	3.792.069	-	45.617	10.652.009	402.733	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	568.028	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	995.837	3.674.402	-	45.617	10.652.009	402.733	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	117.667	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.243	-	1.526	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.243)	-	(1.526)	-	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (devamı):

31 Aralık 2018	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	1.132.117	4.296.621	-	29.048	5.982.828	343.798	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	593.892	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.132.117	4.225.420	-	29.048	5.982.828	343.798	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	71.201	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	4.740	-	324	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(4.740)	-	(324)	-	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değer teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (devamı):

31 Aralık 2019	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	59.438	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	31.732	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	23.991	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	2.506	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-
31 Aralık 2018	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	44.990	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	16.751	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	9.459	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	1	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmamıştır. Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 114.531 bin TL (31 Aralık 2018 - 70.540 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmemektedir.

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Grup 1	241	4.842
Grup 2	1.987.149	2.102.638
Grup 3	2.453.724	3.137.892
Grup 4	229.125	112.165
Toplam	4.670.239	5.357.537

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD Doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD Doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Ham petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kâr ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket tarafından riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadeli hedge işlemleri yapılmaktadır (Not 18).

Ürün Crack Riski

Tüpraş, ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların yanı sıra, ürün fiyatlarındaki değişim sonucu ürün kâr marjlarında oluşan dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Ürün kâr marjlarındaki (crack) söz konusu dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için; geçmiş dönemlerde gerçekleşen ürün fiyat seviyeleri, piyasa beklentileri ve öngörülen satış hacimleri dikkate alınarak riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde, ürün kâr marjları çeşitli türev enstrümanlar kullanılarak hedge edilmektedir (Not 18).

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişmelerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar		
Vadeli mevduatlar	10.644.054	5.981.625
Finansal yükümlülükler	11.162.541	9.639.986
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler (*)	7.913.253	8.309.554

(*) 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un değişken faizli borçlanmalarının toplam 519.742 bin ABD Doları (31 Aralık 2018 - 683.032 bin ABD Doları) ve 174.614 bin Avro (31 Aralık 2018 - 26.571 bin Avro) tutarlarındaki kısımları için faiz haddi swap işlemleri ve çapraz kur faiz haddi swap işlemleri bulunmaktadır. (Not 18).

31 Aralık 2019 tarihinde ABD Doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 8.731 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2018 - 8.558 bin TL). 31 Aralık 2019 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 5 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2018 - 4.554 bin TL). 31 Aralık 2019 ve 2018 tarihlerinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı riski bulunmamaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Faiz haddi riski (Devamı)

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2019 ve 2018 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 5'te sunulmuştur.

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, bilançoda yer alan döviz cinsinden parasal varlık ve yükümlülüklerin analizi ile Grup'un kur riskini bertaraf etmek üzere yaptığı hazine işlemleri, doğal hedge uygulamaları ve benzeri unsurların içerisinde yer aldığı kapsamlı bir risk takip sistemi ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un net bilanço yabancı para pozisyonunu ve risk takip sistemi içerisinde yönettiği unsurları özetlemektedir:

	31 Aralık 2019		31 Aralık 2018	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı ^(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı ^(*)
Parasal varlıklar	1.540.805	259.386	5.288.783	1.005.300
Parasal yükümlülükler	(27.315.520)	(4.598.418)	(20.841.883)	(3.961.657)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(25.774.715)	(4.339.032)	(15.553.100)	(2.956.357)
Parasal olmayan varlıklar	188.515	31.735	807.947	153.576
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	11.446.439	1.926.945	3.302.295	627.705
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(14.139.761)	(2.380.351)	(11.442.858)	(2.175.076)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar ^(**)	4.828.054	812.776	5.166.635	982.082
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(9.311.707)	(1.567.575)	(6.276.223)	(1.192.994)
Doğal hedge kapsamında değerlendirilen stoklar ^(***)	9.129.592	1.536.917	6.333.567	1.203.894
Nakit akış riskinden korunma sonrası ve doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	(182.115)	(30.658)	57.344	10.900

^(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

^(**) Grup, 812.776 bin ABD Doları karşılığı 4.828.054 bin TL tutarındaki yatırım kredilerini (31 Aralık 2018 - 982.082 bin ABD Doları karşılığı 5.166.635 bin TL) gerçekleştirme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmaktadır. Grup, bu kapsamda gerçekleştirdiği etkinlik testi sonucunda söz konusu işlemin tamamının etkin olduğunu belirlemiş ve nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamıştır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla yatırım kredilerinin 2.567.257 bin TL (31 Aralık 2018 - 2.575.965 bin TL) tutarındaki kur farkı gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar özkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmekte, cari dönem gelir tablosunda bir etki yaratmamaktadır. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla sona eren dönem içerisinde, söz konusu kredilerin ABD Doları cinsinden ihraç gelirlerine karşılık gelen gerçekleşen 647.079 bin TL tutarındaki kur farkı gideri özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabından gelir tablosundaki kur farkı giderlerine transfer edilmiştir. Ayrıca 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla, özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabına söz konusu kredilerin 2019 yılı içerisinde oluşan 638.371 bin TL tutarındaki kur farkı gideri eklenmiştir.

^(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. Grup risk yönetimi politikaları gereği stok değerinin ABD Doları cinsinden karşılığını tarihi stok maliyetleri üzerinden takip etmektedir. 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 9.129.592 bin TL (31 Aralık 2018 - 6.333.567 bin TL) dir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU										
	31 Aralık 2019					31 Aralık 2018				
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer
Ticari alacaklar	274.884	46.183	65	2	103	744.813	141.461	57	-	257
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dâhil)	1.256.253	205.064	4.950	671	-	4.505.691	537.016	278.764	-	114
Diğer	188.515	31.471	59	152	1	807.947	153.492	73	-	-
Dönen varlıklar	1.719.652	282.718	5.073	824	104	6.058.451	831.969	278.894	-	371
Parasal finansal varlıklar	7.479	-	1.125	-	-	38.279	4.171	2.710	-	-
Diğer	2.189	-	-	282	-	-	-	-	-	-
Duran varlıklar	9.668	-	1.125	282	-	38.279	4.171	2.710	-	-
Toplam varlıklar	1.729.320	282.718	6.197	1.106	104	6.096.730	836.140	281.604	-	371
Ticari borçlar	12.590.524	2.103.634	12.966	13	8.185	6.266.612	1.173.998	12.276	-	16.326
Finansal yükümlülükler	4.384.159	608.682	115.222	279	-	3.278.691	486.945	118.932	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	297.645	48.523	85	1.137	-	260.178	49.313	124	-	-
Kısa vadeli yükümlükler	17.272.328	2.760.839	128.273	1.429	8.185	9.805.481	1.710.256	131.332	-	16.326
Finansal yükümlülükler	10.019.505	1.608.806	68.542	904	-	11.016.934	1.894.245	174.436	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	23.687	3.949	34	-	-	19.468	3.578	107	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	10.043.192	1.612.755	68.576	904	-	11.036.402	1.897.823	174.543	-	-
Toplam yükümlülükler	27.315.520	4.373.593	196.850	2.334	8.185	20.841.883	3.608.079	305.875	-	16.326
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	11.446.439	1.731.449	174.614	-	-	3.302.295	597.260	26.571	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	11.561.817	1.750.872	174.614	-	-	3.455.571	626.395	26.571	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	(115.378)	(19.423)	-	-	-	(153.276)	(29.135)	-	-	-
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(14.139.761)	(2.359.427)	(16.039)	(1.228)	(8.081)	(11.442.858)	(2.174.679)	2.300	-	(15.955)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar	4.828.054	812.776	-	-	-	5.166.635	982.082	-	-	-
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(9.311.707)	(1.546.651)	(16.039)	(1.228)	(8.081)	(6.276.223)	(1.192.597)	2.300	-	(15.955)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(25.776.904)	(4.122.347)	(190.711)	(1.661)	(8.082)	(15.553.100)	(2.925.431)	(24.344)	-	(15.955)
Risken korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	353.096	55.083	3.893	-	-	162.894	24.253	5.856	-	-

Grup'un 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla doğal hedge sonrası 182.115 bin TL net yabancı para açığı (31 Aralık 2018 - 57.344 bin TL net yabancı para fazlası) bulunmaktadır (sayfa 58).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
31 Aralık 2019				
	Kâr/(Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(2.448.756)	2.448.756	(461.711)	461.711
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	1.496.218	(1.496.218)	-	-
ABD Doları Net Etki	(952.538)	952.538	(461.711)	461.711
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(126.834)	126.834	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	116.129	(116.129)	-	-
Avro Net Etki	(10.705)	10.705	-	-
TOPLAM	(963.243)	963.243	(461.711)	461.711
31 Aralık 2018				
	Kâr/(Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(1.539.040)	1.539.040	(516.663)	516.663
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	838.835	(838.835)	-	-
ABD Doları Net Etki	(700.205)	700.205	(516.663)	516.663
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(14.675)	14.675	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	16.017	(16.017)	-	-
Avro Net Etki	1.342	(1.342)	-	-
TOPLAM	(698.863)	698.863	(516.663)	516.663

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleşirmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 31 Aralık 2019	1 Ocak - 31 Aralık 2018
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	20.112.369	12.489.247
Toplam	20.112.369	12.489.247
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	70.681.358	68.677.083
Toplam	70.681.358	68.677.083

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2019 ve 31 Aralık 2018 tarihleri itibarıyla net finansal borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2019	31 Aralık 2018
Toplam finansal borçlar (Not 5)	19.075.794	17.949.540
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(8.790.761)	(4.557.686)
Net finansal borç	10.285.033	13.391.854
Özkaynaklar	13.136.540	9.945.829
Yatırılan sermaye	23.421.573	23.337.683
Net finansal borç/yatırılan sermaye oranı	%43,91	%57,38

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir.

Nakit ve nakit benzeri değerler dâhil maliyet değerinden gösterilen finansal varlıkların kayıtlı değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle gerçeğe uygun değerlerine eşit olduğu öngörülmektedir.

Ticari alacakların kayıtlı değerlerinin, ilgili değer düşüklük karşılıklarıyla beraber gerçeğe uygun değeri yansıttığı öngörülmektedir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2019 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayiç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2019 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	402.733	.-

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler

Türev finansal yükümlülükler	-	111.197	-
------------------------------	---	---------	---

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2018 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	343.798	.-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	278.287	-

30. Devlet teşvik ve yardımları

Grup'un çeşitli teşvikler ile sahip olduğu haklar aşağıdaki gibidir:

- İthal edilen makine ve ekipmanlara uygulanan %100 gümrük vergisi muafiyeti,
- Yurt içinden ve yurt dışından tedarik edilen yatırım malları için KDV muafiyeti,
- Araştırma ve geliştirme kanunu kapsamında yer alan teşvikler (%100 Kurumlar Vergisi istisnası, Sosyal Güvenlik Kurumu teşvikleri, Gelir Vergisi, Damga vergisi teşviği vb.),
- Araştırma ve geliştirme harcamaları karşılığı Teydeb ve AB Fonları'ndan alınan nakit destekler,
- İndirimli kurumlar vergisi teşviki,
- Sigorta primi işveren payı ve İş Kur desteği,
- Emlak Vergisi teşviği
- Faiz Desteği.

31. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU (URF)

	Evet	Kismen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
1.1. PAY SAHİPLİĞİ HAKLARININ KULLANIMININ KOLAYLAŞTIRILMASI						
1.1.2 - Pay sahipliği haklarının kullanımını etkileyebilecek nitelikteki bilgi ve açıklamalar güncel olarak ortaklığın kurumsal internet sitesinde yatırımcıların kullanımına sunulmaktadır.	X					
1.2. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI						
1.2.1 - Şirket yönetimi özel denetim yapılmasını zorlaştırıcı işlem yapmaktan kaçınmıştır.	X					
1.3. GENEL KURUL						
1.3.2- Şirket, Genel Kurul gündeminin açık şekilde ifade edilmesini ve her teklifin ayrı bir başlık altında verilmiş olmasını temin etmiştir.	X					
1.3.7-İmtiyazlı bir şekilde ortaklık bilgilerine ulaşma imkânı olan kimseler, kendileri adına ortaklığın faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlemler hakkında genel kurulda bilgi verilmesini teminen gündeme eklenmek üzere yönetim kurulunu bilgilendirmiştir.					X	Bu şekilde bir işlem bildirimini söz konusu olmamıştır.
1.3.8 - Gündemde özellik arz eden konularla ilgili yönetim kurulu üyeleri, ilgili diğer kişiler, finansal tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililer ve denetçiler, genel kurul toplantısında hazır bulunmuştur.	X					
1.3.10-Genel kurul gündeminde, tüm bağışların ve yardımların tutarları ve bunlardan yararlananlara ayrı bir maddede yer verilmiştir.			X			Genel kurul gündeminde bağış ve yardımlar toplu olarak ayrı bir madde ile yer almıştır. 2019 yılına ilişkin genel kurul bilgilendirme dokümanında toplam tutara ve en yüksek tutarlı bağışların detayına yer verilmiştir.
1.3.11 - Genel Kurul toplantısı söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dâhil kamuya açık olarak yapılmıştır.	X					
1.4. OY HAKKI						
1.4.1-Pay sahiplerinin oy haklarını kullanmalarını zorlaştırıcı herhangi bir kısıtlama ve uygulama bulunmamaktadır.	X					
1.4.2 Şirketin imtiyazlı oy hakkına sahip payı bulunmamaktadır.					X	Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen imtiyaza ilişkin hususlarda Yönetim Kurulu ve Genel Kurulda karar alınabilmesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu payın olumlu oy kullanmasına bağlıdır.
1.4.3-Şirket, beraberinde hakimiyet ilişkisini de getiren karşılıklı iştirak ilişkisi içerisinde bulunduğu herhangi bir ortaklığın Genel Kurulu nda oy haklarını kullanmamıştır.					X	Tüpraş'ın beraberinde hâkimiyet ilişkisini de getiren karşılıklı iştirak ilişkisi bulunmamaktadır.

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
1.5. AZLIK HAKLARI						
1.5.1 Şirket azlık haklarının kullanılmasına azami özen göstermiştir.	X					
1.5.2-Azlık hakları esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara da tanınmış ve azlık haklarının kapsamı esas sözleşmede düzenlenerek genişletilmiştir.			X			Azınlık hakları esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir oranda pay sahibi olanlara tanınmamış olup, genel uygulamalara paralel olarak azınlığa düzenlemelerdeki genel hükümler çerçevesinde haklar sağlanmıştır. Yatırımcılardan da bu konuda herhangi bir talep gelmemiştir.
1.6. KÂR PAYI HAKKI						
1.6.1 Genel kurul tarafından onaylanan kâr dağıtım politikası ortaklığın kurumsal internet sitesinde kamuya açıklanmıştır.	X					
1.6.2-Kâr dağıtım politikası, pay sahiplerinin ortaklığın gelecek dönemlerde elde edeceği kârın dağıtım usul ve esaslarını öngörebilmesine imkan verecek açıklıkta asgari bilgileri içermektedir.	X					
1.6.3- Kâr dağıtmama nedenleri ve dağıtılmayan kârın kullanım şekli ilgili gündem maddesinde belirtilmiştir.					X	Kâr dağıtımı yapılmıştır.
1.6.4 - Yönetim kurulu, kâr dağıtım politikasında pay sahiplerinin menfaatleri ile ortaklık menfaati arasında denge sağlanıp sağlanmadığını gözden geçirmiştir.	X					
1.7. PAYLARIN DEVRİ						
1.7.1 Payların devredilmesini zorlaştıracı herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.		X				Esas Sözleşmemizin 7'nci maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, Borsada İşlem Gören payların devrinde herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU

	Evet	Kismen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
2.1. KURUMSAL İNTERNET SİTESİ						
2.1.1.-Şirketin kurumsal internet sitesi, 2.1.1 numaralı kurumsal yönetim ilkesinde yer alan tüm öğeleri içermektedir.	X					
2.1.2-Pay sahipliği yapısı (çıkarılmış sermayenin %5'inden fazlasına sahip gerçek kişi pay sahiplerinin adları, imtiyazları, pay adedi ve oranı) kurumsal internet sitesinde en az 6 ayda bir güncellenmektedir.	X					
2.1.4-Şirketin kurumsal internet sitesindeki bilgiler Türkçe ile tamamen aynı içerikte olacak şekilde ihtiyaca göre seçilen yabancı dillerde de hazırlanmıştır.	X					
2.2. FAALİYET RAPORU						
2.2.1-Yönetim kurulu, yıllık faaliyet raporunun şirket faaliyetlerini tam ve doğru şekilde yansıtmayı temin etmektedir.	X					
2.2.2 Yıllık faaliyet raporu, 2.2.2 numaralı ilkede yer alan tüm unsurları içermektedir.	X					
3.1. MENFAAT SAHİPLERİNE İLİŞKİN ŞİRKET POLİTİKASI						
3.1.1- Menfaat sahiplerinin hakları ilgili düzenlemeler, sözleşmeler ve iyi niyet kuralları çerçevesinde korunmaktadır.	X					
3.1.3-Menfaat sahiplerinin haklarıyla ilgili politika ve prosedürler şirketin kurumsal internet sitesinde yayımlanmaktadır.	X					
3.1.4 - Menfaat sahiplerinin, mevzuata aykırı ve etik açıdan uygun olmayan işlemleri bildirmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulmuştur.	X					
3.1.5-Şirket, menfaat sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarını dengeli bir şekilde ele almaktadır.	X					
3.2. MENFAAT SAHİPLERİNİN ŞİRKET YÖNETİMİNE KATILIMININ DESTEKLENMESİ						
3.2.1- Çalışanların yönetime katılımı, esas sözleşme veya şirket içi yönetmeliklerle düzenlenmiştir.	X					
3.2.2-Menfaat sahipleri bakımından sonuç doğuran önemli kararlarda menfaat sahiplerinin görüşlerini almak üzere anket / konsültasyon gibi yöntemler uygulanmıştır.	X					
3.3. ŞİRKETİN İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASI						
3.3.1-Şirket fırsat eşitliği sağlayan bir istihdam politikası ve tüm kilit yönetici pozisyonları için bir halefiyet planlaması benimsemiştir.	X					
3.3.2 Personel alımına ilişkin ölçütler yazılı olarak belirlenmiştir.	X					
3.3.3-Şirketin bir İnsan Kaynakları Gelişim Politikası bulunmaktadır ve bu kapsamda çalışanlar için eğitimler düzenlenmektedir.	X					

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
3.3.4-Şirketin finansal durumu, ücretlendirme, kariyer planlaması, eğitim ve sağlık gibi konularda çalışanların bilgilendirilmesine yönelik toplantılar düzenlenmiştir.	X					
3.3.5 - Çalışanları etkileyebilecek kararlar kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmiştir. Bu konularda ilgili sendikaların da görüşü alınmıştır.	X					
3.3.6 - Görev tanımları ve performans kriterleri tüm çalışanlar için ayrıntılı olarak hazırlanarak çalışanlara duyurulmuş ve ücretlendirme kararlarında kullanılmıştır.	X					
3.3.7 - Çalışanlar arasında ayrımcılık yapılmasını önlemek ve çalışanları şirket içi fiziksel, ruhsal ve duygusal açıdan kötü muamelelere karşı korumaya yönelik prosedürler, eğitimler, farkındalığı artırma, hedefler, izleme, şikâyet mekanizmaları gibi önlemler alınmıştır.	X					
3.3.8-Şirket, dernek kurma özgürlüğünü ve toplu iş sözleşmesi hakkının etkin bir biçimde tanınmasını desteklemektedir.	X					
3.3.9 Çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlanmaktadır.	X					
3.4. MÜŞTERİLER VE TEDARİKÇİLERLE İLİŞKİLER						
3.4.1-Şirket, müşteri memnuniyetini ölçmüştür ve koşulsuz müşteri memnuniyeti anlayışıyla faaliyet göstermiştir.	X					
3.4.2- Müşterinin satın aldığı mal ve hizmete ilişkin taleplerinin işleme konulmasında gecikme olduğunda bu durum müşterilere bildirilmektedir.	X					
3.4.3 Şirket mal ve hizmetlerle ilgili kalite standartlarına bağlıdır.	X					
3.4.4-Şirket, müşteri ve tedarikçilerin ticari sır kapsamındaki hassas bilgilerinin gizliliğini korumaya yönelik kontrollere sahiptir.	X					
3.5. ETİK KURALLAR VE SOSYAL SORUMLULUK						
3.5.1-Yönetim kurulu Etik Davranış Kuralları'nı belirleyerek şirketin kurumsal internet sitesinde yayımlamıştır.	X					
3.5.2- Ortaklık, sosyal sorumluluk konusunda duyarlıdır. Yolsuzluk ve rüşvetin önlenmesine yönelik tedbirler almıştır.	X					

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.1. YÖNETİM KURULUNUN İŞLEVİ						
4.1.1-Yönetim kurulu, strateji ve risklerin şirketin uzun vadeli çıkarlarını tehdit etmemesini ve etkin bir risk yönetimi uygulanmasını sağlamaktadır.	X					
4.1.2-Toplantı gündem ve tutanakları, yönetim kurulunun şirketin stratejik hedeflerini tartışarak onayladığını, ihtiyaç duyulan kaynakları belirlediğini ve yönetimin performansının denetlendiğini ortaya koymaktadır.	X					
4.2. YÖNETİM KURULUNUN FAALİYET ESASLARI						
4.2.1-Yönetim kurulu faaliyetlerini belgelendirmiş ve pay sahiplerinin bilgisine sunmuştur.	X					
4.2.2-Yönetim kurulu üyelerinin görev ve yetkileri yıllık faaliyet raporunda açıklanmıştır.	X					
4.2.3-Yönetim kurulu, şirketin ölçeğine ve faaliyetlerinin karmaşıklığına uygun bir iç kontrol sistemi oluşturmuştur.	X					
4.2.4-İç kontrol sisteminin işleyişi ve etkinliğine dair bilgiler yıllık faaliyet raporunda verilmiştir.	X					
4.2.5-Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı (genel müdür) görevleri birbirinden ayrılmış ve tanımlanmıştır.	X					
4.2.7-Yönetim kurulu, yatırımcı ilişkileri bölümü ve kurumsal yönetim komitesinin etkili bir şekilde çalışmasını sağlamakta ve şirket ile pay sahipleri arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesinde ve pay sahipleriyle iletişimde yatırımcı ilişkileri bölümü ve kurumsal yönetim komitesiyle yakın işbirliği içinde çalışmıştır.	X					
4.2.8-Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasındaki kusurları ile şirkette sebep olacakları zarara ilişkin olarak Şirket, sermayenin %25'ini aşan bir bedelle yönetici sorumluluk sigortası yaptırmıştır.	X					
4.3. YÖNETİM KURULUNUN YAPISI						
4.3.9- Şirket yönetim kurulunda, kadın üye oranı için asgari %25'lik bir hedef belirleyerek bu amaca ulaşmak için politika oluşturmuştur. Yönetim kurulu yapısı yıllık olarak gözden geçirilmekte ve aday belirleme süreci bu politikaya uygun şekilde gerçekleştirilmektedir.			X			Yönetim kurulunda asgari kadın üye oranı için bir politika olmamakla birlikte, halihazırda kadın yönetim kurulu üyesi oranı %18'dir.
4.3.10-Denetimden sorumlu komitenin üyelerinden en az birinin denetim/muhasebe ve finans konusunda 5 yıllık tecrübesi vardır.	X					
4.4. YÖNETİM KURULU TOPLANTILARININ ŞEKLİ						
4.4.1-Bütün yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu toplantılarının çoğuna fiziksel katılım sağlamıştır.		X				Yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu toplantıların çoğuna fiziksel katılım sağlamıştır.
4.4.2-Yönetim kurulu, gündemde yer alan konularla ilgili bilgi ve belgelerin toplantıdan önce tüm üyelere gönderilmesi için asgari bir süre tanımlamıştır.		X				Bu yönde bir tanımlama bulunmayıp, yönetim kurulu üyelerine bilgilerin sunulma zamanı, yönetim kurulu gündemindeki konu ve süreç dikkate alarak belirlenmekte ve makul bir süre öncesinde üyeler bilgilendirilmektedir.
4.4.3-Toplantıya katılmayan ancak görüşlerini yazılı olarak yönetim kuruluna bildiren üyenin görüşleri diğer üyelerin bilgisine sunulmuştur.					X	Görüş bildirim imkanı bulunmakla birlikte toplantıya katılmayan yönetim kurulu üyelerimizden bu yönde bir bildirim yapılmamıştır.

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.4.4-Yönetim kurulunda her üyenin bir oy hakkı vardır.					X	<p>Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi C grubundan seçilen üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır.</p> <p>a) Şirket esas sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ve "İmtiyazlı Hisse"ye ait hakları etkileyecek değişiklikler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının öncelikle karşılanmasına yönelik yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe ilişkin İmtiyazlı Hisseye tanınan hakları doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyecek her türlü Esas Sözleşme değişikliği yapılmasına,</p> <p>b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetinin ve nakil ile ilgili sistemlerinin sağlanması, korunması da dâhil öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatlarında karşılanması esas olup, söz konusu akaryakıtların istenilen kalitenin, zamanın ve miktarın dışında ve/veya emsallerine uygun piyasa fiyatlarının üstünde karşılanmasına,</p> <p>c) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte,</p> <p>i) Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyidat ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına, ya da</p> <p>ii) Şirketin bölünmesi veya başka bir şirket ile birleşmesine,</p> <p>d) Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlar.</p>

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.4.5-Yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağı şirket içi düzenlemeler ile yazılı hale getirilmiştir.			X			Yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağı konusunda Şirketimizde uzun yıllardır tutarlı bir biçimde sürdürülen süreçler bulunmakla birlikte, bu konuya özgü yazılı bir şirket içi düzenleme bulunmamaktadır.
4.4.6 Yönetim kurulu toplantı zaptı gündemdeki tüm maddelerin görüşüldüğünü ortaya koymakta ve karar zaptı muhalif görüşleri de içerecek şekilde hazırlanmaktadır.	X					
4.4.7-Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmıştır. Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında aldığı görevler genel kurul toplantısında pay sahiplerinin bilgisine sunulmuştur.			X			Yönetim kurulu üyelerinin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmamıştır. Faaliyet raporumuzda yönetim kurulu üyelerimizin özgeçmişlerine yer verilmiştir.
4.5. YÖNETİM KURULU BÜNYESİNDE OLUŞTURULAN KOMİTELER						
4.5.5-Her bir yönetim kurulu üyesi sadece bir komitede görev almaktadır.			X			Birden fazla komitede görev alan üyeler, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimi sağlamakta ve iş birliği imkânlarını artırmaktadır.
4.5.6-Komiteler, görüşlerini almak için gerekli gördüğü kişileri toplantılara davet etmiştir ve görüşlerini almıştır.					X	Komite çalışma esasları uyarınca komitelerin, faaliyetleriyle ilgili olarak ihtiyaç gördüğü konularda bağımsız uzman görüşlerinden yararlanmaları mümkündür. Geçtiğimiz yıl içinde komite üyeleri tarafından bu yönde bir ihtiyaç gündeme gelmemiştir.
4.5.7-Komitenin danışmanlık hizmeti aldığı kişi/kuruluşun bağımsızlığı hakkında bilgiye yıllık faaliyet raporunda yer verilmiştir.					X	Bu yönde alınmış bir danışmanlık hizmeti bulunmamaktadır.
4.5.8-Komite toplantılarının sonuçları hakkında rapor düzenlenerek yönetim kurulu üyelerine sunulmuştur.	X					
4.6. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE VE İDARI SORUMLULUĞU BULUNAN YÖNETİCİLERE SAĞLANAN MALİ HAKLAR						
4.6.1 - Yönetim kurulu, sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirip getirmediğini değerlendirmek üzere yönetim kurulu performans değerlendirmesi gerçekleştirmiştir.			X			Yönetim kurulu seviyesinde performans değerlendirmesi amaçlı özel bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.
4.6.4-Şirket, yönetim kurulu üyelerinden herhangi birisine veya idari sorumluluğu bulunan yöneticilerine kredi kullanılmamış, borç vermemiş veya ödünç verilen borcun süresini uzatmamış, şartları iyileştirmemiş, üçüncü şahıslar aracılığıyla kişisel bir kredi başlığı altında kredi kullanılmamış veya bunlar lehine kefalet gibi teminatlar vermemiştir.	X					
4.6.5-Yönetim kurulu üyeleri ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere verilen ücretler yıllık faaliyet raporunda kişi bazında açıklanmıştır.			X			Olağan Genel Kurul'da ve finansal tablo dipnotlarımızda Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır.

KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU

KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU (KYBF)

PAY SAHİPLERİ	
1.1. Pay Sahipliği Haklarının Kullanımının Kolaylaştırılması Yıl boyunca şirketin düzenlediği yatırımcı konferans ve toplantılarının sayısı	14 adet konferansa ve road show'a katılım sağlandı ve toplantılarda yaklaşık 500 fon yöneticisi ve analist ile görüşüldü.
1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Özel denetçi talebi sayısı	-
Genel kurul toplantısında kabul edilen özel denetçi talebi sayısı	-
1.3. Genel Kurul	
İlke 1.3.1 (a-d) kapsamında talep edilen bilgilerin duyurulduğu KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/741472
Genel kurul toplantısıyla ilgili belgelerin Türkçe ile eş anlamlı olarak İngilizce olarak da sunulup sunulmadığı	Sunulmuştur.
İlke 1.3.9 kapsamında, bağımsız üyelerin çoğunluğunun onayı veya katılanların oybirliği bulunmayan işlemlerle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	Bu nitelikte bir işlem bulunmamaktadır.
Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) madde 9 kapsamında gerçekleştirilen ilişkili taraf işlemleriyle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	Bu nitelikte bir işlem bulunmamaktadır.
Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) madde 10 kapsamında gerçekleştirilen yaygın ve süreklilik arz eden işlemlerle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/740905
Şirketin kurumsal internet sitesinde, bağış ve yardımlara ilişkin politikanın yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri / Kurumsal Yönetim / Politikalar
Bağış ve yardımlara ilişkin politikanın kabul edildiği genel kurul tutanağının yer aldığı KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/349385
Esas sözleşmede menfaat sahiplerinin genel kurula katılımını düzenleyen madde numarası	Madde 14-a
Genel kurula katılan menfaat sahipleri hakkında bilgi	Genel Kurul, söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dâhil kamuya açık olarak yapılmıştır.
1.4. Oy Hakları	
Oy hakkında imtiyaz bulunup bulunmadığı	Evet
Oyda imtiyaz bulunuyorsa, imtiyazlı pay sahipleri ve oy oranları	Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen imtiyaza ilişkin hususlarda Yönetim Kurulu ve Genel Kurulda karar alınabilmesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu payın olumlu oy kullanmasına bağlıdır. Güncel ortaklık yapısına faaliyet raporunda yer verilmektedir.
En büyük pay sahibinin ortaklık oranı	%51
1.5. Azlık Hakları	
Azlık haklarının, şirketin esas sözleşmesinde (içerik veya oran bakımından) genişletilip genişletilmediği	Genişletilmemiştir.
Azlık hakları içerik ve oran bakımından genişletildi ise ilgili esas sözleşme maddesinin numarasını belirtiniz.	-
1.6. Kâr Payı Hakkı	
Kurumsal internet sitesinde kâr dağıtım politikasının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/ Kurumsal Yönetim/Politikalar
Yönetim kurulunun genel kurula kârın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde bunun nedenleri ve dağıtılmayan kârın kullanım şeklini belirten genel kurul gündem maddesine ilişkin tutanak metni	Kâr payı dağıtılmıştır.
Yönetim kurulunun genel kurula kârın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde ilgili genel kurul tutanağının yer aldığı KAP duyurusunun bağlantısı	-

KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU

Genel Kurul Toplantıları	
Genel Kurul Tarihi	20 Mart 2019
Genel kurul gündemiyle ilgili olarak şirkete iletilen ek açıklama talebi sayısı	-
Pay sahiplerinin genel kurula katılım oranı	%86,8
Doğrudan temsil edilen payların oranı	-
Vekaleten temsil edilen payların oranı	%86,8
Şirket'in kurumsal internet sitesinde her gündem maddesiyle ilgili olumlu ve olumsuz oyları da gösterir şekilde genel kurul toplantı tutanaklarının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Genel Kurullar/Toplantı Tutanağı
Kurumsal internet sitesinde genel kurul toplantısında yöneltilen tüm soru ve bunlara sağlanan yanıtların yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Genel Kurullar/Toplantı Tutanağı
Genel kurul toplantı tutanağının ilişkili taraflarla ilgili madde veya paragraf numarası	-
Yönetim kuruluna bildirimde bulunan imtiyazlı bir şekilde ortaklık bilgilerine ulaşma imkanı bulunan kişi sayısı (İçeriden öğrenenler listesi)	-
KAP'ta yayınlanan genel kurul bildiriminin bağlantısı	https://www.kap.org.tr/Bildirim/748872
2. KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK	
2.1. Kurumsal İnternet Sitesi	
Kurumsal internet sitesinde 2.1.1. numaralı kurumsal yönetim ilkesinde talep edilen bilgilerin yer aldığı bölümlerin adları	Yatırımcı İlişkileri
Kurumsal internet sitesinde doğrudan veya dolaylı bir şekilde payların %5'inden fazlasına sahip olan gerçek kişi pay sahiplerinin listesinin yer aldığı bölüm	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim
Kurumsal internet sitesinin hazırlandığı diller	Türkçe / İngilizce
2.2. Faaliyet Raporu	
2.2.2. numaralı kurumsal yönetim ilkesinde belirtilen bilgilerin faaliyet raporunda yer aldığı sayfa numaraları veya bölüm adları	
a) Yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin şirket dışında yürüttükleri görevler ve üyelerin bağımsızlık beyanlarının yer aldığı sayfa numarası veya bölüm adı	Genel Kurul/Yönetim Kurulu Özgeçmişleri Kurumsal Yönetim/Bağımsızlık Beyanları
b) Yönetim Kurulu bünyesinde oluşturulan komitelere ilişkin bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
c) Yönetim kurulunun yıl içerisindeki toplantı sayısı ve üyelerin toplantılara katılım durumu bilgisinin sayfa numarası veya bölüm adı	Kurumsal Yönetim /Kurumsal Uyum Raporu /Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları
ç) Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri hakkında bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar
d) Şirket aleyhine açılan önemli davalar ve olası sonuçları hakkında bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar
e) Şirketin yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi hizmet aldığı kurumlarla arasındaki çıkar çatışmaları ve bunları önlemek için alınan tedbirlere ilişkin bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar
f) Sermayeye doğrudan katılım oranının %5'i aştığı karşılıklı iştiraklere ilişkin bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar
g) Çalışanların sosyal hakları, mesleki eğitimi ile diğer toplumsal ve çevresel sonuç doğuran şirket faaliyetlerine ilişkin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri hakkında bilginin sayfa numarası veya bölüm adı	İnsan Kaynakları Kurum Sosyal Sorumluluk

3. MENFAAT SAHIPLERİ

3.1. Menfaat Sahiplerine İlişkin Şirket Politikası

Kurumsal internet sitesinde tazminat politikasının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/ Kurumsal Yönetim/Politikalar
Çalışan haklarının ihlali nedeniyle şirket aleyhine kesinleşen yargı kararlarının sayısı	32
İhbar mekanizmasıyla ilgili yetkilinin unvanı	Risk Yönetimi ve Denetim Müdürü
Şirketin ihbar mekanizmasına erişim bilgileri	https://piy.tupras.com.tr/BildirimKayit.aspx

3.2. Menfaat Sahiplerinin Şirket Yönetimine Katılımının Desteklenmesi

Kurumsal internet sitesinde, çalışanların yönetim organlarına katılımına ilişkin olan iç düzenlemelerin yer aldığı bölümün adı	<p>Şirket çalışanlarının Şirket yönetimine katılımını destekleyici modeller şirket faaliyetlerini aksatmayacak şekilde geliştirilmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar; Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulanmaktadır.</p> <p>Çalışan Bağlılığı anketleri ile çalışanların uygulamalarla ilgili değerlendirmeleri alınmakta, bağlılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir. Tüpraş'ta "görünür liderlik" uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır. Emniyet turlarında yönetim kademesinin aktif katılımı ile "görünür liderlik" gösterilmekte, olumlu emniyet davranışları ödüllendirilerek teşvik edilmekte, kişilerin davranışlarındaki ve çalışma koşullarındaki riskler tespit edilmekte ve düzeltilmekte, emniyetli çalışma ortamı için iletişim ve diyalog güçlendirilmekte, farkındalık sağlanmakta, çalışanların emniyet ile ilgili görüş ve gözlemlerini paylaşabilecekleri bir ortam oluşturulmaktadır. Çalışanların kararlara katılımına yönelik bir başka uygulama ise saat ücretli çalışanlara yönelik disiplin kurulu kararlarında toplu iş sözleşmesi gereği sendikadan iki temsilcinin söz hakkı olmasıdır. Yukarıda açıklanan konuların belirtildiği iç düzenlemelerin kamuya açık bağlantısı bulunmamaktadır.</p>
Çalışanların temsil edildiği yönetim organları	<p>Her yıl uygulanan Çalışan Bağlılığı Araştırması ile her çalışanın görüşü anket, açık uçlu yanıtlar şeklinde anonim olarak alınmaktadır. Tüpraş'ta yapılan muhtelif iletişim toplantıları ile hem şirket ile ilgili bilgiler çalışanlar ve diğer paydaşlarla paylaşılmakta, hem de bu paydaşların soru ve yorumları alınmaktadır.</p>

KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU

3.3. Şirketin İnsan Kaynakları Politikası

Kilit yönetici pozisyonları için halefiyet planı geliştirilmesinde yönetim kurulunun rolü

Tüm kilit yönetici pozisyonları için bir halefiyet planı oluşturulur. Bu Halefiyet Planı, CEO onayının ardından Yönetim Kurulu Başkanı'nın onayına sunularak nihai haline getirilir.

Kurumsal internet sitesinde fırsat eşitliği ve personel alımı ölçütlerini içeren insan kaynakları politikasının yer aldığı bölümün adı veya politikanın ilgili maddelerinin özeti

Tüpraş, yurtiçinde ve yurtdışında iş ilişkisinde bulunduğu kişi ve kuruluşlara, içinde bulunduğu topluma, müşterilerine, tedarikçilerine ve ortaklarına çalışanlarına karşı tüm faaliyetlerinde ve ilişkilerinde aşağıda detaylı olarak belirtilen Tüpraş Etik İlkeleri'ne uygun tutum ve davranışlar sergilemeyi, Koç Holding'in kabul ettiği Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uymayı ve başta kendi sektöründe olmak üzere tüm bu ilkelerin yaygınlaşarak benimsenmesi için çaba göstermeyi görev edinir.

Personel alımı ölçütlerini içeren Personel Yönetmeliği tüm şirket çalışanları tarafından görülebilmekte ve her bir iş ilanında aranan nitelikler sunulmaktadır.

Ayrıca, Etik Davranış Kuralları'nda işe alımda fırsat eşitliği konusu vurgulanmaktadır.

https://www.tupras.com.tr/Tupras_Etik_Davranis_Kurallari.pdf

Pay edindirme planı bulunup bulunmadığı

Pay edindirme planı bulunmuyor

Kurumsal internet sitesinde ayrımcılık ve kötü muameleyi önlemeye yönelik önlemleri içeren insan kaynakları politikasının yer aldığı bölümün adı veya politikanın ilgili maddelerinin özeti

Şirket personelinin görevlerini yerine getirirken ayrımcılık ve kötü muameleye yönelik herhangi bir sorun yaşadığında İnsan Kaynakları Departmanı'na başvurması kararlaştırılmış ve çalışanlara iletişimi yapılmıştır. Risk Yönetimi ve Denetim, Hukuk, Kurumsal İletişim ve İnsan Kaynakları departmanlarının katıldığı "Etik Kurul" mekanizması kurulmuş ve aktif olarak işletilmektedir.

[Faaliyet Raporu/İnsan Kaynakları](#)

İş kazalarıyla ilgili sorumluluk sebebiyle şirket aleyhine kesinleşen yargı kararı sayısı

9

3.5. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Kurumsal internet sitesinde etik kurallar politikasının yer aldığı bölümün adı

[Kariyer/Etik Kurallar](#)

Kurumsal internet sitesinde kurumsal sosyal sorumluluk raporunun yer aldığı bölümün adı. Kurumsal sosyal sorumluluk raporu yoksa, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularında alınan önlemler

<https://www.tupras.com.tr/sr-raporlari>

İrtikap ve rüşvet de dâhil olmak üzere her türlü yolsuzlukla mücadele için alınan önlemler

<https://www.tupras.com.tr/yolsuzlukla-mucadele>

3. YÖNETİM KURULU-I**Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları**

En son yönetim kurulu performans değerlendirmesinin tarihi	-
Yönetim kurulu performans değerlendirmesinde bağımsız uzmanlardan yararlanılıp yararlanılmadığı	Hayır
Bütün yönetim kurulu üyelerinin ibra edilip edilmediği	Evet
Görev dağılımı ile kendisine yetki devredilen yönetim kurulu üyelerinin adları ve söz konusu yetkilerin içeriği	<i>Yönetim kurulu üyeleri arasında yetki devri yapılmamıştır.</i>
İç kontrol birimi tarafından denetim kuruluna veya diğer ilgili komitelere sunulan rapor sayısı	Denetim Komitesi'ne 3'er aylık dönemlerde gerçekleştirilen denetim faaliyetleri, önemli tespitler, mevcutta bulunan davalar hakkında bilgi verilmektedir.
Faaliyet raporunda iç kontrol sisteminin etkinliğine ilişkin değerlendirmenin yer aldığı bölümün adı veya sayfa numarası	Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları
Yönetim kurulu başkanının adı	Mehmet Ömer Koç
İcra başkanı / genel müdürün adı	İbrahim Yelmenoğlu
Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı/genel müdürün aynı kişi olmasına ilişkin gerekçenin belirtildiği KAP duyurusunun bağlantısı	-
Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasındaki kusurları ile şirkette sebep olacakları zararın, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta edildiğine ilişkin KAP duyurusunun bağlantısı	-
Kurumsal internet sitesinde kadın yönetim kurulu üyelerinin oranını artırmaya yönelik çeşitlilik politikası hakkında bilgi verilen bölümün adı	Politika Bulunmamaktadır.
Kadın üyelerin sayısı ve oranı	2 (%18)

GENEL KURUL

KISACA TÜPRAŞ

2019 PERFORMANSI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

KURUMSAL YÖNETİM

FINANSAL TABLOLAR

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU

Yönetim Kurulunun Yapısı

Yönetim Kurulu Üyesinin Adı/Soyadı	İcrada Görevli Olup Olmadığı	Bağımsız Üye Olup Olmadığı	Yönetim Kuruluna İlk Seçilme Tarihi	Bağımsızlık Beyanının yer aldığı KAP duyurusunun Bağlantısı	Bağımsız Üyenin Aday Gösterme Komitesi Tarafından Değerlendirilip Değerlendirilmediği	Bağımsızlığını Kaybeden Üye Olup Olmadığı	Denetim, Muhasebe ve/veya Finans Alanında En Az 5 Yıllık Deneyime Sahip Olup Olmadığı
Ömer M. Koç	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	26/01/2006	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Ali Y. Koç	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	27/03/2009	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Rahmi M. Koç	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	04/06/2008	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Semahat S. Arsel	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	27/03/2009	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Levent Çakıroğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	30/03/2015	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Erol Memioğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	26/01/2006	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Yağız Eyüboğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	04/04/2016	-	Değerlendirilmedi	Hayır	Evet
Zafer Sönmez	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	20/03/2019	-	Değerlendirildi	Hayır	Evet
Muharrem Hilmi Kayhan	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	21/03/2018	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/741472	Değerlendirildi	Hayır	Evet
Ayşe Canan Ediboğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	21/03/2018	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/741472	Değerlendirildi	Hayır	Evet
Kamil Ömer Bozer	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	21/03/2018	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/741472	Değerlendirildi	Hayır	Evet

4. YÖNETİM KURULU - II

4.4. Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli

Raporlama döneminde fiziki olarak toplanmak suretiyle yapılan yönetim kurulu toplantılarının sayısı	3
Yönetim kurulu toplantılarına ortalama katılım oranı	%91
Yönetim kurulunun çalışmalarını kolaylaştırmak için elektronik bir portal kullanılıp kullanılmadığı	Kullanılmamaktadır.
Yönetim kurulu çalışma esasları uyarınca, bilgi ve belgelerin toplantıdan kaç gün önce üyelere sunulduğu	Bu yönde bir belirleme bulunmamaktadır.
Kurumsal internet sitesinde yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağına belirlendiği şirket içi düzenlemeler hakkında bilginin yer aldığı bölümün adı	Bu yönde bir belirleme bulunmamaktadır.
Üyelerin şirket dışında başka görevler almasını sınırlandıran politikada belirlenen üst sınır	Bu yönde bir belirleme bulunmamaktadır.

4.5. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler

Faaliyet raporunda yönetim kurulu komitelerine ilişkin bilgilerin yer aldığı sayfa numarası veya ilgili bölümün adı	Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
Komite çalışma esaslarının duyurulduğu KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/749716

Yönetim Kurulu Komiteleri - I

Yönetim Kurulu Komitelerinin Adları	Birinci Sütunda "Diğer" Olarak Belirtilen Komitenin Adı	Komite Üyelerinin Adı Soyadı	Komite Başkanı Olup Olmadığı	Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmadığı
Denetim Komitesi	-	Muharrem Hilmi Kayhan	Evet	Yönetim Kurulu Üyesi
Denetim Komitesi	-	Kamil Ömer Bozer	Hayır	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Muharrem Hilmi Kayhan	Evet	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Yağız Eyüboğlu	Hayır	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Doğan Korkmaz	Hayır	Yönetim Kurulu Üyesi Değil
Riskin Erken Saptanması Komitesi	-	Ayşe Canan Ediboğlu	Evet	Yönetim Kurulu Üyesi
Riskin Erken Saptanması Komitesi	-	Erol Memioğlu	Hayır	Yönetim Kurulu Üyesi

4. YÖNETİM KURULU- III**4.5. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler II**

Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, denetim komitesinin, faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, kurumsal yönetim komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, aday gösterme komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, riskin erken saptanması komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, ücret komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi

4.6. Yönetim Kurulu Üyelerine ve İdari Sorumluluğu Bulunan Yöneticilere Sağlanan Mali Haklar

Faaliyet raporunun, operasyonel ve finansal performans hedeflerine ve bunlara ulaşıp ulaşılmadığına ilişkin bilginin verildiği sayfa numarası veya bölüm adı	Yönetim Kurulu Başkan Mesajı
Kurumsal internet sitesinin, icrada görevli ve icrada görevli olmayan üyelere ilişkin ücretlendirme politikasının yer aldığı bölümünün adı.	<u>Yatırımcı İlişkileri / Kurumsal Yönetim / Ücretlendirme Politikası</u>
Faaliyet raporunun, yönetim kurulu üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere verilen ücretler ile sağlanan diğer tüm menfaatlerin belirtildiği sayfa numarası veya bölüm adı	Finansal Rapor dip not 28

Yönetim Kurulu Komiteleri - II

Yönetim Kurulu Komitelerinin Adları	Birinci Sütunda "Diğer" Olarak Belirtilen Komitenin Adı	İcrada Görevli Olmayan Yöneticilerin Oranı	Komitede Bağımsız Üyelerin Oranı	Komitenin Gerçekleştirdiği Fiziki Toplantı Sayısı	Komitenin Faaliyetleri Hakkında Yönetim Kuruluna Sunduğu Rapor Sayısı
Denetim Komitesi	-	%100	%100	7	7
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	%67	%33	7	7
Riskin Erken Saptanması Komitesi	-	%100	%50	6	6

SÖZLÜK

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
APC	İleri Proses Kontrolü	Advanced Process Control
API	Amerikan Petrol Enstitüsü (API) tarafından çıkarılan ve özgül ağırlığa bağlı API gravite tanımı, petrolün sınıflandırılması için kullanılır.	The American Petroleum Institute gravity, or API gravity, is a measure of how heavy or light petroleum liquid is compared to water.
ASRFO	Atmosferik Straight Run Fuel Oil	Atmospheric Straight Run Fuel Oil
ASTM	Uluslararası Standartlar	American Society for Testing and Materials
ARU	Amin Rejenerasyon Ünitesi	Amine Regeneration Unit
BAT	Mevcut teknoloji	Best Available Technology
CCR REFORMER	Katalist Rejenerasyonlu Reformer	Continuous Catalytic Regeneration Reformer
CDU	Ham Petrol	Distilasyon Ünitesi Crude Distillation Unit
CIF	İthalatta, mal fiyatının üzerine sigorta ve navlun giderlerinin de eklendiği bir alım-satım şekli	Cost, Insurance & Freight
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi	Environmental Impact Assessment
DCS	Kontrol Sistemi	Distributed Control System
DECOKER	Koklaştırma Ünitesi	Delayed Coker
DSS	Sürdürülebilir Çözümler	Dupont Sustainable Solutions
DWT	Uluslararası Denizcilik Ticaretinde ve Denizcilik Endüstrisinde kullanılan ağırlık birimi	Deadweight Tonnage
DYS	Değişiklik Yönetim Sistemi	Change Management System
EPC	Mühendislik, Satın Alma ve Devreye Alma Hizmeti	Engineering, Procurement and Construction
EBH	Kaynayan Yataklı Hidrokraker	Ebullated Bed Hydrocraker
EFQM	Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı	European Foundation for Quality Management
EII	Enerji Yoğunluğu İndeksi	Energy Intensity Index
ENVER	Enerji Verimliliği	Energy Efficiency
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Energy Market Regulatory Authority
ESD	Elektrostatik Deşarj	Electrostatic Discharge
EUREKA	Avrupa Araştırma Koordinasyon Ajansı	European Research Coordination Agency
EURO 3	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 350 ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 350 ppm)
EURO 4	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 50 ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 50 ppm)
EURO 5	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 10 ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 10 ppm)
FAVÖK	Faiz, Amortisman Vergi Öncesi Kâr	EBITDA

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
FCC	Ağır hidrokarbon petrol fraksiyonlarını benzin, kompenantlarına dönüştüren ünite	Fluid Catalytic Cracking Unit
Fed	ABD Merkez Bankası	Federal Reserve Bank
FOB	Tedarikçinin malzemeyi nakliye yapılacağı geminin güvertesine taşıyana kadar olan sorumluluğu olan mal teslim şekli	Free On Board
FP7	Avrupa Birliği'nde çok uluslu araştırma ve teknoloji geliştirme projelerinin desteklendiği başlıca Topluluk Programları'dır.	The Seventh Framework Program
GDR	Küresel Saklama Sertifikası	Global Depositary Receipt
GMB	Güvenlik Merkezli Bakım	Security Centered Maintenance
GTL/CTL	Gazdan Sıvı, Kömürden Sıvı	Gas to Liquid, Coal to Liquid
HAY	Hata Ayıklama Yöntemi	Debugging Method
HAZOP	Tehlike ve İşletilebilme Çalışması Metodu	Hazard and Operatibility Study
HDS	Kükürt Giderme	Hydro Desulphurisation
HORIZON	AB Araştırma ve Yenilikçi Çerçeve Programı	EU Research and Innovation Framework Program
HRSG	Isı recovery buhar jeneratörü	Heat Recovery Steam Generator
HSRN	Ağır Nafta	Heavy Straight-Run Naphtha
HVGO	Vakum distilasyon ünitesinden elde edilen HVGO, dönüşüm ünitelerinde daha değerli beyaz ürünlere çevrilir.	Heavy Vacuum Gas Oil
HYDROKRAKER	Rafineri Dönüşüm Ünitesi	Hydrocracker-Conversion Unit
IEA, UEA	Uluslararası Enerji Ajansı	International Energy Agency
IOPC	Uluslararası Petrol Kirliliği Tazminat Fonu	International Oil Pollution Compensation Funds
ISM	Uluslararası Emniyetli Yönetim	International Safety Management
ISPS	Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları	International Ship and Port Security Rules
İTA	İş Tehlike Analizleri	Job Hazard Analysis
KBS	Kazan Besleme Suyu	Boiler Feed Water
KKO	Kapasite Kullanım Oranı	Capacity Utilization Rate
KOK	Kalıcı Organik Kirlenmeler	Persistent Organic Pollutants
KPI	Temel Performans Göstergeleri	Key Performance Indicators
LCGO	Light Cycle Gas Oil	Light Cycle Gas Oil
LCGO/HCGO	Hafif/Ağır Dizel	Light/Heavy Gas Oil
LSRN	Hafif Nafta	Light Straight Run Naphtha
ME	Mekanik Emre Amadelik	Mechanical Availabilities

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
MTBE	Benzinin oktanını artırmak ve aromatik miktarını düşürmek amacıyla kullanılan yüksek oktanlı hidrokarbon.	Methyl Tertiary-Butyl Ether
NELSON COMPLEXITY	Beyaz Ürün Üretebilme Kapasitesi	White Product Yield Ability
OCIMF	Petrol Şirketlerinin Uluslararası Denizcilik Forumu	The Oil Companies International Marine Forum
OEA	Operasyonel Emreամadelik	Operational Availabilities
OSAR	Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama	Event Classification, Research and Reporting
PCT	Uluslararası Patent Koruması	International Patent Protection
PETDER	Petrol Sanayi Derneği	Petroleum Industry Association
POX	Kısmi Oksidasyon Ünitesi	Partial Oxidation
PPM	Bir kilogram yakıtta mg cinsinden kükürt miktarını gösterir.	Parts Per Million
PT	Penetrant Test	Penetrant Test
QDMS	Tüpraş Kalite Yönetim ve Doküman Sistemi	Quality Documentation Management System
RAYEP	Rafinerici Yetiştirme Programı	Refining Training Program
RBI	Risk Tabanlı Teknik Kontrol	Technical Risk Control
RDT	Risk Değerlendirme Tablosu	Risk Evaluation Chart (REC)
RGY	Risk ve Güvenirlilik Yönetimi	Risk and Reliability Management
RON	Oktan sayısı, benzinin kalitesini gösteren parametre olup motordaki vuruntunun ölçümü	Research Octane Number
RTK	Risk Tabanlı Kontrol	Risk-Based Control
RUP	Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi	Residuum Upgrading
SDA	Çözücü Yardımıyla Asfalt Ayırma Ünitesi	Solvent Deasphalting Unit
SEÇ	Sağlık, Emniyet ve Çevre	HSE
SEÇ-K	Sağlık, Emniyet, Çevre ve Kalite	Health, Safety, Environment and Quality
SEVESO-II	Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	Prevention of Major Industrial Accidents and Mitigation of Impacts on Regulation
SMR	Hidrojen Üretim Ünitesi	Stream Methane Reformer
SRD	Sağlık Risk Değerlendirmesi	Health Risk Assessment
SWS	Katı Suyu Sıyırma Ünitesi	Sour Water Stripping Unit
TAEK	Türkiye Atom Enerji Kurumu	Turkey Atomic Energy Agency
TEYDEB	Teknolojik ve Destek Programları Başkanlığı	Technological and Support Programs Department
TEYS	Tehlike ve etkilerin yönetim süreci	Management Process of the Dangers and Effects
TMSA 2	Petrol Tankeri Yönetimi ve Değerlendirmesi 2	Tanker Management Self Assessment 2
TPE	Ton Petrol Eşdeğeri	Tons Petroleum Equivalent
TPP	Termal Power Plant	Thermal Power Plant
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu	Turkish Accreditation Agency
VAP	Verimlilik Artırıcı Proje	Efficiency Enhancement Project
VDU	Vakum Destilasyon Ünitesi	Vacuum Distillation Unit
VGO	Vakum Dizel	Vacuum Gasoil
VLCC	Çok Büyük Ham Petrol Gemisi	Very Large Crude Carrier
VOC	Uçucu Organik Bileşenler	Volatile Organic Compounds
WTI	Amerikan Referans Ham Petrolü	West Texas Intermediate

BİRİMLER SÖZLÜĞÜ

m ³	Metreküp	Cubic Meter
MW	Megavat	Megawatt
KG	Kilogram	Kilogram
GRT	Gros tonaj	Gross Tonnage
M/T	Milyon Tonaj	Million Tonnes
KW	Kilovat	Kilowatt
KWh	Kilovatsaat	Kilowatt Hour
m ²	Metrekare	Square Meter
CO ₂	Karbondioksit	Carbon Dioxide
GCAL	Giga kalori	Gcal
Ton CO ₂ e	Ton Karbondioksit Eşleniği	Ton Carbon Dioxide Equivalent
TJ	Terajoule	Terajoule
MJ	Megajoule	Megajoule
j	Joule	Joule
Mt	Milyon Ton	Million Ton
t	Ton	Ton
bpd	Bir Günde Üretilen Petrol Varil Sayısı	Barrel per Day
MtOE	Milyon Ton Petrol Eşdeğeri	Million Ton of Oil Equivalent
mmcf	Milyon Küp Feet	Milyon Cubic Feet
g/l	Gram/Litre	Gram/Litre
ppm	Milyon Başına Düşen Parça Sayısı	Number of Parts per Million
N	Newton	Newton

GENEL KURUL

KISACA TÜPRAŞ

2019 PERFORMANSI

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

KURUMSAL YÖNETİM

FINANSAL TABLOLAR

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

KİMLİK

Ticaret Unvanı	Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ)
Adresi	Güney Mah. Petrol Cad. No. 25 41790 Körfez/ KOCAELİ
Ticaret Sicil ve Numarası	Körfez Ticaret Odası/ 408-14
İnternet Sitesi Adresi	www.tupras.com.tr
Kayıtlı Sermayesi	500.000.000 TL
Ödenmiş Sermayesi	250.419.200 TL

Hisse Bilgileri

BIST Kodu	TUPRS
Reuters Kodu	TUPRS.IS
Bloomberg Kodu	TUPRS.TI
Halka Arz Tarihi	1991

Yasal Uyarı

Bu Faaliyet Raporu ("Rapor") içerisinde yer alan 2019 yılı faaliyet ve hesapları hakkında Yönetim Kurulu Raporu, Denetçi Raporu, Konsolide Mali Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu 1 Nisan 2020 Çarşamba günü, saat 10:00'da Tüpraş, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Güney Mah. Petrol Cad. No. 25 41790 Körfez-Kocaeli adresinde yapılacak Ortaklar Olağan Genel Kurulu'na sunulmak üzere, yasal mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır. Rapor, ortakları bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, herhangi bir yatırım kararı için temel oluşturma amacı taşımaz. Rapor'da yer alan ileriye dönük görüş ve tahmini rakamlar, Şirket yönetiminin gelecekteki duruma ilişkin görüşlerini yansıtmakta

olup; gerçekleştirmeleri, ileriye dönük tahmini rakamları oluşturan değişkenlere ve varsayımlara bağımlı olarak farklılık gösterebilir. Buna uygun olarak, Tüpraş veya Yönetim Kurulu üyeleri, danışmanları veya çalışanları bu Rapor kapsamında iletilen herhangi bir bilgi veya iletişimden veya bu Rapor'da yer alan bilgilere dayanan veya yer almayan bir bilgi neticesinde bir kişinin doğrudan veya dolaylı olarak uğrayacağı kayıp ve zararından sorumlu değildir.

Bu Rapor'un hazırlanma zamanı itibarıyla, yer alan tüm bilgilerin doğru olduğuna inanılmakta olup, yazım ve basım aşamalarında oluşabilecek yanlışlıklar nedeniyle Tüpraş hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.

Tüpraş İletişim

Telefon : (0262) 316 30 00
Faks : (0262) 316 30 10-11
E-posta : info@tupras.com.tr

Finansal Planlama ve Raporlama

Zeynep Keskin, Grup Müdürü
E-posta : zeynep.keskin@tupras.com.tr
Telefon : (0262) 316 3086
Faks : (0262) 316 30 10-11

Yatırımcı İlişkileri

Levent Bayar, Yatırımcı İlişkileri Müdürü
E-posta : levent.bayar@tupras.com.tr
Telefon : (0262) 316 3088
Faks : (0262) 316 30 10-11

Kurumsal İletişim

Çiler Teber, Kurumsal İletişim Müdürü
E-posta : ciler.teber@tupras.com.tr
Telefon : (0262) 316 3046
Faks : (0262) 316 30 10-11

tupras.com.tr

Bu raporun basımında; geri dönüşümlü kağıt ve çevre dostu teknolojiler kullanılmıştır.

